~~75~~ LVI.
~~II~~ a.
~~26~~ 7.

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LVI
A
7
NAPOLI

IOHANNIS LEONIS
AFRICANI

De

A F R I C Æ
DESCRIPTIONE,

Pars altera.

LVGDVNI BATAVORVM
Ex Officinâ ELZEVIRIANÂ,
M D C XXXII.

Beni Guariten tractus.

BENI Guariten tractus diſtat Orientem verſus à Feſſa circiter decem & octo miliaribus. Perpetuus collis eſt optimè excultus omni leguminum genere, paſcuis ac pratis amœniſſimus, ducentos ferè continet pagos. Viliſſima ubique domorum eſt ſtructura, incolę quoq; viliſſimi, neque vites, neque hortos colunt, quare nec arborem fructiferam hic reperias. Hanc regioně Feſſæ Rex ſolet inter ſuos fratres diſtribuere atquę inter ſorores, ſi quos natu minimos habet. Magna incolis frugum atque lanæ copia: & quanquam ditiſſimi, tamen viliſſimo utuntur habitu: aſinis tantùm pro equis utuntur, adeò ut etiam vicinis maximè ludibrio ſint.

Aſeis regio.

DIſtat & à Feſſa Occidentem verſus viginti ferè miliaribus regio, quam Aſein incolæ vocant, perpetua conſtat planicie, unde conjiciunt multos olim hic fuiſſe pagos & caſtella, quorum ne veſtigium quidem, nec ſignum alicujus ædificii videri poteſt, tantùm locorum nomina penes illos remanſerunt. Extendit ſeſe hic tractus Occidentě verſus per decem & octo, ad Meridiem autem

viginti ferè paſſuum milia. Ager fertiliſſimus grana producit nigra & exigua. Rari hic putei aut fontes repériuntur. Paruit ſemper certis quibuſdam Arabibus ruſticis, nunc verò à Rege Feſſæ urbis præfecto aſſignatus eſt.

Togata mons.

DIſtat à Feſſa Occidenté verſus ſeptem ferè paſſuum milibus, qui quidem valde excelſus, latitudinis verò exiguæ. Orientem verſus ad Bunafram uſq; fluviolum quinq;circiter miliaribus diſtantem, protenditur. Omnis ea facies quæ Feſſam reſpicit, hujus quoque ſummitas & pars quæ Eſſichæ expoſita eſt, vitibus ditiſſimæ ſunt, omnisq; generis frugum copia abundantiſſimæ. In hujus montis jugo antra reperias, multasq; ſpecus ſubterraneas, in quibus theſaurorum inveſtigatores Romanos ſuas abſcondiſſe divitias arbitrantur, quemadmodum & alio dictum eſt loco. Solent peracta vindemia curioſi ac miſeri homines maximos in excavãdo ſaxo perferre labores, & quamvis nihil reperiant, non tamẽ à labore deſiſtere volunt. Omnes hujus montis fructus oculis atque palato ingratiſſimi, maturitate reliquos illarum regionum fructus antevertunt, tametſi ingrati ſint ſaporis, & viſui officiant.

Guraigura mons.

GVraigura Athlanti vicinus à Feſſa quadraginta ferè diſtat miliaribus. Ab hoc flumen quoddam producitur, quod Occidentẽ verſus fluendo in Bath fluvium delabitur. Eſt hic mons medius inter duas ſpatioſiſſimas planicies, quarum altera Feſſam reſpiciens Eſais, ut antè diximus, appellatur: altera in Meridie poſita Adecſen eſt nuncupata. Eſt autem hæc frugibus pratisq; fœliciſſima. poſſidentur autem à quibuſdam Arabibus Zuhair appellatis Feſſæ Regis clientibus: verùm Rex hanc ditionem aut fratri, aut aliis quibuſdam affinibus ut plurimum aſſignat, ex qua decem millia aureorum in ſingulos annos colligunt. Maximis indies dicti Arabes afficiuntur incommodis, ab Elhuſainis itidem Arabibus qui deſerta incolunt: nam æſtivo tempore in planiciem incurſiones faciunt: quamobrem Feſſæ rex in hujus regionis tutelam nonnullos equites ac baliſtarios alit. Hanc planiciem irrigant amœniſſimi fontes, amnesque limpidiſſimi: frequentes adjacent ſaltus, in quibus degunt leones mites ac domeſtici, quos unuſquiſq; bacillo abigere poteſt, neque aliud incommodum præſtant. Nunc ad Azgaræ regionis deſcriptionem properemus.

Azgaræ Feſſæ regionis deſcriptio.

HAbet hæc regio à Septentrione Oceanum, finitur ab Oriente Buragrago flumine: ab Oriente montibus partim Gumare, partim Zaronii, radicibusque montis Zalagæ terminatur, Meridiem verſus flumine Bunazaro clauditur. Perpetua hic eſt planicies, ager fertiliſſimus, numeroſa olim plebe referta, oppidis arcibusque quam plurimis exculta quæ bellorũ injuria adeò collapſa ſunt, ut exigua duntaxat, habitatoribuſque vacua relicta ſint oppidula. Patet in longum hæc Regio circiter octuaginta, in latum verò ſexaginta ferè paſſuum milia. Hujus medium præterfluit fluvius Subu, incolæ Arabes Elculuth appellati, atq; ex Muntafu ſtirpe orti, Feſſæ Regis imperio parent, maximosque exſolvunt cenſus: verùm ſunt divites, & circa veſtitum curioſi, & bello adeò viribus pręſtant, ut ex his tantùm exercitum conſcribat Feſſæ Rex, ſi quando magni momenti bellum illi auſpicandum ſit. Hæc Regio commeatu, equis, pecore, non Feſſam modò, verũ etiam omnes Gumaræ mõtes abunde providet, in qua Rex Feſſanus totam tranſigere hyemem, vernumq; tempus, propter aëris temperiem conſuevit. Magna hîc eſt capreolorum atq; leporũ copia, etſi rara reperiantur nemora.

Giuma Azgara oppidulum.

NOſtro tempore ab Africanis ad fluviolum in ea planicie conditum eſt, quà à Feſſa Haraidin itur, diſtat à Feſſa triginta plus minus miliaribus. Incolis olim frequentiſſimum fuit, verùm eum in modum Sahidico bello deletum eſt, ut hodie antra tantùm reperiantur, in quibus Arabes ſuum recondunt frumentum, cui aſſervando aliquot erigunt tentoria.

Harais oppidum.

MAritimum hoc Oceani oppidum ab antiquis Africanis ad Lucci fluminis oſtium exſtructum, altero latere prædicto flumine, altero verò Oceano alluitur. Quibus temporibus Algeria ac Tingis à Mauris incolebantur, fuit hoc incolis quoq; copioſiſſimum: verum duobus illis oppidis à Chriſtianis occupatis, remanſit & Larais habitatoribus per viginti fermè annos vacuum, poſt quos Feſſæ Regis filius optimè munitum pręſidio ac munitione perpetua maximè ſibi à Luſitanis metuens firmavit. Eſt huic oppido difficillimus in fluminis oſtio ingreſſus. Caſtrum quoque Regis filius exſtruere juſſit, in quo præſidium ducentorum baliſtariorum, centum ſclopetariorum, ac trecentorum equitum leviorum alere ſolet. Circum oppi-

dum frequentia ſunt prata, frequentesque paludes, è quibus cives bonam colligunt anguillarum, anatumque copiam. Ad fluminis ripam habet opaca nemora, leonibus aliisque id genus feris maximè horrenda. Solent hujus Regionis incolæ carbones Algeriam ac Tingim mittere, unde Mauritanis vulgatũ proverbium, Navis Haraidis, quo uti ſolent, ubi quis poſt magnificam pollicitationem viliſſimum quiddam minimique pretii adfert, eo quòd naves hæ carbonariæ velis ex goſſypio confectis magnum quiddam polliceri videntur: eſt autem huic Regioni maxima goſſypii affluentia.

Caſar Elcabir, hoc eſt, Regium palatium.

SPatioſiſſimum hoc oppidum Manſoris Marocci Regis atque Pontificis temporibus conditum fuit, de quo memorabilis fertur hiſtoria, quòd inter venandum ingenti pluviarum & ventorum impetu adactus, à ſuis aberrans ad locum quendam incognitum pervenerit, in quo cũ ſub dio ſibi pernoctandum eſſet, metuens ne inter paludes extingueretur, huc atque illuc reſpiciens, lumen vidit, & piſcatorem conſpiciens qui inter paludes anguillis inſidiabatur: Poſſes ne (inquit) me in Regiam deducere?

cere? Reſpondit piſcator decem miliaria iſtinc diſtareRegiam.Inſtante veròRege ut eò deduceretur, Etſi, inquit piſcator, Rex ipſe Manſor adeſſet, modò tamen eum non deducerem, vererer enim ne inter paludes ſuffocaretur. Quid tibi, inquit Manſor, cum Regis vita aut incolumitate? Quòd regem, ait piſcator, velut meipſum diligere tenear. Tum Rex, igitur ſingulare quoddam beneficium ab eo conſecutus es. Quod majus beneficium, reſpondit piſcator, à Rege expectari poteſt, juſtitia, amore ac benevolentia,quam populo ſuo adminiſtrat, cujus favore ac prudentia miſerrimus ego piſcator cum uxore ac liberis tranquilliſſimam dego vitam, adeò ut vel media nocte meum liceat egredi tugurium, ac pro arbitrio reverti. neq; inter has valles& inhoſpita teſqua quenquam reperio,qui mihi noceat. Tu verò generoſe domine, ſi lubet, gratiſſimus mihi hodie eris hoſpes, cras vero ſummo mane quocunque velis te comitabor. Tum Rex in caſulam piſcatoris ſe recepit, ubi poſtquam equo proviſum eſſet, novo hoſpiti anguillas aſſari juſſit, Regique apponi, qui interim,ut potuit, madidas ad focum veſtes deſiccaverat: verùm hoc cibo non recreatus, petiit num quid carnium haberet: cui ruſticus ſe capel-

lam ſaltem ac hœdum habere dixit, atque hanc ſuarum opum ſummam eſſe affirmavit: verùm quoniam ex vultu nobilem eſſe colligebat, mox hœdum mactavit atque uxori aſſandum dedit. Apud hunc igitur hoſpitio Rex exceptus fuit: poſtridie ad Solis exortum cum hoſpite liberali vix tugurium egreſſus, nobilium ac venatorum turbam magnis clamoribus Regem inter paludes quærentium invenit, quo viſo omnes exhilarati ſunt. Tum Manſor ad piſcatorem converſus, ſeipſum illi prodidit, ac non inanem illius fore liberalitatem affirmavit. Erant autem circumjacentibus in locis inſignes aliquot arces & palatia, quæ iſthinc diſcedens gratitudinis ergo piſcatori dono dedit, à quo rogatus ut in ampliorem benevolentiæ ſuæ demonſtrationem hęc ædificia mœnibus cingerentur, impetravit. Remanſit itaque piſcator novæ hujus civitatis dominus ac Princeps, quæ temporis ſucceſſu ſic accrevit, ut intra paucos annos quadringentas numeraverit familias. Quòd ager fœcundiſſimus eſſet, Rex Manſor æſtivis quibuſque temporibus circumjacentia exſtruere cœpit loca, quod huic civitati non parum attulit utilitatis. Hujus muros præterfluit Luccus fluvius, interdum ita excreſcens

ut

ut ipſas civitatis portas irriget. Variæ per eam exercentur mechanicæ artes & mercimonia, templis abundat, unum habet ſtudioſorum collegium, Xenodochiumq; ſumptuoſiſſimum. Nulli fontes, nec putei, ſed eorum loco ciſternis utuntur. Incolæ ſunt liberales ac probi, ſimpliciori tamen ingenio. Veſtitus mediocris, ex tela goſſypina crebro per corpus faſciis obvoluta. Frequentes in ſuburbano reperias hortos, omnis generis fructibus conſitos. Uvæ ingrati ſunt ſaporis, fortaſſis ob ſolum paſcuis magis accommodum. Singulis Lunæ diebus mercaturam in proximo campo exercent, quò concurrere ſolent vicini Arabes. Maio menſe aucupaturi civitatem egredi ſolent, magnamque capiunt turturum copiam. Ager ut eſt fertiliſſimus, trigecuplo ſemen injectum multiplicat: verùm excoli non poteſt ad ſex ferè miliaria, quòd à Luſitanis Arzillæ in præſidio conſtitutis, maximis afficiantur incommodis, quòd iſthinc ſaltem octodecim diſtet paſſuum milibus: quos viciſſim hujus civitatis præfectus cum trecentis equitibus perpetuò divexat, atque interdum ad Arzillæ portas incurſiones in eos facit.

Habat Regio.

HAbet hæc Regio à Suarga flumine ex Meridie initium, Septentrione Oceano terminatur, Occidente Algaræ paludibus, Oriente verò montibus Herculeo freto vicinis finitur. Patet in latum octuaginta, in longum verò, centum ferè paſſuum milia. Hujus fœcunditatem frugumque omnium affluentiam non facile deſcribere poſſem: perpetua ferè planicies multis fluminibus irrigata: quondam tamen multò nobilior ac celebrior, propter antiquiſſimas civitates, partim à Romanis, partim à Gothis ædificatas: hanc ipſam regionem eſſe puto quam Ptolemæus Mauritaniam appellavit, verùm ab eo tempore quo primùm Feſſa ædificari cœpit, mirum in modum declinata eſt. Acceſſit quoque ad illius incommodum, quòd Idris Feſſæ conditor, decem à ſuo obitu filios reliquerit ſuperſtites, cujus primogenito hæc Regio ceſſit: deinde ſubſecuta eſt multorũ hæreticorum ac principum rebellio, quorum nonnulli dum principem Granatenſem in Bœtica, nonnulli Carruani dominos in auxilium vocant, à quodam Carruani Pontifice ſummo hæretico cæſi & fugati ſunt: qui occupata regione, relictoque in ea præſidio ad ſuos rediit. Poſtea ſummus Cor-

dubæ

dubæ cancellarius, ingenti exercitu collecto, brevi totum hunc tractum ad terminos uſque Zabæ regionis occupavit. Hanc deinde poſt annos plus minus quinquaginta Ioſephus primus Lontunorum Rex, Granatenſibus fugatis vi obtinuit: poſtremò ad Regis Feſſæ imperium pervenit.

Ezagemum Habatis oppidum.

EZagemum oppidum à priſcis Africanis in montis dorſo à Guarga flumine circiter decem paſſuum milibus diſtante, exſtructum eſt: qua loci intercapedine perpetua planicies campis & hortis locum præbet: horum tamen fœcunditatem exculti colles multis partibus ſuperant. Diſtat hoc oppidum à Feſſa ſeptuaginta ferè miliaribus, numeratque familias plus minus quingentas, ex cujus rure circiter decem millium aureorum vectigal colligitur, quibus oppidi præfectus Feſſæ Regi quadringentos tenetur alere equites, qui Regioné ab hoſtium injuria tutam ſervent. frequentioribus enim Luſitanorũ incurſionibus quotidie afficiuntur, qui ad quadrageſimum vel interdum quinquageſimũ miliare prædaturi diſcurrũt. Exigua huic loco civilitas, veſtitus ad ruſticitatem compoſitus, quamvis divitiis maximè polleant. Privilegium cuique à

priſcis

priſcis Feſſæ Regibus vinum bibendi conceſſum eſt, vini uſu Mahumetica lege alioqui interdicto, tametſi nullus ſit qui eo abſtineat.

Bani Teude.

ANtiquiſſima eſt civitas, ab Afris in ſpatioſiſſima planicie ad Guargam fluvium, quadrageſimoquinto à Feſſa miliario condita. Numeravit aliquando familiarum plus minus octo milia, poſtea verò Carruanenſium Pontificum bellis ſic deleta eſt, ut nunc civitatis tantùm muri reperiantur. Ego cùm in ea eſſem, frequentia vidi nobilium ſepulchra, fontes quoque nonnullos muris ex vivo lapide miro artificio circumcinctos. Ab hac urbe mons Gumera quatuordecim ferè diſtat miliaribus, ager frugibus ferendis aptiſſimus, idemque fœcundiſſimus eſt.

Mergo oppidum.

MErgo in jugo montis exſtructum à Bani Teude decem circiter abeſt miliaribus. Conditores nonnulli Romanos fuiſſe arbitrantur, quòd in vetuſtis ruderibus Latinas reperiant literas. Eſt autem incolis nunc prorſus vacuum, verùm in ejuſdem montis dorſo aliud oppidulum viſitur, à textoribus ut plurimum telæ groſſioris habitatum, ex quo proſpectus eſt in flumina Subu ad

Meri-

Meridiem & Guargæ ad Septentrionem, à quibus diſtat quinque paſſuum milibus. Incolæ nobiles vocari gaudent, tametſi avari ſint, ignari, ab omnique probitate alieniſſimi.

Tauſor.

TAuſor civitas in colliculo ſita, decem ferè diſtat à Mergone paſſuum milibus, in qua trecentæ numerantur familiæ, artifices verò pauciſſimi. Incolæ rudes & agreſtes, nec vites, nec hortos habent, ſed agriculturam tantum exercent, ſuntque pecoris ditiſſimi. Civitas porrò in medio itineris ſita eſt, quà Feſſa ad Gumeræ montes itur, qua ratione avariſſimos & ruſticiſſimos æſtimo.

Agla.

ANtiquiſſimum hoc oppidum ab Africanis in Guargæ fluminis ripa poſitum eſt. Ager fœliciſſimus, ab Arabibus colitur: oppidum autem bellorum injuria ſic deletum eſt, ut nunc quibuſdam tantùm locis, mœnium, ædificiorum reliquias, puteosque ſaltem reperire liceat. In ſuburbano qualibet ſeptimana mercatus eſt frequentiſſimus, cui Arabes vicini intereſſe ſolent: ad quem nonnulli quoque Feſſani mercatores commeant, bubula coria, lanam, & ceram avehunt, hiſce enim cum primis rebus

rebus abundant. Innumeri ferè hic ſunt leones, verum natura adeò timidi, ut ad puerorum clamorem in fugam redigantur: inde apud Feſſanos natum proverbium eſt: Aglæ leones. quod in eum quadrare volunt, qui verbis magnam quidem præ ſe fert audaciam, ingenio verò timidulo præditus eſt.

Narangia.

NArangia caſtellum, ab Africanis in colliculo non procul à Lucco flumine conſtructum, ab Ezageno decem ferè diſtat miliaribus. Agrum habet fœliciſſimum, ſed nullas planicies: in fluminis ripa vaſtæ ſunt ſolitudines, fructibus agreſtibus, præcipuè ceraſis marinis refertiſſimæ. Fuit hoc caſtrum à Luſitanis exciſum ac deprędatum anno Hegiræ 895. qui Chriſti fuit milleſimus quadringenteſimus octuageſimus ſextus.

Gesira.

GEſira Inſula non procul à Lucci fluminis oſtio ſita diſtat à mari miliaribus plus minus decem, à Feſſa circiter cęntum. Fuit quondam in hac Inſula oppidulum antiquum Luſitaniçi belli initio deſertum. Circa prædictum flumen multæ ſunt ſolitudines: agri qui excolantur, pauciſſimi. Anno Hegiræ octingenteſimo nonageſimoquarto, Luſi-

Luſitaniæ Rex numeroſiſſimum huc miſit exercitum, quo in Inſulam perlato, exercitus imperator munitiſſimum exſtruxit propugnaculum, quò ſe & ab hoſtium incurſionibus conſervaturum, & circumjacentes campos occupaturum ſperabat. At Feſſanus Rex, ejus pater qui modò inter vivos agit, jacturam prævidens, quæ illi inferri poſſet, ſi propugnaculi ædificationem permitteret, ingentem conſcripſit exercitum, quò Luſitanis fabricationem impediret. Verùm tantus fuit impetus bombardarum, ut Feſſanis ad duo paſſuum milia Luſitanorum caſtra accedere non licuerit. Quamobrem Regi ad ultimam ferè deſperationem redacto perſuaſum eſt, ut palis ſolo infixis medium fluminis duobus ab Inſula paſſuum milibus oppleret: qua munitione Feſſanis tectis, & proximo nemore exciſo, conſpexere Luſitani fluminis acceſſum exiguo temporis intervallo maximis arboribus occupatum, ac diſcedendi facultatem omnino ademptam. Tum Rex ſe facilè Luſitanos victurum ſperans, de oppugnanda arce cogitans, cùm ſine militis ſui ſtrage eam conſequi non poſſet, cum Luſitani exercitus duce pepigit, ut præter ingens tributum illi præſtitum, apud Regem Luſitaniæ
 effice-

efficeret, ut filias aliquot Feſſæ Regis præfecti (quas in vinculis habebat) reſtitueret, atque tum exercitum illæſum dimitteret: quo facto, claſſis in Luſitaniam rediit.

Baſra.

BAſra civitas mediocris familiarum duo ferè numerat milia, à Mahumete Idridis filio Feſſæ conditore, in quadam planicie inter duos montes exſtructa. diſtat à Feſſa plus minus octuaginta, à Caſare verò Meridiem verſus viginti ferè paſſuum milibus. Baſra autem in Arabiæ felicis oppidi memoriam appellata eſt, ubi Hali quartus poſt Mahumetem Pontifex, qui Idridis proavus fuit, interfectus eſt. Muris aliquando altiſſimis atque munitiſſimis cincta: quàm diu rectores habuit ex ſtirpe Idridis, fuit urbanitatis plena, utpote in qua Idridis ſucceſſores perpetuas tranſigerent æſtates, propter loci amœnitatem, cujus tam colles quàm planicies celeberrimis olim hortis exculti, ſerendis frugibus valde ſunt accommodi: cùm propter oppiduli vicinitatem, tum Lucci fluminis irrigationem. Olim bene habitata templiſque exculta fuit, ſumma urbanitate præditis incolis: verùm rareſcente Idridis familia, ab hoſtibus exciſa eſt. Hodie viſuntur ſaltem mœnium

veſtigia, incultique aliquot horti, ſylveſtres fructus, quòd eorum agri non excolantur, producentes.

Homar.

HOmar civitas à quodam Hali prædicti Mahumetis diſcipulo exſtructa in colliculo ad ripam fluminis à Caſare circiter quatuordecim paſſuum milibus Septentrionem verſus diſtantis ſita, ab Arzilla autem ad Meridiem ſedecim, tametſi exigua fuerit, munita tamen & pulchra exſtitit, & fertiliſſimis agris, hortis ac vitibus omni fructuum varietate refertis, exornata. Incolæ lini plurimum colligentes textrinam exercebant, verùm Arzilla à Luſitanis occupata, hæc quoque deſerta remanſit.

Arzillæ deſcriptio.

ARzilla ſeu Africanis Azella, ſpacioſa civitas ad Oceani littus à Romanis ædificata, à freto Herculeo diſtat ſeptuaginta plus minus paſſuum milibus, à Feſſa verò circiter centum & quadraginta. Paruit quondam Septæ Principi Romanis tributario, à Gothis occupata, qui & hunc in principatu confirmarunt, à Mahumetanis verò anno Hegiræ nonageſimo quarto capta fuit, qui per ducentos viginti annos urbē ſervarunt, donec Angli ingenti exercitu Gothorum perſuaſu obſidione civitatem

cinxerunt , Gothi autem cum Anglis inimicitias alebant, quòd Gothi Chriſtiani , Angli verò idolorum cultores eſſent, verùm hoc illis à Gothis perſuaſum fuit, Mahumetanos Europa exceſſuros ſperantibus. Anglus fœlici Marte pugnavit, captam urbem ferro & igne ita delevit, ut unus vix ſalvus effugerit, ac triginta ferè annis incolis vacua remanſerit. Poſtea verò temporibus Pontificis Cordovæ (qui Mauritaniæ imperabat) rurſum reparari, modisq; omnibus augeri, ditari, ac munitior reddi cœpit. Incolæ fuerunt locupletes, docti, armisque exercitatiſſimi. Ager & frugibus ferendis & omnis generis leguminibus producendis eſt percommodus, ſed quum à montibus decem ferè diſtet miliaribus, magnam ferunt lignorum penuriam, verùm carbonibus Haraide (ut diximus) advectis, utuntur. Anno Hegiræ octingenteſimo octuageſimo ſecundo, ex improviſo à Luſitanis & oppugnata & capta eſt, incolis omnibus in Luſitaniam abductis, inter quos & Mahumetes fuit hodiernus Feſlanorū Rex, qui tum ſeptem annorum puer unà cum ſororcula ejuſdem ætatis pariter captus exſtitit. Hujus enim pater cùm ab eo per hæc tempora defeciſſet Habat provincia, Arzillæ habitabat, quum Seriphus

ıru-

trucidato Habdulaco ultimo Marinorũ ſtirpis Rege, ex cive Feſſano in Regnum populi favore evectus eſt. Deinde Saic Abra regnandi cupiditate allectus, tentavit Feſſam occupare, ſeque Regem creare: verùm Seriphus ſuaſu cujuſdam ſui conſiliarii qui Saic cognatione pertingebat, magno ſuo vituperio eum in fugam adegit. Porrò cùm Seriphus conſiliarium hunc Temeſnam miſiſſet, quò ejus Provinciæ populum de rebus novis cogitantem pacificaret, reverſus Saic, octo milium Arabum exercitu Feſſa nova integro anno obſeſſa, civium proditione facilè potitus eſt, ac Seriphum cum univerſa familia ad Regnum Tunetenſe profugere coëgit. Quo tempore itaque Saic Feſſam obſidebat, Rex Luſitaniæ claſſe, ut diximus, in Africam miſſa, Arzillam occupavit, Rexque modernus cum ſororcula in Luſitaniam captivus abductus eſt, ubi ſeptem continuos tranſegit annos, intra quos exactiſſimè Luſitanum idioma didicit. Tandem ingenti numerata pecunia, pater filium è Luſitania revocavit, qui ad Regnum aſcitus, propter conſuetudinem quam cum Luſitanis contraxerat, Rex Mahumetes Luſitanus appellatus fuit. Sæpenumero poſtmodum vindictam de Luſitanis ſumere, necnon Ar-

 zillam

zillam ſibi ademptam recuperare conatus eſt. Primò civitatem ex improviſo cum omnibus copiis adortus bonam muri partem ſolo æquavit, eamque ingreſſus, Mauros omnes in ſervitutem redactos liberavit. Chriſtiani ſe in arcem receperunt, Regi poſt biduum deditionem polliciti. Interim ſuperveniente Petro Navarro cum expedita claſſe multarum navium, perpetua bombardarum ejaculatione, Regem non ſolùm civitatem dimittere, verùm cum toto exercitu abſcedere coëgerunt: poſt hæc ita per Luſitanos omnibus locis communita fuit, ut prædictus Rex eam recuperare tentans, ſiniſtro ſemper pugnaverit Marte. Cùm in hac obſidione apud Regem ſtipendium mererem, è noſtris ultra quingentos interfectos numeravi. Duravit autem id bellum ab Hegiræ anno noningenteſimo decimoquarto, in annum nongenteſimum vigeſimum primum.

Tingis civitas.

Tingis quæ Luſitanis Tangiara, ampla & antiqua civitas, ridicula quorundam Hiſtoricorum opinione conditorem habuit Sedded Had filium, qui ut ajunt totius mundi imperium gerebat. Huic in mentem veniſſe dicunt, ut urbem exſtrueret quæ pulchritudine

cum Paradiſo terreſtri certare poſſet. Muris igitur æneis urbem cinxit, domibus tecta addidit aurea & argentea, in quorum ſtructuram maxima à totius orbis civitatibus tributa exegit. Claſſici verò Hiſtoriographi à Romanis in Oceani littore iis temporibus conditam affirmant, quibus & Granatæ Regio ſubacta fuit. Diſtat à freto Herculeo triginta ferè miliaribus, à Feſſà autem centum & quinquaginta. Ab eo autem tempore quo Gothi Granatenſibus imperabant, cœpit hæc civitas Septæ parere dominio, donec in Mahumetanorum poteſtatem cum Arzilla pervenit. Vrbana ſemper, nobilis, beneq; exculta fuit, ſtructurisque ſumptuoſiſſimis varii generis admiranda. Ager non admodum fœlix, nec frugibus ſerendis valde accommodus: cæterum valles habet proximas, quæ fontibus aſſiduis irrigatæ omnium generum fructibus fœcundiſſimam reddunt. Reperias quoque extra urbem vites aliquot, verùm in ſolo arenoſo. Incolis frequentiſſima permanſit ad ea uſque tempora, quibus à Luſitanis expugnata fuit Arzilla: tum enim cives rumore bellico perterriti, collectis rebus omnibus, Feſſam profugerunt. Tum Luſitaniæ Regis præfectus, quendam ex ducibus ſuis eo miſit, qui tan-

tiſper in fide Regis eam continuit, donec Rex Feſſanus conſanguineo huc miſſo, maximi momenti Regionem montibus Gumeræ Chriſtianis infeſtis vicinam ſervaverit. Verùm annis viginti quinque priuſquam civitas in poteſtatem Luſitanorum veniret, Rex eò claſſem miſerat, ſperans fore,ut auxilio deſtituta dum Feſſanus contra Mecnaſios rebellantes præliaretur, facilè deditionem faceret. Aſt præter opinionem pactis cum Mecnaſe induciis,Rex conſiliarium inſtructo exercitu huc miſit,qui Luſitanos adortus maxima ſtrage affecit, eorumque ducem interfectum, Feſſam novam in capſa deferri, atque loco eminentiori ſtatui, quo omnibus conſpicuus eſſet, juſſit. Poſt hæc Luſitanus novas collegit copias, quibus ex improviſo tempore nocturno urbē aggreſſus, omnibus ferè interfectis victus & in fugam compulſus eſt. Verùm quod Luſitanus duobus illis exercitibus efficere non potuit,tandem vel minimis copiis, parvaque ſuorum ſtrage, uti ſupra diximus, peregit. Noſtris temporibus Feſſæ Rex Mahumetes nullam non tentavit aleam, quo hanc recuperaret, verùm nō admodum fœliciter illi ſucceſſiſſe intelleximus, tanta ſemper fuit Luſitanorū in armis præſtantia. Hæc omnia acta

ſunt Hegiræ anno nongenteſimo decimo ſeptimo, à Chriſto autem milleſimo quingenteſimo octavo.

Caſar Ezzaghir, hoc eſt, palatium minus.

EXigua hæc civitas à Manſore Marocci Rege ac Pontifice in Oceani littore exſtructa fuit, diſtat à Tingi circa duodecim, à Septa verò decem & octo paſſuum milibus. A Manſore porrò conditam ferunt, quòd cùm ſingulis annis in Granatenſem provinciam trajiciendum eſſet, difficilis per aſperos Septæ montes eſſet cum exercitu tranſitus, priuſquam ad mare deſcenderet. Sita eſt autem loco aperto & amœno, cui Granatenſis regni ora ex adverſo reſpondet. Populis olim refertiſſima, textrinam & mercaturam exercuit, reliqui ferè omnes nautæ ſunt, qui merces Barbaricas in Europam devehere ſolent. Hanc Portugalliæ Rex inſperata oppugnatione occupavit. Feſſanus autem modis omnibus eam recipere conatus eſt, verùm infauſto ſemper Marte. Inciderunt hæc in Hegiræ annũ octingenteſimum ſexageſimum tertium, Chriſti autem 1464.

Septa maxima civitas.

SEpta, quæ Latinis civitas, Luſitanis autem Seupta appellata, ſecundum

claſſicos authores à Romanis in faucibus freti Herculei ædificata, olim totius Mauritaniæ metropolis fuit, quare Romani eam nobilitarunt, fuitque in ea ſumma urbanitas & civium frequentia. Deinde à Gothis occupata, principem in ea conſtituerunt, remanſitque apud eos principatus, donec Mahumetani Mauritaniæ fines ingreſſi, hanc quoque uſurpaverunt. Cui rei occaſionem præbens Iulianus Septæ comes, injuria à Roderico Gothorum & Hiſpaniæ Rege affectus, cum infidelibus convenit, eosque in Granatam introduxit, atque ut Rodericus & vita & regno ſpoliaretur effecit. Mahumetani igitur occupatam Septam Pontifici cuidam ſuo Elgualid Habdulmalic filio, qui tum temporis Damaſcum incolebat reſervaverunt, anno nonageſimo ſecundo Hegiræ. Civitas ab eo tempore in proximos uſque annos, mirè cum incolis tum omnis generis nobilitate accrevit, adeò ut Mauritaniæ totius pulcherrima, meliusque exculta evaſerit. Frequentia habuit templa & ſtudioſorum collegia, cives literatiſſimos, & qui æneis operibus ſingulari artificio fabricatis cæteros excellerent, cujuſmodi ſunt candelabra, pelves, calamaria, aliaque id genus ex ære confecta, quæ perinde elegantia habebant,

bebant, ac ſi argentea vel aurea fuiſſent. Habent Itali & in hujuſmodi rebus conficiendis non parum gratiæ, verùm nihil omnino ſi hæc reſpicias. Extra civitatis mœnia ampliſſima ſunt rura, eo præſertim loco, qui vitium frequentia conſitus, vinetum dicitur: verùm ager ſterilis & aſper eſt, quare magna ſemper illis frugum caritas. Extra & intra civitatem patet amœnus in Granatæ oram ad fretum Herculeum proſpectus, atque hinc dinoſcuntur animalia, quòd ejus intervalli latitudo duodecim ſaltem ſit miliarium. Verum calamitoſa civitas paucis abhinc annis, ab Habdulmumene Rege ac Pontifice multis incommodis affecta eſt: quam conſecutus, ferè ad internecionem redegit, nobilesque perpetuò multavit exilio. Nec multò pòſt à Rege Granatenſe meliora ſuſtinuit, qui civitate occupata præter memoratam cladem nobiliores & potentiores cives Granatam migrare juſſit: deinde anno DCCCXVIII Hegiræ à Luſitana claſſe capta, quotquot inerant cives aufugerunt. Abu Sahid per ea tempora Feſſanorum Rex, nullius precii homo, hanc recuperare neglexit: verùm allato inter ſaltationes & convivia nuntio, vetuit ob eum rumorem diei celebritatem interrumpi: quare permiſit Deus, ut

nocte

noćte quadam cum ſex filiis à Secretario cui multum fidebat, interficeretur, quòd ſe illius uxori commiſcere voluiſſet. Hæc inciderunt in annum 824 Hegiræ. Feſſano imperio per octennium Rege deſtituto, ſucceſſit trucidati Regis ex matre Chriſtiana filius, qui eadem nocte qua Rex confoſſus fuit, Tunetum profugerat: hunc Abdulacum ultimum Marinæ familiæ Regem appellarunt, qui, ut ſuperius dixi, à populo pariter occiſus eſt.

Tetteguin civitas.

EXigua hæc civitas à priſcis Africanis decem & octo paſſuum milibus à freto Herculeo, ſexque ab Oceano condita, à Mahumetanis quo tempore Septam Gothis ſuſtulerunt, occupata eſt. Ferunt Gothos ejus civitatis dominium in principem mulierem altero oculo carentem tranſtuliſſe, quæ ſingulis hebdomadis vectigal receptura huc veniens, civitatem incolæ vernaculo idiomate Teteguin, hoc eſt oculum, vocitarunt. Exinde à Luſitanis bello fatigata & expugnata, civibus aufugientibus, annis plus minus nonaginta quinque inculta remanſit: poſt quos à Granatenſe quodam præfecto, qui Granata à Ferdinando Catholico Hiſpaniæ Rege recepta, Feſſam cum exacto Rege pervenerat,

nerat, reſtaurari, rurſusque habitari cœpta eſt. Virum hunc militia clarum, & virtute bellica in Granatenſi bello inſignem, Luſitani Almandalum appellabant. Hic civitatis hujus dominium conſecutus, facultatem reædificandi obtinuit, novisque cinxit mœnibus, munitiſſimaque arce exſtructa, altiſſima foſſa communivit. Perpetuum deinde cum Luſitanis bellum gerens, Septam, Caſaram, & Tingin graviſſimis damnis afficiebat: nam trecentis Granatenſibus lectiſſimis equitibus, creberrimas in Chriſtianos incurſiones faciens, quos captivare potuit, continuis laboribus in propugnaculorum ſuorum munitione macerabat. Quondam hac iter faciens tria vidi captivorum Chriſtianorum millia, qui laneo ſacco veſtiti, noctem in foſſis ſubterraneis concatenati peragebant. Fuit hic princeps ingenio erga exteros cum primis liberali, paucisque abhinc annis altero oculo pugionis ictu, altero ſenectute privatus, obiit. Civitatem nepoti, fortiſſimo homini tuendam poſt mortem reliquit.

Habati montes.

INter Habati montes octo ſunt cæteris celebriores, qui à Gumeræ populis habitati, eandem ferè vitæ conſuetudinem

dinem referunt: omnes ſiquidem Mahumetanum dogma tuentur, tametſi vinum contra ejus præceptionem bibant. Corporis habitu ſunt elegantes, laborum & ærumnarum patientiſſimi, verùm armis ferendis incommodi. Feſſano Regi parent, à quo ſupra modum tributo gravantur, adeò ut præter nonnullos (veluti ſuo loco dicemus) pauciſſimi mediocriter veſtiri poſſint.

Rahona mons.

VIcinus hic mons Eſageno patet in longitudinem triginta paſſuum milibus, in latitudinem duodecim. Abundat oleo, melle ac vitibus. Incolæ potiſſimum ſaponi conficiendo ceræq; expurgandæ vacant. Vini tam atri quàm albi maximam copiam referunt. Pendunt Feſſano Regi tria aureorum milia, quibus Eſageno præfecto aſſignatis, quadringenti in uſum Regis aluntur equites.

Beni Fenſecare mons.

SVperiori contiguus, circiter vigintiquinque paſſuum millibus in longitudinem, octo in latitudinem patet. Supradicto monte cultior, multos habet coriarios, ac telæ groſſioris textores, plurimum item ceræ proventum. Singulis ſabbati diebus celebrem habent mercatum, ad quem omnis generis negotia-

gotia-

gotiatores, & mercimonia tanta frequentia conveniunt, ut & Genuenſes ceræ & boum tergoribus comparandis eò quoque conveniant, quæ in Luſitaniam & Italiam curant aſportanda. Colligitur ex hoc monte ſex millium aureorum cenſus, quorum tria milia Eſageno præfecto, reliqua Fiſco Regio cedunt.

Beni Haros mons.

CAſare vicinus in Septentrionem octo millium paſſibus, in Occidentem viginti extenditur. Latitudo ſex paſſuum milibus conſtat. A nobilibus olim habitatus populo refertus extitit: verùm iis tyrannidem exercentibus, Arzillaque à Luſitanis occupata, à plebe deſertus eſt. In montis faſtigio nonnulla hodie ſunt rura: reliquum incultum eſt. Quo tempore ſecundam fortunam expertus eſt, Caſare præfecto terna aureorum millia in ſingulos annos numerabat.

Chebib.

REperias in hoc monte ſex aut ſeptem arces, urbana ac honeſta gente habitatas: nam Tingi à Luſitanis occupata, cives eò ſe receperunt, quòd viginti quinque ſaltem paſſuum milibus à Tingi diſſitus eſſet. Incolæ frequentibus Luſitanorum excurſionibus moleſtantur:

montis

montis verò cenſus à Tingitana clade dimidia parte imminuti, deterius indies habent, quod præſidium triginta paſſuum milibus ab eo collocatum, opportune ſuccurrere non queat, quoties Luſitani omnia vaſtantes ac deprædantes, in eum excurſiones faciunt.

Beni Cheſſen.

Viſendæ altitudinis mons eſt, hoſtibusque acceſſu difficillimus: nam præter loci munitiſſimi naturam, incolas habet validiſſimos. Hi cùm ægre admodum principum mores ferre poſſent, armis tandem illorum expugnata eſt ſuperbia, quique antea magnates erant, ad abjectiſſimam nunc redacti ſunt conditionem. Adoleſcens quidam apud hos ex nobiliſſima ſtirpe ortus, cùm ruſticorum ſævitiam ferre non poſſet, ad Regem Granatæ militatum abiit, apud quem ſtipendium aliquandiu inter Chriſtianos meruit: tandem rei bellicæ exercitatiſſimus ad patrios rediit montes, ubi equitum certo ſibi collecto numero, eam regionem à Luſitanorum incurſionibus tutam ſervavit: quod ubi Feſſæ Rex animadvertiſſet, huic quinquaginta baliſtarios addidit, quorum auxilio modis omnibus ſecuri eſſent omnes vicini montes. Verùm poſtquam juvenis ille Regis ſibi uſur-

uſurpare tributum cœpiſſet quod ex eo monte legebatur, Rex indignatus, maximum in hunc movit exercitum. ſed mox ad pœnitentiam adductum juvenem, Rex Seuſanonis ac totius illius regionis conſtituit principem. Huic quidam ſucceſſit qui ex Mahumetis atque Idridis Feſſæ conditoris progenie erat oriundus. hic apud Luſitanos notiſſimus, atque propter generis nobilitatem (fuit enim ex ea familia quæ Helibenres dicebatur) maximi ſemper fuit nominis.

Mons Angera.

DIſtat à Caſare minori Meridiem verſus octo ferè paſſuum milia, paterque in longum decem, in latum vero tria miliaria. ager illi fœcundiſſimus, arboribus quondam copioſiſſimus, quas incolæ in navium ſtructuram demeſſas Caſarem miſerunt: erat enim tum temporis Caſari navale celeberrimum. Deinde etiam & lino fœcundiſſimus fuit, habitatores partim textores, partim nautæ fuerunt. Verùm eodem tempore quo à Luſitanis occupatum fuit oppidum Caſar, hi quoque montem deſeruerunt: hodie tamen domos omnes atque ædificia integra reperias, perinde ac ſi ſuos adhuc haberent incolas.

Mons Quadru.

EXcelſiſſimus hic mons medius inter Septam & Tetteguin, habitatores habet validiſſimos armiſque exercitatiſſimos, quòd ſanè abunde videre licuit in eo prœlio, quod Granatæ geſſerunt contra Hiſpanos: ubi hujus montis milites ſoli plus effecerunt, quam reliqua omnis Granatorum armatura. Ex hoc monte originem traxit quidam, quem illi Hellul vocaverunt: hic adverſus Hiſpanos præclara edidit ſtratagemata, cujus rei hiſtoria partim proſa partim carmine deſcripta, tam apud Afros quàm Granatas ſervatur. Hic tandem bello Hiſpanico (quo victus fuit Ioſephus Eneſir Marocci Rex atque Pontifex) in quodam caſtello Cataloniæ interfectus fuit, quod Mauri Aquilæ caſtellum vocant. Eodem prœlio Maurorum interfecta ſunt ſexaginta millia, neque quiſquam ab ea pugna ſuperfuit, præter Regem cum aliquot nobilibus. Hæc autem anno Hegiræ ſexcenteſimonono acta fuit, à Chriſto autem nato milleſimo centeſimo ſexageſimo. Ab eo tempore Hiſpani fœlici ſemper pugnaverunt Marte, ita ut omnes civitates à Mauris antea ſibi ademptas recuperaverunt. Ab eo verò tempore in eum uſque annum, quo Rex Ferdinandus Grana-

tam occupavit, interjecti ſunt anni ducenti octuaginta quinque ſecundum Arabum calculandi rationem.

Beni Guedarſeth mons.

NOn procul à Tetteguin ſitus eſt, incolarum numero ditiſſimus, quanquam non uſque adeò ſit latus. armis omnes ſeſe exercent, apud Tetteguin principem ſtipendia merent, hunc maximè obſervant, atque quocunque velit prædatum inter Chriſtianos comitantur: hinc fit quòd nullum Feſſæ Regi enumerent tributum, niſi fortè pro agris, vel minimum ſolvant cenſum. Plurimum ſibi ſumunt ex illis montibus utilitatis, provenit enim illic maxima buxi copia, unde Feſſàni pectines conficere ſolent.

Erriſæ Feſſæ Regionis deſcriptio.

HAbet hæc Regio in Occidente initium non procul à freto Herculeo, extenditur Orientem verſus ad flumen uſque Nocor, qui tractus circiter centum & quadraginta eſt miliariorum. Ad Septentrionem prima ſui parte terminatur Mediterraneo mari, vergitque Meridiem verſus per quadraginta miliaria, ad eos uſque monteis, qui flumen Guargam, hoc eſt, Feſſæ territorium, reſpiciunt. Hæc Regio prorſus eſt aſpera, frigidiſſimis montibus plena, in qui-

 bus

bus vaſtiſſimas reperies ſolitudines, arboribusque elegantiſſimis atque rectiſſimis refertiſſimas: nihil hic frumenti provenit, quanquam ſic ſatis copioſam habeant vinearum, ficuum, olivarum, atque amygdalorum copiam. incolas habet hæc Regio validiſſimos, verùm potationibus plus ſatis deditos, adeò ut tantùm vix ſibi ſervent, unde veſtes emant. Rara hic armenta, bona autem caprarum, aſinorum atque ſimiarum multitudo in iis montibus reperitur: oppida rariſſima: caſtra atque pagi complura, domos exſtruunt viliſsimas abſq; ullo tabulato, equilibus Europæ non adeò diſsimiles, quibus tectum ſtramineum ſuperadditur, aut ex arborum corticibus confectum. Omnes hujus regionis Incolæ nodum gurgulionis eminentiſsimum habent, moribus autem inculti ſunt atque rudiſsimi.

Terga.

Exiguum hoc oppidulum à Gothis (ut nonnulli volunt) in littore Mediterranei exſtructum diſtat à freto Herculeo miliaribus plus minus octuaginta: familias numerat circa quingentas. qui urbem cingit murus, nullius ferè momenti eſt. Incolæ propemodum omnes piſcatores ſunt, incredibilem piſcantur piſcium copiam, ſalſosque per centum

ferè

ferè miliaria evehunt Meridiem verſus. Frequentiſsimum olim fuit oppidum, ſed ab eo tempore quo Luſitani regionem illam ingreſsi ſunt, cœpit mirum in modum decreſcere. non procul ab hoc oppido rigida atque frigidiſsima reperiuntur nemora. Habitatores etſi valentiſsimi, agreſtiſsimi tamen ſunt, rudiſsimi atque ab omni humanitate alieniſsimi.

Bedis.

ANtiquiſsimum eſt oppidum in littore maris Mediterranei exſtructum, ab Hiſpanis Velles de Gumera appellatum fuit, familias numerat plus minus ſexcentas. Non deſunt Hiſtoriographi qui ab Africanis, alii à Gothis ædificatum fuiſſe ſcribant, quomodocunque ſe res habeat, adhuc incertum eſt. Inter duos viſendæ altitudinis montes ſitum eſt: non procul vallis eſt ampliſsima, in qua aqua pluvialis amnem format. Eſt autem hujus oppidi medio forum quoddam, in quo frequentiſsimæ ſunt officinæ. viſitur & hic templum auguſtum: magna hic eſt aquæ potabilis caritas, omnibus enim ad unum eundemque puteum confugiendū eſt, qui in ſuburbio juxta ſepulcrum cujuſdam eſt, qui quondam apud illos maximi fuit nominis. verùm non

uſq; adeo tutum eſt noctu illinc aquam petere: eſt enim in ea magna ſanguiſugarum copia. Cives in duas diviſi ſunt partes: horum enim nonnulli piſcatores, alii piratæ ſunt, qui Chriſtianis non parvam quotidie adferunt moleſtiam: maxima reperitur in montibus illis arborum abundantia, quæ navibus atque triremibus fabricandis aptiſſimæ ſunt: & qui montes incolunt, nihil aliud ferè operis exercent, quàm quòd ligna huc atque illuc convehunt: minimum apud illos frumenti provenit, quare panem ferè hordeaceum conficiunt: veſcuntur autem obſonii loco piſciculis quibuſdam (ſardelli Itali vocant) aliisque id generis piſcibus: eſt enim tanta illis piſcium copia, ut unus retia extrahendo non ſufficiat, quare qui piſcatores ea in re juvare volunt, pro officio piſcatoribus exhibito bonam piſcium copiam recipiunt, quin & obviis quoque multum piſcium dono dare ſolent. piſces autem ſalſos ad vicinas mittere ſolent regiones. Eſt longa in hoc oppido Iudæis platea, in qua & œnopolas nonnullos reperies: vinum autem ceu nectar quoddam bibunt. Solent & veſperi vinum in ſcaphâs ſecum conferre, atque ſic bibendo atque cantando per flumen ſpatiari. Eſt in hoc oppido elegantiſſimum

mum quoddam caſtrum, verùm non admodum munitum, in quo ſe oppidi præfectus continere ſolet: non procul hinc palatium eſt regium, cui adjunctus eſt hortus amœniſſimus: ad maris ripam navale quoddam eſt, ubi triremes aliæque naves præfecti ſumptibus fabricantur, quibus illi Chriſtianos maximis ſolent afficere incommodis: propterea quòd Hiſpaniarum Rex Ferdinandus inſulam quandam armis ſibi occupavit, quæ huic civitati ad unum miliare ex oppoſito ſita eſt, in qua propugnaculum quoddam in ſcopulo exſtructum bombardis atque militibus munivit, ita ut nec templa jam dicti oppidi tuta erant, nec etiam homines, qui per plateas incedebant, quin maxima illorum pars quotidie bombardarum ictibus interficeretur: hinc factum eſt quòd urbis præfectus auxilium à Rege Feſſæ petivit, qui ingentem contra Chriſtianos miſit exercitum, verùm Feſſani infœlici omine dimicaverunt, partim enim capti, partim interfecti ſunt: perpauci qui fuga ſuæ conſuluerant ſaluti, ſaucii Feſſam redierunt. Servarunt igitur Chriſtiani hanc inſulam duos ferè annos: deindè cujuſdam Hiſpani perfidia, qui inſulæ præfectum propter ſibi ademptam uxorem interfecerat, in

Maurorum redacta fuit deditionem, Chriſtiani omnes trucidati: illorum nemo à cæde exceptus, præter proditorem Hiſpanum, qui propter egregium hoc facinus magna accepit à Bedis præfecto atque à Rege Feſſæ præmia. Hujus rei hiſtoriam cum Neapoli eſſem, fortè à quodam audivi, qui his omnibus interfuerat, dicebatque hæc acta fuiſſe anno à Chriſto nato milleſimo quingenteſimo vigeſimo. Nunc autem inſula hæc accuratiſſimè à militibus Feſſanis ſervatur: nullum enim propinquiorem portum in Mediterraneo Feſſa habet, quanquam centum & viginti diſtet miliaria. Solent Venetorum triremes hanc inſulam quotannis aut alternis annis inviſere, atque cum illius loci incolis mercium permutationem facere, aut interdum quoque præſenti vendere pecunia: deinde merces ex hac inſula collectas Tunetum, Venetias, ad Alexandriam aut etiam ad Barutum devehunt.

Ielles.

ANguſtum eſt oppidum in littore Mediterranei exſtructum, diſtat à Bede ſex ferè paſſuum millia: portus eſt frequentiſſimus, in quo naves ſe recipere atque à maris ſævitia tutas ſervare ſolent: non procul ab hoc oppido frequentes ſunt montes, vaſtæque ſolitu-

dines

dines pinis copioſiſſimæ: noſtro hoc ſæculo remanſit incolis vacuum, idque propter piratas quoſdam Hiſpanos, niſi fortaſſe aliquot adhuc reperiantur piſcatorum caſulæ, qui perpetuò ſibi ab Hiſpanorum latrociniis timentes ſedulo ſemper obſervant, num naves aliquas adventare videant, quibus conſpectis, mox ad vicinos montes confugientes, magnam inde armatorum ſecum adducunt copiam, qui adventanti Hiſpanorum aut Luſitanorum claſſi facilè reſiſtere poſſint.

Tegaſſa.

FRequentiſſimum hoc quamvis anguſtum oppidulum, in ripa fluminis cujuſdam exſtructum, diſtat à mari Mediterraneo duo ferè paſſuum milia. Familias numerat propemodum quingengentas, ædificia hîc rudiſſimo modo fabricata: incolæ omnes aut piſcatores ſunt aut nautæ, qui inde victum in alias transferunt civitates. cùm enim hîc perpetui ſint montes atq; nemora, nihil omnino frugum provenire poteſt. Reperias tamen aliquot vineas atque arbores maximè fructiferas, alioqui omnibus modis miſera cenſetur hæc Regio. Incolæ pani hordeaceo nihil habent quod addât, præter piſciculos atq; cæpe. Ego hujus Regionis fœtorem ex piſcium

multitudine contractum, per unum diem tolerare vix potui, qui fœtor miſere totam eam infeſtat provinciam.

Gebha.

GEbha oppidulum muris undique cinctum minutiſſimis, ab Africanis ad littus maris Mediterranei exſtructum eſt. Diſtat à Bede miliaribus plus viginti & quatuor. Nunc incolas habet nunc verò non, idque pro illius Regionis ratione: omnis qui huic vicinus eſt ager, rudis eſt, fontibus atque nemoribus plenus. Reperias & hîc aliquot vineas, aliosque fructus, vix autem ædificium quod alicujus ſit momenti.

Meſemme.

MEſemme ſpatioſum oppidum maritimum, in monte qui Saretæ Regioni confinis eſt exſtructum, ſub hoc oppido latiſſima eſt planicies, cujus longitudo Meridiem verſus viginti octo, latitudo autem decem ferè eſt miliariorum, per cujus medium præterfluit flumen Noccore, qui Errifam Regionem à Gareta dirimit. Hanc terram incolunt quidam Arabes, qui agricultura ſeſe exercent, ſatis bonam inde colligentes frugum copiam, quare Bedis Principi circiter quinque millia frumenti menſuras ſolvere coguntur. Habuit olim hæc civitas incolas quamplurimos, fuitque

illius.

illius Regionis ſedes Regia, frequentiſſimis tamen ſemper vexata incommodis. Primò enim omnino propemodum deleta à pontifice Cairaoan: qui quoniam ſolitum cenſum recuſaverant, incendio hanc prorſus delevit, loci præfectus capite truncatus eſt: caput autem Cairaoan haſtæ ſuperimpoſitum delatum eſt. Hæc acta ſunt Hegiræ anno trecenteſimo decimo octavo. Ab eo tempore per totos quindecim annos remanſit incolis nuda: deinde ſub eodem Pontifice à quibuſdam magnatibus rurſus inhabitari cœpit. Poſtremò autem cœpit etiam & à Cordovæ principe oppugnari. Hic cùm vidiſſet hanc civitatem ſuo regno adjacere in octuageſimo miliario (tanta eſt enim maris latitudo inter Malagam & jam dictam regionem) cœpit primùm tributum ſibi inde exigere: quod ubi recuſaſſent, vel minimo militum numero occupavit: non enim potuit pontifex tam brevi auxiliares mittere copias: diſtat enim Cairaoan à jam dicto oppido miliaribus plus minus bis mille atque trecentis. Recepta igitur atque omnino deleta, qui præfectus fuerat ad Cordovam captivus miſſus eſt, ubi reliquum vitæ in cathenis tranſegit. Nunc autem tantùm muri hujus civitatis videri poſſunt: hæc autem acta ſunt

ſunt Hegiræ anno DCCCXCII.

Benigarir mons.

NVnc & de montibus Errifæ nonnihil dicamus. primo loco offert ſe mihi mons Benigarir, cujus incolæ ex ſtirpe Gumerorum orti ſunt. Eſt autem hic mons Tergæ vicinus, patetque in longum decem, in latum verò quatuor ferè paſſuum millibus. Frequentia in hoc monte ſunt nemora, frequentes vineæ atque olivæ. Incolæ omnes miſerrimi atque pauperrimi. Mira illis pecudum caritas eſt: & quia vini ſic ſatis bonam habent copiam, vinum coctum conficere ſolent: provenit in hac regione non magna admodum hordei copia.

Benimanſor mons.

HVjus montis longitudo circiter quindecim, latitudo autem quinque eſt miliariorum. Innumera hic fermè nemora, atque fontes ſunt: incolæ omnes validiſſimi, quanquam miſerrimi, cùm toto eo monte nihil præter vinum proveniat: eſt quidē illis nonnihil caprarum. Eſt quoque ſingulis ſeptimanis mercatus, ad quem nihil aliud præter allia, cæpe, uvas paſſas, piſciculos ſalſos, nonnihil quoque frumenti atque panici venale adfertur, unde panem ſibi pinſere ſolent. Paret autem hæc regio imperio principis Bedis.

Butchuia mons.

PAtet hic mons in longum quatuordecim, in latum verò octo ferè miliaria: hujus habitatores aliquantò ditiores ſunt, quàm qui reliquos occupant montes: aliquantò melius veſtiuntur: equorum quoque bonam habent copiam. Eſt enim is mons frugibus feraciſſimus: neque adeò magnum hi exſolvunt tributum, idque propter virum quendam inſignis ſanctimoniæ apud Beden ſepultum, qui in hoc monte natus erat.

Benichelit mons.

HAc iter eſt Bede Feſſam proficiſcentibus: eſt autem mons frigidiſſimus, cui frequentiſſimæ ſunt ſylvæ, fontesq; innumeri. In hoc nihil omnino frugum provenit, nec aliud quicquam præter vinum. Hi Bedis quoque principis imperio parent, atque propter crebras exactiones ad ſummam inopiam redacti, latrociniis ſe atque furtis dedunt.

Benimanſor.

EXtendit ſeſe hic mons ad mare per octo ferè miliaria, uti & illi montes de quibus jam dictum eſt. Incolæ validiſſimi ſunt atque corporis viribus præſtantiſſimi, cæterùm ebrietatibus plus ſatis addicti. Satis quidem vini, frugum vero parvam colligunt copiam.

Illo-

Illorum fœminæ capras cogunt, ac interea colum circumferentes, nendo tempus terunt: harum maxima pars vel cujuslibet interdum viri admittunt concubitum.

Beni Ioſephus.

HVjus montis latitudo duodecim eſt miliariorum, latitudo autem circiter octo. Hujus incolæ pauperes ſunt, viliſſimis utuntur veſtibus: nihil omnino apud illos prçterquam paululum panici provenit, unde ſibi panem atrum pinſunt, atque inſipidiſſimum. Veſcuntur & cœpis atque alliis: fontes in hoc monte turbidiores ſunt: magna illis eſt caprarum copia, quarum lac ceu rem pretioſiſſimam ſibi ſervant.

Beni Zaruel.

FRequentes reperiuntur in hoc monte vineæ, ſatis copioſa quoque apud illos eſt olivarum atque aliorum fructuum affluentia. Incolæ miſeri ſunt, Seuſæ principis imperio parent, qui maximos ab illis cenſus exigere ſolet, adeò ut miſeris vix ſufficere poteſt quicquid illis mons ille gignere poteſt. Singulis ſeptimanis mercatum habent, in quo nihil aliud quàm ficus Sole exſiccati, uvæ paſſæ, atque oleum inveniuntur. Solent hircos atque capras mactare, quorum carnes adeò ſunt inſipidæ,

ut non niſi ſartagine frixæ edi poſſint.

Beni Raſin mons.

EST hic mons mari Mediterraneo non procul à Terga confinis: hujus accolæ ſecuram agunt vitam, eſt enim mons omnino inexpugnabilis, omnibusque frugum generibus feraciſſimus, neque ullum exſolvere coguntur tributum: provenit apud hos ſatis bona olivarum atque vini abundantia: non facilè dixerim, quantum montis coſta rerum omnium ſit fœliciſſima: illorum mulieres aut capras agunt, aut agros colunt.

Seuſaon mons.

NVllum habet vel tota Africa montem, qui cum hoc loci amœnitate ſit ullo modo conferendus: in hoc oppidulum eſt omnis generis artificum atque mercatorum frequentiſſimum. hic ſe multorum montium princeps (Sidiheli Berraſed appellabant) ſuam ſolet habere regiam, hic aliquam in eo monte civilitatem introducere cœpit, à Rege Feſſæ deſciverat atque perpetuum gerebat cum Luſitanis bellum. Hujus atque omnium dictorum montium pagorum incolæ ab omni cenſu atque tributo liberi ſunt, ſemper enim ſuum ducem tam pedites quàm equites ſequuntur: exigua hic provenit frugum copia, cæterùm plurimum lini: vaſtæ in hoc

monte

monte ſunt ſolitudines, fontes penè innumeri. accolæ omnes veſtitum habent ſic ſatis ad decorem compoſitum.

Beni Gebara.

MAximè arduus hic mons eſt viſendæque altitudinis, è cujus radicibus fluvioli aliquot ſcaturiunt. Magna hîc eſt vinearum atque ficuum copia: nihil frumenti tamen in eo provenit: inhabitatores viliſſimo utuntur veſtitu. maxima illis eſt caprarum copia, tum & boves hic reperias adeò parvos, ut ſemeſtres vix eſſe judices. Eſt illis ſingulis ſeptimanis mercatus, verùm hujuſmodi ut vix ullæ hic videantur merces: huc ſolent confluere aliquot Feſſæ mercatores, tum & muliones, qui fructus ex hoc monte Feſſam convehunt. olim paruit imperio cujuſdam principis, qui Regi Feſſæ cognatione conjunctus erat: colligebatur autem ex hoc monte duorum fere millium aureorum reditus annuus.

Beni Ierſo.

HAbuit hic mons infinitos olim incolas. egregium in hoc exſtructum fuit collegium, in quo quæ ad legé pertinebant publicè prælegebantur, quam ob cauſam accolæ omnes à tributis atque exactionibus liberi erant: poſtea tyrannus quidam Feſſæ Regis copiis adjutus,

tus, montem ſibi tributarium reddidit, fugatis primo incolis, deinde etiam collegium deleuit, in quo reperti ſunt volumina plus quàm quatuor millibus aureorum æquivalentia, viros erudítiſſimos maximique nominis gladio ſubjecit: Hæc autem acta ſunt Hegiræ anno noningenteſimo octauodecimo, hoc eſt poſt natum Chriſtum milleſimo quingenteſimo nono.

Tezarrin mons.

IAm dicto monti vicinus eſt & hic qui Tezarrin ob incolis appellatur: frequentiſſimi hîc fontes, ſolitudines atque vineæ: in hujus ſummitate multa viſuntur ædificia antiquiſſima, à Romanis, quantum ego conjicere potui, exſtructa, hic in ſubterraneis foſſis, ut antea diximus, Romanorum theſauros adhuc quotidie quærunt: incolæ omnes ignorantiſſimi ſunt, atque crebris exactionibus miſerrimi.

Beni Buſeibet.

FRigidiſſimus hic mons eſt, quare nihil omnino frugum producit, neque etiam pecus alere poteſt, cùm propter ingentem frigiditatem, tum quoq; propter nimiam illius loci ſterilitatem: huic accedit quod illarum arborum folia ejus ſunt naturæ ut capras alere non poſſint. Provenit hîc maxima nucum

copia, adeo ut Feſſam vicinaſque civitates abundè de his provideant: uvæ omnes nigræ hîc proveniunt; quibus cibus quidam (Cibibbo vocant) ab illis conſici ſolet: vinum coctum quoque conſiciunt, maximamque vini copiam quotannis colligunt. Laneis quibuſdam veſtiuntur penulis, lodices dicas quales Italis in uſu ſunt: habent autem hujuſmodi penulæ caputia, quibus caput tegunt, adeo ut vix homines eſſe intelligas: penulæ autem candidis nigriſque maculis ſunt verſicolores. hyeme mercatores qui nuces atq; uvas paſſas ex hoc monte Feſſam deferunt, vix cibum ſibi reperiunt, neque enim frumentum illis eſt neque carnes, cœpis tantùm veſcuntur atq; piſciculis quibuſdam ſalſis, quæ tamen maximo apud illos habentur precio: veſcuntur quoque vino cocto atque fabis illorum more paratis, eſtque hic cibus in eo monte delicatiſſimus: vinum autem coctum multo cum pane vorant.

Beni Gualid mons.

ALtiſſimus eſt maximeque arduus, accolæ omnes ditiſſimi, uvas enim colligunt nigras, quibus Cibibbum coquunt. Provenit illis amygdalorum, ficuum, atque oliuarum maxima abundantia. Præterea nullum Regi Feſſæ

tribu-

tributum perſolvunt, niſi quòd quælibet familia quartam unius aurei partem enumerat, quò liceat liberè ad Feſſæ mercatum accedere. Quòd ſi quiſquam Feſſanus aliquo illos afficiat incommodo, hunc illi aut ejus conſanguineum cùm primùm in eo monte nacti ſunt, detinent, nec prius Feſſam redire ſinunt, quàm probè de injuria ſatisfactum eſt. Hujus montis populi ſic ſatis eleganti utuntur veſtitu, eſtque illis ea libertas conceſſa, ut quotquot Feſſani exulant, hic liberè remanere liceat, quin & exulibus quoque tantiſper dum apud illos commorantur, victum præbent gratis. Quòd ſi hic mons Feſſæ regis pareret imperio, nemini dubium quin ſex millium aureorum numerarent ſingulis annis proventum: numerat enim plus quàm ſexcentas eaſdemque ditiſſimas familias.

Merniza mons.

Est hic mons jam dicto ferè contiguus, ejuſdem omnino generis ſunt incolæ, eadem his eſt nobilitas, libertas, atque divitiarum præſtantia. Hujus mulieres vel propter minimam à maritis illatam injuriam, continuò relictis liberis atque marito inde ad alium migrant montem, novumque pro arbitrio ſibi quærunt amatorem. Quam ob cauſam

perpetuum inter illos bellum geritur: neque prius pax inter eos eſſe poteſt, niſi qui poſtremò ſibi uxorem ſervat, priori marito omnes reſtituat pecunias, quas in primis nuptiis celebrandis impendit: hujus rei judices habent, qui miſeros mirum in modum facultatibus omnibus propemodum exſorbent.

Haguſtun mons.

ALtiſſimus atque idem frigidiſſimus mons eſt, frequentiſſimi hîc fontes, maximaque vinearum copia, è quibus uvas nigras decerpunt, magna quoque hic ficuum, mellis, malorum cotoneorum eſt abundantia: mala autem cotonea maximè odorifera atque elegantiſſima in ea tantùm planitie proveniunt, quæ monti ſubjecta eſt: ſunt & hi oleo optimo ditiſſimi, incolæ ab omni tributo ſunt liberi, tamen illorum nemo eſt, qui non in animi gratiſſimi ſignum Regi Feſſæ ampliſſima miſſitet munera: hinc fit quod ſecurè atque liberè illis liceat inter Feſſanos negotiari, à quibus magnam emunt frumenti, lanæ atque telæ copiam. Ornatiſſimo utuntur veſtitu, iique præſertim qui in nobiliori hujus montis parte habitant, hi enim omnes ferè aut mercaturam, aut artem aliquam exercent: bona quoque illorum pars nobiles ſunt.

Feni Iedir mons.

MAximus hic mons eſt atque incolarum numero ditiſſimus, hic nihil tamen præter uvas provenit, unde ſibi Cibibbo conficere ſolent atque vinum. Accolæ olim ab omni tributo liberi fuerunt, ſed tandem propter crebras indies illorum prædationes, atque in exteras nationes injurias, Bedis princeps Feſſanis militibus adiutus, hos omnes ſubegit, libertatemque ademit: numerantur in hoc monte circiter quinquaginta rura, tamen vix quadringentorum aureorum annumerant cenſum annuum.

Lucanus mons.

MIrandæ altitudinis maximeque arduus hic mons eſt, incolæ ditiſſimi, magna illis enim uvarum paſſarum, ficuum, amygdalarum, olei, malorum cotoneorum atque citreorum provenit affluentia: & quoniam trigintaquinque tantùm miliaribus à Feſſa diſtant, omnes eorum fructus eò devehunt: ſunt fere omnes nobiles, incredibili ſuperbia tumidi, adeò ut nullum unquam cuiquam perſolvere tributum voluerint: ſciunt enim illorum montẽ propter loci munitiſſimi naturam non facilè à quoquam expugnari poſſe: hîc quoque Feſſani exules liberi ſunt, ſplendideque omnes, adulteris tantùm dem-

ptis,excipiuntur: nam cùm hujus montis accolæ maximè Zelotypia laborent, adulteros omnino admittere nolunt. Multa his à Feſſæ rege conceduntur, propter amplas, quas ex eo monte colligit, utilitates.

Beni Guazeval.

EST hic mons triginta ferè longitudine miliarium, latitudine verò circa quindecim: dividitur autem in tres partes, inter hunc atque duos jam dictos montes nonnulli præterfluunt rivuli. Accolæ omnes ſtrenuiſſimi atque ad arma exercitatiſſimi, ſed ultra modum à Feſſæ duce exactionibus gravati, qui ſingulis annis ab hoc monte decem & octo milium aureorum ſibi tributum poſtulat: mons quidem uvis, olivis, ficubus atque lino fœcundiſſimus eſt, unde & bonam ſibi colligunt pecuniarum copiam, verùm quicquid illis colligitur, id in univerſum ad Feſſanum redit ducem, ille continuò ſuos habet in hoc monte receptores, qui miſeros miſerrimè exſorbere ſolent: infiniti propemodum in hoc monte ſunt pagi atque vici, quorum nonnulli centum nonnulli ducentas aut plures etiam numerant familias: militum bello exercitatiſſimorum circiter vigintiquinq; numerant millia: perpetuum illis geritur

cum

cum vicinis bellum. Feſſæ autem Rex propter utrinque interfectos, ingentem ſibi numerari jubet pecuniæ ſummam, adeò ut non parum utilitatis ex eorum diſſidiis capiat. Eſt in hoc monte oppidulum ſic ſatis frequens, in quo nullum vix artificium deſiderare poſſes, hujus ager vineis, malis cotoneis atque citreis fœliciſſimus eſt, quæ omnia apud Feſſanos divenduntur: magna quoque hìc eſt telæ textorum copia, multi hic judices atque cauſidici. Eſt & illis mercatus ſic ſatis frequens, ad quem confluere ſolent vicinorum montium accolæ. Viſitur in ſummitate hujus montis ceu antrum quoddam, quod perpetuos ejaculatur ignes. Permulti rei miraculo huc allecti, ligna injecere, quæ mox igni conſumpta fuerunt: neque unquam hujuſmodi tam mirabile quicquam in rerum natura vidi, adeò ut plerique etiam inferorum hiatum eſſe opinentur.

Beni Gueriagel mons.

IAm dicto monti vicinus eſt, incolæ tamen duorum illorum montium perpetuas inter ſe alunt inimicitias. Eſt ad hujus radices ſpatioſiſſima quædam planicies, quæ ad Feſſæ uſque territorium extenditur, per eam præterfluit flumen, quod Guarga incolæ vocant.

Colligitur ex hoc monte maxima olei, ſrumenti, atque lini copia, unde fit ut innumeri hic reperiantur telæ textores. Maxima ferè eorum pars quæ hic colliguntur ad Regem redit, adeò ut qui alioqui omnium ditiſſimi forent, miſerrimi omnium ferè ſunt, idque ob aulicorum crebras moleſtias. Ingenium illis liberale atque ſtrenuum: militum numerant duodecim ferè millia, pagos autem plus minus ſexaginta.

Beni Achmet mons.

PAtet in longum octo & decem, in latum verò ſeptem paſſuum milia. Arduus admodum eſt, vaſtæ in eo ſolitudines, magna apud illos provenit uvarum, olivarum, atque ficuum copia: ager verò frumento non uſque adeò fœlix eſt. Incolæ omnes crebris exactionibus à Rege Feſſæ indies vexantur. Ad hujus radices innumeri reperiuntur fontes atque fluvioli, quorum aqua turbida, palato minus grata, utpote quæ propter arenæ naturam calcis guſtum referat. Permulti hic reperiuntur, qui gurgulionis nodum eminentiorem habent, quod & de aliis quibuſdam antea dictum eſt. Omnes vinum bibunt non dilutum, quod ſuffervefactum illis durare dicitur in annum decimumquintum, non quod omne vinum illis

ferve-

ferveſiat, ſervant enim & crudum, conficiuntq; maximam quotannis vini coƈti quantitatem, quam vaſis fundo ſtriƈtioribus, ore verò latioribus ſervare ſolent. Eſt illis ſingulis ſeptimanis frequentiſſimus mercatus, in quo vinũ, oleum, atque uvas paſſas venalia reperies. Sunt & hi miſerrimi, ſummaq; paupertate infœliciſſimi, quod facilè ex eorum veſtitu colligere licet. Perpetuæ atque antiquiſſimæ inter hos aluntur inimicitiæ, quare & frequentiſſimè ad arma vocantur.

Beni Ieginefen mons.

IAm diƈto monti confinis eſt, extenditurque in longum ad decem ferè paſſuum milia. Inter hunc atque jam diƈtum montem rivulus quidam præterfluit. Accolæ omnes ebrietatibus plus ſatis dediti ſunt, adeò ut vinum ceu neƈtar quoddam habeant. Nihil hic omnino fruƈtuum, ſed incredibilis vini provenit copia. Capras alunt aliquot, quæ perpetuò in nemoribus illis degunt, nec aliam præter caprinam carnem aut hircinam habent. Fuit mihi magna cum hujus montis incolis conſuetudo, erat enim patri meo in hoc monte nonnihil ditionis: ſed ægrè admodum aut reditus aut pecunias inde recipiebat: non enim diƈtu facilè, quàm ſint illi homines in ſolvendo debito difficiles.

Beni Meſgalda mons.

Eſt hic mons jam dicto nec non & Guargæ flumini confinis. Magna in eo conficitur ſaponis liquidi quantitas, durum enim conficere neſciunt. Ad hujus radices ſpatioſiſſima eſt planicies, quæ ab Arabibus occupatur, quare & aſſiduum inter illos bellum geri ſatis veriſimile eſt. Maximam illi Feſſæ Regi enumerant quotannis pecuniæ ſummam, nec facilè dixerim quàm miſerè novis indies exactionibus vexentur. Innumeri in hoc monte ſunt legis doctores, atque literarum ſtudioſi: à quibus & maximo quotidie afficiuntur incommodo. Hi vinum quidem bibunt, populo autem interdictum eſſe perſuadere conantur, quanquam illis parum admòdum à nonnullis habetur fidei. Ab hujus montis incolis non magnum admodum exigitur tributum, idque eò fortaſſè quòd legis doctores alioſque inſignis eruditionis viros alunt.

Beni Guamut mons.

Eſt hic mons Feſſæ territorio ita confinis, ut ab eo ſolo flumine ſit diſtinctus. Incolæ omnes ſaponé conficiunt, unde ſibi Feſſæ Rex ſex milium aureorum colligit proventum annuum. Numerat autem mons ille rura plus minus vigintiquinque: omnes montis coſtæ

frugi-

frugibus, armentis, atque pecudibus ſunt feliciſſimæ, niſi quòd magna illis locis ſit aquæ caritas. Incolæ omnes ditiſſimi, magnā omnis generis mercium copiam Feſſam convehunt, idque non niſi maximo omnium lucro. Nihil in hoc monte provenit, quod non ad hominum uſum maximè conducat. Diſtat autem à Feſſa decem ferè miliaria.

Gareti Feſſæ regionis deſcriptio.

ENumeratis omnibus cùm ciuitatibus tum montibus Errifitis Regionis, ſequitur nunc ut & de Gareto (hoc eſt de Feſſæ parte ſexta) nonnihil dicamus. Habet igitur hæc regio ſuum à Melulo flumine initium ex Occidente, in Oriente verò flumine Mulvia terminatur, ad Meridiem montibus quibuſdam clauditur, qui à deſerto Numidiæ vicino non admodum procul diſtant: in Septentrionem verò extenditur uſque ad mare Mediterraneum. Ejus latitudo ad mare à flumine Nocor ad Mulviam uſque extenditur: in Meridie verò fluvio Melulo, in Occidente montibus Chaus terminatur. Hujus regionis longitudo quinquaginta, latitudo verò quadraginta eſt miliariorum. Ager illis fragoſus, incultus, atque aridus, Numidiæ deſerto non admodum natura diſſimilis. Maxima ferè ſui parte incolis eſt

nuda,

nuda, ab eo præſertim tempore quo Hiſpani duas hujus regionis civitates præcipuas ſibi occupaverunt, uti & ſuo dicetur loco.

Melela Gareti oppidum.

SPacioſiſſimum hoc atque antiquiſſimum oppidum, ab Afris in ſinu quodam maris Mediterranei conditum, familiarum numerat duo ferè milia. Fuit olim incolarum multitudine copioſiſſimum, utpote totius regionis caput. Multum ſanè illi fuit ditionis, maximamque colligebant ferri atque mellis copiam, unde & nomen loco inditum ſcribunt, Melela enim eorum idiomate perinde atque nobis mel ſonat. In hujus portu bonam piſcabantur muricum multitudinem. Paruit olim hoc oppidum Gothorum imperio: verùm poſtea in Mahumetanorum rediit deditionem. Gothi inde fugati Granatam confugerunt, quæ civitas inde centum fere miliaribus, hoc eſt, quanta eſt maris interpoſiti latitudo, ſita eſt. Noſtris verò temporibus Hiſpaniarum Rex ingentem huc miſit exercitum: verùm priuſquam Hiſpani huc appulerunt, civitatis incolæ auxilia à Feſſano Rege petierant, qui quoniam per id tempus contra Temeſnitas bellum gerebat, exiguum admodum mittere licuit exercitum. Quod

ubi

ubi Melelitæ animadvertiſſent, timentes ne tantillus exercitus Hiſpanorum vim ferre non poſſet, aſſumptis ſecum quiſque quantum potuit ſuppellectilis, ad montes Buthoiæ confugerunt. Feſſanorum autem militum dux, cùm ut nimis timidulos cives injuria afficeret, tum etiam ne quid Hiſpanis integri relinqueretur, domos omnes, templa, ædificia, incendio delevit. Id factum eſt Hegiræ anno octingenteſimo nonageſimo ſexto: hoc eſt, à Chriſto nato milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo. Quam civitatem ubi Hiſpani ſic exciſam invenerunt, non deſeruerunt tamen, quin primò arce quadam munitiſſima in ea exſtructa, tandem etiam paulatim civitatis murum atque mœnia reparaverunt, & in hunc uſque diem ſibi ſervaverunt.

Chaſaſa oppidum.

CHaſaſa à jam dicto oppido circiter viginti diſtat paſſuum millia: egregium fuit oppidum munitiſſimis muris cinctum, portum habet celeberrimum, in quo frequentiſſimæ quotannis videbantur Venetorum naves. Plurimum huic populo cum Feſſanis ſemper fuit commercii, nec ſine magno utriuſque gentis commodo: tandem Feſſano Rege bello maximè occupato,

Ferdi-

Ferdinandus Hiſpaniarum Rex maximis undique collectis copiis inſtructiſſima claſſe huc venit, oppidumque vel minimo negotio ſibi occupavit, incolæ enim de Hiſpanorum adventu certiores redditi, fuga ſibi ſalutem quæſierant.

Tezzota oppidum.

DIſtat à Chaſaſa quindecim ferè paſſuum millibus in monte quodam altiſſimo atque tophaceo exſtructum, ad quod anguſta quadam via aſcenditur: nullam habent aquam, prætérquam eam quæ è ciſterna quadam hauriri ſolet: hujus conditores Benimarinos fuiſſe affirmant, priuſquam regnum aliquod poſsiderent, in hoc oppido ſua frumenta reliquaque omnia bona ſervabant. Tum temporis ſecurà erant omnia ejus regionis deſerta, nondum enim Garetum incolas receperat: poſtquam verò Benimarini regnare cœperunt, totam hanc regionem unà cum Gareto oppido vicinis reliquerunt, ipſi verò ad provincias aliquantò nobiliores ſe contulerunt. Interea autem Ioſephus Iacobi Marinorum Regis filius, ratione neſcio qua adductus, Tezzotam funditus propemodum delevit: at poſtquam Chriſtiani Chaſaſan occupaverunt, vir quidam nobilis natione Granata, qui in aula Feſſani Regis diu vixerat,

rat, is à principe impetravit, ut Tezzotam à ruina revocaret. Hujus igitur reparati oppidi nunc incolæ ſunt Mauri, perpetuum gerunt cum Chriſtianis bellum, qui Chaſaſan inhabitant.

Meggeum oppidum.

MEggeum oppidulum quoddam in vertice altiſſimi cujuſdam montis exſtructum, diſtat à Tezzotà Occidentem verſus decem, à mari Mediterraneo Meridiem verſus ſex ferè paſſuum milia: conditores habuit Afros, incolæ omnes animo ſunt nobili atque liberali. Sub hoc monte ager quidem eſt frugibus feraciſſimus. E montibus circumjacentibus magna effoditur ferri copia: hujus oppidi imperium cuidam conceſſum eſt, qui ex Regia ſtirpe, hoc eſt Muachidin, originem traxit, verùm patrem habuit non uſque adeo divitem, qui cùm ipſe textor eſſet, filium etiam eandem artem edocuit: poſtea animoſus juvenis poſtquam ſuorum avorum genus atque nobilitatem intellexiſſet, relicta tela Bedin ad Regem militatum profectus eſt, ubi aliquandiu eques ſtipendia meruit: ſed quoniam inſignis erat fidicen, Rex ob muſicæ peritiam illum unicè adamavit. Poſt hæc cùm Tezzotæ princeps ab hoc Rege contra Chriſtianos auxilium rogaſſet,

nobi-

nobilis ille juvenis cum trecentis equis eò miſſus eſt, & quemadmodum antea multis in locis, ita & nunc ſtrenuiſſimũ ſeſe præbuit ducem, nondum tamen illius animoſitas principem movit, cui ſolummodò propter muſices peritiam gratus eſſe potuit: quare tandẽ indignatus ad quoſdam quos adhuc habebat amicos nobiles Garetum ſe contulit, qui adjunctis huic quinquaginta equitibus, in Meggei arcis tutelam miſerunt: poſtea ab omnibus illorum montium incolis ſic fuit adamatus, ut illum quiſq; pro facultatum portione juverit. Tandem Bedis princeps collecto trecentorum equitum atque mille peditum exercitu, conatus eſt juvenem expellere, qui mox exiguo illo quem ſecum habebat exercitu, ita dimicavit, ut hoſtes in fugam verteret, ac ſic paulatim crebris tandem victoriis hujus nomen omnibus innotuit, ut Feſſæ Rex ſatis optimum illi adjunxerit proventum, quem antea Bedis rectoribus dederat, ut hoſtem Hiſpanum ſummis viribus ab ea regione pellerent, atque ab hoc principe Mauri primùm bellandi didicerunt peritiam: nunc annuum proventum Feſſę Rex duplicavit, adeò ut ducentos nunc alat equites, qui armorum præſtantia plus valent, quàm vicinorum militum duo millia.

Echeb-

Echebdevon mons.

EXtenditur à Chaſaſa Orientem verſus ad flumen uſque Mulviam, deinde à mari Mediterraneo ad Meridiem in deſertum uſque Gareti vergit. Incolas habuit ditiſsimos, atque validiſsimos: eſt autem mons melle, hordeo atque omnis generis pecudibus copioſiſsimus, frequentia hic prata atque amœniſsima, verũ ab eo tempore quo Chaſaſa ab Hiſpanis fuit occupata, cùm hi propter militum inopiam, ſe hoſtium impetũ ferre non poſſe viderent, relicto monte atq; propriis domibus incendio deletis, ad vicinos ſe mõtes contulerunt.

Benizaid mons.

HIc mons extenditur Occidentem verſus ad loca uſque Nocor flumini vicina, idque per vigintiquatuor miliaria, accolas habet ditiſsimos, validiſsimos, atque animo liberaliſsimos, ſic ut omnes hac iter facientes lautiſsime excipiant atque immunes dimittant: magna illis colligitur ferri ac hordei copia, lætiſſima in hoc monte paſcua, ingentem quoque hic reperias pecudum atque armentorum numerum, quamplurimæ ferri fodinę in ea planitie ſunt, neq; illis unquam deeſt aqua: nihil cenſus perſolvunt. illorum autẽ domus qui ferrum effodiunt, non procul à ferri fo-

dinis ſitæ ſunt: ferrum mercatores globulis Feſſam venale deferunt, quando in virgas reducendi neq; uſum habent, neque artem: deinde & vomeres, ligones, aliaque id genus ruſticorum inſtrumenta conficiunt, neque chalybis quicquam ex eo ferro haberi poteſt.

Azgangan mons.

TErminatur hic mons in Meridie cum Chaſaſa, incolis ditiſſimis atque valentiſſimis copioſus eſt: nam præterquam quod magna hic rerum omnium provenit affluentia, illud quoque habet, quòd Gareti deſertum ad hujus radices ſit ſitum, cujus incolæ cum hujus montis populo magnam habent conſuetudinem: remanſit tamen & hic mons incolis vacuus, ab eodem tempore quo capta fuit Chaſaſa.

Beni Teuſin mons.

IN Meridie jam dicto monti conjunctus eſt atque extenditur in longum à Gareti deſerto ad flumen uſque Nocor per decem ferè miliaria, ex altera parte lætiſſimas atque amœniſſimas habet planities, incolæ omnes liberi, nihil omnino tributi exſolvunt, idque eò fortaſſè quòd Tezzotan, Meggeum, atque Bedin militum multitudine longè antecellant. Huic accedit quòd Meggei principem armis aliquando ita juviſſe

viſſe creduntur, ut illorum ope id regnum ſibi ſit adeptus: magna his cum Feſſanis ſemper eſt amicitia, idque propter antiquiſſimam illam conſuetudinem, quæ inter eos fuit, priuſquam Feſſani aliquod ſibi regnum habebant. Poſtea Feſſæ quidam cauſidicus habitavit, qui ex hoc monte natus erat, ille ſic priſtinam illam amicitiamRegi ob oculos poſuit, ut libertatem ſuis conterraneis acquiſierit: fuit tandem & maxima illis cum Marinis amicitia, idque eò fortaſſe quòd mater Abuſahidi illius gentis Regis tertii ex hoc monte patre nobiliſſimo fuerat orta.

Guardan mons.

Eſt hic mons jam dicto in Septentrione contiguus, patet in longum ad mare uſque Mediterraneum duodecim, in latum verò uſque ad flumen Nicor octo ferè miliaria. Hujus accolæ validi ſunt, atque ditiſſimi. Diebus ſabbati frequentiſſimus illis eſt mercatus ad ripam cujuſdam fluvioli: huc concurrere ſolet maxima Garetæ montis incolarum pars, necnon & Feſſæ mercatores quamplurimi, qui ferrum hic atque frena oleo commutant, magna enim in illis montibus provenit olivarum copia. Nihil aut parum admodum vini habent, quanquam Ariſtæ monti

vicini ſunt, in quo ſeſe vino plus ſatis ingurgitare ſolent. Per aliquod tempus tributarij fuerunt ſub Bedis principe, poſtea verò opera cujuſdam doctiſſimi viri atque concionatoris id eis à Feſſæ Rege conceſſum fuit, ut tributum tantùm pro ſuo quiſque arbitrio exſolverent. Ita factum eſt, ut miſſa ſingulis annis ad Regem aliqua pecuniarum ſumma, deinde & equis atque mancipiis aliquot, nihil præterea ab illis exigatur.

Poſtrema Gareti deſerti pars.

GAretum in tres dividitur partes, quarum prima civitates, ſecunda jam dictos montes, (hujus incolæ vulgò Bottoia appellantur) tertia deſerta complectitur, quæ in Septentrione à mari Mediterraneo initium habent, atque ſeſe Meridiem verſus ad id uſque deſertum extendunt quod illi Chaus appellitant: in Occidente jam dictis montibus terminantur, in Oriente verò clauduntur flumine Mulvia. Harum longitudo ſexaginta eſt miliariorum, latitudo verò triginta. Aſperi ſunt atque aridi, adeò ut hic nihil ferè aquæ præterquam in flumine Mulvia reperias. Multa in hoc deſerto reperiuntur animalium genera, qualia id etiam deſertum Lybiæ gignit, quod Numidiæ

ad-

adjacet. Æſtatis temporibus multi Arabes in Mulviæ fluminis ripa ſeſe continere ſolent, præterea etiam & populus quidam ferociſſimus, Bataliſa vocant, qui equorum, pecudum, atque camelorũ numero ditiſſimi ſunt, hi perpetuum cum Arabibus vicinis gerunt bellum.

Chaus, hoc eſt, ſeptima Feſſa regionis deſcriptio.

DIcitur hæc regio continere tertiam Feſſæ partem, extenditur enim à flumine Zha in Oriente, atque Occidentem verſus flumine Gurvigara clauditur: ſic ut longitudo ſit centum & nonaginta, latitudo verò centum & ſeptuaginta miliarium: omnis enim ea Athlantis pars quæ Mauritaniam reſpicit, hujus regionis latitudinem præbet: complectitur & bonam planitiei atque montium partem, qui Lybiæ confines ſunt. Eodem tempore quo Habdulach primus Marinorum princeps Mauritaniæ atq; reliquarum regionum illarum ſibi imperium uſurparet, cœpit illius genus hanc regionem inhabitare. Quatuor ab obitu filios reliquit, quorum primus Abubder, ſecundus Abviechia, tertius Abuſaid, quartus verò Iacobus fuit appellatus: hic poſtea propter devictum Muachidin Maroccorum Regem, atq; propter expugnatum à ſe Ma-

roccum, in Regem electus fuit: reliqui tres præmatura morte perierunt: priuſquam Iacobus Maroccum expugnaſſet, horum ſingulis pater regionem quandam legaverat. Reliquæ tres partes in alias ſeptem diuiſæ fuerunt, hoc eſt in quatuor Marinorum ſtirpes atque duos populos, qui cum hac progenie maximam contraxerant amicitiam: adeò ut hæc regio pro tribus regionibus ſit habita. Qui regnum hoc poſſiderent, numero decem fuere, regiones tantùm ſeptem. Hujus partitionis autor fuit Abdulach, qui Chaus regionem talem ab obitu reliquit, qualem mox ſuo deſcribemus ordine.

Teurertum oppidum.

ANtiquiſſimum hoc oppidum ab Afris in monte non procul à flumine Zha exſtructum fuit. Ager illius etſi non latè admodum ſe extendat, fœcundiſſimus eſt, adjacet deſerto cuidam arido atque fragoſo. In Septentrione terminatur Gareto deſerto, in Meridie deſerto Adduhra confinis eſt: ad Orientem habet Anghad, hoc eſt, deſertum quoddam quod in finibus regni Telenſini eſt: in Occidente autem deſerto Tafrata clauditur, quod & oppido Tezzæ adjacet. Frequentiſſima atque opulentiſſima olim fuit civitas, familias nu-

mera-

meravit circiter tria milia: inſignia hic viſuntur palatia, templa, aliaque id genus ædificia. Hujus murus ex lapide tiburtino eſt. Ab eo tempore quo Marinorum genus Occidentale regnum occupavit, hæc civitas multorum bellorum cauſam dedit: Marini enim ſub Feſſano Rege eſſe ſitam volebant, Telenſini verò Rex ſibi id imperium aſſcribere conabatur.

Haddagia oppidum.

HAddagia oppidulum ab Afris ad inſulæ modum exſtructum, cingitur enim flumine Mululo, quod in Mulviam non procul ab hoc oppido delabitur: oppidum olim fuit frequentiſſimum atque opulentiſſimum: verùm Arabibus Occidentale regnum poſsidentibus, cœpit paulatim minui: eſt enim deſerto Dahra confine, quod nequiſsimis quibuſdam Arabibus refertum eſt. Eodem tempore quo Teurertum exciſum fuit, hoc quoque oppidum omnino deletum eſt, neque aliud quicquam præterquam muros reliquerunt, qui & in hunc uſque viſuntur diem.

Garſis caſtrum.

IN ſcopulo quodam ad flumen Mulviam exſtructum fuit, diſtat à Teurerto quindecim miliaria: in hoc tanquam in loco munitiſsimo, Beni Marini ſua

frumenta ſervare ſolebant, eo tempore quo deſerta inhabitabant. Poſtea ab Abuhenan quinto Marinorum Rege occupatum fuit: non admodum multum habet agrorum in locis vicinis: hortum uvarum, malorum perſicorum atque ficuum copia amœniſsimum habet, qui quoniam opaciſsimis undique nemoribus cinctus eſt, paradiſus videtur ad alia illa loca collatus. Hujus incolæ rudiori ingenio atque ab omni civilitate alieniſsimi, neque aliud quicquam quàm frumentum ſervant, quod his ab Arabibus creditum eſt: ſi quis caſtrum à longè aſpiciat, tugurium magis quàm caſtrum eſſe putet: murus enim undique præruptus, magnam indicat antiquitatem, tectum autem atris quibuſdam lapidibus ſtratum eſt.

Dubdu.

DVbdu oppidum antiquum ab Afris in monte quodam altiſſimo, lociq; natura munitiſſimo exſtructum eſt, hoc Senetorum quædam inhabitat familia. Ab hujus montis vertice frequentes defluunt fontes, atque tandem per oppidum delabuntur. Ab hoc oppido diſtat planities ſuppoſita quinque ferè milliaria, cùm tamen ſeſquimiliare vix cuiquam abeſſe videatur, adeò prolixius eſt iter varie in gyrum ſeſe volvens.

Quic-

Quicquid habet ditionis hoc oppidum, in hujus montis vertice ſitum eſt, ſubjecta enim planities fragoſa eſt atque inculta: niſi quòd in utraque ripa fluvioli huic oppido ſuppoſiti hortulos nonnullos reperias: nec tantum in hoc monte frumenti provenit, ut ſatis civium neceſſitati eſſe poſſet, niſi maxima frumenti copia illis à Tezza conveheretur: tantùm enim in hoc exſtructum fuit à Marinis, ut præſidium eſſet, idque eo tempore quo illis Occidentale regnum ademptum fuit. Poſtea hunc locum inhabitare cœpit familia quædam, quæ Beni Guertaggen appellata eſt, hæc & in hunc uſque diem id regni ſibi ſervavit. Cùm autem Marini à Feſſæ regno excluſi fuerunt, Arabes vicini hujus oppidi imperium ſibi occupare ſtuduerunt: verùm auxilio cujuſdam Muſe Ibnu Chamu, qui ex eadem erat familia, ſic contra hoſtes dimicatum eſt, ut induciæ inter illos ſint pactæ: Muſe Ibnu hujus oppidi ſibi imperium ſervavit, poſt cujus mortem filius Acmed patri ſucceſsit, atque patrium animum per omnia referens, tranquillè imperium ad mortem uſque adminiſtravit. Poſt hunc ſucceſsit quidam Mahumetes, homo armis atque rei militaris peritia omnibus ſanè laudatiſ-

datiſsimus. Hic antea multas ſibi civitates, multaq; caſtra ad radices Athlantis ſibi devicerat, quæ in Meridie Numidiæ confines erant. Poſtquam verò hujus oppidi ſibi imperium adeptus eſſet, non dictu facile quantis locupletarit ædificiis atque ſtructuris : illorum Rempublicam mirum in modum reformavit: liberaliſsime exteros omnes illac iter facientes excipiebat, adeò vt ejus nomen multis populis innotuerit. Hic ut Tezza Feſſano Regi adimeretur conſilium dedit, multaque bona ad hanc rem peragendam obtulit: atque ut facilius omnia peragerentur, decreverat ipſe Tezzæ mercatum adire habitu ſimpliciori,atque ſic tandem oppidi ducem aggredi: ſperabat enim fore, ut maxima civium pars, quos ſibi fautores ſciebat, conatum facilè juvarent. Verùm res tandem detecta ad Feſſæ Regem pervenit (Saich nominabant, hic primus ex familia Quattas fuit, atque pater ejus qui nunc Regem agit) qui mox ingenti collecto exercitu,eo animo huc venit ut Dubdu funditus everteret : atque ubi jam ad montis radices veniſſet, illic aciem inſtruxit. Montis accolæ qui ſex milium exercitum collegerant, callidè ſe in rupibus condunt, bonam Feſſanorum partem præterire ſinunt, idque diffi-

difficillimis atque ſtrictiſsimis quibuſdam viis, unde non facilè effugituros ſciunt, atque ſic tandem ex improviſo erumpunt, viarum difficultate fatigatos aggrediuntur, & quoniam arduus átque ſtrictus erat callis, non potuit Rex diutius illorum ferre impetum, atque dum hoſti cedere conantur, plus quam mille Feſſani ſe præcipites dederunt, animamq; miſerè cadendo exſpirarunt. In eo prælio cæſa ſunt tria Feſſanorum millia: nec tamen potuit Rex tanto infortunio à bello avocari, quin ſtatim reparato ccccc. baliſtariorum atque ccc. ſclopetariorum exercitu, ſtatuit rurſum ipſam urbem ſummis viribus oppugnare. Verùm cùm jam Mahumetes ſe amplius Regi reſiſtere non poſſe videret, decrevit ipſe Regem adire, atque ita pace ſi fieri poſſet compoſita, patriam ab hoſtibus liberare. Quare adſumpto legati habitu, literas propria manu ſcriptas ad Regem pertulit. qui poſtquam has perlegiſſet, interrogavit legatum quidnam ſibi de Dubdu principe videretur? Mahumetes reſpondit inſanire prorſus, qui regi Feſſæ reſiſtere conaretur. Cui Rex, ſi jam hominem deviciſſem (ſpero autem devicturum propediem) membratim, inquit, illum lacerandum darem. Ad quod tum Mahume-

humetes, Quid ſi ille ſupplex huc veniret, inquit, atque peccatum agnoſceret, an ne tum demum illum Rex in gratiam admitteret? Reſpondit Rex: Per hoc tibi caput juro, quòd ſi eo ut jam dixiſti modo peccatum agnoſcere velit, non ſolùm in gratiam accipiam, verùm & filiis illius filias meas deſpondebo: dotem præterea maximam adjungam, virisque principibus digniſſimam. Verùm ſi is inſanire cœpit, uti tu dicis, certiſſimum habeo illum ſupplicem non venturum. Cui Mahumetes, Facilè, inquit, veniret, ſi modò hoc quod jam dixit Rex præſentibus ſuæ aulæ magnatibus certiſſimum fore affirmet. Tum Rex, Satis id jam, inquit, affirmatum puto, quod præſentibus his quatuor juramento aſtrictum fuit, habes hic ſecretarium meum primarium, exercitus ducem ſummum, meum item ſocerum, maximum denique Iudicem atque ſacerdotem Feſſæ, quatuor horum teſtimonium tibi hac in re modò ſufficiat. Mox Mahumetes ad Regis pedes procidens: Eccum, inquit, hominem, qui ſupplicè peccatum agnoſcens, Regis implorat benignitatem atque clementiam. Tum Rex illum humo ſuſtulit, oſculo excepit, amicisque verbis allocutus eſt. Deinde utramque
filiam

filiam acceſſi juſſit, quas Mahumetis filiis in uxores dedit: quibus omnibus transactis Feſſanus exercitum ab eo monte amovit, Feſſamque victor rediit. Hæc autem Hegiræ anno noningenteſimo quarto: à Chriſto nato milleſimo quadringenteſimo nonageſimo quinto acta ſunt. Ego anno Hegiræ noningenteſimo viceſimo primo hanc urbem inviſi, ubi humaniſſimè à dicto Mahumete, propter literas quaſdam commendatitias, quas à Feſſæ Rege atque ejus fratre afferebam, exceptus fui. neque deſinebat ille rogare, quidnam, & quomodo omnia apud Feſſæ Regem gerebantur.

Teza civitas.

TEza civitas maxima, nobilis atque opulentiſſima eſt, ab Africanis in quinto ab Atlante miliario exſtructa, diſtat à Feſſa quinquaginta, ab Oceano triginta, à mediterraneo autem tantùm ſeptem miliaria, ea via qua Gareto Chaſaſan itur: erat autem familiarum plus minus quinq; milia, domos habet ſtructura non admodum elegantes, niſi quòd fortaſſe nobilium palatia, collegia, atque templa, aliquantulò ſint ornatiora: defluit ab Atlante rivulus quidam. qui per hujus civitatis ſummum

templum decurrit: fit autem interdum ut à vicinis propter certum inter eos diſsidium flumen huic civitati adimatur, atque aliò ducatur, ita ut civibus maximum inferant incommodum: tum enim neque ædificare poſſunt, nec aquam habent potabilem, niſi turbidam è quibuſdam ciſternis ſibi petant: quæ res ſæpenumero facit, ut pacem cum vicinis inire cogantur. Hæc autem civitas cùm opulentia, tum & civium frequentia tertium in tota hac regione ſibi occupat locum: templum habet, quod Feſſanum templum magnitudine ſuperat: tria hic reperies collegia, hypocauſta frequentiſsima, hoſpitia ferè innumera. Habent hic artes ſuum quæque locum, non aliter atque quod antea de Feſſa diximus: incolæ animoſi atque ingenio liberali, qua in re Feſſanos etiam ſuperant: magnam hîc literatorum atque doctiſsimorum virorum reperias copiam, divitiis affluunt: ager enim illis feliciſsimus eſt atque fœcundiſsimus. Extra hujus urbis mœnia campos reperies ſpatioſiſsimos, fluviolos complures, quibus horti omnis generis fructibus copioſiſsimi irrigantur: invenias & hic vinearum maximam copiam, hæ uvas palato gratiſsimas producunt, unde & Iudæi (horum quin-
gentæ

gentæ numerantur familiæ) optimum ſibi vinum conficiunt, adeò ut nuſquam generoſius in tota Africa vix reperiri poſsit. Eſt & in hoc oppido inſigne quoddam caſtrum, in quo ſe totius oppidi princeps continere ſolet. Hujus oppidi imperium Rex Feſſæ ſecundo ſuo filio legaverat, cum meritò Regia ipſa hic eſſe deberet, idque propter aërem tam æſtate quàm hyeme ſaluberrimum: hic ſe Marini nobiles per totam æſtatem continere ſolent, idque cùm propter loci ſalubritatem, tum ut regiones illas ab Arabibus tutas ſervarent qui deſerta inhabitabant: hi Tæſam quotannis accedebant, atq; omnia quæ victui illorum neceſſaria erant, inde avehebant: dactylos Segelmeſſenos frumentis commutabant: plurimum pecuniarum hujus civitatis cives ab Arabibus pro frumentis recipiebant, quare hic ditiſsimi fermè omnes ſunt, neque aliud cives incommodum habent, quàm quòd hyeme plateæ plus ſatis ſint lutoſæ. Fuit mihi in hac civitate cum ſene quodam notitia, quem vulgus non aliter atque divum quendam venerabatur: hic ditiſsimus erat, fructuum, agrorum, aliarumque rerum quas à populo receperat maximam habebat affluentiam. Feſſani hujus viſendi ſtudio

dio per quinquaginta miliaria (tantum enim hinc Feſſa diſtat) confluere ſolebant. Ego quoque de ſene nunquam viſo neſcio quid opinionis animo conceperam: poſtquam autem vidiſſem, nullam omnino præ ceteris excellentiam in illo reperire potui, niſi quòd portentis quibuſdam indoctam plebem mirè illudebat. Latè igitur hujus oppidi patet imperium, montes complures habet, quemadmodum & jamjam ſuo dicetur loco.

Matgara mons.

INſignis altitudinis hic mons acceſſuque difficillimus, cùm propter vaſtas ſolitudines tum calles ſtrictiſſimos, diſtat à Teza quinque ferè miliaria: in hujus ſummitate ager eſt fœcundiſſimus limpidiſſimis fontibus irriguus: accolæ nullis exactionibus gravantur, colligunt quotannis ſatis copioſam frugum, lini, atque olei copiam: pecudibus atque capris præſertim abundant: nihil omnino principes curant. Cùm quodam die Feſſæ Regem prælio viciſſent, captivum quendam ex ducibus Feſſanis ad montis ſummitatem duxerunt, ubi infinitis ſuppliciis vel Rege etiam aſpiciente miſerum miſerrimè extinxerunt: quamobrem huic populo perpetuum fuit ab eo tempore cum Feſſanis diſſidium:

dium: ſeptem ferè numerant militum millia, reperiunturque in eo monte circiter quinquaginta vici atque pagi.

Gavara mons.

EST hic mons ejuſdem ferè cum jam dicto arduitatis, diſtat à Feſſa Occidentem verſus quindecim ferè miliaria: hujus tam coſtæ quàm ſummitatis ager hordeo atque lino fœcundiſſimus eſt: extenditur hic mons ab Oriente Occidentem verſus in longum octo, in latum verò circiter quinque miliaria: frequentes hic inveniuntur ſolitudines, ſimiis atque leopardis refertiſſimæ: maxima accolarum pars telam texunt, ingenium illis liberale, agros huic monti ſubjectos excolere non poſſunt, propter perpetuas quas gerunt cum Feſſano Rege inimicitias, cui neque cenſum annuum, neque tributum aliquod perſolvere volunt, idque fortaſſe propter loci munitiſſimi, rebusque omnibus ad victum pertinentibus copioſiſſimi naturam: non enim etſi per integrum decennium obſideretur, ullo tamen modo expugnari poſſe videtur, nec his unquam aqua deeſſe poterit, cùm duæ in illo monte ſint aquæ ſcaturigines maximæ, quæ in ſuppoſitam planitiem delapſæ, duorum fluviorum initia præbent.

Megeſa mons.

EST & hic mons acceſſu quoque non adeò facilis, fragoſus & frequentiſſimis nemoribus refertus, naſcitur in eo frumenti minima, olei autem copia maxima: accolæ textores ferè omnes (provenit enim apud illos lini ſic ſatis bona copia) tam equites quàm pedites bello plurimum valent: facies his omnibus candida, idque fortaſſe propter montis frigiditatem. hi quoque nullum enumerant tributum. hîc etiam Feſſæ atque Tezæ exules in tuto ſunt, & cùm illi maximam habeant hortorum atque vinearum copiam, abſtemij tamen ſunt: militem numerant ſepties milleſimum: pagi numero ferè ſunt quadraginta.

Mons Baron.

DIſtat à Teza Septentrionem verſus in decimoquinto miliario: accolæ ditiſsimi, potentiſsimi, maximoque equorum numero copioſiſsimi. nullum cuiquam tributum perſolvunt. maxima in hoc monte provenit frumenti, fructuum atque uvarum affluentia, non tamen vinúm conficiunt. Horum mulieres candidæ atque pinguiores, multo ſeſe argento exornant: in hoc monte exules quoque recipiuntur, verùm ſi quis alicujus uxorem con-

contrectare velit, de eo maximum ſumunt ſupplicium, nihil enim eſt quod illi tam ægrè atque hoc ferant.

Beni Guertenage mons.

ALtiſsimus maximeque arduus hic mons eſt, cùm propter rupes præfractas, tum propter vaſtiſsimas in eo ſolitudines, diſtat à Teza circiter triginta paſſuum milia: magna in hoc frumenti, lini, olivarum, citreorum malorumque cotoneorum odoriferorum provenit copia: maximo pecudum atque armentorum numero ditiſsimus hic mons eſt, niſi quod equorum ac boum mira illis raritas: incolæ ſtrenuiſſimi atque liberaliſsimi, veſtitu ornatiſſimo cives etiam opulentiſsimos vincunt: pagi atque vici in hoc monte numero ferè trigintaquinque, armatorum verò numerant tria ferè millia.

Mons Gueblen.

ALtiſsimus hic mons, frigidiſsimus atque ſpatioſiſsimus, continet in longum plus minus ſexaginta, in latum verò, circiter quindecim miliaria. In Oriente monte Dubdu confinis eſt, in Occidente verò monti Beni Iaſga jungitur, diſtatque à Teza Meridiem verſus quinquaginta ferè paſſuum milia: nullum dari poteſt anni tempus quo non multa nive hujus ſummitas tegatur:

incolas olim habuit validiſſimos atque ditiſſimos qui liberam admodum vivebant vitam: poſtea verò cùm tyrannidem exercere cœpiſſent, reliquorum omnium montium accolæ maximis collectis copiis montem invaſerunt, omnibusq; quotquot erant interfectis, omnes pagos atque vicos hunc in modum incendio deleverunt, ut in hunc uſque diem incolis prorſus vacuus remanſerit: niſi quòd nonnulli, qui parentum ſævitiæ atque tyrannidis impatientiſſimi cum omnibus bonis in ſupremum montis jugum ſeſe receperant, ubi ſanctè atque piè vivebant, his quidem parcitum eſt, remanſitque illorum poſteritas in hunc uſque diem in eo monte: illi omnes literati vitæque integritate ſunt præditi, hinc fit quòd plurimi ſemper à Rege Feſſæ habeantur: meo tempore hic ſenex quidam doctiſſimus maximique apud omnes nominis fuit, cujus conſilio Rex ipſe in pace cum aliquo populo ineunda, aut re alioqui ſeria peragenda uti ſolet: in hunc, inquam, ceu in ſemideum quempiam, omnem fidem collocabat: quare ſenex ille à reliquis omnibus aulicis ſummo odio eſt habitus.

Beni

Beni Ieſſeten.

PAret hic mons imperio principis Dubdu, accolas habet viliſſimos atq; circa veſtitum ſordidiſſimos. domus omnes ex juncis marinis ſunt compoſitæ, calceis quoque junceis utuntur, qui per hanc regionem peregrinantur, ex quo facilè hujus populi miſerrimam vitam quis colligere poterit. Nihil in hoc monte præter panicum provenit, unde illi panem aliaque edulia conficiunt: ad hujus tamen radices nonnullos reperies hortos, uvis, dactylis, malisque perſicis fertiliſſimos. Mala autem perſica in quatuor partes ſecta nucleoque rejecto, ſole deſiccare, atque in totum annum ſervare ſolent, hoc illi pro ſummis delitiis habent. Sunt in hoc monte frequentes ferrifodinæ: ferrum autem ad calcis equini modum cudunt, quod & illis interdum pro pecunia habetur, cujus maxima in hoc monte eſt penuria, niſi fortè fabri ferrarii ſua arte ſibi aliquam colligant pecuniæ ſummam: nam præter calces equinos, pugiones etiam obtuſis cuſpidibus conficiunt. Horum mulieres ferreos annulos in digitis atque auribus ornatus gratia geſtare ſolent, veſtibusque multo ſordidioribus quàm viri utuntur: perpetuò cùm propter lignorum col-

lectionem, tum quòd capras agunt, in nemoribus latent. Nemo hic qui civilitatem aliquam aut literarum habeat cognitionem, quin beluino more viventes, nullum judicium, nullamque habent humanitatem.

Selelgus.

NEmoroſus admodum hic mons frequentiſſimis pinis refertus eſt, fonteſque in eo innumeri ferè reperiuntur. Domus non lapidibus, ſed juncis marinis conſtruuntur, adeò ut vel minimo negotio loco amoveri poſſint, nec id quidem inconſultè, nam vernis quibuſq; temporibus relicto monte in planiciem ſubjectam migrare ſolent, unde ſtatim poſt exitum menſis Maij ab Arabibus, qui deſerta inhabitant, expelluntur: illi enim propter pecudum atque caprarum maximam copiam deſerta relinquentes, fontes, locaque humidiora quærunt: hyeme autem, quoniam cameli frigoris ſunt impatientiſſimi, ad ſylvas tanquam ad loca calidiora redeunt. Innumeri in hoc monte ſunt leones, leopardi, atque ſimiæ. Erumpit ex hoc monte aqua quędam tanta cum violentia, ut ſaxum centum librarum aquæ impetu in littus ejectum ipſe viderim: hic principium ſumit Subu, qui maximus eſt totius Mauritaniæ fluvius.

Mons

Mons Beni Iaſga.

HVjus montis accolæ ditiſſimi atque civilitatis amantiſſimi ſunt, jam dicto monti ſic adjacent, ut eo tantùm de quo jam locuti ſumus fluvio ſejungantur ab invicem: atq; quò facilius ab uno monte ad alium tranſeant, mirum quendam exſtruxerunt medium inter duos montes pontem. idque ea ferè induſtria: Ad utrunque latus infixi ſunt pali, in quorum ſummitate quibuſdam rotulis injectus eſt funis, ex hoc pendet ingens quædam ſporta, quæ decem hominum capax eſſe poſſet, idque ea arte, ut quoties in oppoſitum migrare montem volunt, ſportam conſcendunt, atq; attracto fune ex quo dependet ſporta, facillimè rotularum auxilio per aërem trans fluvium illum vehuntur: verùm iſtud interdum non fit ſine maximo vitæ diſcrimine, idque præſertim ſi aut ſporta, aut funis aliqua in parte ſint attrita: adde quòd maximum interdum ea loci diſtantia adferat hominibus terrorem. Copioſiſsimus his eſt armentorum numerus, rara enim in hoc monte nemora. Lana abundant ſubtiliſsima, ex qua illorum mulieres pannum texunt quem ſericum eſſe putes, hic apud Feſſanos maximo eſt in precio. Eſt & huic monti magna quoque olei

copia. Regi Feſſæ imperio parent, annuus autē proventus qui ex hoc monte ad octo ferè aureorum millia colligitur, antiquæ Feſſæ præfecto numeratur.

Azganus mons.

EX Oriente Selelgo, ex Occidente verò monti Sofroi confinis eſt: in Meridie montibus ad flumen Malviam ſitis, in Septentrione autem Feſſæ territorio adjacet, patet in longum quadraginta, in latum circiter quindecim miliaria. Viſendæ eſt altitudinis, tantæque frigiditatis, ut ea tantùm facie ſit habitabilis, quæ Feſſam reſpicit. In hac maxima eſt olivarum aliorumque fructuum copia: frequentiſſimi ex hoc monte fontes in ſubjectam defluunt planitiem, ubi agros reperias hordeo, lino, atque canabe feraciſſimos. Noſtro ævo infinitæ propemodum mori in his campis ſunt inſitæ, unde ſibi mora candida decerpunt, his vermiculos alunt qui ſericum conficiunt. Hyeme ſolent tuguriola quædam viliſſima inhabitare. Aqua illis intolerabilis eſt frigiditatis: novimus nos quendam qui quoniam hujus aquæ ciathum unum exhauſerat, per integrum trimeſtre incredibili laboraverat inteſtinorum cruciatu.

Soſroi oppidum.

SOfroi oppidulum ad Athlantis radices diſtat à Feſſa Meridiem verſus plus minus quindecim miliaria, ea ferè via qua ad Numidiam proficiſcitur, ab Afris inter duos fluvios exſtructum, qui utrinque uvis atque omnis generis fructibus ſunt copioſiſſimi: oppidum verò ad quintum uſque miliare olivis cinctum, ager illis lino tantùm, canabe, atque hordeo accommodus eſt. Incolæ ditiſſimi, etſi veſtitu utantur viliori, multoque oleo maculato, quòd eam fortaſſis ob cauſam illis evenit, quia oleum Feſſam venale conferunt. Nihil in hoc oppido egregij viſitur, præterquam templum quoddam, per cujus medium flumen præterfluit latiſſimum, & ad cujus fores fons aquæ eſt limpidiſſimæ. Maxima autem hujus oppidi pars cujuſdam hujus Regis fratris negligentia periit, atque ruina plurimis in locis eſt deleta.

Meſdaga.

OPpidulum hoc ad radices Atlantis à jam dicto diſtat Occidentem verſus plus minus octo paſſuum millia, elegantiſſimo cinctum eſt muro, domos habet ſtructura non admodum elegantes, ſingulis tamen ſuus fons eſt limpidiſſimus. Incolæ fere omnes figu-

linam exercent, quòd optimi generis creta porcelanis vaſis accommoda abundent, ex qua ingentem teſtaceorum vaſorum copiam conficiunt, Feſſamque vendenda mittant: nam inde in duodecimo tantùm Meridiem verſus abſunt miliario. Ager hordeo, lino, atque canabe fœcundiſſimus eſt: maximam quotannis colligunt ficuum atque aliorum fructuum abundantiam. In hujus quemadmodum & in prædicti oppidi nemoribus vicinis, maximam reperies leonum copiam, non tamen uſque adeo nocent, namque vel bacillo aliquo facillime à quovis etiam timido abigi poſſunt.

Beni Baehlul.

ANguſtum hoc quoque eſt oppidulum, ea Atlantis facie quæ Feſſam reſpicit, exſtructum: à Feſſa circiter duodecim diſtat miliaria, non procul ab hoc via eſt, quæ in Numidiam ducit. Per hujus medium à monte vicino permulti defluunt rivuli, neque ſitu à jam dicto oppido magnopere differt, niſi quòd ad Meridionale latus nihil præter nemora habet, è quibus incolæ ligna ſibi colligunt, atque Feſſam venalia devehunt. Perpetuis vexantur aulicorum aliorumque exactionibus, neque

que ullum fere inter hos reperiri poteſt civilitatis veſtigium.

Hain Liſuan.

AB Afris in planicie quadam montibus circumcincta exſtructum oppidum, ea via, qua Sofroi ad Numidiam proficiſcitur: nomen à fonte idoli ſortitum eſt, quod hanc ob cauſam factum eſſe arbitrantur. Eo tempore quo Afri adhuc idololatriæ dediti eſſent, templum habebant huic oppido vicinum, ad quod certis quibuſdam anni temporibus maxima utriuſque ſexus homines ſub noctem confluere conſueverunt: hic ſacrificiis abſolutis atque luminibus omnibus extinctis, ea quiſque fœmina potiebatur, quæ primo contactu ſeſe offerebat. Mulieribus autem quæ huic ludo interfuerant, per integrum annum alicujus viri contactus interdicebatur: qui verò inde procreabantur pueri, ceu ſacræ rei addicti ab hujus templi ſacerdote alebantur. In eo templo fons erat, qui & in hunc uſque viſitur diem: cæterum nec templum, nec civitatis ullum jam reperies monumentum, utpote à Mahumetanis deleta omnia. Fons autem primò lacum efficit, ac poſtea frequentiſſimis ſeſe rivulis in planiciem effundit.

Machdia.

HOc oppidum in planitie medium inter Athlantem, ſylvas, atque flumina ſitum eſt, diſtat à jam dicto miliaribus plus minus decem. Conditorem habuit quendam apud gentem eam concionatorem, qui in hoc monte natus erat: eo tempore exſtrui cœpit, quo Zeneti Feſſànum regerent imperium. Poſtquam verò Luntunenſium Rex Ioſephus ad id regni ſucceſſiſſet, hoc oppidum deſtructum eſt, atque ſic prorſus deletum, ut elegantiſſimum templum cum aliqua tantùm muri parte remanſit, incolæ autem Regi Feſſàno tributarij ſunt effecti, idque anno Hegiræ 519.

Sachbel Marga, hoc eſt, viri validiſſimi planities.

PAtet hæc planities in longum quadraginta, in latum autem triginta ferè miliaria: huic confines ſunt montes quidam, qui cum Athlante contigui ſunt: in his vaſtiſſimæ ſunt ſolitudines, arboribus altiſſimis refertiſſimæ. Frequentiſſima hic atque catervatim reperies poſita tuguriola, quæ à carbonariis ferè occupantur: incredibilis enim ex his montibus Feſſàm devehitur carbonum copia. Qui hic reperiuntur leones, adeò miſeros incommodant carbonarios,

rios,

rios, ut & devorent interdum. Elegantiſſimæ atque craſſiſſimæ hinc Feſſam convehuntur trabes. Planities tota inculta eſt atque arida, ita ut vix quicquam boni in ea provenire queat.

Azgari Camaren.

EST & hæc quoque planities nemoroſis undique montibus cincta, pratum ferè eſſe dicas, propter perpetuas in hoc loco herbas amœniſſimas: quare huc per totam æſtatem pecus agere, intraque ſepes altiſſimas atque muniſſimas à leonum impetu ſecura ſervare ſolent.

Centiputeus mons.

IN hoc incredibilis altitudinis monte antiquiſſima reperiuntur ædificia, quibus etiam vicinus eſt puteus tantæ profunditatis, ut fundum nullo modo videri poſſit. In hunc extremæ dementiæ homines quidam funibus ſe intromitti jubent, atque manibus lucernam quandam aut falcem circumferunt: infernè in multas ſtationes atque ceu ſolaria diſtinctum affirmant, atque poſtremò ſpacioſiſſimum quendam reperiri locum ſcalpellis cavatum, undique ceu muris cinctum, in quibus quatuor veluti oſtia ſunt, quæ ad alia loca aliquantò anguſtiora ducunt, in his aquæ vivæ puteos eſſe dicunt. Fit

quoque

quoque interdum, ut nonnulli hic vitam miſerè finiant: nam ſi fortè ſubitò ventorum impetu lucernas extingui contingat, nullo modo egreſſum, ubi funis dependet, invenire poſſunt, adeò ut multa fame interire illos oporteat. A quodam nobili Feſſano mihi relatum eſt, fuiſſe quoſdam numero decem, qui hujus putei miracula viſendi cupiditate allecti, negocioque parati, tres primùm ingreſſi ſunt, qui ubi jam ad quatuor illa perveniſſent oſtia, duo ſimul hanc, tertiùs verò ſolus illã ſibi delegit viam. Poſtquam verò ſic in varias partes diviſi, ad quartam ferè miliaris partem proceſſiſſent, innumeri propemodum veſpertiliones circum lucernas duorum volitare cœperunt, adeò ut altera volatu extincta ſit: ubi tandem ad puteos vivos perveniſſent, aliquot ibi hominum oſſa albicantia invenerunt, item & quinque aut ſex lucernas, quarum nonnullæ recentès, aliæ multa ætate corruptæ erant: ſed poſtquam nihil in iis puteis præterquam aquam reperiſſent, mox eadem qua venerant via reverſi ſunt: vixque jam medium abſolverant itineris, cùm ſubitò ventorum impetu altera quoque lucerna fuit extincta. Poſtea variè huc atque illuc quærendo, atque frequentiſſimis in tenebris illis

illis per rupes lapſibus fatigati, nihil tandem ſpei reliquum eſſe invenerunt: quare deſperatis rebus multis cum lachrimis ſe diis commiſerunt, ac nunquam eò redituros voverunt, ſi ſemel evadere hoc periculum contingeret. Illi verò qui ante antri ingreſſum harum rerum ignari ſociorum reditum exſpectabant, poſtquam plus ſatis morari vident, mox & illi ſe fune intromittunt, atque accenſis lucernis ſocios multo cum clamore quærere cœperunt, atque tandem mœſtiſſimos invenerunt: tertium autem qui ſimili modo per loca illa obſcura errabat, reperire non potuerunt, quare relicto eo rurſum antrum egreſſi ſunt. Qui porrò relictus fuerat, poſtquam diu exitúm quæſiviſſet, tandem audivit veluti latratum quorundam caniculorum, ad quorum latratum poſtquam viam paraſſet, mox quatuor incognita recenſque nata (ut videbatur) invenit animalia, his tandem ſubſecuta eſt mater, quæ lupæ non uſque adeo erat diſſimilis, niſi quod lupam magnitudine ſuperabat: quare mirum in modum timere cœpit, verùm nihil erat periculi, animal enim parantem fugere acceſſit, atque caudæ motu adblanditum eſt. Sic tandem poſtquam multum temporis quæſiviſſet, ad exitum tandem

lætus

lætus pervenit, periculumque effugit. Poſtremò namque nonnihil ſe luminis adeptum affirmabat, ut ſolent hi qui diu in tenebris verſati ſunt. Tandem verò hoc antrum multa aqua ad ſummum uſque repletum eſt.

Corvorum mons, qui & Cunaigel Gherben appellatur.

EST hic mons jam dicto fere contiguus, frequentiſſimæ in hoc ſylvæ, leones innumeri. Nullam hic civitatem, nullámque prorſus habitationem reperies, idque fortaſſe propter nimiam ejus loci frigiditatem. Ab hoc monte rivulus quidam defluit: rupes mirandæ eſt altitudinis, in qua infinita eſt cornicum atque corvorum copia, unde & nomen loco inditum putant. Interdum cruentiſſimus Boreas tantam affert nivium copiam, ut è Numidia Feſſam proficiſcentes miſerè extinguat, uti & primo jam dictum eſt libro. Æſtivis quibuſque temporibus Arabes vicini, qui Beni Eſſen appellantur, ad hunc montem propter aquam frigidiſſimam umbramque gratiſſimam confluere ſolent, tametſi magnam leonum atque leopardorum copiam ineſſe ſciant.

Tezergha oppidum.

TEzergha oppidum anguſtiſſimum inſtar propugnaculi ab Afris in ripa fluvioli

fluvioli cujuſdam exſtructum, qui ad jamdicti montis radices præterfluit: viliſſima hîc eſt cum incolarum tum ædificiorum conditio, ab omni namque humanitate atque civilitate alieniſſimi ſunt. Qui inter montes vicinos continetur ager, non adeò magnam producit hordei atque malorum perſicorum copiam. Omnes quorundam Arabum, quos Devil Chuſein appellant, imperio parent.

Vmen Giunaibe.

ANtiquum fuit oppidum, ab Arabibus nunc deletum, à jam dicto in duodecimo ferè diſtabat miliario, ea Athlantis facie quæ Meridiem reſpicit. Crebris quorundam Arabum incurſionibus adeò periculoſum eſt, ut vix illac quiſquam iter facere audeat. Eſt huic oppido vicina quædam via, quam non niſi ſaltando præterire licet, niſi quis febribus ſe correptum velit: cujus rei periculum ſe feciſſe permultos affirmantes audivi.

Beni Meraſen mons.

INſignis altitudinis atq; frigiditatis hic mons, incolas habet equorum atque aſinorum multitudine ditiſſimos: neque frequentiſſimi hic deſunt muli, qui abſque freno atq; ephippiis merces huc atque illuc devehere ſolent. Domus illis

non lapideis, ſed junceis conſtructæ ſunt muris. Ditiſſimi omnes ferè accolæ, nullum Feſſano perſolvunt tributum, idque fortaſſe propter montem natura munitiſſimum.

Meſettuza mons.

EXtenditur hic mons ab Oriente Occidentem verſus triginta ferè in longum miliaria, in latum autem duodecim. In Occidente Edecſeni planiciei confinis eſt, quæ & Temeſnæ adjacet. jam dicto monti incolarum qualitate, equorum atque mulorum copia perſimilis eſt. Reperies Feſſæ doctiſſimorum hominum maximam copiam, qui ex hoc monte originem traxerunt: nihil tributi annumerant, niſi fortè Regi munuſcula pro arbitrio miſſitent.

Ziz montes.

A Quodam flumine qui ex iiſdem defluit nomen accepiſſe creditur, in Oriente Meſettaza terminatur, in Occidente Tedlæ atque Dedis montibus confines ſunt, in Meridie Numidiæ partem illam reſpiciunt quæ Segelmeſſa appellatur, Septentrio autem Edecſen atque Guregræ planitie hos montes claudit, patent in longum centum ferè, in latum verò circiter quadraginta paſſuum milia: numero autem quindecim ſunt, frigidiſſimi maximeque ardui, unde

unde & frequentiſſimi defluunt rivuli: incolas habent quos Sanagas vocant, homines cujuſvis auræ ſævitiæ, atque frigiditatis patientiſſimos:tunicam tantùm unam quatuor anni temporibus geſtant, huic quædam chlamis ſuperinduitur: tibia atque pedes panniculis ceu faſciis involvunt, nullo anni tempore caput tegunt. Maxima reperitur in hoc monte pecudum, mulorum atque aſinorum copia, rariores verò ſolitudines. Nihil hoc populo ſceleſtius, aut ad furta atque direptiones magis natum reperiri poteſt. Perpetuas alunt cum Arabibus inimicitias, quos miris quotidie afficiunt incommodis,atque ut magis ad furorem excitent, camelos interdum his ademptos ex montis alicujus vertice præcipitant. Eſt in hoc monte res quædam ferè incredibilis, ſerpentes enim adeò hominibus non nocent, ut prandendi tempore non aliter atque feles aut caniculi micas è menſa cadentes colligant, neque aliquam cuiquam inferunt injuriam niſi ab eodem prius laceſſiti. Domorum muri cretacei, culmen verò atque tectum ſtramineum habent. Eſt & aliud horum montium incolarum genus, qui pecudum atque armentorum numero aliquanto ſunt ditiores, quique tuguriola ex juncis ferè

compoſita incolunt. Hi Segelmeſſan lanam atque butyrum venalia adferunt, idque iis tantùm temporibus, quibus Arabes deſerta incolunt, fit enim ſæpenumero, ut ab his adorti bonis omnibus ſpolientur. Maxima huic populo in bello eſt præſtantia, ad extremum enim pugnare ſpiritum, quàm ab hoſtibus ſe capi malunt: jacula ferè terna aut quaterna conferunt, quibus ſeſe ab hoſtium impetu optimè defendere noverunt. Pedites ſemper præliantur, neque unquam niſi maximo equitum numero ſuperari poſſunt, ſolent quoque & enſes atque pugiones circumferre. Noſtris temporibus fidem publicam à vicinis Arabibus, atque illi viciſſim ab his petere cœperunt, quæ res fecit ut aliquantò tutiores utrinque eſſent mercatores. Fidem publicam etiam mercatores grandi emunt pecunia, qui alioqui non adeò tuti proficiſcerentur.

Garſcluin oppidum.

ANtiquiſſimum hoc oppidum ad radices cujuſdam dictorum montium ab Arabibus exſtructum eſt, non procul à flumine Ziz. Muris munitiſſimis atque elegantiſſimis cinctum eſt, qui conditorem habuerunt quendam Marinorum Regem. Ornatiſſima civitas eſt ſi quis

quis muros atque mœnia reſpiciat, verùm civitatem ingreſſus viliſſimas domos maximeque deformes, incolarum autem miram raritatem invenias, idque Arabum quorundam injuria, qui à Marinorum familia cùm deſciviſſent, hoc oppidum occupaverunt, atque cives ſummis affecerunt injuriis. Ager illis fragoſus atque incultus, Septentrioni expoſitus. Ad fluminis ripam frequentes reperies molas atque hortos uvarum, malorumque perſicorum affluentia ditiſſimos, quæ omnia ſole exſiccare atque per integrum annum ſervare ſolent. Mira illis eſt pecudum inopia, quare & miſerrimam agunt vitam, à Zenetis ad propugnaculi formam exſtructum fuit, eo tantum animo, ut in Numidiam proficiſcentibus ſecurum præberet iter, poſteà à Luntunis & occupata & funditus propemodum everſa eſt. Eſt & hîc magna iſtiuſmodi ſerpentum copia, quales in jam dictis montibus eſſe modò diximus.

LIBER QUARTUS.

Telenſini regni exactiſſima deſcriptio.

HAbet hoc regnum ſuum in Occidente à fluminibus Za atque Mulvia initium, in Oriente flumine Majori, in Meridie Numidiæ deſerto, in Septentrione autem mari Mediterraneo clauditur. Hæc regio Cæſaria à Latinis fuit appellata, atque ab iiſdem occupata: poſtea verò expulſis Romanis, rediit Cæſaria ad priſtinos duces, hoc eſt, ad quendam Beni Habdul Guadi, qui ex ſtirpe Magrava originem traxerat. Remanſit hujus ſucceſſoribus per trecentos annos, hoc eſt, ad ea uſq; tempora, dum potentiſſimus quidam Ghamſarem Zeiieni filius illarum rerum potiretur. Hujus poſteri antiquo tandem nomine immutato, Beni Zeiieni, hoc eſt, Zeiieni nepotes, ſunt appellati: fuit penes hos illius regni imperium trecentis & octuaginta ferè annis. Tandem à Feſſæ Regibus qui ex Marinis originem duxerant, varia pertulerunt incommoda, adeò ut decem illi Reges qui Zeiieno ſucceſſerant, infœlici ſemper Marte pugnaverint, nunc hoc interfecto, nunc illo captivo, tertio regno expulſo, atq; ad proximos montes fugato,

fugato. Neque defuit his à Tuneti Regibus maxima ſemper moleſtia: remanſit tamen penes hanc familiam Telenſini imperium, atque tandem per centum ferè & viginti annos nullum omnino contra quenquam bellum geſſit, niſi quòd à quodam Abu Feris Tuneti Rege, atque ab ejus filio Hutmeno per aliquot annos Tuneto tributarium ſit factum, idque ad obitum uſque Hutmeni. Patet hoc regnum ex Oriente Occidentem verſus in longum trecentis & octuaginta miliaribus, in latum autem à Meridie in Septentrionem, hoc eſt, à mari Mediterraneo ad deſerta uſque Numidiæ non amplius vigintiquinque: quæ res facit ut frequentiſſimis Arabum, qui Numidiæ deſerta incolunt, vexentur incommodis. Conati ſunt ſemper Telenſini Reges maximis indies muneribus atque tributis cum Numidis amicitias alere, ſed nunquam potuerunt inſatiabilem illorum cupiditatem explere. Raro admodum ſecurè per hanc regionem peregrinari licet: maxima tamen hic eſt mercatorum frequentia, idque eò fortaſſè quòd Numidiæ vicina eſt, tum etiam quòd hac ad Nigritarum regionem proficiſcentibus iter patet. Duos nobiliſſimos eoſdemq; frequentiſſimos habet portus, alterum

Horami, alterum Marſæ Elcabiri, ad quos maxima ſolet confluere Genuenſium atque Venetorum copia. Verùm poſtea uterque portus à Sereniſſimo Rege Ferdinando occupatus fuit, idque totius hujus regionis maximo incommodo: quare qui tum erat Rex (Abuchemmu appellabant) regno expulſus, atque à ſuis in fugam verſus eſt: deinde in regnum reſtitutus Abuzeiienus, qui per aliquot annos à Rege Abuchemmu proprio nepote in vinculis ſervatus fuerat: verùm hic minimum temporis potitus eſt regno. tandem enim à Barbaroſſa miſerè interfectus fuit, qui ſibi armis belli Telenſini imperium uſurpavit. Quod ubi animadvertiſſet Abuchemmu, qui à proprio populo fuerat ejectus, à Carolo Quinto Imperatore auxiliares copias petere cœpit, quibus ſeſe in regnum reſtitutum iri ſperabat. Quod ubi impetraſſet, maximo collecto exercitu bellum Barbaroſſæ intulit, quo tandem expulſo, rurſus regnum ſibi occupavit, atque de iis maximum ſumpſit ſupplicium qui antea in ejus exilium conſpiraverant. Deinde militibus Hiſpanis ſtipendia numeravit, belli duces maximis oneratos muneribus dimiſit, atque Imperatori Carolo ſatis amplum quotannis quoad vixit

miſit

miſit tributum. Poſt hujus mortem ſucceſſit ejus frater Habdulla, qui fœdus antea inter fratrem atque Imperatorem pactum parvi faciens, Solimanni Turcarum Regis auxilio fretus, nihil ab eo tempore Carolo tributi numerare voluit: ſervavitque ſibi in hunc uſq; diem Habdulla Telenſini imperium. Hujus regionis pars maxima inculta eſt, arida, atque aſpera, eaque præſertim parte quæ Meridiem reſpicit. Maritimi autem agri aliquantulò fertiliores atque fœcundiores ſunt. Qui oppido Telenſino circumjacet tractus, nemoroſus eſt, niſi quòd in ea parte quæ ad Occidentem mare reſpicit, montibus eſt refertiſſimus. Tenez quoque atque Alger regiones, montes habent omnium rerum affluentia fœcundiſſimos. Raræ in hac parte urbes, raraque caſtella, fœliciſſima tamen atque maximè frugifera, uti & ſuo poſtea dicetur loco.

Angadi deſertum.

IN hujus regni initio ad Occidentale latus deſertum reperitur aſperum, incultum, atque aridum, in quo neq; aqua neque arbor ulla inveniri poteſt: extenditur in longum octuaginta, in latum verò quinquaginta ferè paſſuum milia. Maxima hic eſt capreolorũ, cervorum, atque ſtrutionum copia. Periculoſiſſimum

mum per id deſerti mercatoribus Feſſa Telenſinum proficiſcentibus iter patet, idque propter Arabes quoſdam, qui latrociniis tantùm ſibi victum quærunt, idque præſertim hyeme, cùm milites qui deſertum à nebulonum ſervare ſolent injuriis, in Numidiam ſeſe recipere conſueverunt. Innumeri in hoc monte paſtores ſunt, verùm infinitis quotidie vexantur leonum incommodis, qui non in greges modò, verùm & in homines interdum ſævire ſolent.

Temzegzetum caſtellum.

EO loco ſitum eſt hoc Caſtellum, ubi dictum deſertum Telenſini territorio conjungitur, ab Afris in ſcopulo quodam exſtructum, munitiſſimum quondam fuit, nec non & Feſſanorum frequentiſſimis ſemper injuriis expoſitum: eſt enim in via illa publica ſitum quæ Feſſam ducit. In vicinis campis flumen quoddam reperitur, quod Teſure illorum lingua appellatur. Qui huic Caſtello circumjacent agri omnibus rebus victui neceſſariis, quantum hujus incolis ſufficere poteſt, fœcundiſſimi ſunt. Paruit olim Telenſinorum imperio, quo tempore civitatem dixiſſes, nunc autem ad Arabes devolutum, nihil aliud ferè quàm ſtabulum eſſe judices: nihil hîc aliud quam frumenta reſervant,

ſervant, ab incolis propter Arabum injurias planè deſtitutum nunc invenias.

Izli caſtrum.

IZli caſtrum antiquiſſimum ab Afris in planitie quadam exſtructum, quæ cum dicto confinis eſt deſerto, huic nonnihil agrorum adjacet qui hordeo tantùm atque panico accommodi ſunt. Habuit olim incolarum ſatis magnam frequentiam, muriſque cinctum fuit elegantiſſimis: poſtea vero belli injuria ſolo æquati fuerunt, incolæ expulſi. Deinde poſt aliquot annos à quibuſdam religioſis viris rurſum inhabitari cœpit, qui apud Telenſini Reges, Arabeſque omnes maximo in honore habentur. Hi illac prætereuntes liberaliſſimè atq; magnificè per totum triduum excipiunt, ac aſymbolos dimittunt. Hujus omnes domus humiles ſunt viliores, muris cretaceis tectum additur ſtramineum. Huic vicinus eſt quidam fluvius, unde quicquid habent agrorum optimè irrigatur, idque inſigni fit naturæ providentia: nam tantus huic Regioni eſt æſtus, tantaque ſiccitas, ut niſi agri aſſiduò irrigarentur, nihil omnino hîc frugum provenire poſſet.

Guagida oppidum.

ANtiquiſſimum hoc oppidum ab Afris in planitie ſpacioſiſſima exſtructum,

ſtum, à mari Mediterraneo Meridiem verſus quadraginta, à Telenſino autem totidem ferè diſtat miliaria, in Occidente atque Meridie Angadi deſerto clauditur, agros habet fœcundiſſimos, hortos cùm amœniſſimos, tum ficubus & uvis copioſiſſimos. Per hujus urbium medium, flumen quoddam præterfluit, unde ſibi potui, cibiſque coquendis aptiſſimam exhauriunt aquam. Muri reliquaque omnia ædificia ſumptuoſiſſima, miro artificio ſuperba fuerunt: incolas habuit olim ditiſſimos, humaniſſimos atque rei bellicæ exercitatiſſimos, poſtea verò ejus belli injuria quod à Feſſano contra Telenſini Regem geſtum eſt, deleto hoc oppido, incolæ omnes fugerunt: finito tamen bello, novi incolæ nova ſibi ædificia extruere, atque rurſum inhabitare cœperunt: non potuit tamen ad priſtinum reduci ſtatum, neque jam plures quàm mille & quingentas domos habet. Cives nunc miſerrimi, qui Regi Telenſini ſimul & Angadi Arabibus tributa exſolvere coguntur, veſtitu utuntur viliſſimo: maxima penes hos magnorum aſinorum atque mulorum copia eſt, unde & ſatis bonam ſibi colligunt pecuniæ copiam. Vetuſtiſſimo loquuntur Arabum more, neque lingua illis

illis eſt corrupta, qualis vicinis omnibus illis eſt regionibus.

Ned Roma.

ANtiquiſſimum hoc oppidum à Romanis iis temporibus quibus illi adhuc Africanis imperabant, in ſpatioſiſſimo campo exſtructum fuit, diſtat à monte duobus ferè miliaribus, à mari autem Mediterraneo circiter duodecim, eſtque huic vicinum quoddam flumen non admodum latum. Scriptum reliquerunt illius temporis Hiſtoriographi, ad unum eundemque quo Roma ædificata fuit modum, unde & nomen deductum arbitrantur. Ned enim apud Arabes idem prorſus atque ſimilis nobis ſignificat: viſitur in hunc diem hujus oppidi murus: antiquiora autem alia omnia Romanorum ædificia deleta ſunt, adeò ut rara illorum nunc reperiantur veſtigia. Nonnullis in locis reparari noviſque ædificiis reformari cœpit, verùm ſtructurâ multo inferiora atque antea fuerunt. Hujus ager frugũ ubertate fœliciſſimus eſt: frequentiſſimi hîc ſunt horti, hujuſmodi arboribus refertiſſimi, quæ ſiliquas producunt, quo illi tam in hoc oppido, quàm in ſuburbio veſci ſolent. Mel item habent quo illi cibis condiendis uti ſolent. Eſt hîc ſic ſatis bona civium, atq; texto-

rum præſertim multitudo, conficiturque apud illos maxima goſſypii copia, ab omni tributo liberi ſunt. Principes atque Reipublicæ adminiſtratores tantùm pro arbitrio ab his creantur: & ut liberius cum Telenſenis negotiari poſſint, munuſcula interdum ad Regem miſſitare ſolent.

Tebecritum oppidum.

EXiguum hoc oppidum ab Afris in quodam ſcopulo ad mare Mediterraneum exſtructum eſt, diſtat à jam dicto duodecim ferè paſſuum milia. Vicini omnes montes altiſſimi atque inculti ſunt, incolis tamen frequentiſſimi. Innumeri in hoc oppido inveniuntur telæ textores: ſiliquarum atque mellis maxima illis regionibus eſt affluentia. Perpetuò Chriſtianorum metuentes impetum, diligentiſsimè ſingulis noctibus agunt vigilias: non enim tanta illis ſuppetit facultas, ut milites adverſus inſtantes hoſtes alere poſsint. Agri illis non minus ſteriles ſunt, quàm inculti, atque fragoſi: vel minimum duntaxat hic hordei atque panici provenit. Cives omnes viliſsimo utuntur veſtitu, ſuntque ab omni prorſus civilitate alieniſsimi.

Hunain.

Oppidulum hoc ab Afris conditum ſtructuræ elegantia, morumque integritate meritò ab omnibus laudandum, portum habet turriculis utrinque munitiſſimum: hujus murus quoque altiſſimus eſt atque elegantiſſimus, eaque præſertim parte, quæ mari alluitur. Huic Veneti maximam quotannis ſolent convehere mercium copiam, atque cum Telenſinis hujus oppidi incolis negotiari, diſtat autem hinc Telenſinum in decimoquarto tantùm miliario. Ab eo tempore quo Oran civitas à Chriſtianis fuit occupata, non amplius auſi ſunt Oran proficiſci timentes nequid ſibi mali ab Hiſpanis, qui Oran occupaverant, inferri poſſet: quare ad hunc portum tunc primùm Veneti venire cœperunt. Cives quondam nobiles atque humaniſſimi fuerunt, goſſypii atque telæ textores propemodum omnes. Elegantiſſima hic eſt domorum ſtructura, quarum quælibet ſuum habet fontem: innumeras hic reperies vineas, in pergulas elegantiſſimè reflexas. Pavimentum illis variis eſt diſtinctum coloribus: tabulata autem atque connexitates multo muſeaco ſunt ornatiſſima. At poſtquam hi de Orani excidio certiores facti ſunt, relicta urbe aliò

ſe

ſe contulerunt, Hunain habitatoribus vacuum relinquentes: niſi quòd fortaſſe Rex Telenſini certum hîc alat peditum numerum, qui mercatorum naues advenientes obſervent. Ager illis fructibus, ceraſis, malis perſicis, ficubus, atque olivis fœcundiſſimus eſt: illi tamen vel minimum inde ſibi colligunt proventum. Ego cùm iſtàc præterirem, non potui quin ſummam deplorarem calamitatem, ad quam hujus oppidi cives redacti erant: eodem tempore huc navis quædam Veneta adpulerat, quæ tantum proventum ſecum advexerat, quantum ad quinquennium huic regioni ſatis erat: unde ſibi Telenſini Rex quindecim milium aureorum tributum numerari juſſit.

Hareſgol.

HAreſgol maximum atque antiquiſſimum in ſcopulo quodam mari Mediterraneo undique cinctum fuit, præterquam in Meridie, ubi via erat quæ in oppidum ducebat. A Telenſino Septentrionem verſus in XIIII. ſitum fuit miliario. Civium frequentia nobiliſſimum. Huic imperavit quidam Idris, ejuſdem avunculus qui Feſſam condidit: atque hujus poſteri id ſibi imperium ſervarunt in annum uſque centeſimum vigeſimum. Venit tandem Rex

quidam

quidam atque Pontifex Cairaon, qui oppidum hoc funditus delevit, remanſitque poſtea incolis vacuum per centum ferè & viginti annos: deinde à quibuſdam Granatis iterum incoli cœpit, qui cum Manſore huc venerant: ille oppidum aliquantulum reparavit, ut ſemper eſſet quò ſe milites tutò recipere poſſent. Poſt hujus atque ejus filii mortem, rurſum omnes expulſi ſunt à Zanagiis atque Magraoë populis, fuitque hæc altera illius oppidi ruina, Hegiræ quadringenteſimo decimo.

Maxima opulentiſſimaque Telenſini urbis deſcriptio.

AMpliſſima hæc atque Regia civitas, non certò conſtat quoſnam habuerit conditores: certiſſimum quidem eſt minimam ab exordio, verùm incrementis iiſdem temporibus maximè auctam, quibus Hareſgol deletum fuit. tum enim regnante familia quadam quæ Abdulguad dicebatur, eum in modum accrevit, ut ſub Rege Abu Teſfino familiarum numeraverit ſedecim milia. Egregia tum temporis fuit Reſpublica, variis tamen indies à Ioſepho Feſſàno Rege incommodis agitata, à quo per ſeptem continuos annos ingenti exercitu fuit obſeſſa. hic poſtquam arcem quandã ad Orientale latus ſibi conſtru-

xiſſet, obſeſſi ad tantam calamitatem ſunt redacti, ut annonæ caritatem diutius ferre non poſſent: quare uno omnes impetu ad Regem venerunt, atque ut miſeris civibus fame periclitantibus ſuccurrere vellet, uno omnes ore rogaverunt. Ille mox quænam eſſent ejus cœnæ deliciæ indicavit, carnesque equinas hordeo coctas protulit. tum demum cognoverunt, quàm nihilo melius Rex haberet, quàm privatorum miſerrimus. Poſt hæc concione convocata Rex apud populum perſuadere conatus eſt, multò honeſtius eſſe in armis mori pro patria, quàm calamitoſam illam degere vitam. Regis verba omnium animos ſic ad prælium committendum excitarunt, ut die ſequenti hoſtem aggredi, atque ad extremum uſque ſummis viribus pugnare conſtituerunt. verùm multo fœlicior illis contigit fortuna atque ſperaverant, eadem enim nocte Ioſephus à quodam ex ſuis interfectus eſt: quod ubi nuncium ad cives perveniſſet, alacriori animo omnes urbem egreſſi, vel minimo negotio confuſam multitudinem interfecerunt, atque poſt inſperatam victoriam tantum ſibi proventuum ex hoſtium caſtris collegerunt, ut abundè omnibus eſſet, quo diutinam illam quam paſſi fuerant famem,
explc-

explerent. Poſtea verò circiter quadraginta annis quartus Feſſæ Rex Abulheſen, qui ex Marinis originem traxerat, in ſecundo miliario Occidentem verſus oppidum conſtruxit Telenſino vicinum. Deinde Telenſinum obſidione triginta menſium cinxit: crudeliſſimæ indies oppugnationes fiebant, atque ſingulis noctibus novum ſemper exſtructum erat propugnaculum, adeò ut tandem Feſſani Telenſino proximi minimo negotio urbem ſunt ingreſſi, qua devicta, Rex Feſſam captivus abducitur, ubi à Feſſæ Rege capite truncatus, cadaver inter urbis ſordes ejectum eſt: Habes hic ſecundum Telenſini excidium. Poſt deletam omnem Marinorum familiam, Telenſinum multis in locis reparari, noviſque incolis reformari cœpit, adeò ut familiarum numerus ad duodecim milia accreverit. Hic ſingulis artibus ſuus eſt deſignatus locus, quod & antea de Feſſa diximus, niſi quòd Feſſæ multo ſumptuoſiora ſint ædificia. Frequentia hic templa atque elegantiſſima, quibus & ſui ſunt ſacerdotes atque concionatores. quinque item collegia opere muſeaco ſumptuoſiſſima, quorum nonnulla à Telenſini, alia Feſſæ Rege fuerunt condita: neque hic balnea, neque hypocauſta deſiderabis ampliſſima, quamvis

non ea ſit illis aquæ copia, qualis Feſſanis eſt: innumera ferè hoſpitia ad Afrorum morem exſtructa: inter hæc duo ſunt, ad quæ Genuenſes atque Veneti mercatores commeare ſolent. Iudæi hic latiſſimam quandam maximamq; urbis partem occupant, hi omnes ditiſſimi quondam fuerunt:dulipanum in capite gerunt, ut à reliquis civibus dinoſcerentur: verùm Hegiræ anno noningenteſimo trigeſimotertio tantum incommodi à Regè Abuhabdulla paſſi ſunt, ut mendicos ferè omnes effecerit:innumeri hîc fontes, qui omnes ſcaturiginem non procul ab urbis mœniis habent, adeò ut faciJlimè ab hoſtibus adimi poſſent aquæductus. Hujus murus altiſſimus eſt atque munitiſſimus, quinque in ambitu ſunt portæ ſpatioſiſſimæ, quarum quælibet ſuam habet cuſtodiam, ſuoſque cenſus Regij receptores. In Meridie palatium reperies Regium altiſſimis cinctum muris,quod in ſe alia quoque permulta complectitur palatia, quibus nec fontes nec ſui deſunt horculi amœniſſimi: duabus ad hoc palatium portis aditus patet, quarum altera in planitiem, altera in civitatem educit, habetque hæc cuſtodiam ſatis numeroſam. habet Telenſini territorium elegantiſſima ſanè rura, in quibus ſe cives

per

per æſtatem continere ſolent: nam præterquam quòd omnia hic prata rideant, fontes limpidiſſimi, omnium fructuum affluentia oculos hunc in modum paſcunt, ut nunquam in vita quicquam amœnius me vidiſſe meminerim: ficus ſole exſiccari atq; in hyemem aſſervari ſolent: non hîc amygdala, mala perſica, melones neque citriolos deſiderabis. In tertio ab hac urbe miliario Orientem verſus frequentiſſimæ ſunt molæ ad Seſſiſum flumen ſitæ, reperies & alias non tam procul ab urbe in monte Elcalha poſitas. Hujus oppidi partem Meridionalem occupant Iudæi, Cauſidici atque Notarii: eſt & hic magna literatorum frequentia, nec non & variarum diſciplinarum profeſſores, qui à quinq; antea nominatis collegiis aluntur. Cives in quatuor ſunt diviſi partes, horum enim alii artifices, alii mercatores, alii literati atque doctores, reliqui omnes milites ſunt. Mercatores æquiſſimi, fidiſſimi, liberaliſſimi, atque Reip. utilitatis fautores candidiſſimi: mercaturam ferè ſemper cum Nigritis exercent. Artifices ſecuram, tranquillam, atque ſuavem vivunt vitam. Qui ſub Rege ſtipendia merent, corpore omnes atque viribus præſtantiſſimi, ſatis largũ recipiunt ſtipendium, horum namque cuilibet ſingulis

menſibus tres enumerantur aurei illius regionis, qui tribus aureis Italicis cum unius aurei dimidio æquivalent. Studentes omnes priuſquam ad doctoris gradum pervenerint, miſerrimè quidem vivunt, at poſtquam gradum eum attigerunt, aut prælectores, aut notarii, aut denique ſacerdotes efficiuntur. Hujus urbis tam cives quam mercatores, adeò circa veſtitum ſunt curioſi, ut Feſſanos etiam interdum ſuperent. Artificum veſtes breviuſculæ ſunt, rarò dulipanum in capite gerunt, ſolo pileo non incurvo contenti: calcei ad medium cruris pertingunt. Omnium peſſimè veſtiuntur milites, induſium enim latiſſimis manicis geſtant, cui linteamen latiſſimum ex goſſypio confectum ſuperaddunt, hoc ſe tam æſtatis quàm hyemis temporibus involvunt: niſi quòd hyeme pellicea habeant induſia, quibus caputium quoddam injiciunt, quale apud Italos his in uſu eſt qui aliquò peregrinantur, hoc illis à pluvia atque nive caput tegitur. qui literis incumbunt, vario quiſque utitur veſtitu, idque cùm pro facultatum, tum quoque nativi ſoli ratione: doctores, judices atque ſacerdotes aliquantò ſuperbius veſtiuntur atque ſplendidius.

Qui

Qui apud Telenſini Regem ritus ſerventur.

NOn dictu facilè quàm ſe magnificè Telenſini Rex gerat, à nemine namque conſpicitur, neminem ad colloquium admittit, præter ſummos ſuæ aulæ principes, à quibus poſtea omnia ſuo ordine peraguntur: varia ſunt hic officia atq; dignitates: eſt enim primarius quidam qui Regis vicem ſupplet, is reliqua omnia officia pro ſuo quiſque honore diſtribuit: exercitum inſtruit, atque contra hoſtes interdum copias educit. Deinde eſt & quidam qui Regi primarius eſt à ſecretis, hic omnia ſcribit atque annotat quæ ad Regem pertinent. Eſt & alius quidam Regi à theſauris, hujus officium eſt tributa atque cenſus recipere. Habet præterea Rex ſuum penſionarium, qui omnia Rege imperante elargitur. Eſt & cuſtodiæ præfectus, hic quoties nobiles ad Regem intromittuntur, cuſtodiam ad palatii portas admovere ſolet. Reperias deinde & alia quædam officia viliora, hic enim ſtabulis præficitur, ille ſtapedes atque ephippia curat: eſt denique quidam qui Regi eſt à cubiculis, iiſque tantummodo horis, quibus ad Regem admittuntur aulici. Aliis enim temporibus Regis uxores, Chriſtiani quidam, deinde & Eunuchi ſuum præ-

ſtant officium. Regem ſplendidiſſimè veſtitú ſuperbè adornatus vehit equus. Inter equitandum rariores adhiberi ſolent ceremoniæ, neque adeò numeroſa illum comitatur pompa, vix enim milleſimum numerabis equitem, niſi belli fortaſſe tempore, quo undique Arabes aliæq; nationes confluunt. Quoties Rex ipſe copias educit, non uſque exigua illum ſequitur tentoriorum ſuppellex, neque tum Regem ab alio quovis duce veſtitu dinoſcas: & quamvis innumeram ferè habet cuſtodiam, non tamen facilè credas quàm ſit pecuniarum parciſſimus. Aureos cudit auro aliquanto viliori, quales ſunt ii qui apud Italos Biſlacchi appellantur, majores tamen ſunt, ſic ut illorum quilibet Italicum aureum cum quarta unius aurei parte pendeat. Argenteam quoque atque æneam cudit monetam. Hujus territorium incolis non admodum eſt copioſum, verùm quoniam illac ex Europa in Æthiopiam proficiſcentibus iter patet, maximum ſibi colligit Telenſini Rex ex mercibus prætereuntibus emolumenti: idque ab eo præſertim tempore, quo Oran à Chriſtianis fuit occupata. Hujus Regis tempore Telenſinum factum eſt tributarium, quæ civitas antea ſemper fuerat libera: quo factum eſt ut ad ultimum

mum uſque vitæ diem à ſuis ſubditis ſummo fuerit odio habitus. Poſtea hujus filius qui patri ſucceſſerat, cenſus quoque atque tributa exigere conabatur: quare à populo Regno expulſus, ad imperatorē Carolum ſupplex venit, cujus opera, ut antea dictū, in regnum eſt reſtitutus. Eo tempore quo Oran Telenſini Regis imperio parebat, numerabat ea regio annuorum proventuum tria interdum, nonnunquam etiam & quatuor millia aureorum, quorum maxima pars in regni cuſtodiam atque milites Arabes impendebatur. Ego per aliquot menſes in hujus Regis aula agens, maximam expertus ſum ejus liberalitatem. Multa fateor prætermiſſa in hujus Regiæ deſcriptione, verùm quoniam maxima in parte cum iis conveniunt quæ antea de Feſſa diximus, ne quid lectori plus ſatis nauſeæ eſſemus, data opera neglеximus.

Hubbed oppidum.

HVbbed oppidulum ad caſtri modum exſtructum, à Telenſino Meridiem verſus in ſeſquimiliario poſitum. Satis copioſa eſt hic incolarum frequentia, cives ferè omnes panni tinctores. Inſignis ſanctimoniæ quidam apud illos ſepultus, quem quaſi divum quendam

venerantur, aſcenditurque ad hujus monumentum quibuſdam gradibus, Sidi Bu Median appellabant. Egregium in hoc oppido collegium, nec non & peregrinantibus opulentiſſimum xenodochium: hæc à quodam Feſſano qui ex Marinis originem duxerat, exſtructa ſunt, uti in marmore quodam inſculptum reperies.

Deſeſra.

Est hoc oppidulum in planitie quadam in decimo quinto à Telenſino poſitum miliario. Maxima hic eſt fabrorum frequentia, idque fortaſſè propter quandam ferrifodinam: ager illis frumento feraciſſimus: omnes ferè fabrilem exercent artem, ab omni prorſus civilitate atque humanitate alieniſſimi.

Teſſela.

Antiquiſſimum hoc fuit oppidum ab Africanis in quadam planitie conditum, quæ viginti ferè miliariorum erat longitudine. tanta hic pervenit frumenti præſtantiſsimi copia, ut univerſo ferè Telenſini Regno ſatis ſit: incolæ omnes tentoria inhabitant, omnia enim hujus urbis ædificia deſtructa ſunt, nomen tamen loco remanſit. Numeraverunt & hi aliquando Regi Telenſini maximum quotannis tributum.

Beni Raſid Regio.

EXtendit ſeſe hæc Regio Orientem verſus in longum quinquaginta, in latum verò vigintiquinque fere paſſuum milia: ea parte qua Meridiem reſpicit, planities eſt, altera verò Septentrioni expoſita, montibus maximè fructiferis eſt plena: incolæ in duas diviſi ſunt partes, horum enim nonnulli in montibus illis domos habent ſic ſatis ornatas: hi agricultura, aliiſque ad victum pertinentibus negotiis ſeſe exercent. Alij aliquantò nobiliores in campis tantùm tentoria habent, illi pecus cogunt, camelos aliaq; armenta alunt. Variis indies vexantur incommodis, Telenſini Regi cenſum numerant annuum. Reperias in montibus illis aliquot pagos, atque inter hos duo ſunt præcipui, quorum alter Chalhat Haoara eſt appellatus, in montis cujuſdam coſta ad arcis modum fabricatus, mercatorum atque artificum domos circiter quadraginta numerat: alter verò Elmo Haſcar nuncupatur, in hoc ſe continere ſolet, qui in his regionibus Regis vicem ſupplet: in hoc diebus Iovis mercatus eſt frequentiſsimus, ubi armentorum, frugum, uvarum paſſarum, ficuum, atque mellis maxima emitur copia: reperias quoque & panna-

rios mercatores, aliosque complures quorum enumeratio non minus tædioſa quàm prolixa eſſet. Ego apud hos aliquoties verſatus, meo incommodo intellexi quàm ſint furtis mirè dexteri: colligit Telenſini Rex ex hac provincia vigintiquinq; millium aureorum annuum proventum, totidemque milites exercitatiſsimos numerant.

Batha oppidum.

BAtha maximum, opulentiſsimum, atque Afrorum multitudine copioſiſsimum, noſtris temporibus in amœniſsima atque latiſsima planitie exſtructum oppidum, ubi maxima frumenti provenit copia. Telenſino Regi vigintiquinque millium aureorum tributum perſolvit. Verùm poſtea eo bello deletum fuit, quod inter Regem atque ejuſdem aliquot affines geſtum eſt. Hi Feſſani Regis auxilio potentiſsimi, quamplurima ſibi occupaverant Telenſini oppida: quicquid verò ſe armis belli ſervare non poſſe videbant, incendio prorſus deleverunt, adeò ut hujus oppidi perexigua nunc reperire licet monumenta. Non procul hinc anguſtiſsimus præterfluit fluviolus, qui utrinque hortos habet agrosque omnis generis frugibus fœcundiſsimos. Planities item ad ea uſque tempora incolis fuit deſtituta,

tuta,

tuta, donec quidam Eremita cum ſuis huc appulit, quem illi tanquam inſignis. ſanctimoniæ virum colebant: hic intra paucos dies adeò boum, equorum, atque pecudum numero ditatûs eſt, ut neminem ferè habuerit in hac regione ſecundum. Nullum neque hic neque hujus ſubditi tributum perſolvunt, cùm tamen (uti ex illius diſcipulis intellexi) ſingulis annis octo millia colligat frumenti modia, equos hunc habere quingentos dicunt, pecudum decem millia, boum duo millia: & ſingulis annis ex diverſis orbis regionibus afferuntur illi quatuor aut quinque aureorum millia: adeò per univerſam Africam atque Aſiam hujus innotuit ſanctimonia. Diſcipulos habet circiter quingentos, quos propriis alere ſumptibus ſolet: his nihil aliud injungitur quam ut ſingulis diebus certas legant Deorum invocationes: quò fit ut permulti undique affluant, qui inter hujus diſcipulos numerari cupiunt, à quo tandem quibuſdam ceremoniis edocti domum redeunt. Tentoria habet plus minus centum, quorum alia peregrinantibus, alia paſtoribus, reliqua ejus familiæ ſunt fabricata. Habet vir ſanctiſsimus quatuor uxores, mancipia autem quàm plurima, quæ veſtibus utuntur

tur ſumptuoſiſsimis. Habent & filii ſuas quoque uxores atque familias: ita ut tam Eremitæ quàm ejus filiorum familia numerum quingenteſimum excreverit. Ab omnibus Arabibus, atque ab ipſo adeò Telenſini Rege ſummè veneratur. Ego tandem quid viri eſſet ſcire conatus ſum: per tres dies ab eo exceptus unà cum eo in ſecretioribus ædibus cœnatus ſum, ubi inter alia libros quoſdam commonſtravit, qui Magicam artem atque Alcumiſticam docebant: ac omnibus modis perſuadere ſtudebat, Magiam veram atque indubitatam eſſe diſciplinam, adeò ut Magus mihi viſus eſt, quanquam ea nunquam uſum fuiſſe intellexi, neque quicquam curaviſſe, quàm Dei quibuſdam nominibus invocationes.

Orania.

MAximum hoc atque frequentiſsimum oppidum familias plus minus ſex millia numerat. Ante aliquot ſæcula ab Afris ad mare Mediterraneum exſtructum, à Telenſino centum & quadraginta diſtat miliaria. Inſignē hic videas ædificiorum, templorum, collegiorum, xenodochiorum, balneorum, atque hoſpitiorum ſtructuram: muris undique altiſsimis atque munitiſsimis cingitur, ab una parte planitiem,

tiem, ab altera verò montes habet altiſſimos. Maxima civium pars telam texebant, reliqui ferè annuis proventibus vivebant. Non magna hic proveniebat frugum copia, adeò ut nullo præterquam hordeaceo veſcebantur pane: incolæ omnes humaniſſimi atque exteris omnibus amiciſſimi. Fuit hoc oppidum Cataloniæ atque Genuæ mercatorum frequentia copioſiſſimum: in eo vicus quidam fuit qui in hunc uſque diem Genuenſium appellatur. Perpetuum gerebant cum Telenſini Rege bellum, neque alium unquam Principem admittere voluerunt, præterquam quendam qui tributum Regium à populo exigeret. Populus verò quendam è Conſulibus virum primarium elegerant, penes quem totius urbis erat adminiſtratio. Mercatores propriis ſumptibus milites alebant, qui crebris incurſionibus Cataloniam, Geviſam, Majoricam, atque Minoricam maximè vexabant, adeò ut Orania Chriſtianorum mancipiorum propemodum erat plena. Poſtea Hiſpaniarum Rex Ferdinandus ingenti claſſe Oraniam aggreſſus de liberandis Chriſtianis agere cœpit: ſed infelici planè pugnavit Marte. Verùm poſt aliquot deinde menſes Vaſconum atque Cardinalis Hiſpaniæ copiis

piis adjutus, Oraniam occupavit. Mauri enim milites maximo impetu erumpentes in Chriſtianorum exercitum, civitatem militibus planè nudam reliquerant, quod ubi Hiſpani animadvertiſſent, ex alia ſtatim parte urbem oppugnare cœperunt: quam (quoniam nemo præter fœminas reſiſtebat) minimo negotio occupaverunt. Mox ubi Mauri Chriſtianorum ſigna militaria in mœnibus ſita viderunt, continuò ad urbem redeunt: atque ſic maxima utrinque cæde hunc in modum occiſi ſunt, ut pauciſsimi ex hoc prælio effugere potuerunt. Hunc in modum recepta fuit Orania Hegiræ anno noningenteſimo decimoſexto, qui Chriſti fuit M D VII.

Merſalcabir.

MErſalcabir oppidulum noſtris temporibus à Telenſini Rege ad mare Mediterraneum conditum, ab Orania minimo diſtat miliariorum intervallo. Merſalcabir autem idem illis atque nobis latiſsimus portus ſonat: non enim puto talem portum reperiri poſſe, qualis hic eſt: innumeras enim naves atque triremes ab omni ventorum injuria tutiſsimas ſervare poteſt. Huc frequentiſsimæ Venetorum naves ſe recipere ſolent, ubi tempeſtatem aliquam

quam imminere videbant: atque merces omnes per alias quaſdam naves Oraniam devehi curabant. Ab Hiſpanis eodem modo quo Orania tandem fuit occupata.

Mezzagran.

EST & hoc quoq; oppidulum ab Afris ad mare Mediterraneum exſtructum, eo propemodum loco quo Selef fluvius in mare delabitur. Incolis ſatis eſt copioſum, atque Arabum frequentiſsimis injuriis expoſitum. Hujus Præfectus exiguum habet in eo oppido ditionis, in ſuburbio verò multò minus.

Muſtuganin.

MVſtuganin ab Afris ad mare Mediterraneum exſtructa, diſtat in altera fluminis parte à jam dicto oppido Orientem verſus tribus ferè miliaribus. Olim incolis fuit frequentiſsima at poſtea paulatim decreſcente Telenſinorum imperio innumeris Arabum injuriis vexata fuit, ita ut hodie tertiam vix ejus partem integram reperias. Familias numerat circiter mille & quingentas: templum habet ornatiſſimum, miroque artificio ſumptuoſiſſimum. Frequentiſſima hic eſt telæ textorum turba: domus elegantiſſimæ, quibus nec ſui deſunt fontes limpidiſſimi. Per hujus urbis medium fluvius quidam

præterfluit, ad cujus utrunque latus molæ ſunt frequentiſſimæ. Non procul ab oppido elegantiſſimi reperiuntur horti, verùm inculti atque infrugiferi. Ager illis fœcundiſſimus. Portum item habent, ad quem ex Europa quamplurimi ſolent confluere mercatores, quanquam non multum ſit quod negotientur, propter maximam hujus oppidi pecuniæ inopiam.

Breſch.

ANtiquum hoc oppidum à Romanis ad mare Mediterraneum fuit exſtructum, diſtat à dicto oppido longo admodum miliariorum intervallo: incolis atque adeò telæ textoribus refertiſſimum: crucem quandam nigram in maxillam depingere ſolent, alteram item in utriuſque manus palma, eſtque hic mos ab his omnibus obſervatus qui in montibus Algeri, atque Bugiæ habitant, atque ex eo remanſiſſe creditur, quòd cùm Gothi has regiones occuparent, quotquot Chriſti fidem aſſumere voluerunt, ab omni tributo liberos fuiſſe hiſtoriographi affirmant. Verùm quoniam quoties tributum exigebatur, nullus erat qui non ſe Chriſtianum eſſe profitebatur, ut à tributo liberaretur: quare tum decretum eſt, ut Chriſtiani his crucibus ab aliis dinoſcerentur. Tandem

dem expulſis Gothis, omnes ad Mahumeticam redierunt fidem, remanſit tamen depingendi cruces conſuetudo, cujus rei vix illi noverunt rationem. Solent & Mauritaniæ inferioris fortunæ homines hujuſmodi depictam crucem in facie gerere, qualem, nonnullos in Europa habere videmus. Eſt hoc oppidum ficubus opulentiſſimum, ager maxima lini atque hordei copia fœcundiſſimus. Maximam illi cum vicinis nationibus alunt conſuetudinem, quorum conſilio per centum continuos annos ab omni tributo liberi remanſerunt: verùm poſtquam Barbaroſſà id ſibi imperium uſurpavit, maximis ab eo affecti ſunt incommodis. Multi ficus atque linum ad transmarinas civitates Algiram, Tunetum, atque Bugiam devehunt, unde ſatis bonam ſibi colligunt pecuniarum copiam: reperias & hodie hîc aliquot Romanorum ædificiorum monumenta.

Serſel oppidum.

MAximum atque ampliſſimum eſt oppidum à Romanis ad mare Mediterraneum ædificatum: poſtea à Gothis, tandem verò à Mahumetanis occupatum. Hujus murus altiſſimus, munitiſſimus, atque miro artificio inſignis continet in circuitu miliaria plus minus

octo. In ea parte quæ Mediterraneum reſpicit, ampliſſimum atque altiſſimum à Romanis conditum viſitur templum, cujus pars interior marmorea eſt. Egregium olim in ſcopulo quodam ad mare Mediterraneum exſtructum fuit munimentum: Ager illius fœcundiſsimus eſt, & quanquam crebris Gothorum injuriis vexatum fuit, Mahumetani tamen bonam ſibi urbis partem occupaverunt, idque per quingentos ferè annos. Poſt Telenſinorum deinde bellum annis ferè trecentis incolis vacua remanſit. Tandem Granata à Chriſtianis occupata,permulti Granatæ huc confugerunt, qui ædificia atque bonam caſtri partem reparaverunt: poſtea naves quoque exſtruere cœperunt, quibus ſuas merces in alienas deveherent regiones: adeò paulatim accreverunt, ut nunc mille & ducentas numerent familias. Barbaroſſæ imperio jamdudum paruerunt, cui trecentorum tantummodo aureorum quotannis tributum perſolvunt.

Meliana.

MEliana urbs ampliſſima atque antiqua, conditores habuit Romanos, nunc vulgò Magnana corrupto vocabulo appellant. In ſummitate cujuſdam montis exſtructa, diſtat à Mediterraneo

raneo mari in quadrageſimo ferè miliario. Frequentiſſimi in eo monte ſunt fontes atque ſylvæ juglandibus refertiſſimæ: Muris antiquiſſimis atque altiſſimis cincta eſt. Ab altera parte rupes habet munitiſſimas, altera verò eodem ferè modo ex monte dependet quo Narnia, quæ urbs Romæ vicina eſt: domos habet elegantiſſimas, quarum quælibet ſuum habet fontem. Incolæ ferè omnes textores ſunt: nonnullos item hic reperias qui elegantiſſima vaſa conficiunt tornatilia. permulti quoque agriculturam exercent. remanſerunt autem per multos annos ab omni tributo atque exactione liberi, donec tandem à Barbaroſſa tributarii ſunt effecti.

Tenez oppidum.

ANtiquiſſimum hoc oppidum ab Afris in coſta cujuſdam montis non procul à mari Mediterraneo extructum, elegantiſſimis eſt cinctum muris, incolarum numero frequentiſſimum. Mira huic genti eſt ruſticitas: perpetuo Regis Telenſinorum imperio paruit. Tandem Mahumetes ejus avus qui nunc Regem agit, tres ab obitu filiós reliquit, quorum natu maximus Abnabdilla, ſecundus Abuzeven, tertius verò Iahia fuit appellatus. Abnabdilla patri ſuccesſit, quem fratres quorundam civium auxi-

liis adjuti interficere conati ſunt. Poſtea autem re intellecta Abuzeven captivus in cathenis aliquandiu aſſervatus fuit. Poſtremò Rege Abuchemmen regno à populo expulſo, Abuzeven non priſtinæ modò libertati reſtitutus, verùm & in Regem electus eſt, regnoque tantiſper potitus eſt, donec à Barbaroſſa (ut antea dictum) interfectus eſt. Iahia ad Feſſæ Regem fugit, atque tandem à Tenez populo Rex proclamatus, regnavit per aliquot annos. Qui ab hujus obitu fuit relictus filiolus, à Barbaroſſa quoque vexari cœpit, atque ad Carolum Hiſpaniarum Regem fugit. Verùm cùm jam plus ſatis morarentur promiſſa à Carolo auxilia, cumque Tenez Princeps diutius abeſſet, inter omnes ſparſus eſt rumor, eum unà cum fratre Chriſtianam fidem ſuſcepiſſe: quare Tenez regnum mox ad Barbaroſſæ fratrem eſt devolutum. Ager quidem ſatis eſt fœcundus, verùm aliarum rerum hic maxima eſt penuria.

Mazuna oppidum.

NOnnulli à Romanis conditum volunt, diſtat à mari Mediterraneo miliaribus ferè quadraginta. Agros habet fœliciſſimos, muros munitiſſimos, domos autem viliſſimas, ſtructùraque maximè deformes. Templum utcunq; ele-

elegans: fuit namque quondam id oppidum modis omnibus ornatiſſimum, ſed crebris cùm Telenſinorum tum aliorum incurſionibus diminutum: cùm tandem Arabum pareret imperio, ad ultimum pervenit excidium: ſic ut hodie rariores hic invenias inhabitatores, omnesque aut telæ textores, aut agricolæ, Arabum frequentiſſimis moleſtiis miſerrimi. Ager illis omnibus frugum generibus feraciſſimus. In hujus oppidi vicinis locis quamplurima inveniuntur Romanorum ædificia, pagi, atque oppidula, quod ex characterum in marmoribus depictorum delineatione facilè deprehendere licet. Horum nomina nuſquam apud Hiſtoriographos aut Chronographos reperiuntur.

Geſeir, hoc eſt, Algira.

GEſeir Afris idem atque nobis Inſula ſonat: inde deſumptum nomen putant, quòd Inſulis Majoricæ, Minoricæ, atque Geviſæ adjaceat: hanc urbem nos Algiram vocamus: conditores habuit Afros, qui ex familia Meſgana originem traxerant, quare & apud antiquos Meſgana fuit appellata. Spatioſiſſima eſt civitas, numeratque familiarum quatuor ferè millia: muris elegantiſsimis atque munitiſsimis cincta. Ædificia hic viſuntur artificioſa

atque ſumptuoſiſsima. Habet quælibet ars ſuum ad hoc deſignatum locum. Hoſpitiorum, balneorum, atque templorum mira hic eſt elegantia, atq; inter cætera templum viſitur ornatiſsimum atque ampliſsimum in maris littore poſitum. Habet autem ea parte qua mare reſpicit, amœniſsimum deambulacrum, ejus civitatis muro ſuperinſtructum, qui maris fluctibus alluitur. Innumeri in ſuburbio reperiuntur horti omnibus fructuum generibus amœniſſimi. In parte Orientali præterfluit flumen quoddam, quod molas frequentiſsimas agit: ex hoc etiam aquam potationi atque rei culinariæ aptiſsimam exhauriunt. Elegantiſsimas habet planities, quarum præcipuam Metegia vocant, patet in longum quadragintaquinque, in latum verò triginta ferè miliaria, eſtque hæc omnis generis frugibus feraciſsima. Per multos annos Telenſinorum imperio paruit: verùm quum jam Bugiæ ſuum quoque Regem eſſe intellexerunt, quoniam huic viciniores erant, in hujus deditionem ſeſe conjecerunt. Videbant enim Telenſini Regem non poſſe magnopere ab hoſtium injuria ſervare, Bugiæ autem Regem maximas poſſe inferre moleſtias, quare cenſum annuum huic vel ultrò

obtu-

obtulerunt, remanſerunt tamen ab omni ferè exactione liberi. Poſt aliquot deinde annos hujus urbis incolæ, compoſitis ſibi triremibus piratas agentes, cœperunt jam dictas Inſulas mirum in modum infeſtare. Quare Rex Ferdinandus ingentem claſſem adornavit, qua ſe facilè hanc urbem occupaturum putavit. In ſcopulo quodam altiſſimo huic oppido ex adverſo poſito arcem quandam munitiſſimam conſtruxit, neque longius ab urbe diſtabat quàm ut bombardarum ictu eò facilè pertingi poſſet, etſi nulla tamen in parte civitatis muris nocere poſſent. quare ſtatim legati in Hiſpaniam miſſi ſunt, qui decem annorum inducias peterent, ea lege ut ſingulis annis certum numerarent tributum, quod eis à Ferdinando conceſſum fuit. Remanſerunt igitur per aliquot menſes à belli ſævitia ſecuri: tandem verò Barbaroſſa ad Bugiæ obſidionem properans, poſteaquam arcem quandam ab Hiſpanis ædificatam occupaſſet, mox etiam de altera recuperanda cogitavit, ſperans fore ut hac devicta minimo negotio totius Bugiæ regnum occuparet. Verùm non omnia ei ceſſerunt ex animi ſententia: quos enim ſecum adduxerat milites, maxima pars agrorum erant cultores. Hi ſimul-

atque ſerendi tempus inſtare viderunt, nullis etiam exhibitis libellis principem deſeruerunt, atque ad agriculturam redierunt. Idem etiam Turcorum permulti fecerunt, adeò ut Barbaroſſa re infecta obſidionem ſolvere coactus ſit. Priuſquam tamen inde diſcedere voluit, propria manu duodecim myoparones incendit, qui in flumine à Bugia in tertio tantùm aberant miliari. Deinde cum quadraginta in caſtrum Gegel ſe recepit, quod à Bugia ſexaginta ferè diſtabat miliaria, ubi per aliquot remanſit dies. Interea Rege Ferdinando vita defuncto, Algiræ incolæ ſe à tributo liberarunt: viderunt enim Barbaroſſàm bello plurimum valere, atque Chriſtianis hoſtem infeſtiſſimum eſſe: hunc igitur accerſitum, totius exercitus ducem conſtituerunt: qui mox arcem oppugnare cœpit, ſed parùm aut nihil profecit. Poſt hæc Barbaroſſa urbis præfectum in quodam hypocauſto clam interfecit. Hic Arabibus imperabat, qui in Mettegiæ planitiebus habitabant, Selim Etteumi appellabant, ex ſtirpe Tehaliba originem traxerat, atque eodem tempore Argiræ præfectus creatus, cùm Bugia ab Hiſpanis occuparetur: atque jam per multos annos regnaverat, cùm à

Bar-

Barbaroſſa interficeretur. Deinde Barbaroſſa hujus civitatis ſibi imperium uſurpavit, monetam cudit, fuitque hoc primum Barbaroſſæ regnandi principium. Iam dictis omnibus rebus ipſe tum temporis adfui, quo mihi Feſſa Tunetum iter erat, atque apud quendam hoſpitio exceptus, qui Legatus ab Algiræ populo ad Hiſpanias miſſus fuerat, unde tria millia librorum Arabica lingua deſcriptorum contulerat. Deinde Bugiam profectus ſum, ubi Barbaroſſam alteram illam arcem obſidentem reperi: poſtea Conſtantinam veni, atque inde Tunetum. Interea Barbaroſſam Telenſini interfectum audivi, ac ejus fratrem, qui Cairadin dictus eſt, in Argiri regnum ſucceſſiſſe. Tum quoque Imperatorem Carolum duas miſiſſe claſſes ad Argiram expugnandam intelleximus, primam in Argiræ planitie periiſſe, alteram poſtquam per tres dies continuos oppidum oppugnaſſet, partim interfectam, partim à Barbaroſſa in deditionem redactam, adeò ut pauci admodum in Hiſpaniam redierint. Hæc Hegiræ noningenteſimo vigeſimo ſecundo, hoc eſt à Chriſto nato milleſimo quingenteſimo decimo tertio anno acta ſunt.

Tegdemt

Tegdemt oppidum.

ANtiquiſſimum hoc oppidum à Romanis, ut nonnulli volunt, conditum: Tegdemt autem Arabibus idem atque nobis antiquum ſignificat. Hujus murus, quantum ex fundamentis colligere licuit, in circuitu decem erat miliariorum. Reperiuntur inſuper & duo inſignis altitudinis templa, deleta tamen, atque maxima ex parte ſolo æquata, eo tempore quo à Mahumetanis occupabatur, opulentiſſimũ fuit, literatorum atq; poëtarum numero frequentiſſimum. Huic oppido præfuiſſe legitur ejus Idridis patruus, qui Feſſam condiderat, remanſitque imperium hujus poſteritati in centeſimum ferè & quinquageſimum annum. Poſtea eo bello deletum fuit, quod inter Cairaoan Pontifices geſtum eſt, Hegiræ anno trecenteſimo ſexageſimoquinto: nunc tantùm hujus oppidi veſtigia aliquot videre licet.

Medna oppidum.

NOn procul à Numidiæ terminis extructum, diſtat à mari Mediterraneo miliaria ferè centum & octuaginta: in planitie quadam amœniſsima maximeq; frugifera poſitum eſt, fluminibus hortisque ſpatioſiſsimis cingitur. Incolas habet ditiſsimos, qui inter Numidas

midas ut plurimum negotiantur: tam circa veſtitum quàm circa rem familiarem ſunt curioſi. Maximis indies Arabum incurſionibus vexantur, & quoniam à Telenſino per ducenta ferè miliaria abſunt, hinc fit quòd nihil præſidii à Rege habere poſsint. Huic oppido præfuerunt quidam Tenez principes, deinde Barbaroſſa, atque tandem ejus frater. Nuſquam tam magnificè atque hîc exceptus fui: gens enim literarum cognitione rudiſsima, quoties doctum aliquem virum nacti ſunt, maximo illum excipiunt honore, atque ab eodem lites omnes definitas volunt. Ego duobus illis menſibus quibus apud hos egi, pluſquam ducentos lucratus ſum aureos, adeoq; arriſit loci amœnitas, ut niſi aliò vocatus fuiſſem, decreveram apud illos reliquum vitæ tranſigere.

Temendfuſt.

HOc quoque oppidum à Romanis ad mare Mediterraneum exſtructum eſt, diſtat ab Algira duodecim ferè paſſuum milia. Satis frequens hîc eſt portus, in quo Geſeir naves in tuto ſunt, his enim vix alius eſt portus. Hoc oppidum tandem à Gothis deletum, eſtque maxima Geſeiri muri pars iiſdem lapidibus exſtructa, qui hujus oppidi muro detracti fuerant.

Ted-

Teddeles oppidum.

AB Afris ad mare Mediterraneum conditum, à Geſeiro in trigeſimo diſtat miliari, muris antiquiſſimis atque munitiſſimis cinctum eſt: bona civium pars panni tinctores ſunt, idque propter fluviorum atque fontium frequentiam, qui per hujus medium præterfluunt. Ingenium illis liberale, cythara ferè omnes atque teſtudine canere noverunt. Ager illis feraciſſimus, frugibusque feliciſſimus eſt. Veſtitus ornatiſſimus: piſcandi ferè cupiditate tenentur omnes, piſcium autem tantam capiant copiam, ut quibuſlibet ferè impartiantur, quò fit ut nullum in hoc oppido ſit forum piſcarium.

Montium qui in hac regione reperiuntur enumeratio.

Beni Ieſneten Telenſini mons.

DIſtat à Telenſino Occidentem verſus quinquaginta ferè paſſuum milia, ex altera parte deſerto Gareti adjacet, altera verò Angadi deſerto jungitur. Extenditur in longum vigintiquinque, in latum autem quindecim ferè miliaria, altiſſimus eſt, arduus, aſcenſuque difficillimus. Frequentiſſima in eo reperias nemora, in quibus maxima provenit ſiliquarum copia, quibus hujus montis accolæ tanquam cibo vulgatiori

tiori veſci ſolent: mira enim his eſt hordei inopia. frequentiſſima hic reperiuntur mapalia. In ſummitate arx quædam eſt munitiſſima, quam totius montis principes inhabitant, inter quos crebra moventur diſſidia, nemo enim eſt qui non ſibi ſoli totius montis imperium ambiat. Cum his nonnihil mihi fuit conſuetudinis, quos in Feſſæ Regis aula noveram, quare & magnificè ab illis exceptus fui: reperiuntur milites in hoc monte ad numerum ferè decem millium.

Matgara mons.

ADmirandæ altitudinis atque frigiditatis mons eſt, accolarum multitudine copioſiſſimus, diſtat à Ned Roma ſex ferè paſſuum millia. Accolæ validi, ſed non admodum opulenti: nihil enim in hoc monte præter hordeum provenit, atque ſiliquarum maxima copia: idem his cum Ned Roma eſt idioma, adeoque illi inter ſe ſunt amici, ut mutuo auxilio Telenſini Regi ſeſe opponere audeant.

Gnalhaſa mons.

ALtiſſimus hic mons oppido Hunain vicinus eſt. Incolis ingenium eſt ferociſſimum, ruſticum, atque ab omni humanitate alieniſſimum: perpetuò cum Hunain populo belligerantur,

adeò

adeò ut ſæpenumero non multum abfuerit, quin oppidum prorſus delevetint. Provenit in eo monte ſiliquarum maxima copia, frugum autem mira illis caritas eſt.

Agbal mons.

QVi hunc montem incolunt, viliſſimæ ſunt conditionis, Oranitarum imperio parent: agriculturam exercent, ligna Oraniam venalia devehunt. Iis temporibus quibus adhuc Mauri Oraniæ imperarunt, aliquantò tolerabilior horum fuit conditio: poſtquam verò Orania à Chriſtianis fuit occupata, hujus montis accolæ ad ſummam rerum inopiam ſunt redacti.

Beni Gnerened.

A Telenſino tribus diſtat miliaribus, incolis, omnium generum fructibus, ficubus præſertim atque ceraſis eſt copioſiſsimus. Incolæ aut carbonarii ſunt, aut ligna colligunt, nonnulli etiam agricultura ſe exercent: & quantum ex Regis Telenſini Secretario primario intelligere potui, colligitur in eo monte ſingulis annis duodecim millium aureorum proventus.

Mons Magrava.

EXtendit ſe ad mare Mediterraneum in longum quadraginta ferè paſſuum millibus, vicinus Muſtuganim oppido,

cujus

cujus antè deſcriptionem dedimus. Incolas habet nobiles atque in bello exercitatiſsimos, ager feraciſsimus, ingenio autem ſunt liberali ac humaniſsimo præditi.

Beni Abuſaid.

NOn multum diſtat à Tenez, incolarum multitudine frequentiſſimus, vitam degunt propemodum beluinam, ſunt tamen viri in armis præſtantiſſimi. Maxima illis eſt mellis, hordei, atque caprarum affluentia. Ceram & coria Tenez conferunt, ac ibi Europæ mercatoribus vendunt. Quandiu Regis Telenſini affines huic monti imperaverunt, tributum numeraverunt aliquot aureorum millium.

Guanſeris.

VIſendæ altitudinis hic mons accolas habet nobiliſſimos, hi F ſſæ Regis adjuti copiis bellum aliquando cum Telenſini Rege geſſerunt, quod pluſquam ſexaginta duravit annis. Agrum habent feraciſſimum, fontium autem copiam maximam. Militum numerant viginti ferè millia, quorum duo millia & quingenti equites ſunt. Horum auxilio Iahia Tenez regnum eſt adeptus: deficiente verò Tenez imperio, hi rapinis atque prædationibus ſe exercuerunt.

Geſeiri montes.

AD Orientem atque Occidentem ſolem in Geſeiri locis vicinioribus frequentiſſimi ſunt montes, maxima accolarum multitudine copioſiſſimi. Ab omni tributo atque exactione liberi, ditiſſimi, & bello præ cæteris præſtantiſsimi. Ager illis frugibus ſerendis felicisſimus, pecudum atque armentorum copia opulentiſsimi. Sæpenumero inter ſe belligerantur acriter, adeò ut non admodum tutum fuerit illac iter facere, niſi Religioſum quendam virum comitem habueris. Eſt & illis mercatus ſatis frequens, verùm nihil hic præter pecudes, frumentum, aut lanam invenies, niſi fortè aliquis ex vicinis civitatibus aliud quippiam mercium advexerit.

LIBER QVINTVS.

Bugiæ & Tuneti regnorum deſcriptio.

CVm antea Barbariæ regnum in ſuas partes dividerem, decreveram de Bugia tanquam de regno quodam per ſe ſcribere: deinde animadverti paucis tantum ab hinc annis regnum fuiſſe. paruit namque Bugia Tuneti Regi, etſi per aliquot annos à Telenſino fuerit occupata, tandem tamen à Tuneti Rege recepta fuit, qui filio ſuo hujus oppidi imperium in manum dedit, idque cùm pro Bugiæ tranquillitate ſervanda, tum ut diſsidium nullum poſt mortem inter filios exoriri poſſet. Reliquit autem ab obitu tres filios, quorum maximus natu Habdulhaziz eſt appellatus: huic, ut jam diximus, Bugiæ regnum legavit: ſecundo Hutmeno Tuneti imperium reliquit: tertium autem, cui nomen erat Hammare, Dactyliferæ regioni præfecit, hic ſtatim bellum fratri Hutmeno movere cœpit, à quo tandem in oppido Asfacos captus ac utroque oculo orbus Tunetum ductus fuit, ubi cæcus per multos annos vixit: Hutmenus verò Tuneti regnum per quadraginta ad-

adminiſtravit annos. Bugiæ princeps fratri per omnia fuit obſequentiſsimus, quare per multos annos tranquiliſsimè imperium geſsit, donec tandem à Rege Ferdinando cujuſdam Petri Navarienſis opera regno privaretur.

Bugiæ ampliſsimæ civitatis deſcriptio.

BVgia civitas antiquiſsima à Romanis, ut nonnulli volunt, in coſta excelſiſsimi cujuſdam montis ad mare Mediterraneum ædificata. Muris altiſſimis atque ſtructuræ antiquitate elegantiſsimis cingitur. Ea pars quæ nunc incolas habet, familiarum numerat pluſquam octo millia: quòd ſi omni ex parte ædificiis eſſet plena, pluſquam vigintiquatuor millium domorum foret capax, eſt enim incredibilis ferè longitudinis. Mira hic ædificiorum, templorum, & collegiorum ſtructura. Innumeri artium profeſſores, quorum nonnulli ea quæ ad legem pertinent docent, alii diſciplinas profitentur naturales. Non hic deſunt monaſteria ad illorum ritum compoſita, non hoſpitia neque xenodochia ſumptuoſiſsima: forum quoque latiſsimum hic viſitur atque elegantiſsimum: plateæ autem ferè aut deſcendunt, aut aſcendunt,

quæ

quæ res non parvam negotiatoribus adfert moleſtiam. In parte ea quæ montem reſpicit, arx quædam eſt munitiſsima, muris multoque muſeaco ſumptuoſiſsima. Tam inſignes in gypſo atque lignis ſunt ſcripturæ ſumma elegantia ſummaque arte depictæ, ut multò pluris quàm ipſius muri ſtructura conſtiterint. Cives habet ditiſsimos, qui Hiſpaniæ fines crebris indies moleſtiis vexare ſolent, idque triremibus ad hoc inſtructiſsimis, quæ res oppidum ad excidium traxit. Eò namque miſſus fuit Petrus Navarienſis cum quatuordecim tantùm navium claſſe. Cives adeò delitiis dediti atque belli rumore exterriti, ut qui nunquam in quenquam bellum moverant: mox ubi de Petri adventu certiores ſunt facti, Rex continuò ſe cum omnibus civibus in fugam conjecit, urbemque rebus omnibus atque divitiis refertiſsimam Hiſpanis ſpoliandam reliquit, adeò ut vel minimo negotio capta fuerit, idque anno Hegiræ noningenteſimo decimoſeptimo, hoc eſt, poſt natum Chriſtum, milleſimo quingenteſimo octavo. Mox Navarienſis expilata urbe, arcem quandam in maris littore munitiſsimam exſtruxit, alteram item quæ neglecta in eum uſq; tempus remanſerat, reparavit, ſtructura

atque militum numero munitiſsimam reddidit. Deinde poſt ſex annos Barbaroſſa cupiens civitatem Chriſtianis adimere, collecto mille tantùm hominum ſatellitio, antiquam arcem expugnavit, faverant enim Barbaroſſæ omnes vicinorum montium incolæ. Quam ubi præſidio munitam effeciſſet, de altera quoque recipienda cogitare cœpit: ſed prima oppugnatione è nobilibus, quos ſecum adduxerat, centum amiſit: ex iis autem qui in ſubſidium venerant, quadringentos. quare Barbaroſſa inde fugatus, nunquam ab eo tempore huc redire voluit.

Gegel caſtrum.

GEgel antiquiſſimum eſt caſtrum in altiſſima rupe, ad mare Mediterraneum ab Afris conditum, à Bugia diſtat miliaribus plus minus ſexaginta. Familias numerat ferè quingentas: ædificia hic ſunt viliſſima. Incolæ liberali ingenio atque fidiſſimo ſunt præditi, agriculturam ferè omnes exercent: ager illis rigidus, hordeo tantùm, lino, atque canabe accommodus. Magna hic ficuum atq; nucum copia, quas Tunetum cymbis quibuſdam devehere ſolent. Remanſerunt invitis Bugiæ atque Tuneti Regibus ab omni tributo ſemper liberi: nullo enim modo nulláve obſidione ab hoſti-

hoſtibus occupari poteſt mons ille loci natura muniriſſimus. Tandem tamen in Barbaroſſæ deditionem ſe ultrò conjecerunt, qui nullum prorſus ab eis tributum exigit præter fructuum atque frugum quarundam decimas.

Meſila oppidum.

A Romanis non procul à Numidiæ deſerto conditum, diſtat à Bugia in centeſimo ferè miliario: muros habet ſtructura elegantiſſimos, domos autem viliſſimas. Incolæ aut artifices aut agrorum cultores, viliſſimo utuntur veſtitu: crebris Arabum exactionibus Regisque Bugiæ quotidianis injuriis miſerrimi. Ego cùm hâc quodam die iter facerem, non tantum pabuli reperire potui, quantum duodecim equis ſatis erat.

Stefa.

ROmanos hæc quoque ædificatores habuit, diſtat à Bugia Meridiem verſus ſexaginta paſſuum milia, in planitie quadam amœniſſima eſt ſita, muris elegantiſſimis atque munitiſſimis cincta. Incolarum numero olim fuit copioſiſſima: ſed ab eo tempore, quo à Mahumetanis fuit occupata, deinde etiam Arabum nequitia mirum in modum decrevit, qui bonam muri partem ſolo æquarunt, adeò ut in magno illo anti-

quæ civitatis circuitu centum tantummodo relictæ ſunt domus.

Necaus oppidum.

IN loco Numidiæ confini à Romanis ædificatum, diſtat à mari Mediterraneo centum, à dicto verò oppido octuaginta ferè miliaribus: muro fortiſſimo atque antiquiſſimo cingitur. Flumine quodam alluitur, quod utrinque juglandes ac ficûs producit, qui totius regni Tuneti præſtantiſſimi habentur, ſolentque Conſtantinam venales devehi, quæ civitas in centeſimo & octuageſimo inde diſtat miliario. Ager illis frugibus feraciſſimus. Inhabitatores ditiſſimi, liberales, ac circa veſtitum ſatis curioſi. Communibus ſumptibus xenodochium quoddam exteris illàc iter facientibus fovetur. Eſt & hic collegium in quo literas addiſcere volentibus victus datur atque amictus. Neque templum deeſt elegantiſſimum, optimeque de omnibus rebus proviſum. Illorum fœminæ candidæ, nigro capillo, cute delicatiſſima, frequentiſſimè enim balnea accedunt. Domus ferè omnes unicam habent contignationem, elegantes tamen ſunt, habet enim quælibet ſuum hortum roſis damaſcenis, myrtis, camomillo, aliiſque omnis generis floribus, necnon & fontium irrigatione

amœ-

amœniſſimum. Hic pergulæ reperiuntur elegantiſſimæ, quæ æſtivis temporibus umbram præbent gratiſſimam: & ut ſemel dicam, tam hic omnia rident, oculos paſcunt, miraque amœnitate alliciunt, ut ægrè aliquis inde divelli poſſit.

Chollo oppidum.

CHollo oppidum ampliſſimum ad mare Mediterraneum, & ad radices altiſſimi cujuſdam montis à Romanis exſtructum, nullis omnino cingitur muris, fuerunt namque à Gothis ſolo æquati: deinde poſtquam Mahumetani recepiſſent in deditionem, nihilo meliorem muri munitionem reddiderunt. Egregia tamen hîc eſt Reſpublica, incolarum maxima frequentia, hi liberali omnes ſunt ingenio, atq; humaniſſimi. Maximè ſemper cum Genuenſibus negotiantur, colliguntque maximam ceræ atque coriorum copiam. Ager illis in monte feraciſſimus eſt: adeoque Tuneti atque Conſtantinæ principibus reſiſtunt, ut in hunc uſque diem ab omni tributo liberi remanſerint. A Conſtantinenſium injuria facillimè liberantur, cùm propter arduos montes interjectos, tum propter maximum itineris intervallum: diſtat enim à Conſtantina centum & viginti ferè miliaria.

Neque ulla civitas eſt in univerſo Tuneti Regno, quæ cum hac omnium rerum opulentia, locique munitiſſimi natura ullo modo ſit conferenda.

Sucaicada.

ANtiquiſſima hæc civitas ad mare Mediterraneum à Romanis exſtructa, diſtat à Conſtantina trigintaquinque ferè paſſuum millia, à Gothis vaſtata fuit atque propemodum deleta: verùm propter portum frequentiſſimum, & Genuenſibus mercatoribus notiſſimũ, Conſtantinæ princeps ædificia quædam ampliſſima Genuenſibus in his regionibus negotiantibus exſtruxit, in quibus ſe ſuaque bona recipiant: deinde in monte viciniori arcem quandam munitiſſimam ædificavit, ut mercatoribus ab omni hoſtium impetu ſecurus pateret acceſſus. Inter portum & Conſtantinam interjecta eſt via quædam nigris lapidibus ſtrata, quales nonnullæ in Italia reperiuntur, quæ Romanæ appellantur, unde certiſſimum colligi poteſt, Sucaicadam à Romanis fuiſſe conditam.

Conſtantinæ deſcriptio.

HVjus urbis conditores fuiſſe Romanos, nemo negare poterit, qui muros munitiſſimos, altiſſimos, antiquiſſimos, nigris atque elaboratiſſimis lapidibus

dibus compoſitos animadverterit. In monte quodam altiſſimo ea facie poſita eſt,quæMeridiem reſpicit.Rupibus altiſſimis cingitur: huic fluvius Sufegmare ſubterfluit, qui & rupibus etiam clauditur, adeò ut fluvius profundiſſimus, unà cum rupibus utrinque poſitis,Conſtantinæ ceu foſſam quandam præbeat. Ad Septentrionale latus murum habet craſſiſſimum. Suntque duæ tantùm viæ arctiſſimæ, quæ in urbem ducunt: quarum hæc ex Oriente, illa verò ex Occidente patet. Portas quoque habet maximas, ampliſſimas, atque elegantes. Familiarum hic plus quàm octo millia numerantur. Ædificia paſſim ſumptuoſiſſima videre licet: quale ſummum eſt templum, duo collegia, tria aut quatuor monaſteria, aliaque id genus complura. Hic quodlibet exercitium ſuum habet locum ab aliis ſecretum: incolæ honeſtatis amantiſſimi, armisque belli exercitatiſſimi. Mercatorum quoque maxima hic eſt affluentia, quorum alii pannum atque lanam venalia habent, alii oleum atque ſericum ad Numidas mittunt, telam aliaque quamplurima dactylis & mancipiis commutant. Neque ulla eſt in tota Barbaria regio, ubi tam parvo dactyli emuntur. Solet Tuneti Rex Conſtan-
tinæ

tinæ imperium filiorum natu maximo dare: at qui nunc Regem Tuneti agit, primogenito Conſtantinam in manum dederat: qui cùm bellum contra Arabes movere cœpiſſet, primo prælio periit. Deinde regnum ad ſecundum filium eſt devolutum, qui propter nimiam vitæ intemperiem præmatura morte periit. Huic ſucceſſit tertius atque minimus natu, iſte propter nimiam inſolentiam atque impudentiam ab omnibus ſummo odio eſt habitus, adeò ut nonnulli Regem interficere decreverant: quod poſtquam pater intellexit, filium per aliquot annos captivum Tuneti ſervavit. Poſt hæc & alio cuidam, qui à fide Chriſtiana ad Mahumeticam legem deſciverat, Conſtantinæ imperium tradidit: huic enim non aliter ac proprio fratri fidebat, cujus etiam fidei ſæpiſſimè periculum fecerat: hic per aliquot annos Rempublicā ſumma cum tranquillitate adminiſtravit. Eſt in hac urbe in Septentrione arx quædam munitiſſima, eodem ferè tempore ædificata, quo civitas ipſa exſtructa fuit: hæc multò quàm antea inexpugnabilior eſt facta, per quendam Elcaid Nabil, qui tum Regis vicem gerebat: maximè autem ſemper ea arx civitatem vicinosque omnes Arabes coarctavit,

quo-

quorum ducem potentiſſimum captivum ſervabat, neq; prius dimiſit quàm treis filios obſides reliquiſſet. Tandem verò eò ſuperbiæ pervenit, ut monetam propriam cuderit, maximo interim Regis ac Principis contemptu, quem crebris tamen donis atque muneribus ſibi conciliare ſtudebat. Poſtquam igitur regni ſucceſſus à primo principio maxime differre viderunt, qui antea amaverant, ſummoq; honore habuerant, continuò animum omnem exuerunt, atque principem deſeruerunt. Et cùm in Numidia civitatem quandam obſideret, quam Peſcaram appellabant, ſenſit à nonnullis ſibi inſidias parari: quare mox Conſtantinam redire cùm vellet, repperit occluſas portas: unde ſtatim ad Tuneti Regem profectus, ab eodem in vinculis aſſervatus fuit, neque prius in priſtinam reſtitutus eſt libertatem, quàm centum millium aureorum ſummam Regi numeraſſet. Poſtea Regiis adjutus copiis in regnum fuit reſtitutus: deinde cùm in urbis quoſdam primarios ſævire cœpiſſet, rurſus cives ad arma vocavit, qui mox arcem eam ad quam confugerat obſidione cinxerunt, quæ res tantam principi attulit mœſtitiam, ut intra paucos dies animi dolore interierit. Populus autem ubi in gratiam

cum

cum Rege rediiſſet, nullum ab eo tempore extraneum principem recipere voluerunt: quare iterum Tuneti Rex filios ſuos miſit, quemadmodum antea dictum eſt. Ager illis eſt frugibus omnibus feraciſſimus. Habet fluvius qui in ea planitie præterfluit, hortos utrinque feraciſsimos, ſi rectè colerentur. Extra hanc civitatem egregia viſuntur ædificia, atque antiquiſsima. Diſtat ab urbe in ſeſquimiliario arcus quidam triumphalis, quales Romæ nonnullos videre licet: vulgus arcem fuiſſe putat, in qua infiniti ſe continebant dæmones, unde à Mahumetanis ejectos dicunt, cùm illi Conſtantinam inhabitarent. Ad flumen quibuſdam gradibus deſcenditur rupi inciſis: in ipſo autem flumine domus quædam eſt rupi quoque ſic inciſa, ut tectum, columnæ, & muri unam tantùm efficiant partem, hic Conſtantinæ mulieres panniculos abluere ſolent. Eſt quoque huic oppido vicinum quoddam balneum aquæ calidæ, quæ inter rupes fluendo diffunditur: hic maxima eſt teſtudinum copia, quas ejus civitatis mulieres dæmones dicunt: & quoties contingit aliquem corripi febre, aut alio quovis morbo, illud mox à teſtudinibus profectum putant. Huic autem rei hujuſ-

modi

modi repertum eſt remedium: Gallinam quandam albam mactant, & adhuc plumis veſtitam in lance quadam reponunt, quam cereis circumcinctam ardentibus ad fontem deferunt: qua re à nonnullis animadverſa, mox ad fontem taciti ſequuntur, ac gallinas inde in ſuam culinam conferunt. Diſtat aliquantò longius ab urbe, Orientem verſus, fons quidam aquæ frigidiſſimæ, cui ædificium marmoreum vicinum eſt, figuris quibuſdam hieroglyphicis inſignitum, quales Romæ aliiſque permultis Europæ locis vidi. Illi verò putant aliquando ludum fuiſſe literarium, cujus quoniam tam profeſſores quàm diſcipuli vitioſiſſimi erant, in marmor mutatos dicunt. Incolæ bis in anno maximam in Numidiam ſolent mittere mercium copiam: & quoniam iter à latronibus Arabibus non admodum ſecurum ſciunt, Turcas quoſdam ſclopetarios grandi pecunia conductos ſecum ducunt. Conſtantinæ autem mercatores Tunetum proficiſcentes nullum omnino tributum perſolvunt, niſi quòd fortaſſe ad Conſtantinæ egreſſum pro centum aureorum mercatura, duorum aureorum cum unius aurei dimidio tributum perſolvant.

Mela oppidum.

A Romanis in duodecimo à Conſtantina miliario exſtructum, munitiſſimisque muris cinctum, familiarum numeravit tria ferè millia: rara autem hodie hic ſunt ædificia, idque propter belli injuriam. Eſt hic artificum ſic ſatis copioſus numerus: horum maxima pars pannum texunt, unde lodices conficiuntur. Eſt hic in foro fons quidam limpidiſſimus: Cives validiſſimi, verùm rudiori ingenio præditi. Maxima hic eſt non fructuum modò, unde deductum nomen putant, verùm & carnium frugumque copia. Ad hanc civitatem Conſtantinæ princeps judicem quendam ſingulis annis mittere ſolet, qui apud hos lites definiat, urbisque reditus annuos recipiat: fitque ſæpenumero ut hujuſmodi judex à populo interficiatur.

Bona oppidum antiquiſſimum.

A Mari Mediterraneo in centeſimo ferè & vigeſimo miliario à Romanis fuit conditum, Hipponem antiqui vocaverunt, ubi Divus ille Auguſtinus Epiſcopum egit. Paruit primò Gothorum imperio, deinde à quodam Hutmeno tertio poſt Mahumetē Pontifice occupatum atq; incendio deletum fuit. Poſt multos deinde annos novā quandam

dam urbem in ſecundo ab hac miliario iiſdem ferè lapidibus exſtruxerunt, qui Bonæ civitati detracti fuerant: nova autem Beld Elhuneb, hoc eſt, Ziziphorum civitas eſt appellata, propter magnam ejus fructus copiam: hunc autem fructum Sole exſiccatum, in hyemem ſervant. Trecenteſima ferè numeratur familia, domus omnes atque alia ædificia viliſſima ſunt, niſi quòd ad mare templum quoddam elegantiſſimum viſitur. Incolæ omnes ingenio ſunt liberali, horum nonnulli mercaturam, alii artem aliquam exercent. Bona apud hos telæ conficitur copia, quæ ad Numidas ut plurimum deferri ſolet. Hujus oppidi cives interfectis aliquando rectoribus, auſi ſunt & Tuneti Regi minitari: atque ipſam urbem procul dubio Chriſtianis tradidiſſent, niſi à Tuneti Rege optimè cautum fuiſſet. Invenias in hac civitate ſceleſtiſſimos quoſdam homines, qui cùm veſtitu utantur abjectiſſimo, ab hujus civitatis incolis ſummo habentur in honore. Nulli hic fontes: nulla aqua illis eſt præterquam pluvialis, quam illi ciſternis quibuſdam aſſervare ſolent. Ad Orientale latus arx quædam eſt munitiſsima à Tuneti Rege ædificata, hic ſe urbis præfectus à Rege conſtitutus continere ſolet.' Huic

oppido ſpatioſiſsima quædam eſt planities, cujus longitudo quadraginta, latitudo autem vigintiquinque continet miliaria: hæc frugibus ſerendis eſt fœliciſsima, ab Arabibus quibuſdam colitur, quos Merdez appellant: maxima his eſt armentorum atque pecudum affluentia, pecuniæ verò ſumma penuria: hi bonam butyri copiam Bonam quotidie deferunt. Solent in hanc civitatem quotannis Tunetani, Gerbenſes, atque Genuenſes confluere, maximamque frugum atque butyri copiam emere. Singulis diebus Veneris extra urbem non procul à muris mercatum habent, qui in veſperam uſque frequentiſſimus eſt. Non procul hinc locus quidam eſt in mari, in quo eſt maxima corallii copia: & quoniam illud expiſcandi artem non noverunt, Tuneti Rex Genuenſibus quibuſdam mercatoribus ejus rei copiam fecit: qui quum propter pyratarum crebras injurias nihil efficere poſſent, rurſum à Rege impetrarunt ut arcem in vicino loco exſtruerent: verùm hujus urbis incolæ id nullo modo permittere voluerunt, affirmantes tali aſtutia oppidum aliquando à Genuenſibus fuiſſe occupatum, ac poſtea à Tuneti Rege recuperatum.

Te-

Teſas.

TEſas oppidum ab Afris in coſta cujuſdam montis conditum, diſtat à Bona Meridiem verſus centum ferè & quinquaginta miliaria. Incolis olim fuit frequentiſſimum, ædificiorum ſtructura ornatiſſimum, verum poſtea ab Arabibus deletum. Tandem novis receptis incolis, remanſit per aliquot menſes à bello ſecurum, deinde rurſum ab Arabibus fuit deſtructum. Poſtremò omnium (quoniam frumenti erat copioſiſſimum) à quibuſdam Afris, qui Haoaroa dicti ſunt, receptum fuit, idque auxilio cujuſdam principis ejus fratris qui Conſtantinæ principem Evaſiri Tuneti Regis filium interfecerat: nunc autem à Tuneti Rege funditus deſtructum eſt quidquid in oppido integri remanſerat.

Tebeſſa civitas.

MAxima hæc atque munitiſſima civitas à Romanis in Numidiæ loco confini exſtructa; diſtat à mari Mediterraneo meridiem verſus ducenta ferè miliaria, hujus murus altiſſimus atque hujuſmodi ferè lapidibus conſtructus, quales in Coliſeo Romano videre licet: neque uſpiam in tota Africa aut Europa tales vidiſſe muros memini. Domus tamen, reliquaque ædificia viliſſima

ſunt: latiſſimus per hujus civitatis partem præterfluit fluvius: reperiuntur in foro aliisque compluribus in locis columnæ quædam marmoreæ, quibus epigrammata atque ſententiæ quædam Latinis ſunt characteribus inſculptæ: ſunt & aliæ quædam marmoreæ columnæ quadratæ tecto quodam coopertæ. Hujus planities etſi aridiuſcula, frugibus tamen eſt copioſiſſima. Eſt in loco quodam in quinto abhinc miliario ſito, tanta juglandium copia, ut ſylvam denſiſſimam eſſe dicas. Eſt huic oppido mons quidam vicinus, antris profundiſſimis refertus, in quibus gigantes aliquando inhabitaſſe putantur: verùm multis argumentis convincitur à Romanis iis temporibus inciſa fuiſſe, cùm illi urbem ædificarent: deſumpta enim ſaxa ex iiſdem rupibus, unde compoſiti ſunt muri, quis non certiſſimum videret? Incolæ avaritiæ, inhumanitati, moribusque agreſtibus ſunt addictiſſimi, perpetuum gerunt cum Tuneti Rege, nec non & cum urbis rectoribus bellum: quare cùm quodam die Rex illac in Numidiam iter faceret, legatos in urbem miſit, ut quis eſſet civium erga principem animus ſciſcitarentur: his reſponſum eſt, Vivant hujus civitatis muri. qua re Rex

in-

indignatus, mox expugnata urbe capite nonnullos truncavit, adeoque multis affecit incommodis, ut ab eo tempore incolis nuda remanſerit: hæc autem anno Hegiræ acta ſunt noningenteſimo decimoquinto, hoc eſt, à Chriſto nato milleſimo quingenteſimo ſexto.

Vrbs.

LOci nomen ſatis indicat à Romanis exſtructum fuiſſe oppidum, in amœniſſima totius Africæ planitie poſitum, quæ aſſidua fontium irrigatione tam eſt frugibus omnibus copioſiſſima, ut inde ſatis frumenti Tunetum (quod centum & nonaginta Meridiem verſus diſtat miliaribus) atque ad alias circumjacentes regiones devehatur. Reperias in eo oppido infinita propemodum monumenta Romanorum, ut ſunt ſtatuæ marmoreæ, Latinis literis ſententiæ muris ubique inſculptæ: muri ſumma elegantia ſummoque artificio ſumptuoſiſſimi. Fuit autem Afrorum auxilio à Gothis occupatum, cùm in eo adhuc eſſet quicquid Romani ſumptuoſiſſimi aut divitiarum in Africa habebant. Poſt hæc per aliquot annos incultum remanſit, deinde novos recepit incolas, ſic tamen ut pagus potius quàm oppidum haberi poſſet. Huic vicinus quidam præterfluit fluvius, cujus aqua

limpidiſſima molas aliquot agit, ſumitque ſuum ferè initium à colliculo quodam in dimidio miliari ab urbe poſito. Incolæ omnes aut telam texunt, aut agros colunt, maximiſque indies à Tuneti Rege afficiuntur incommodis. Verùm ſi tam illi quàm mihi nota eſſet hujus regionis ſumma fertilitas, loci amœnitas, aëriſque ſalubritas, non dubito quin ſtatim relicto Tuneto ad hanc migraret regionem. Optimè Arabes illam noverunt, qui maximam quotannis frumenti copiam hinc in ſua convehunt deſerta.

Beggia.

BEggia oppidum in monte quodam à Romanis conditum diſtat à mari Mediterraneo viginti ferè paſſuum milibus, à Tuneto autem Occidentem verſus plus minus octuaginta, ea via qua Conſtantina Tunetum ducit. Verùm quandoquidem vox ea non ſit Arabica, ſatis veriſimile eſt primum nomen variis ab eo tempore mutationibus corruptum fuiſſe. Servavit in hunc uſque diem primos muros, oppidum munitiſſimum, atque de omnibus optimè proviſum. Frequentiſſima hic eſt textorum atque agricolarum turba, ager illis ampliſſimus omniſque generis frugibus adeò fœcundus, ut non illius regionis

coloni

coloni ſufficere poſſent, niſi vicinos Arabes ad id operis ſibi adjungerent comites: remanet tamen ſatis ampla agrorum pars inculta: ita ut plurimũ quotannis frumenti Tunetum mittant: maximis indies Regis Tuneti vexantur exactionibus, quæ res facit ut paulatim indies illorum reſpublica minuatur.

Hain Samit.

FVit hoc oppidum noſtro ævo à Tuneti Rege conditum: diſtat à Beggia triginta ferè miliaria: eam autem ob cauſam exſtructum fuiſſe dicunt, ne quod adhuc agrorum incultum remanſerat, vacuum foret. Deinde ab Arabibus, jubente interim Tuneti Rege, deletum fuit: nunc tantùm turris aliaque quædam reperiuntur ædificia, quorum nonnulla tectum adhuc habent, reliqua verò non.

Caſba.

A Romanis in ampliſſima quadam planitie, quæ in circuitu duodecim continet miliaria, exſtructa fuit, diſtat à Tuneto in vigeſimoquarto miliario. Murus illi adhuc eſt munitiſſimus, cæterum oppidum ab Arabibus deletum, ager ubique incultus negligitur, idque Tuneti Regis atque illius regionis incolarum incuriâ.

Choros caſtellum.

AB Afris non multis abhinc annis ad flumen Magridan conditum, à Tuneto octo ferè diſtat miliaria: agris feraciſſimis eſt cinctum. Eſtque huic ſylva quædam vicina olivis refertiſſima: tandem ab Arabibus quibuſdam deſtructum fuit, qui Beni Heli appellati ſunt: hi perpetuum cum Tuneti Rege gerunt bellum, neque aliunde ſibi victum quam furtis atque direptionibus quærunt.

Biſerta.

BIſerta civitas antiquiſſima ad mare Mediterraneum in trigeſimo quinto à Tuneto ſita miliario, conditores habuit Afros, exiguæ eſt magnitudinis: incolæ miſerrimi ſunt. Eſt huic quidam fluviolus vicinus, qui principio arctiſſimus, deinde paulatim fluendo mirum in modum augetur. Vtrinque magna habitat piſcatorum atque agricolarum frequentia. In Occidentali autem fluminis parte ſpatioſiſſima quædam planities, Mater vocant, frugibus ferendis feraciſſima, verùm Tuneti Regis atque Arabum moleſtiis plus ſatis vexata. Maxima in hoc flumine capitur piſcium copia: poſt menſem Octobrem genus quoddam piſcis capitur quod apud Afros Giarapha appellatur, eundem piſcem eſſe crediderim, qui Romanis

Lac-

Laccia appellatur: tum enim pluvialis aquæ acceſſione, hujus fluminis aqua dulcis efficitur, qualem maximè hujuſmodi piſces amare dicunt. Altiſſimū eſt flumen, capiunturque in eo piſces ad finem uſque menſis Maii: ſed ab eo tempore piſces minuuntur multoque aridiores efficiuntur, quemadmodum qui in flumine Feſſæ vicino inveniuntur.

Cartago oppidum maximum.

NOtiſſimum hoc atque antiquiſſimum oppidum à quodam populo exſtructum fuit, qui ex Syria huc venerat. Alij verò à Regina quadam conditum malunt. Ibnu Rachich hiſtoriographus à quodam populo exſtructum putat, qui Barca huc venerat, ab Ægypti Rege regno expulſus: Quare nihil eſt in præſentia quod de hujus conditoribus affirmem: nam prætetquam quòd variè Afri atque Hiſtoriographi inter ſe diſſentiunt, nemo eſt illorum qui inde aliquid ſcriptum reliquerit, niſi poſt Romani imperii decrementum: quo tempore quotquot Romanorum in Africa reperti ſunt, à Gothis regno fuerunt ejecti. Poſtremò autem Tripoli Barbariæ atque Capis à Mahumetanis occupatis, duarum illarum urbium incolæ Cartaginem venerunt, quò ſe nobiles Romanorum atque Gothorum receperant,

qui Mahumetanis reſiſtere conati ſunt: verùm poſt multa prælia, Romani Bonam profecti, Gothi verò Cartaginem Mahumetanis ſpoliandam atque delendam reliquerunt, quæ poſtea per aliquot annos inculta remanſit, donec Pontifex quidam Elmahdi novas colonias introduxiſſet: vigeſima tamen vix ſui parte habitatores habuit. Viſuntur in hunc diem aliquot tantùm muri reliquiæ idque uſque ad quandam ciſternam latiſſimam atque altiſſimam. remanſit quoque quidam aquæductus, qui aquam è monte quodam triginta inde diſtante miliaribus in urbem ducebat, illi propemodum aquæductui ſimilis qui & nunc Romæ viſitur. Reperies quoque non procul à Cartagine antiquiſſima quædam ædificia, quorum deſcriptio memoriæ prorſus excidit. Habet autem Cartago tam in Occidente quam Meridie hortos omni fructuum genere copioſiſſimos, adeò ut inde ad Tuneti Regnum ſatis fructuum reportetur. Quæ huic loco vicina eſt planities, feraciſſima eſt, verùm non admodum ſpatioſa. Habet enim in Septentrione montem, mare, atque jam dictum flumen: in Oriente atque Meridie Benſart planitiei adjungitur, nunc autem civitas ad extremum miſeriarum atq; calamitatum

eſt

eſt redacta: viginti tantum aut viginti-quinque in ea reperiuntur mercatorum officinæ, domus autem viliſſimæ numerum vix attingunt quingenteſimum. Noſtris temporibus ornatiſſimum hîc fuit exſtructum templum, nec non & collegium ampliſſimum, quanquam nemo adhuc eſt qui in eo literis det operã. Cives omnes etſi miſerrimi ſint, multa tamen ſuperbia inflantur, videnturque magnam præ ſe ferre religionem. Horum maxima pars aut hortos aut agros colit, verum Regiis exactionibus miſerrime quotidie vexantur.

Maxima Tuneti civitatis exactiſſima deſcriptio.

TVnetum ab Arabibus Tunus appellatur, quanquam illi corruptum eſſe vocabulum putent, eò quòd nihil ea vox apud illos ſignificet: apud antiquos Tharſis eſt appellata, qualis ea quæ in Aſia eſt. Principiò anguſtiſſimum fuit oppidulum ab Afris ad lacum quendam exſtructum, quod à mari Mediterraneo circiter duodecim diſtabat miliaria. Deleta verò Cartagine, cœpit Tunetum cùm ædificiis tum & incolis mirum in modum augeri. Nam qui tum temporis Cartaginem incolebant, nullo modo illic remanere voluerunt, timebant enim ne quid auxilii ex Europa mitterentur:

tur:quare Tunetum profecti ſunt,quam urbem ædificiis maximè tum locupletarunt. Venit poſtea quidam Hucba Vtmenus Pontifex quartus, hic perſuaſit nullum exercitum debere in maritimis civitatibus morari, quare aliam quandam civitatem ædificavit, Cairaoan appellaverunt, diſtabat autem à mari Mediterraneo triginta, à Tuneto centum ferè miliaria: huc ſe exercitus relicto Tuneto contulit, atque ejus loco alius quidam populus Tunetum eſt introductus. Poſt hæc annis circiter centum & quinquaginta Cairaoan oppidum ab Arabibus occupatum fuit, hujus princeps inde expulſus Bugiæ regno imperavit: Tuneti autem affines quoſdam habuit, penes quos totius civitatis erat imperium. Decem deinde annis Bugia à Ioſepho Tesfini filio occupata fuit,qui poſtquam hujus principis humanitatem intellexit, regno illum expellere noluit: ſed quandiu penes ſuos poſteros imperium remaneret, Bugiæ regnum ab omni injuria liberum eſſe voluit. Deinde poſtquam Abdul Mumen Marocci Rex Mahdiam Chriſtianis ademiſſet,Tuneto iter faciens id ſibi imperium uſurpavit. Tranquilliſſimè igitur Tunetum Marocci Regis imperio paruit, tantiſper dum penes Abdul, ejus filium

Ioſe-

Ioſephum, ac deinceps eorum ſucceſſores Iacobum & Manſorem ſtetit imperium. Poſt mortem verò Manſoris ejus filius Mahumetes Emaſir contra Hiſpaniæ Regem bellum movere cœpit, unde ſuperatus Maroccum fugit, vixitque deinde non multis annis. Fratri mortuo ſucceſſit Ioſephus, qui à quibuſdam Regis Telenſini militibus interfectus fuit. Statim poſt Mahumetis excidium, Arabes Tuneti territorium rurſus inhabitare, urbemque crebris obſidionibus vexare cœperunt: quare Tuneti princeps Marocci Regi per Legatos nunciavit, niſi ſtatim auxiliares mitteret copias, ipſe Tunetum Arabibus relinquere cogeretur: quare Rex ducem quendam (Habduluaidi nominabant, è Sicilia natum) cum viginti navium claſſe Tunetum miſit, quam jam ab Arabibus occupatam invenit: verùm tanta huic fuit eloquentia, ut omnia ſuo conſilio in priſtinum ſtatum reſtituerit, atque proventus annuos receperit. Patri ſucceſſit Abu Zacharias, qui patrem eruditione ingeniique dexteritate ſuperavit. Arcem quandam in Tuneti partem Occidentalem loco eminentiori condidit, quam maximis ædificiis temploq; ſumptuoſiſſimo ornavit. Deinde ad Tripolitanum Regnum profectus atque per

regio-

regiones Meridionales rediens, annuos omnes illarũ regionum proventus ſibi recepit: adeò ut ab obitu maximam reliquerit pecuniarum copiam. Huic ſucceſſit filius, qui cùm multa eſſet ſuperbia tumidus, Marocci regi parêre noluit, eò quòd jam id regnum decreſcere cœperat: tum quoque ſibi Marinorum genus, regnum Feſſæ, Beni Zeyeni Telenſini atque Granatæ occupaverant. Deinde variis inter regiones illas ortis diſſidiis, Tuneti imperium maximè augeri cœpit. Rex cum exercitu Telenſinum profectus, tributum ſibi numerari voluit. Quare Marinorum Rex, qui per id tempus Maroccum obſidione vexabat, Tuneti Regis amicitiam per legatos petivit, quam & impetravit, ampliſſimis interim miſſis muneribus. Rediit igitur Rex Tunetum victor, ubi maximo cum triumpho exceptus totius Africæ Regem appellaverunt, quandoquidem non erat eo tempore in tota Africa princeps qui cum eo erat conferendus. Regiam igitur inſtituere cœpit, duces, conſules, aliaſque omnes dignitates elegit, quæ ad Regiam pertinere videbantur: iiſdemque prorſus uſus eſt ritibus, qui in Marocci Regis aula obſervari conſueverant. Ab hoc igitur principe ad noſtra uſque tempora adeò

Tuneti

Tuneti accrevit Reſpublica, ut totius Africæ opulentiſſima ſit appellata. Hujus filius quum poſt obitum patris ad Regnum perveniſſet, ampliſſimis ædificiis ſuburbium locupletavit. Vicum quendam ad portam Beb Suvaica ædificavit, qui trecentas ferè numerabat familias: Alterum ad portam Beb el Manera exſtruxit, qui plus minus mille familiarum fuit capax. Frequentiſſima in utroque eſt artificum multitudo, in poſteriori omnes Tuneti Chriſtiani habitant, qui in Regis cuſtodiam electi ſunt: adjunctus eſt ab eo tempore & tertius quidam vicus ad Maritimam portam Beb el Bahar dictam, quæ à ſinu in dimidio tantum abeſt miliario. Huc ſe Genuenſes, Veneti, reliquique omnes mercatores Chriſtiani conferunt, habentque ſua extra Maurorum tumultum hoſpitia ſecretiora: eſt autem hic vicus tantæ amplitudinis, ut tam Chriſtianorum quàm Maurorum familias trecentas numeret, domus autem humiles ſunt atque aliquantulum arctiores. Hujus civitatis domus, cum iis quæ in ſuburbiis ſunt additæ, numerum attingunt decies ferè milleſimum. Ornatiſſimum hoc oppidum atque incolis frequentiſſimum, ſingulis habet artibus ſuum aſſignatum locum. Infinitus pro-

pemodum hic eſt telæ textorum numerus, tela autem ſubtiliſſima per totam Africam diſtrahitur, maximoque venditur. Eſt hujus oppidi fœminis mirus quidam nendi modus: eminentiori enim quodam loco ſedentes, aut in ſuperiori domus parte, fuſum aut per feneſtram, aut per foramen quoddam tabulati, in ſubjectam demittunt contignationem, adeò ut fuſi pondus filum maximè æquale atque politum reddat. Habent autem telæ mercatores complures hic officinas, atque pro ditiſſimis totius Tuneti habentur civibus: non hic aromatariorum, non ſartorum, omniumque denique exercitiorum maximam deſiderabis copiam: innumeri hic laniones in macello frequentiſſimo, qui ovillas carnes ut plurimum venales habent, idque veris atque æſtatis præſertim tempore: reperitur & hic omnis generis infinitus propemodum artificum numerus, quorum enumeratio non tam prolixa quàm tædioſa eſſet. Ingenium omnibus eſt liberale: veſtitus mercatoribus, ſacerdotibus ac doctoribus, ſatis eſt decorus. Dulipanum in capite gerunt, quod prolixo admodum linteo tegitur: dulipanum quoque aulici omnes atq; milites gerunt, verùm non eodem modo linteo tectum. Divitum

non admodum copioſus eſt numerus, idque fortaſſè propter frumenti omniumque adeo frugum ſummam caritatem: non enim illis licet agrum vel minimo intervallo ab urbe ſitum colere, propter crebras Arabum incurſiones. Frumentum illis ex aliis advehitur regionibus atque civitatibus, quales ſunt Vrbs, Beggia, & Bona. Hujus oppidi cives nonnulli agros in ſuburbio muris cinctos habent, ubi nonnihil hordei atque frumenti ſerunt, ſolum tamen adeò eſt aridum, ut frequentiſſima egeat irrigatione: quare & ſingulis ſuus eſt puteus, unde aquam rota quadam, quam mulus aut camelus agit exhauriunt, atque ductibus quibuſdam ad id paratis totam irrigant agri ſuperficiem: nunc mihi quæſo ſupputa, quantum frumenti ex tantillo campo muris incluſo ſummoque artificio irrigato colligi poſſit: panem pinſunt optimum, furfure tamen ſervato unà cum frumento, maſſam piſtillis quibuſdam pinſitant, quibus in contundendo lino Ægyptii uti ſolent. Mercatores & reliqui ferè cives pulte quadam viliſsima ex hordei farina in maſſam propemodum redacta veſcuntur, huic aut oleum, aut malorum citreorum jus infundunt, pultem vulgò Beſis appellitant. Eſt hic locus

quidam, ubi nihil aliud quàm hordeum huic pulti paratum venale reperias: veſcuntur & alio quodam non admodum honeſtiori cibo: farinæ maſſam aquâ optimè coctam in alio quodam vaſe piſtillo quodam agunt, atque oleo aut carnium jure madidam vorant potius quàm edunt: cibum hunc Beſin vocant: veſcuntur quidem ditiores cibis aliquantulo delicatioribus. Nulla illis eſt mola (niſi fortaſſe ad rivum quendam non procul ab urbe ſitum) quæ non aut mulo, aut aſino agitatur: nullus hic fons, nullum flumen, nullusve puteus eſt: aquam omnes pluvialem è ciſternis quibuſdam petunt, niſi quòd in ſuburbio puteus eſt, unde aquam ſalſam exhauriunt, atque bajulis quibuſdam in urbem venalem convehunt, ſalubriorem enim potuique commodiorem putant quàm pluvialem. Eſt quidem puteus qui aliquantulo tolerabiliorem præbet aquam, verùm ea principi ejuſque aulicis ſervatur. Eſt in hoc oppido ampliſſimum quoddam templum, ſacerdotum numero atque annuis proventibus opulentiſſimum. Reperiuntur & alia ubique templa, ſed quæ non adeò amplam habent proventuum copiam: non hic collegia deſunt, neque ad illorum ritum exſtructa monaſteria,

quæ omnia communi civium foventur eleemoſyna. Reperiuntur in hac urbe nonnulli, quos inſanire planè dixeris, hi lapides ſemper circumferunt, nudis pedibus apertoque capite incedunt, atque à populo ceu eximiæ ſanctitatis viri venerantur. Adde quod Tuneti Rex cuidam ex his monaſterium exſtruxit, eique cum omnibus affinibus ampliſſimam legavit proventuum copiam, Sidi el Dahi vocabant. Domus omnes ſic ſatis ornatæ, lapidibus elegantiſſimis multoque muſeaco elegantiſſimæ. Miro quodam artificio gypſum incidunt, coloribusque elegantiſſimis depingunt: eſt enim hic lignorum maxima inopia, in quibus egregii quiddam inſculpi poſſet. Cubiculorum ſolum lapidibus quibuſdam pellucidis atque elegantiſſimis ſternitur: ſuntque omnes ferè domus unius duntaxat contignationis: his autem ſingulis ferè duæ ſunt portæ, quarum prior plateam reſpicit, poſterior in culinam reliquamque domus partem ducit. Solent autem atrium inter utramque portam elegantiſſimum exornare, ubi cum amicis confabulari poſſint. Balnea hic multò commodiora quàm Feſſæ reperias, quanquam non tàm ampla atque ſumptuoſa. In ſuburbiis frequentiſſimi atque amœniſſimi ſunt horti,

qui fructum, etſi non magna copia, præſtantiſſimum tamen producunt: ſatis bona hic malorum citreorum, roſarum, omniſque generis florum provenit copia, eo præſertim loco qui Bardo illis appellatur, ubi regium viſitur palatium hortis undique amœniſſimis cinctum. Habet quoque hæc civitas ab omni parte in quarto aut quinto miliario campos olivis copioſiſſimos, unde tantum olei conficiunt, ut non civitati ſolùm ſatis ſit, verùm & ad Ægyptum quoque bonam inde mittant quantitatem: ligna autem ex olivis deciſa igni committere ſolent, indeque carbones conficere: neque puto uſpiam majorem eſſe lignorum inopiam. Nonnullarum fœminarum inopia frequentiſſimè in cauſa eſt quò minus integram ſervent caſtitatem: ornate quidem veſtiuntur, domumque egreſſæ ad Feſſanarum morem faciem tegunt: pannus enim latus frontem tegit, cui & alter quidam ſubjungitur, quem Setfari appellant: caput autem tam multis obvolvunt panniculis, ut ea parte gigantem referant. Omnem ferè ſubſtantiam omnemq; adeò curam perfumis atque hujuſmodi deliciis inſumunt. Eſt apud hos cibus quidam ſumptuoſiſſimus, qui illis vulgo Lhaſis vocatur, cujus qui unciam unam ſum-

ſumpſerit, perinde atque ſi ebrius eſſet ridere, jocari atque ineptire incipit: maximeque ad libidinem provocatur.

De Tuneti Regis aula, deque variis in ea ritibus atque ceremoniis.

TVneti Regi hæreditario jure regnum adepto, nobiles omnes, doctores, ſacerdotes, atque judices juramento ſe aſtringunt. Patri mortuo ſtatim in regnum ſuccedit filius: mox qui ſummam habet inter aulicos dignitatem (Munafid dicunt, eò quòd Regis vicem ſuppleat) ſe continuò novo Regi offert, omniumque earum rerum rationem exhibet, quæ ab eo dum adhuc pater viveret, geſta ſunt: deinde jubente Rege nobiles pro ſua quiſque autoritate dignitates atque officia à Munafid accipiunt. Eſt & alius quidam, quem Meſnare vocant, hoc eſt, militum præfectus primarius: ille militum numerum augendi, diminuendi, ſtipendia numerandi, exercitum movendi, atque quocunque velit ducendi poteſtatem habet. Caſtellanus tertiam habet dignitatem, hic cum ſuis militibus tantùm caſtri Regiſque cuſtodiæ curam gerit: hic quoque in captivos animadvertere ſolet qui in caſtrum adducti ſunt, non aliter ac ſi Rex ipſe eſſet. Quartum locum obtinet urbis præfectus, hujus eſt Rempublicam

adminiſtrare, atque in malos animadvertere. Quintum ordinem occupat qui Regi eſt à ſecretis, huic ſcribendi atque reſpondendi Regis nomine poteſtas data eſt: huic etiam literas omnes, iis tantùm exceptis qui ad Caſtellanum atque urbis præfectum miſſæ ſunt, aperire & legere licet. Sextus in ordine eſt, qui auditorio Regio præficitur: hic muros tapetis ornare, omnibuſque ſuum aſſignare locum ſolet, per Legatum quendam Senatum convocat, eſtque illi maxima cum Rege familiaritas, quo cum quoties lubitum eſt confabulari licet. Septimus in honore eſt, qui Regi eſt à theſauris: hic reditus omnes, tributa, annuoſq; cenſus recipit, atq; Munafido, Regis tamen ſubſcriptione, enumerat. Octavus earum mercium tributum recipit quæ terreſtri itinere huc advehuntur, nec non & exterorum mercatorum tributum, qui pro centum aureis, duos cum unius dimidio perſolvere coguntur: huic aliquot ſunt exploratores, qui quoties aliquem mercatorem adveniſſe ſciunt, continuò ad herum adducunt, quo abſente captivum tantiſper detinent, donec præſente præfecto omnium illorum tributum numeraverit quæ ſecum adduxit, ac ſic tandem multis aſtrictus juramentis dimittitur. Nonus autem

tem earum tantùm mercium tributa recipit, quæ per mare huc advehuntur, continetq; ſe in domo quadam ad maris ſinum exſtructa. Decimum locum habet Architriclinus, qui panes, carnes, aliaque ſuppeditare ſolet, quæ ad victum neceſſaria ſunt, fœminas omnes regiasque uxores, necnon & eunuchos veſtit, atque mancipia ex Nigritarum ſolo advecta, quæ Regi miniſtrant. Hic quoque Regis filiorum eorumque nutricum curam gerit, officia quoque inter Chriſtianorum mancipia diſponit. Habes hic præcipua hujus Regiæ officia, reliqua quoniam lectorem tædio afficerent, conſultò omiſimus. Habet Tuneti Rex mille & quingentos milites expeditiſſimos, quorum pars maxima à Chriſti lege deſciverunt: his ſatis amplum numeratur ſtipendium. habent autem & ſuum ducem, qui numerum eum augendi ac diminuendi poteſtatem habet. Sunt & alii numero centum & quinquaginta milites Mauri, penes hos caſtra movendi atque removendi poteſtas eſt. Habet præterea & baliſtarios aliquot, qui quocunque equitantem Regem ſemper comitantur: Regi tamen omnium proxima illorum Chriſtianorum eſt cuſtodia, quos in ſuburbio habitare antea diximus. Regem cuſtodia

quædam peditum præcedit, hi omnes Turcæ baliſtarii atque ferentarii. Regem immediatè præcedunt præcurſores, vulgò à pedibus appellati: præfectus à latere altero equo inſidet qui Regis jaculum, ab altero verò qui ejuſdem fert ſcutum, à tergo ſequitur qui Regiam vehit baliſtam. Sunt & alii quidam qui Regem comitantur, quorum enumerationem, ne prolixi eſſemus, hoc loco annectere non libuit. Habes hic ritus præcipuos priſcorum Tuneti Regum, maximè ab iis differentes, quibus utitur qui nunc Regem agit. Multa hoc loco occurrunt, quæ de hujus Regis vitiis recenſere poſſem, à quo ampliſſima me recepiſſe beneficia fateor, verùm id hujus jam non eſt inſtituti: hoc ſaltem affirmare poſſum, eum in exigendis à ſubditis maximis pecuniis, mirum eſſe artificem. Ipſe verò inter mulieres, cantores, hiſtriones, aliaſque id genus delicias, nunc in palatio, nunc in hortis ſeſe continet. Quoties autem Muſicum aliquem ad ſe accerſi jubet, is non niſi obductis oculis ad falconum morem introducitur. Tuneti aureum vigintiquatuor carata, ut vocant monetarii, continet, hoc eſt, aureum unum Europæ cum unius aurei parte tertia: cudit & argenteam quandam monetã figura

qua-

quadratam, quæ ſex caratis pendet, hujus xxx. aut xxxii. aureo æquivalent, Naſari appellant: Itali Tuneti aureum Doble vocant. Hæc autem de Tuneti Rege, de ejuſque ritibus annotaſſe ſufficiat.

Neapolis.

ANtiquiſſimum oppidulum à Romanis ad mare Mediterraneum exſtructum, diſtat Orientem verſus à Tuneto in duodecimo ferè miliario, in quo Mauri quidam Nabel appellati inhabitant. Incolis quondam fuit copioſiſſimum, nunc autẽ ruſtici quidam inhabitant, qui agrum lino tantùm accommodum colunt.

Cammer.

EIuſdem ferè antiquitatis oppidum Cartagini vicinum, à Tuneto autem in octavo miliario poſitum Septentrionem verſus. Incolarum numero frequentiſſimum eſt, olitores ſunt omnes, qui olera fructuſque Tunetum venalia conferunt. Hic maxima ſaccareorum calamorum provenit copia, quæ & Tunetum devehi ſolet: verùm quandoquidem ſaccarum extrahendi artem non noverunt, in ſecundis tantùm menſis ſuccum ſugendo eliciunt.

Marſa.

ANtiquiſſimum quoque eſt oppidulum ad mare Mediterraneum eodem loco poſitum, ubi Cartaginenſium portus fuit, per aliquot annos deſertum remanſit, nunc autem quibuſdam piſcatoribus agrorumque cultoribus tantùm incolitur: ſolent hic telam quoque candicare. Reperias non procul hinc caſtra aliquot, in quibus ſe Tuneti Rex æſtate continere ſolet.

Ariana.

ARiana oppidulum vetuſtum à Gothis in octavo ferè miliario à Tuneto Septentrionem verſus conditum. Hortis amœniſſimis maximeque fructiferis cingitur, murum habet munitiſſimum, agricolarum maximam frequentiam. Reperiuntur præterea & alia quædam non procul à Cartagine oppidula, quorum nonnulla incolas habent, reliqua habitatoribus ſunt deſtituta, nomina prorſus memoriæ exciderunt.

Hammamet.

HAmmamet oppidum ante paucos annos à Mahumetanis exſtructum, muris cingitur munitiſſimis, diſtat à Tuneto quinquaginta ferè paſſuum milibus. Hujus incolæ miſerrimi, crebriſque exactionibus infeliciſſimi, piſcatores ferè omnes aut carbonarii.

Eraclia.

OPpidulum vetuſtiſſimum à Romanis in monte quodam exſtructum, ab Arabibus poſtea deletum fuit.

Suſa oppidum.

MAximum quoque atque vetuſtiſſimum eſt oppidum, à Romanis ad mare Mediterraneum conditum, à Tuneto in centeſimo ferè diſtat miliario. Campos habet olivis atque ficubus copioſiſſimos: ager illis hordeo eſt fœcundiſſimus, ſi modò coli poſſet, verùm Arabum frequentes incurſiones in cauſa ſunt quò minus exerceantur. Incolæ liberaliſſimi, humaniſſimi, atque erga exteros fautores candidiſſimi, maxima illorum pars navigio ad regiones Orientales atque Turciam proficiſcuntur: nonnulli etiam oppida Siciliæ atque Italiæ viciniora inviſunt. Reliqua civium pars aut telæ ſunt textores, aut armentarii, aut torno vaſa conficiunt lignea, quibus totam Tuneti implent regionem. Cùm ſibi Mahumetani eam devicifſent provinciam, in hac civitate ſe continebat, qui Regis vicem gerebat, cujus & in hunc uſque diem viſitur palatium. Elegantiſſimum oppidum muniti ſſimis muris cinctum in planitie quadam amœniſſima ſitum eſt. Incolas olim habuit infinitos, ædificiorum

ele-

elegantia celeberrimum, quorum hodie nonnulla cum templo quodam ampliſſimo viſuntur. Nunc autem vix inhabitatores ullos habet: quinque tantùm aut ſex in eo ſunt officinæ, idq; propter frequentiſſimas Regis exactiones. Ego in hoc oppido propter temporis ſævitiam quatriduum latitare coactus ſum.

Monaſter.

MOnaſter antiqua civitas à Romanis ad Mediterraneum exſtructa, diſtat à Suſa duodecim ferè paſſuum milia: fortiſſimis atque elegantiſſimis eſt cincta muris, domos habet elegantiſſimas, incolas verò miſerrimos ac mendiciſſimos: calceos gerunt juncis marinis compoſitos: bona illorum pars telæ textores, aut piſcatores: pane veſcuntur hordeaceo, alioque quodam oleo cocto, quem Bezzin aliàs appellavimus, quo etiam pane vicinæ omnes veſcuntur civitates: nihil enim hic aliud quàm hordeum provenit. Hujus ager chriſomelis, ficubus, pyris, malis aureis, atque olivis eſt copioſiſſimus, niſi quòd crebris infeſtetur hoſtium incurſionibus.

Tobulla.

TObulla oppidum à Romanis ad mare Mediterraneum conditum, diſtat à Monaſter Orientem verſus circiter duodecim miliaribus: per aliquot annos inco-

incolis copioſiſſimum & ficubus ditiſſimum remanſit: poſtea verò Arabum injuria effectum, ut rariores hic reperiantur domus, in quibus religioſi quidam viri inhabitant: hi ampliſſimum quoddam illac iter facientibus fovent xenodochium, Arabes quoque humaniſſimè excipiunt.

El Mahdia oppidum.

NOſtris ferè temporibus à Mahdi primo Cairaoan pontifice conditum, ad mare Mediterraneum exſtructum, muris, turribus atque portis munitiſſimis ornatum, portum habet frequentiſſimum. Mahdi cùm primùm hanc ingreſſus fuiſſet regionem, incognito habitu ſe à Mahumete originem duxiſſe finxit, quare adeo populi ſibi conciliavit benevolentiam, ut illorum auxilio Cairaoan princeps effectus, el Mahdi Califa fuit appellatus: poſtea cùm Occidentem verſus per quadraginta miliaria Numidiam ingreſſus eſſet, ut debita ſibi reciperet tributa, à Segelmeſſe principe captus, atque in carcere aſſervatus fuit: mox tamen Segelmeſſenus miſericordia ductus in priſtinam illum reſtituit libertatem, atque mox ab eodem interfectus fuit. Deinde cùm in populum tyrannidem exercere cœpiſſet, atque nonnullos ſe conjuratores habere intellexiſſet, hoc

hoc oppidum conſtruere cœpit, ad quod quoties opus eſſet, tutò ſe recipere poſſet. Tandem quidam Beiezid concionator, quem aſininum equitem appellabant, eò quòd aſino perpetuò inſidens quadraginta milium exercitum ſecum ducebat, Cairaoan venit: Mahdi verò ad novum à ſe conditum oppidum fugit, ubi triginta navium claſſe quæ à principe Cordovæ Mahumetano miſſæ fuerunt, ita contra hoſtes dimicavit, ut Beiezid atq; ejus filius in eo prælio ſint interfecti: poſt hæc Cairaoan rediens cum civibus pacem fecit, remanſitque imperium penes hujus ſucceſſores in annos permultos. Abhinc verò annis centum & triginta à Chriſtianis receptũ fuit oppidum, deinde rurſum à quodam Marocci pontifice Abdul Mumeno recuperatum fuit, nunc autem Tuneti Regis imperio paret, à quo graviſſimis indies vexatur exactionibus, Incolæ ad regiones tranſmarinas negotiantur: maximas alunt cum Arabibus inimicitias, adeo ut vix agrum illis exercere liceat: non multis abhinc annis Petrus Navarienſis novem tantùm navium claſſe oppidum aggredi conatus eſt, verùm ingenti ſuorum jactura re infecta redire coactus fuit, idque anno à Chriſto nato milleſimo quingéteſimo decimonono.

Aſfacus civitas.

AB Afris ad mare Mediterraneum iis temporibus exſtructa fuit, quibus cum Romanis gerebant bellum. Muris altiſſimis atque munitiſſimis cingitur, incolis olim fuit ditiſſima, nunc autem trecentas tantùm aut quadringentas numerat familias, officinas numero perpaucas: tam Arabum quàm Tuneti Regis vexatur moleſtiis: omnes hic aut textores, nautæ, aut piſcatores ſunt. Maxima hic eorum piſcium colligitur copia, qui Spares illis appellari conſuevit, quæ vox neque Arabibus neque Barbaris, multo minus Latinis quicquam ſonat. Veſcuntur & hi pane hordeaceo atque Beſin: veſtitus his eſt viliſſimus, nonnulli apud Ægyptios ac Turcas negociantur.

Cairaoan olim oppidum ampliſſimum.

CAiraoan ſive alio nomine Caroen nobiliſſimum oppidum conditorem habuit Hucba, qui univerſi exercitus dux ex Arabia deſerta ab Hutmeno Pontifice tertio miſſus fuerat: à Mediterraneo mari XXXVI. à Tuneto verò centum ferè abeſt miliaribus, neque aliam ob cauſam conditum fuiſſe dicunt, quàm ut in eo exercitus cum omni præda Barbaris atque Numidis adempta, ſecurè ſe continere poſſent. Muris

ris illud cinxit munitiſſimis, elegantiſſimumque in eo conſtruxit templum artificioſiſſimis columnis ſumptuoſiſſimum. Hic poſt mortem Hutmeni Muchaviæ princeps eſt conſtitutus, rexitque imperium ad tempora uſq; Qualidi Califæ, Habdulmalic filii, qui tum Damaſcum inhabitabat: hic ducem quendam (Muſe Noair vocabant) cum exercitu ingenti Cairaoan miſit: qui poſtquam per aliquot dies cum exercitu non procul à Cairaoan conſediſſet, Occidentem verſus pergendo multas cepit atque depopulatus eſt civitates, donec tandem ad Oceani littora perveniſſet, ac poſtea Cairaoan redit. Deinde ducem quendam cum aliquot militibus in Mauritaniam miſit, ubi & multas ſibi quoque devicit regiones atque civitates. Hujus invidia motus Muſe tantiſper exſpectare juſſit, donec ipſe quoque adveniret. Taric igitur non longè ab Andologia conſedit, quò intra quatuor menſes maximo cũ exercitu Muſe pervenit. deinde uterque exercitus tranſmiſſo mari Granatam venit, atque terreſtri itinere ad Gothos profecti ſunt. His ſe Theodoricus Gothorum princeps oppoſuit, atq; commiſſo prælio miſerè ſuperatus fuit: deinde duo illi Duces fœlici rerum omnium eventu elati, in Caſtiliam uſque

vene-

venerunt, Toletum occupaverunt, ubi inter cæteras opes, infinitas invenerunt Divorum reliquias, atque inter eas eadem reperta eſt menſa, ad quam Chriſtus cum Apoſtolis chariſſimis accubuit, hæc puriſſimo erat auro cooperta atque infinitis propemodum gemmis ornatiſſima, hanc Muſe cum omni ferè Hiſpaniæ opibus ſecum reportavit. Interea autem literis Pontificis Qualid revocatus, in Ægyptum navigavit: atque poſtquam in Alexandriam veniſſet, per Heſcian Pontificis fratrem ei renunciatum eſt, Pontificem graviſſimo laborare morbo: proinde non ſtatim Damaſcum veniret, periculum enim eſſet, ne mortuo Pontifice ſumptuoſiſſima illa præda facilè huc atque illuc diſpergeretur. Hæc omnia Muſe parvifaciens, Damaſcum venit, omniaque à ſe recuperata Pontifici obtulit, qui quinto poſt mortuus eſt die. Deinde poſtquàm frater fratri in Pontificatum ſucceſſiſſet, Muſe dignitate adempta in ejus locum quidam Ieſul conſtitutus fuit, cujus filius, frater atque ſucceſſivè omnes ejus cognati oppidum rexerunt. Tandem ea familia expulſa fuit, eique ſucceſſit Elagleb, hic non ut Pontifex oppido præfuit: ab eo enim tempore Pontifices Mahumetani relicto Damaſco Bagade-

dam migrarunt,uti & in quodam Chronicorum ſcriptum reperies libro. Huic vita defuncto ſucceſſit filius, remanſitq; ei familiæ Regnum annis centum & ſeptuaginta, donec tandem à quodam Mahdi Califa Regno fuit deſtituta. Eo igitur tempore quo Elagleb Regno potitus eſt, Cairaoan tam incolis quàm ædificiis aucta eſt, adeò ut vicinum quoddam conditum fuerit oppidum, cui Recheda nomen impoſitũ eſt: hîc ſe princeps cum nobilibus continere conſuevit. Hujus tempore devicta fuit Sicilia, Elagleb enim Ducem quendam Halcama eò miſit, qui in ea Inſula oppidulum quoddam ceu munimentum condidit, atque ſuo nomine Halcama appellavit, quod nomen in hunc uſque diem apud Siculos remanſit. Deinde novum hoc oppidum à quibuſdam obſidione cinctum eſt, qui Siculis in auxilium venerant. Poſt hæc miſſus etiam contra eos Aſed, atque ita reparatis Afrorum copiis, quod reliquum fuit Siciliæ occupaverunt, cœpitque hoc modo miris modis Cairaoanorum augeri imperium. Eſt autem Cairaoan in planitie quadam arenoſa atque deſerta exſtructum oppidum, in qua neque arbor ulla, neque ullum provenit frugum genus. Frumentum illuc à Suſa, à Monaſter, atq; etiam

à Magdia

à Màgdia deportatur, quæ omnes civitates circiter in quadrageſimo diſtant miliario. Abeſt ab hoc oppido mons quidam Gueſlet, in quo nonnulla adhuc viſuntur Romanorum ædificia: eſt autem mons ille fontibus atque ſiliquis frequentiſſimus, fontes autem inde ad Cairaoan defluunt, ubi nulla alioquin eſſet aqua, niſi quæ ciſternis quibuſdam ſervatur. Extra hujus urbis mœnia pluvialis aqua in ciſternis ſolùm ante initium menſis Iunii reperiri poteſt. Æſtivo tempore Arabes ad campos huic oppido vicinos confluere ſolent, qui maximam ſecum frumenti atque aquæ caritatem adferunt, dactylorum autem & carnium ingentem copiam, idque è Numidia, quæ regio centum ferè & ſeptuaginta iſthinc diſtat miliaria. Hic per aliquot annos maximè floruit Iuris prudentia, adeò ut hic totius Africæ celeberrimi fuerint Legum profeſſores. Deletum tandem novos recepit incolas, ſed nunquam potuit ad priſtinum redire ſtatum. Nunc nihil hic præter coriarios quoſdam reperias, qui coria ad Numidiæ civitates mittunt, atque Europęis pannis commutant. Tuneti Regis maximis indies moleſtiis affecti, ad ſummam nunc inopiam ſunt redacti.

Capes civitas.

CApes ampliſſima civitas à Romanis ad mare Mediterraneum condita, altiſſimis, vetuſtiſſimisque muris, nec non & arce quadam eſt munitiſſima. Huic fluvius quidam aquæ calidæ atque ſalſæ præterfluit. Crebris ſemper Arabum injuriis adeò fuit vexata, ut incolæ relicta urbe in campos quoſdam ſe contulerint, in quibus maxima provenit dactylorum copia, qui arte quadam per totum ſervantur annum. Effoditur & hic fructus quidam fabæ magnitudinis, qui ſapore amygdalum refert: hunc per univerſum Tuneti regnum notiſſimum Arabes Habhaſis appellant. Incolæ nigri ſunt, piſcatores, atque agrorum cultores.

El Hamina oppidum.

VEtuſtiſſimum hoc oppidum à Romanis conditum, diſtat à Capes quindecim ferè miliaria, muris elegantiſſimis atque munitiſſimis cingitur: reperias & hodie in marmoribus quibuſdam inſculpta quædam antiquitatis monumenta. Hujus oppidi plateæ atque ædificia ſunt viliſſima: incolæ miſeri, furtisque addictiſſimi. Ager illis aridus atque incultus: nihil hic præter dactylos ſapore minimè gratos reperire poteris. In ſeſquimiliario Meridiem verſus

ſus ab hoc oppido originem habet fluvius quidam aquæ caliidiſſimæ, qui per civitatis medium præterfluit, idque per ductus quoſdam ſive canales latiſſimos, ejusque profunditatis, ut ingreſſis ad umbilicum pertingat: quanquam propter nimiam aquæ caliditatem rariores ſint qui ſe huic committere audeant. potabilem tamen cives reddunt per integrum fere diem refrigeratam. Tandem hæc aqua non procul ab eo oppido lacum efficit, qui leproſorum appellari conſuevit: habet enim ſanandi hujuſmodi morbum atque vulnera ſolidandi miram naturam: quare frequentiſſimas hic leproſorum reperies caſulas, quorum permulti reſtituuntur ſanitati. Aqua autem ejus eſt naturæ, ut ſulphur propemodum odore referat, adeò ut ſitim nullo modo ſedare poſſit, quod quidem ſæpenumero ipſe expertus ſum.

Machres caſtellum.

MAchres caſtellum noſtris temporibus ab Afris eam ob cauſam ad fretum Cabes conditum, ut regionem illam ab hoſtium incurſionibus tutam ſervaret. Diſtat à Lotophagitis Inſula quinquaginta ferè paſſuum millia. Incolæ omnes aut textores, navium fabricatores, aut etiam piſcatores ſunt, qui per totam eam Inſulam negotiantur.

Ad eundem modum Africè loquuntur, ut illi qui prædictam inhabitant Inſulam: & quoniam agros omnino nullos habent, textoribus tantùm exceptis, reliqui omnes cives prædis atque direptionibus vivunt.

Lotophagites Inſula.

DIſtat à continenti non multis paſſuum milibus: perpetua eſt planities, atque arenoſa, in qua copioſiſſima provenit dactylorum, uvarum, olivarum, aliorumque fructuum copia: continet in ambitu circiter octo & decem miliaria. Rura aliquot habet, ſeparatim tamen poſita omnia, adeò ut rarius duo aut tria in eadem reperias vicinia: ager illis aridus, fragoſus, atque diligentiſſima vix opera atque irrigatione vel paululum proferré poteſt hordei. Maxima hic ſemper eſt hordei atq; carnium caritas. Reperias ad maris littus arcem quandam munitiſſimam, in qua totius Inſulæ princeps cum ſuis ſe continere ſolet. Non procul hinc vicus quidam abeſt, ad quem mercatores Chriſtiani, Mauri, atque Turcæ hoſpitio excipiuntur, eſtq; in eodem hoc loco ſingulis quibuſq; ſeptimanis mercatus frequentiſſimus, nundinas eſſe dicas, ad quas totius Inſulæ mercatores multique Arabes à continente magnam pecudũ

atque lanæ copiam adferunt. Inſulæ autem inhabitatores, pannum qui apud illos conficitur, venalem habent, qui & Tunetũ atq; ad Alexandriam unà cum magna uvarum paſſarum copia deferri ſolet. Vix quinquaginta jam præteriere anni, à quo Inſula à Chriſtianis fuit oppugnata, atq; ab iiſdem recepta: verùm ſtatim à Tuneti Rege recuperata. Deinde ſtatim poſt novas huc introductas colonias, hæc arx de qua jam locuti ſumus, ædificari cœpit: quam ſemper Tunetani principes occupaverunt. Rege autem Hutmeno vita defuncto, inſulares ad priſtinam redierunt libertatem: mox pontem illum fregerunt, qui à continente ad Inſulam ducebat, timentes ne terreſtri aliquo exercitu vexarentur. Deinde paucis poſt hæc diebus inſulares interfectis omnibus alterius partis ducibus, in hunc uſque diem totius ejus regni imperium penes ſe ſervaverunt. Colligitur ex hac Inſula ſingulis annis proventus octuaginta illius regionis aureorum millia, idque propter maximam in ea mercatorum Alexandrinorum, Turcarum, atque Tunetanorum frequentiam. Nunc autem quoniam crebis inter ſe vexantur diſſidiis atq; contentionibus, cœpit illorum Reſp. multis partibus diminui. Noſtro tempore Ferdinan-

dus Hiſpaniarum Rex ingentem exercitum eò miſit, cui Albenſem præfecit Ducem: hic quoniam Inſulæ naturam non ſatis noverat, milites cùm adhuc procul ab Inſula eſſent, naves exire voluit: Mauris autem tam ſtrenuè Inſulam defendentibus, Hiſpani loco cedere coacti ſunt: acceſſit & ad illorum infortunium, quòd tantum aquæ reperire non potuerunt, unde ingentem quam ſibi contraxerant ſitim ſedare potuiſſent: huc adde quòd cùm primùm Chriſtiani huc advenerant, mare jam multò accreverat, cùm autem ad naves redire voluerunt, propter nimium maris decrementum, naves ne in arena hærere cogerentur, aliquantò longius à littore ſeſe receperant: remanſerat autem arena per quatuor ferè miliaria aquis nuda, adeò ut maximis laboribus atq; fatigationibus milites eò pervenire vix potuerunt. Inſequentibus verò à tergo Mauris, tantum Chriſtianorum fuit infortunium, ut illorũ pars maxima aut interfecta fuit, aut à Mauris capta, reliqui navigio in Siciliam pervenerunt. Poſtea interjectis aliquot annis, Carolus V inſtructiſſimã eò claſſem miſit, cui Rhodienſem quendam ducem præfecit, ordinis Sancti Ioannis Meſcine: hic tanta in eo prælio uſus eſt prudentia, quòd Mauri

pro-

promiſſo tributo quinque millium illius regionis aureorum inducias impetraverunt, quæ & in hunc uſque diem durant.

Soara oppidum.

SOara oppidulum ab Afris ad mare Mediterraneum conditum, diſtat à Lotophagiti inſula quinquaginta ferè Orientem verſus paſſuum milia. Hujus murus vilisſimus eſt, inhabitatores miſerrimi, nihil aliud quàm calcem aut gypſum conficiunt, quæ ad Regnum Tripolitanum venalia conferuntur. Ager his infelicisſimus eſt: incolæ perpetuis Chriſtianorum incurſionibus infeſtantur, ab eo præſertim tempore, quo ab eis expugnata fuit Tripolis.

Lepida.

VEtuſtiſſima civitas à Romanis ædificata, muris altiſſimis munitiſſimiſque cincta, bis à Mahumetanis occupata fuit, è cujus lapidibus poſtea exſtructa fuit Tripolis.

Tripolis antiqua.

TRipolis à Romanis exſtructa, deinde à Gothis, poſtremò à Mahumetanis eo tempore fuit occupata, quo Homar Califa ſecundus imperavit. Hi poſtquam Tripolitanum ducem per ſex menſes obſediſſent, tandem Cartaginem fugere coëgerunt. Incolæ partim

interfecti, partim in Ægyptum atque Arabiam capti fuerunt abducti, teſtè Ibnu Rachich apud Afros hiſtoriographo celeberrimo.

Tripolis Barbariæ.

POſt excidium antiquæ Tripolis, condita eſt altera eodem nomine appellata: hæc muris altiſſimis atque elegantiſſimis quanquam non admodum munitis cingitur, in campo quodam arenoſo ſita eſt, in quo dactylorum ſatis bona provenit copia. Hujus domus ad Tuneti domos collatæ elegantiſſimæ ſunt, deinde & hic artes ſuis omnes ſunt locis diſtinctæ. Magna hic reperitur telæ textorum copia. Nullus hic puteus, nulluſque omnino fons eſt: aquam omnes è ciſternis quibuſdam petunt. Magna hic ſemper frumẽti caritas, omnes enim Tripolis agri perinde atque Numidiæ arenoſi ſunt atque aridi. Hujus rei ratio eſt quòd qui pinguiores hujus regionis eſſent agri, frequentiſſimis maris undis teguntur. Hujus regionis incolæ maximam hodie agrorum partem in Septentrione à Mari occupatam dicunt, quod & facilè in regionibus Monaſter, Magdia, Asfacos, Capes, atque in Lotophagiti inſula cognoſci poteſt, nec non in aliis quoque partibus Orientalibus, ubi ad miliare unum aut alterum mare ingreſ-

greſſis vix aqua ad umbilicum pertingit. Neque deſunt qui eam civitatem magis in Septentrione poſitam fuiſſe opinentur, verùm crebris indies maris inundationibus, paulatim Meridiem verſus ædificatam fuiſſe, cujus rei teſtimonium præbent integra adhuc quibuſdā in locis ædificiorum monumenta, quæ maris fluctibus fuerunt demerſa. Frequentiſſima hic exſtructa fuerunt templa atque collegia: xenodochium habuit quod pauperes atque exteros recipiebat: parciſſimè victitant. Beſis tantùm hordeaceo veſcuntur: in hac enim regione vel minimum provenit hordei, adeò ut ditiſſimus hic cenſeatur, qui unum aut alterum poſſidet frumenti modium, mercaturam tamen ferè exercent omnes: eſt enim ea civitas Numidiæ atque Tuneto vicina, neque inde Alexandriam uſque ullum aliud reperitur oppidum: non etiam procul à Sicilia atque Maltha abeſt: ſolentque quotannis ad eorum portum Venetorũ naves confluere, maximamque eò advehere mercium copiam. Semper Tuneti Regis imperio paruerunt. Eo autem tempore, quo Abulhaſen Feſſæ Rex Tunetum obſedit, Regem cum Arabibus ad deſertum fugere coëgit. Deinde victo Abulhaſeno Tuneti Rex in regnum rediit: tum ſe cives Regi oppo-

nere cœperunt: fuitque illorum Reſpublica maximis ſemper diſſidiis belliſque inteſtinis vexata. Quod ubi Feſſæ Rex intellexiſſet, quinto belli civilis anno rurſum cum exercitu Tunetum profectus eſt, ipſum Regem prælio ſuperatum atqueConſtantinam fugatum tam acriter obſedit, ut Conſtantinienſes cum ſe Feſſæ Regis vim non poſſe ferre viderent, cum omni exercitu intromiſerint. Tuneti Rex Feſſam captivus primò adducitur, deinde in Septæ arce aliquandiu aſſervatus eſt. Interea autem Tripolis viginti navium Genuenſium claſſe expugnata atque depopulata fuit, habitatores verò capti. Quod poſtquam Feſſæ Rex intellexiſſet, ea conditione cum Genuenſibus egit, ut ipſe numeratis quinquaginta aureorũ millibus, ipſe in pace oppidum poſſideret. Genuenſes poſtea inde profecti, maximam aureorum partem adulterinam intellexerunt. Poſthæc Tuneti Rex à Feſſæ Rege Abuſelimo libertati reſtitutus fuit, quo tandem ad regnum reverſo, remanſit penes ſucceſſores imperium, donec Abubar Hutmeni filius in Tripolitana arce unà cum filiolo à nepote interfectus fuit, qui & poſtea ſibi id Regni uſurpavit: idem poſtea prælio quodam periit, quod contra Hubdul Mumenum geſſit,

qui ſtatim Tripolitanum regnum aſſumpſit. Huic ſucceſſit filius Zacharias, qui poſt menſes aliquot peſte interiit. Poſt hunc in Regem electus fuit Mucamen Heſeni filius Zachariæ cognatus, qui poſtquam tyrannidem inter cives exercere cœpiſſet, à populo regno expulſus eſt: ad regnum poſtea quidam è civibus ſucceſſit, qui modeſtiſſimè imperavit. Qui verò antea expulſus fuerat, aliquot militum exercitum miſit qui Tripolitanum vexarent imperium, hi ſtatim amiſſo prælio fugerunt. Poſt hæc qui humaniſſimè regnare cœperat, in tyrannum verſus eſt, quo à cognato interfecto, populus nobilem quendam virum,qui tum temporis Eremitam agebat, coacto ferè animo regere voluerunt, remanſitq; penes illum hujus urbis imperium, donec Ferdinandus Petrum quendam Navarienſem eò miſiſſet: qui cùm improviſo adventu ſuo urbem occupaſſet, captivos plurimos ſecum duxit. Tripolis præfectus unà cum genero Meſſinam captivi miſsi ſunt. Vbi per aliquot annos detenti, tandem à Carolo Imperatore priſtinæ libertati reſtituti, Tripolim redierunt, quod oppidum poſtea à Chriſtianis fuit deletum. Hujus oppidi arx munitiſsimis muris cincta eſt, & quantum intelligere potui,

novos

novos cœpit recipere incolas: habes igitur hic quæ de Tuneti civitatibus memoratu digna occurrere potuerunt.

De Bugiæ montibus.

BVgia montibus aſperis, altiſſimis, atque nemoroſiſſimis eſt refertiſſima: incolæ ditiſſimi, nobiles & liberaliſſimi, maximam habent caprarum, boum ac equorum copiam, ferè ſemper liberè vixerunt, ab eo præſertim tempore, quo Bugia à Chriſtianis fuit occupata. Hi ſemper in altera maxilla nigram crucem gerunt, deſumpto ab antiquis more, quemadmodum & ante diximus. Pane veſcuntur hordeaceo, his maxima eſt nucum atque ficuum copia, in iis præſertim montibus, qui Zoaoæ viciniores ſunt: hic quibuſdam in locis nonnullæ reperiuntur ferri fodinæ, ex quo ſibi ſemiſſem quandam monetam cudunt. Reperitur & alia quoque apud hos moneta argentea, quæ grana quatuor pendet: provenit in his montibus magna admodum vini atque canabis abundantia, telam viliſſimam texunt. Zelotypia maximè cruciantur, veſtitu viliſſimo utuntur. Patent autem Bugiæ montes ad mare Mediterraneum in longum centum ferè & quinquaginta miliaribus, in latum verò quadraginta: habet autem quilibet mons ſuos ab aliis natio-

nationibus diverſos incolas, qui quoniam uno eodemque vivunt ritu, ſilentio prætermiſimus.

Auraz mons.

ALtiſſimus atque frequentiſſimus hic mons incolas habet rudiſſimos, prædis atque rapinis addictiſſimos. Diſtat à Bugia in octuageſimo, à Conſtantina verò in ſexageſimo ferè miliario. Ab aliis montibus ſeparatus, extenditur in longum per ſexaginta propemodum miliaria. In Meridie Numidiæ deſerto jungitur, in Septentrione regionibus Meſinæ, Stefæ, Nicaus; atque Conſtantinæ terminatur. Ex hujus vertice ſummo frequentiſſimi defluunt rivuli, qui per ſubjectos campos fluentes, tandem lacum efficiunt, aqua autem æſtivo tempore ſalſa eſt. Arabum quorundam injuria facit, ut difficillimus ad hunc montem pateat acceſſus.

De Conſtantinæ montibus.

OMnis ea Conſtantinæ pars quæ Septentrionem atque Occidentem reſpicit, altiſſimis eſt montibus plena, qui à Bugiæ finibus initium habent, atque extendunt ſe ad mare Mediterraneum Bonam uſque, hoc eſt, per centum ferè & triginta miliaria. Horum ager in planitie eſt olivis, ficubus, aliiſq; omnis generis fructibus feraciſſimus,

adeò

adeò ut eorum maxima copia ad proximas deferatur civitates: accolæ omnes Bugiæ cives morum civilitate antecellunt, varias inter ſe exercent artes, texiturque apud hos magna admodum telæ copia. Frequentiſſima inter eos naſcuntur diſſidia idque propter illorum mulieres ad alios ſubinde maritos transmigrantes. Ditiſſimi ſunt, atque ab omni tributo liberi: vix agros cùm propter Arabes tum propter nobiles colere audent. Eſt hic ſingulis quibuſque ſeptimanis, diverſis tamen diebus, mercatus Conſtantinorum aliorumque locorum mercatoribus frequentiſſimus: Quod niſi amicum quendam in eo monte habeas, periculum eſt ne miſerrimè ab eis decipiaris. Nullus in montibus illis judex, ſacerdos, aut literatus reperiri poteſt: ſi quis autem epiſtolam ad amicum ſcriptam cupiat, huic per duodecim aut etiam interdum quindecim miliaria ſcriba eſt quærendus. Peditum quadraginta ferè numerant millia, necnon & quatuor equitum millia. Incolæ viribus adeo præſtantiſſimi, ut ſi inter eos rectè conveniret, totam facillimè Africam ſibi ſubigere poſſent.

Bonæ montes.

HAbet Bona ad latus Septentrionale Mediterraneum mare, ad Meridiem

diem & Occidentem montes nonnullos, qui Conſtantinæ ferè montibus connexi ſunt, in Oriente agros habet feliciſſimos, campoſque ſpatioſiſſimos, in quibus olim permulta fuerunt oppida atq; caſtella à Romanis exſtructa: nunc tantùm eorum veſtigia quædam remanſerunt, quorum ne nomina quidem ſunt nota. Omnes hæ Regiones propter Arabum injurias adeò ſunt incultæ, ut rarioribus tantummodo locis incolas habeant, qui armis belli invitisque Arabibus regnum ſibi occupant. Extendunt ſeſe montes ab Occidente Orientem verſus in longum per octuaginta ferè miliaria, in latum autem plus minus triginta. Frequentiſſimi hîc ſunt fontes, unde rivuli aliquot oriuntur, qui per planities illas præterfluentes, tandem in mare Mediterraneum labuntur.

Montes qui Tuneto ſunt viciniores.

TVnetum in plantie quadam conditum nullos omnino montes habet vicinos, præterquam in Occidente ad mare Mediterraneum, ubi montem habet illi perſimilem qui Carthaginem amplectitur. Adjacet quoque Tuneto & alius quidam mons altiſſimus ac frigidiſſimus, quem Sagoan dicunt: hîc incolas nullos reperies, præter quoſdam qui alveariorum curam gerunt,

hi aliquantulum hordei colligunt. In hujus montis ſummitate Romani aliquot ſibi arces exſtruxerunt, quorum hodie tantùm viſuntur ruinæ, epitaphia marmoribus Latinis literis inſculpta. Ab hoc monte Carthaginem uſque ductibus quibuſdam aqua defluere ſolet.

Beni Tefreni atque Nuſuſa montes.

SVnt hi montes à deſerto ſemoti, à Lotophagiti atque Sfacos triginta ferè abſunt miliaria, altiſſimi ac frigidiſſimi, hordei vel minimam producunt copiam. Incolæ valentiſſimi atque à Mahumetica lege maximè abhorrentes, opinionem ut plurimum Pontificis Cairaoan ſequuntur, neque alia eſt Gens inter Arabes, quæ eam legem ſibi ſervarunt. Apud Tunetum aliaſque civitates viliſſimis quibuſdam artibus ſibi victum quærunt: neque uſquam eorum fidem publicè profiteri audent.

Gariani mons.

ALtiſſimus hic atque frigidiſſimus mons, longitudine quadraginta, latitudine verò quindecim eſt miliarium, deſerto arenoſo à reliquis montibus ſeparatur, diſtat à Tripoli quinquaginta ferè miliaria. Maximam producit hordei atque dactylorum copiam, qui niſi recentes edantur, facilè vitiantur. Olivarum hic quoque magna provenit affluen-

affluentia, quare ab hoc monte ad Alexandriam vicinasque civitates plurimum olei convehitur. Nuſquam in toto orbe præſtantiorem crocum reperias, quare & cariſſimo apud omnes divendi ſolet. Colligitur ex hoc monte ſexaginta millium aureorum proventus, croci autem quantum quindecim muli ferre poſſunt. Perpetuis ſemper Arabum Regiſque Tuneti exactionibus vexantur. Pagos hic atque vicos nonnullos reperias viliſſimos.

Beni Gnarid.

DIſtat hic mons à Tripoli in centeſimo ferè miliario: hujus accolæ validiſſimi atque potentiſſimi in libertate conſtituti, perpetuas habent cum montibus viciniorибus atque cum Numidiæ deſerto inimicitias.

Caſr caſtellum.

A Duce quodam ædificatum, qui cum exercitu in Africam ad mare Mediterraneum venerat: non procul à Tripoli diſtat, tandem verò ab Arabibus deletum fuit.

Subeica.

SVbeica caſtrum iis ferè temporibus conditum, quibus Mahumetani in Africam venerunt. Incolis olim fuit frequentiſſimum, poſtea ab Arabibus deletũ, nunc piſcatores aliquot inhabitant.

Cair Heſſin caſtrum.

AD mare Mediterraneum à Mahumetanis conditum, poſtea ab Arabibus deletum fuit.

LIBER SEXTVS.

Gar.

ENumeratis hactenus montibus, ſupereſt nunc ut de pagis atque vicis nonnihil dicamus, tum & de regiunculis aliquot: poſtea Numidiæ quoque civitates recto ordine deſcribemus. Qua in re nunc ſe mihi Gar primò offert, pagus ad mare Mediterraneum dactylorum copia opulentiſſimus: ager aridiuſculus, paululum tantùm profert hordei copiam, quo hujus inhabitatores veſci ſolent.

Gar & Gare.

TErrenum eſt in quo antra ſtupendæ ſunt profunditatis, unde lapides extractos dicunt, quibus condita fuit Tripolis antiqua, quandoquidem non procul inde diſtat.

Sarman.

RVs eſt ampliſſimum, non longo à Tripoli antiqua intervallo ſitum, dactylis copioſiſſimum cùm præterea nihil omnino frugum producat.

Zaviat Ben Iarbuh.

PAgus eſt non longè à mari Mediterraneo ſitus, dactylis affluentiſſimus, cæterum frugibus omnibus infeliciſſimus: hunc religioſi quidam viri inhabitant.

Zanzor.

EST & hic quoque pagus Mediterraneo mari vicinus, diſtat à Tripoli duodecim ferè miliaribus: artificum hic maxima eſt frequentia, dactylorum, malorum punicorum atque cotoneorum ſumma profluentia. Incolæ miſerrimi, ab eo præſertim tempore, quo à Chriſtianis occupata fuit Tripolis, & tamen apud Tripolitanos negotiantur, dactyloſque huc venales adferunt.

Hamrozus.

VIcus eſt in ſexto à Tripoli miliario, quorum horti dactylis atque omnis generis fructibus ſunt feraciſſimi.

Tagiora.

PLanities eſt in ſecundo à Tripoli miliario Orientem verſus ſitus, in qua nonnulla ſunt rura, dactylis aliiſque fructibus mirè copioſa. Huic feliciſſima Tripolitana expeditio fuit, tum enim permulti huc confugerunt. Incolæ ignari, rudes, furtis atque rapinis addictiſſimi, tuguria ſibi ex palmorum ramis componunt. Pane veſcuntur hordea-

ceo atque Bezin: omnes Regis Tuneti atque Arabum imperio parent, præterquam qui in hac morantur planitie.

Meſellata provincia.

AD mare Mediterraneum à Tripoli triginta quinque diſtat miliaria, pagis, caſtris atq; inhabitatoribus ditiſſimis eſt refertiſſima, provenit & hic ſumma olivarum ac dactylorum copia. Incolæ liberi, ducem quendam inter ſe habent, qui Rempub. adminiſtrat, quique bella pro ſuis contra Arabes gerit: militum quinque ferè enumerant millia.

Meſrata provincia.

AD mare Mediterraneum in centeſimo ferè à Tripoli miliario ſita, pagos complures cùm in planitie tum in montibus habet. Inhabitatores ditiſſimi, nullum omnino tributum perſolvunt, cum Venetis qui triremibus huc veniunt negotiantur, eaſdemq; merces apud Numidas mancipiis, muſco atque civeto (ut vocant) commutant, quod illuc ex Æthiopia advehitur.

Barca deſertum.

A Finibus Meſratæ initium habet, extenditque ſe Orientem verſus ad confinia uſque Alexandriæ loca, ſic ut longitudine mille & trecenta, latitudine verò ducenta ferè capiat miliaria. Deſertum eſt aſperum, aqua atque frugibus

gibus infeliciſſimum. Antequam Arabes Africam inhabitare cœpiſſent, nullos adhuc in hoc deſerto repperiſſes inhabitatores: Verùm nunc miſerrimam quidam hîc degunt vitam, maximeque famelicam: diſtat enim ab omni habitatione longiſſima admodum intercapedine: neque apud illos quicquam frumenti provenit. Frumentum autem aliaque ad vitam neceſſaria huc navigio è Sicilia advehuntur, tum ſtatim quiſq; ut inde ſibi aliquid deſumat, filios dat pignori, interea huc atque illuc furantur ac in viatores graſſantur ut filios repignerare poſſint. Nuſquam atrociores reperias prædatores, poſtquam enim mercatores bonis omnibus ac veſtibus exuerunt, lac tepidum eis infundunt, ac pedibus in arborem ſuſpendunt, adeo ut omnia evomere cogantur, tum ſedulò in ſordibus quærunt: num quid auri invenire poſſint, ſuſpicantur namque ſceleſtiſſimi homines, mercatores aureos omnes ingurgitare, priuſquam deſertum ingrediantur.

Teſſetum Numidiæ oppidum.

DIximus primo hujus operis libro Numidiam à Coſmographis Africanis infimo loco eſſe habitam, rationes quoque eò loco adjecimus: hujus civitates aliquot Athlanti viciniores ſunt,

quemadmodum libro ſecundo, cùm de Heha ſcriberemus, abundè dictum eſt. Sus verò, Guſula, Helchemma, atque Capes in Tuneti ſunt Regno, & tamen in Numidia ſitas eſſe has civitates nonnulli dicunt. Ego verò Ptolemæi ſententiam ſecutus, Tuneti regnum Barbariæ eſſe partem exiſtimaverim. Numidiæ igitur civitates omnes atque oppida depicturus, initium à Teſleto ſumam: quod oppidulum vetuſtiſſimum à Numidis non procul à Lybïæ deſerto conditum, muris ex crudis lapidibus compoſitis cingitur, & tamen vix oppidum eſſe dicas: familias numerat quadringentas. Campis tantùm arenoſis cinctum eſt, niſi quòd locis quibuſdam oppido vicinioribus dactylorum, millii, atque hordei aliqua provenit copia, quibus miſerrimi victitare ſolent. Ampliſſimum coguntur tributum enumerare Arabibus, qui in vicino habitant deſerto. Apud Nigritas atque Guſulanos negotiantur, adeò ut maximam temporis partem domo abſint. Colore ſubnigri ſunt, atque ab omni literarum cognitione alieniſſimi. Mulieres in ludis literariis primæ ætatis puellos nonnihil literarum docent, qui deguſtatis vix primis elementis ad laborem atque agrorum culturam compelluntur.

Hujuſ-

Hujuſmodi autẽ mulieres reliquis ſunt candidiores:alię aut nendo,aut lanificio victum quærunt,reliquæ ocioſæ prorſus deſident. Qui in hac regione ditiſſimi habentur, vel minimam poſſident pecudum copiam. Terram equo ſimul & camelo exercent, qui arandi mos per totam Numidiam obſervari ſolet.

Guadenum.

GVadenum vicus quidam in Numidiæ deſerto, non procul à Lybia ſitus eſt. Incolæ miſerrimi,viliſſimoq; ingenio præditi. Nihil hic præter dactylos provenit: tanta his eſt cum vicinis inimicitia, ut domum vix exire liceat. Venationibus ſeſe exercent, atque ſylvaticas quaſdam feras, Elamth atque Struthiones captant, neque aliis vix carnibus veſcuntur. Si quid caprarum habent, propter lac aſſervare ſolent. Sunt & hi colore omnes ſubfuſci.

Iſian.

QVatuor eo nomine appellata ſunt caſtella, à Numidis in tertio ab invicem miliario ad fluviolum quendam exſtructa, qui ſemper æſtatis æſtu aquis deſtituitur. Reperias inter hæc caſtra agros quoſdam dactylis copioſiſſimos. Hujus incolæ aliquantò ditiores ſunt, negotiantur enim cum Luſitanis ad portum Garet Gueſſem,quorum merces

Gualitam atque Tumbutum conferunt. Habent hæc caſtra ſatis magnam incolarum frequentiam, qui vaſa quædam ænea apud Nigritas vendenda conficiunt: æs enim in locis quibuſdam vicinis effoditur. Habet quodlibet caſtrum ſuum ſingulis ſeptimanis mercatum, maxima ſemper illis eſt frumenti caritas. Veſtitu utuntur honeſtiſſimo: templum habent ornatiſſimum: judicem quoque qui res tantùm civiles curat: in rebus autem capitalibus, exilio tantùm punire ſolent.

Accha.

TRia item caſtella ſunt in Numidiæ deſerto non procul à Lybia ædificata: incolis quondam fuerunt frequentiſſima: tandem verò belli civilis injuria, incolis remanſerunt deſtituta. Tandem compoſitis rebus omnibus religioſi cujuſdam viri opera, qui poſtea huic populo imperavit, novæ huc ſunt introductæ coloniæ. Miſerrimi homunciones nihil quod colligant habent, præter dactylorum certam copiam.

Dara.

AB Atlante initium ſumens extendit ſe Meridiem verſus per Lybiæ deſertum ad ducenta & quinquaginta ferè miliaria: eſt autem ſtrictiſſima hæc provincia. Incolæ omnes ad fluvium quen-

quendam habitant, qui à regione nomen habet. Excreſcit interdum hunc in modum, ut mare videatur, æſtate autem tam eſt diminutum, ut pedes faciliimè tranſire poſſis. quòd ſi excreverit circa Aprilis initium, fœcundiſſima ſua irrigatione maximam huic regioni adfert ubertatem: ſin minus, actum eſt de illius anni frugum proventibus. Infinitos reperias ad hujus fluminis ripam vicos atque pagos, caſtra quoque quamplurima muris ex lapide crudo atque creta compoſitis cincta. Trabes omnes atque contignationes ex palmis conficiuntur, quanquam huic rei non admodum quadrent, non enim illud lignum ſolidum eſt, ſed fibroſum admodum. Viſuntur præterea ad utrumque fluminis latus in quinto, aut ſexto miliario agri dactylis copioſiſſimi, qui in multos ſi probè ſervarentur, durare poſſent annos: & quemadmodum varia hic ſunt dactylorum genera, ita & varium eorum eſt precium: quorundam enim modius aureo venditur, aliorum quarta vix auri parte, utpote quibus equi veſcuntur atq; cameli. Dactylorum alii ſunt maſculi, aliæ fœminæ, maſculi flores tantùm producunt, fœminæ fructum: Verùm fœminarum flores non aperiuntur, niſi quis maſculi ramum

cum

cum floribus adjungat, alioqui dactyli viliſſimi maximisq; nucleis proveniunt. Hordeo aliisque cibis viliſſimis veſcuntur: panem autem non niſi feſtivis guſtant diebus. Caſtra aurifabris aliisque artificibus occupantur, uti & omnes illæ regiones, quæ à Tumbuto Feſſàm ducunt: reperiuntur in hac regione tria aut quatuor oppida ſatis ampla, mercatoribus, exteris, officinis, atque templis frequentiſſima. Oppidorum autem celeberrimum Beni Sabih appellatur, incolis validiſſimis atque liberalibus occupatur, in duas diviſum eſt partes, quarum quælibet ſuum habet principem: hi frequentiſſimè inter ſe belligerantur, eo præſertim tempore, quo ſolum irrigant, idque propter maximam aquæ penuriam. Mercatorem per integrum annum aut etiam plus humaniſſimè exceptum ita dimittunt, ut nihil omnino ab eo exigant, quàm quod ille pro ſua liberalitate perſolvere velit. Hi quoties inter ſe bellum gerunt, vicinos Arabes in auxilium vocant, atque cuilibet ſtipendium unius ſemiaurei ſingulis diebus perſolvunt, interdum etiam plus, numerantque ſingulis diebus. Pacis temporibus ſclopeta aliaque bellica inſtrumenta adornant, neq; me unquam peritiores ſclopetarios vidiſſe memini.

Pro-

Provenit in hac regione herba quædam Guaſto ſylveſtri non admodum diſſimilis, hanc inter Feſſanos atq; Telenſinos aliis commutant mercibus. Mira his frumenti caritas, quod huc à Feſſà aliisque regionibus advehitur, caprarum atque equorum non magna hic reperitur copia, his frumenti loco dactylos apponunt, atque hujuſmodi pabulum quod apud Neapolitanos farfar appellari conſuevit. Capris dactylorum nucleos antea contritos porrigunt, qui cibus maximè pingues atque lacte graviſſimas reddit: carnibus veſcuntur caprinis atque camelinis, quæ ingratiſſimi ſunt ſaporis. tum & ſtrutiones quoque à ſe educatos mactant atque edunt, horum carnes galli gallinacei carnibus guſtu non admodum ſunt diſſimiles, niſi quòd multo durior eſt atque fœtida, eaque præſertim, quæ juxta coxam eſt, hæc plus ſatis eſt viſcoſa. Horum mulieres elegantiſſimæ ſunt, pinguiuſculæ atque humaniſsimæ: mancipia è Nigritarum ſolo advecta alunt.

Segelmeſſa.

SEgelmeſſa à præcipuo hujus regionis oppido ſic appellata initium habet non procul ab oppido Garſelvino, ac Meridiem verſus ad flumen Ziz per centum & viginti miliaria uſque ad Lybiæ

ferè

ferè deſertum extenditur. Hanc regionem Barbari nonnulli inhabitant, olim cujuſdam principis imperio paruit qui per ſe illud ſibi regnum occupabat. Deinde à Ioſepho Luntunenſium Rege, poſtea à quodam Muhaidin, tandem & à Marinorũ Regis filio fuit recuperata. Poſt hæc commota erga Principem diſſenſione Regeque interfecto, oppidum Segelmeſſa deſtructum, remanſitque in hunc uſq; diem incolis vacuum. Incolæ poſtea ſibi caſtra quædam condiderunt, quorum nonnulla in libertate remanſerunt, alia Arabum imperio parent.

Cheneg.

EXtendit ſe ea Regio ad flumen Ziz, atque Atlante monte terminatur, caſtris atque dactyliferis regionibus eſt copioſiſsima, quanquam dactyli minimi ſint valoris, horum agri aridiores ſunt atque anguſtiſsimi, niſi quòd in quibuſdam, qui à flumine ad montis radices extenduntur, nonnihil hordei proveniat. Incolarum alii aut Arabibus parent, aut Garſeluinis: alii omnino liberi ſunt. His tota ea via ſubjecta eſt, quæ à Segelmeſſa Feſſam ducit, atque tributum ampliſsimum à mercatoribus illac iter facientibus exigunt. In hoc itinere tria præcipua reperies caſtra, quorũ primum in rupe quadam altiſsima nu-

bes

bes attingere videtur. Huic ſubjecta quędam domus eſt, in qua perpetuò milites quoſdam invenias, qui pro cameli ſarcina quartam aurei partem poſtulant: ſecundum inde in decimoquinto diſtat miliario, non in monte ſed in ipſa planitie poſitū, multis partibus copioſius atque opulentius eſt. Tertium Tamracoſtum appellant, diſtat à ſecundo viginti ferè miliariorum ſpatio Meridiem verſus, in publica conditum via. Reperiuntur præterea & pagi nonnulli, aliaq; quædam caſtella minus frequentia. Mira illis eſt frumenti inopia: caprarum autē copia maxima, quas hyeme in antris quibuſdam ſpatioſiſſimis ceu in ſuis munimentis ſervant, ad quæ ſtrictiſſima quadam via ingreditur. Eſt quoque ad hanc regionem ingreſſus per quadraginta ferè miliaria adeò anguſtus, ut duo vel tres armati maximos hic ſuſtinere poſſent hoſtium impetus.

Matgara Regio.

INitium habet in Meridie à prædicta regione: frequentiſſima hic ſunt caſtella ad flumen Ziz ædificata, horum præcipuum eſt Helel, in quo totius regionis princeps natione Arabs ſe continere ſolet. Hujus milites tentoriis quibuſdam campos occupant: habet & alios quoque milites ſecum, adeò ut neminem

minem niſi fide publica exhibita præterire ſinant,quem non continuò bonis omnibus exuant.Sunt & alia hic paſſim mapalia atq; caſtella,quæ quoniam memoratu vix digna erant, conſultò omiſimus.

Retel.

IAmdictæ Regioni contigua eſt Retel, quæ & ad flumen Ziz Meridiem verſus per quinquaginta miliaria ad Segelmeſſæ territorium ſe extendit. Regio caſtellis agrisque dactyliferis copioſiſſima. Incolæ Arabibus parent, ultra modum avari atque puſillanimes ſunt, adeò ut illorum centum vix ſe decem Arabibus opponere audeant: agrum ferè Arabibus colunt, perinde ac ſi illorum eſſent mancipia: in Oriente monte quodam incolis vacuo, in Occidente verò planitie quadam deſerta atque arenoſa clauditur, ad quam Arabes à deſerto redeuntes ſe recipere ſolent.

Segelmeſſe territorum.

EXtendit ſe Segelmeſſæ territorium ad flumen Ziz à Septentrione Meridiem verſus per viginti ferè miliaria: ſunt in eo trecenta ferè & quinquaginta caſtra, præter pagos & vicos, quorum tres omnium ſunt celeberrimi. Primum Tenegent vocant, numeratque mille, aut etiam plus familias; eſt autẽ oppido Segel-

Segelmeſſæ vicinus, quare in eo artificum magna reperitur copia. Secundum Thebuhaſant appellant, diſtat à priori Meridiem verſus in octavo ferè miliario: aliquantò major eſt incolarum numerus, atq; adeò mercatorũ frequentia copioſior, ut in reliquis hujus regionis partibus vix plures reperiri poſſe crediderim. Tertium Mamun dicunt, in quo magna quoque reperitur mercatorum, Iudæorum, atq; Maurorum affluentia, Habent autem ſinguli ſuum principem, maximaque inter ſe alunt diſſidia. Sæpenumero aquæductus illos vaſtant, quibus illorum agri adaquantur, qui poſtea non niſi maximis ſumptibus reſtaurari poſſunt. Palmos quoque ad truncum decidunt; atque undiq; Arabes quidam ſceleſtiſſimi ſe intermiſcent. Argenteam atq; auream cudunt monetã: niſi quòd aurum habent non uſq; adeo præſtans. Argentei numuli ſinguli quatuor pendent grana, illorum autem octuaginta uni aureo æquivalent. Maximum hic Iudæi atq; Arabes tributum perſolvunt. Reperias hic aliquot nobiles ditiſſimos, qui maximè apud Nigritas negotiantur: quò merces Barbaricas devehunt, auroque atque mancipiis commutant. Dactylis ferè veſcuntur omnes, niſi quòd quibuſdã in locis nonnihil frumenti ha-

beant. Infiniti hic reperiuntur ſcorpiones, pulices autem nulli. Maximus huic regioni per æſtatem eſt æſtus; quo tempore flumina adeò aquis deſtituuntur, ut ſalſam è puteis quibuſdam haurire cogantur. Habet hoc territorium in circuitu octuaginta ferè miliaria, quod incolæ poſt Segelmeſſæ excidium minimis ſumptibus muris cinxerunt, ne equitum quotidianis vexarentur incurſionibus. Hi quandiu pacem inter ſe ſervaverunt, liberi remanſerunt: verùm poſtquam diſſidiis inter ſe diſtrahi cœperunt, deſtructis muris quælibet pars Arabum imploravit auxilium, quibus paulatim parêre coacti ſunt.

Segelmeſſa oppidum.

NOnnulli à quodam Romanorum Duce conditum volunt, qui poſtquam ſuos milites è Mauritania duxiſſet, totam ſibi recuperavit Numidiam, atque tandem in Occidentem veniens oppidum condidit, quod Sigillummeſſa appellavit, eò quòd eſſet in finibus Meſſæ poſitum, atque omnium victoriarum ceu ſigillum, deinde corrupto vocabulo Segelmeſſa appellari cœpit. Vulgus unà cum quodam Becro Coſmographo ab Alexandro Magno exſtructam eſſe civitatem arbitrati ſunt, ut in ea ægros ſauciosque milites ſerva-

rentur.

rentur, quæ quidem opinio nullo modo mihi arridere poteſt: nuſquam enim legitur Alexandrum Magnum unquam in his fuiſſe regionibus. Situm autem eſt oppidum in planitie quadam ad flumen Ziz, muriſque elegantiſſimis atque altiſſimis cinctum fuit, uti & multis in locis adhuc videre licet. Poſtquam Mahumetani Africæ fines ingreſſi fuerunt, cœperunt hujus oppidi cives Zenctorum parère imperio: qui tandem à quodam Ioſepho Tesfini Luntunorum Regis filio regno expulſi ſunt. Domorum atque ædificiorum elegantia ornatiſſimum fuit oppidum: incolæ ditiſſimi, maximè apud Nigritas negociati ſunt. Ornatiſſima hic templa atque collegia fuerunt, nec non & fontium quoque maxima copia, quorum aqua rotis quibuſdam è flumine vicino exhauriebatur. Feliciſſima hic aëris temperies, niſi quòd hyeme nimia laborarunt humiditate, quæ morbos nonnullos inter cives procreabat. Nunc autem deleto oppido, incolæ, ut jam diximus, caſtra pagoſque vicinos inhabitare cœperunt. Ego in his regionibus ſeptem ferè egi menſibus, in quodam caſtello quod apud eos Memun appellabatur.

Eſnoaibila caſtellum.

IN duodecimo ab urbe miliario Meridiem verſus, loco quodam deſerto ab Arabibus conditum fuit. Hic merces atque frumenta ab hoſtium injuria tuta reſervarunt. Nullum in vicinia neque hortum, neque agrum, neque denique quicquam boni reperies, præter petras quaſdam nigras atque arenam.

Humeledegi.

CAſtrum in decimo octavo à Segelmeſſa miliario ab Arabibus loco quodam deſerto exſtructum, eadem ratione qua jamdictum caſtrum ædificatum diximus. Huic vicina eſt aſpera quædam planities, fructibus quibuſdam adeò copioſa, ut ſi quis à longè videat, malis citreis ſparſam eſſe putet.

Vmmelhefen.

VIliſſimum eſt caſtellum in vigeſimoquinto à Segelmeſſa miliario, loco quodam deſerto, eaque ipſa via quæ à Segelmeſſa Daram ducit, ab Arabibus exſtructum. Muris nigriſſimis cingitur, atque continuo Arabum præſidio munitur. Quotquot hâc prætereunt mercatores, pro cameli ſarcina, quartam unius aurei partem perſolvunt. Ego cùm quodam die illàc præterirem, comitati ſunt quatuordecim Budeitæ, atque numerum rogati, tredecim tantùm eſſe

eſſe diximus: quare poſtquam numerare cœpiſſem, decimumquartum ac decimumquintum captivos retinere voluerunt, niſi Mahumetanos eſſe dixiſſemus: verùm, quoniam non ſatis verbis noſtris fidebant, Mahumeticam legẽ protulerunt, quam poſtquam hos intelligere viderunt, liberos abire ſiverunt.

Tebelbeltum.

PAgus eſt in Numidiæ deſerto, ab Athlante diſtat miliaribus plus minus ducentis, à Segelmeſſa verò centum Meridiem verſus. Tria habet caſtra vicina, incolarum numero atquę dactylorum profluentia copioſiſſima. Ingens hic eſt aquæ atque carnium penuria. Strutionibus inſidiantur, quorum carnibus ut plurimum veſcuntur: & quamvis apud Nigritas negotientur, miſerrimi tamen ſunt, ſummaque inopia coacti Arabum imperio parent.

Togda.

REgiuncula eſt ad flumen ejuſdem nominis ſita: dactylis, malis perſicis, uvis, atque ficubus copioſiſſima. Quatuor in ea reperiuntur caſtra, pagi verò decem, quorum incolæ aut agrum colunt, aut corium parant. Diſtat à Segelmeſſa Occidentem verſus quadraginta ferè miliaria.

Farcala.

REgiuncula quoque ad fluviolum ſita, dactylis etiam aliisque fructibus abundat. Frumenti verò maxima hic eſt penuria. Tria hic caſtra, pagi verò quinq; reperiuntur. Diſtat ab Athlante Meridiem verſus centum, à Segelmeſſa ſexaginta ferè miliaribus. Incolæ mendiciſſimi Arabum imperio parent.

Teſerin.

AMœniſſima hæc Regio ad fluviolum quendam diſtat à Farcala triginta, ab Atlante verò ſexaginta ferè miliaria. Dactylis eſt copioſiſſima, complectitur pagos quindecim, caſtella verò ſex, unà cum duorum oppidorum veſtigiis, quorum nomina nuſquam reperire potui. Teſerin autem Afris perinde ſonat atque Latinis oppidum.

Beni Gumi.

HÆc Regio flumini Ghir adjacet, dactylis quoque abundat. Hujus incolæ miſerrimi, equos Feſſæ emunt quos poſtea mercatoribus revendunt, qui ad Nigritas proficiſcuntur: numerantur in hac octo caſtella, vici verò quindecim: diſtat à Segelmeſſa Euroauſtrum verſus in centeſimo ferè & quinquageſimo miliario.

Ma-

Maſalig & Abuginan caſtra.

IN Numidiæ deſerto à Segelmeſſa in quinquageſimo ferè miliario ad flumen Ghir ſita. Horum incolæ Arabes mendiciſſimi, nihil enim hic frugum provenit: dactylorum autem exigua provenit copia.

Caſair.

OPpidulum in Numidiæ deſerto, diſtat ab Atlante viginti miliaribus: hic plumbum atque antimonium effodiunt, unde hujus incolæ victum ſibi parant, neque aliud quicquam hic boni provenit.

Beni Beſſeri.

REgiuncula ad Atlantis radices omni genere fructuum copioſiſſima, nihil autem neque frugum, neque dactylorum profert. Tria ſub ſe caſtra habet, deinde & quandam ferrifodinam, quæ omnibus Segelmeſſæ regionibus ſatis facit. Pagi hic rariores, principi Dubdu atque Arabibus parent, incolæ omnes ferrum effodiendi artem exercent.

Guachde.

REgio eſt in Meridie ſeptuaginta miliaribus à Segelmeſſa ſita: Tres ſub ſe caſtra, pagos quamplurimos ad flumen Ghir habet: magna hic provenit dactylorum, frugum autem minima

 copia.

copia. Inhabitatores apud Nigritas negotiantur. parentque omnes Arabum imperio, quibus & tributũ perſolvunt.

Trighig.

TRia ſunt in deſerto quodam poſita caſtra, dactylorum copia feliciſſima. Hujus loci mulieres pannum ad culcitræ modum texunt, adeò ſubtilem tamen, ut ſericum eſſe dicas, qui maximo apud Barbaros, Feſſanos, atque Telenſinos vendi ſolet. Incolæ maximo ſunt ingenio præditi: partim apud Nigritas negociantur, partim Feſſæ literis incumbunt: ubi ſimulatque Doctoris titulum ſunt adepti, ad Numidiam redeunt, ubi aut Sacerdotes, aut Senatores efficiuntur, adeò ut omnes ferè ſint opulentiſſimi. Diſtant autem à Segelmeſſa in centeſimo ferè & quinquageſimo miliario Orientem verſus.

Teſebit.

TEſebit Regio in deſerto Numidiæ à Segelmeſſa in ducenteſimo & quinquageſimo Orientem verſus, ab Athlante autem in centeſimo poſita miliario: quatuor ſub ſe habet caſtella, vicos complures in Lybiæ confinibus ea via ſitos, qua Feſſa aut Telenſino ad Agades Nigritarum Regionem itur: incolæ non admodum divites, nihil enim apud hos provenit, præter dactylos, præterque

fru-

frumenti exiguam quantitatem: viri ſubnigri, fœminæ formoſiores, colore tamen ſubfuſcæ ſunt.

Tegorarin.

TEgorarin Regio ampliſſima Numidiæ deſerti diſtat à Teſebit Orienté verſus centum ferè & viginti miliaria, caſtella circiter quinquaginta, pagos autem pluſquam centum numerat: eſtque dactylorum copiâ opulentiſſima. Incolas habet ditiſſimos, qui inter Nigritas negociantur. Illorum ager frugibus ferendis aptiſſimus, aſſidua tamen propter nimiam ariditatem eget irrigatione, atque ſtercoratione. Exteris domos inhabitandas præbent, nulla interim numerata pecunia, tantùm ut ſtercus inde recipiant, quod illi curioſiſſimè aſſervare ſolent: quin & ægre admodum ferunt, ſi quis hoſpes extra domum alvum exoneret. Ingens hic carnium caritas eſt: tanta enim ſoli eſt ariditas, ut neque armenta, neque pecudes vix alere poſſit: capras aliquot propter lac alunt: carnibus camelinis veſcuntur quam ab Arabibus emunt qui illuc ad mercatum veniunt: ſevum ſalſum cibis admiſcent, quod à Feſſanis atque Telenſinis huc convehi ſolet. Fuerunt quondam hic permulti Iudæi, ditiſſimi, qui tandem propter concionatorem

quendam expulſi fuerunt, bonaque eorum pars interfecta fuit populi ſeditione: idque eodem ipſo anno, quo Budeitæ Hiſpania atque Sicilia expulſi ſunt. Principem quendam proprium habent, frequentiſſimè inter ſe belligerantur, nullis tamen exteris nocent: vicinis quoque Arabibus nonnihil tributi perſolvunt.

Meſzad.

Regio in Numidiæ deſerto Orientem verſus, in trecenteſimo à Tegorarin miliario poſita, à mari Mediterraneo totidem diſtat miliaribus. Sex in hac regione ſunt caſtra, pagi complures: incolæ ditiſſimi, maximè apud Nigritas negotiantur. Nigritæ quoque unà cum Bugiæ atque Ghier mercatoribus huc confluere ſolent. Arabum imperio parent, quibus & tributum enumerant.

Tegort.

Vetuſtiſſimum oppidum à Numidis in monte quodam conditum, ad cujus radices fluvius præterfluit, hic pons quidam qui elevatur atque demittitur. Hujus oppidi murus ex lapide vivo atque creta eſt exſtructus, ea tamen parte qua montem reſpicit, muri vice rupem habet munitiſſimam: diſtat à mari Mediterraneo Meridiem verſus quingentis, à Tegorarin trecentis ferè miliaribus.

Familiarum duo millia & quingenta numerat: domus autem ex lapide crudo ſunt fabricatæ, præterquam templum, quod aliquanto elegantius eſt. Maxima hic incolarum tam artificum quam nobilium multitudo: & quoniam ſumma eſt his dactylorum copia, frumenti verò ingens penuria, Conſtantinæ mercatores apud hos frumentum dactylis commutant: exteris omnibus maximè favent, quos humaniſſimè exceptos aſymbolos dimittunt. Exteris filias deſpondere malunt quàm propriis civibus: pro dote autem agrum quendam dant, quemadmodum & in plurimis Europæ partibus. Advenas multis onerant muneribus, etſi tamen nunquam redituros ſciant: tanta his eſt liberalitas. Primo Maroccorum Regi paruerunt, deinde Telenſino, nunc tandem Tunetano ſubjecti ſunt Regno, cui ſingulis annis quinquaginta millium aureorum enumerant tributum, ea tamen conditione, ut Rex ipſe tributa receptum veniat. Qui nunc Tuneti Regem agit, ſecundum tributum ab his exegit. Multa habent caſtra atque pagos, nonnullas item regiunculas, quæ omnes hujus civitatis principi parent: ille ſingulis annis centum & triginta millia aureorum proventum colligit:

numeroſiſſimo ſemper eſt ſatellitio munitus, numeratque ſtipendium ampliſſimum. Qui nunc Regem agit, juvenili ætate princeps eſt, Habdulla vulgò nominant, exterisque omnibus humaniſſ. eſt, id quod ego certiſſimum per aliquot dies expertus ſum, quibus apud eum egi.

Gnargala.

ESt hæc quoque civitas antiquiſſima, à Numidis in Numidiæ deſerto muniтиſſimis muris cincta. Ædificiorum ſtructura hic ſumma eſt elegantia: dactylorum autem ubertas maxima. Caſtella aliquot ſub ſe habet, pagos propemodũ innumeros. Hujus incolæ, quoniam Agades regno adjacent, ditiſſimi ſunt. Ingens hic eſt Conſtantinenſium ac Tunetanorum mercatorum affluentia, qui merces ex Barbaria advectas apud Nigritas vendunt. Et quoniam magna his eſt frugum atq; carnium inopia, ſtruтionum carnibus veſcuntur, atque camelinis. Sunt autem omnes colore nigri, habentque mancipia nigra: ingenium eis humaniſſimum, liberale, ac in exteteros amiciſſimum eſt, maximeque munificum. Principem habent, quem ceu Regem venerantur: hic perpetuò duo ferè equitum millia ſecum ducit, colligitque quotannis centum ferè & quinquaginta millium aureorum proventũ.

Zeb regio.

EſT hæc regio in Numidiæ quoque deſerto poſita: principium Occidentale à Meliſa ſumit, terminaturque in Septentrione ad montem Bugiæ: in Oriente dactylifera illa regione quæ Tunetum reſpicit, in Meridie denique deſerto quodam clauditur, per quod à Gnargala Techortum proficiſcitur. Ingens hic ſemper æſtus atque arena eſt, aquæ verò atque frumenti ſumma inopia: verùm id dactylorum abundantia optimè penſatur. Habet hæc regio ſub ſe quinque oppida, pagos verò quamplurimos: quæ omnia à nobis ſuo quoque ordine deſcribentur.

Peſcara.

ANtiquiſſimum eſt oppidum à Romanis eodem tempore conditum quo illi Barbariam occupaverunt, deinde excifum à Mahumetanis Africam ingreſſis reſtauratum fuit: nunc incolarum numero ſic ſatis copioſum, muris elegantiſſimis cinctum: incolæ etſi non divites, civilitatis tamen ſunt amatores. Nihil hic præter dactylos provenit. Varios habuerunt Principes. per aliquot enim annos Tunetani imperio paruerunt, idque in obitum uſque Regis Hutmeni, cui ejuſdem civitatis ſacerdos ſucceſſit: neque unquam ab eo tempore

Tu-

Tuneti Reges id ſibi imperium recuperare potuerunt. Maxima hic ſcorpionum eſt copia, à quibus icti continuò moriuntur: quamobrem cives ferè omnes æſtatis tempore relicta urbe rus commigrant, ubi in menſem uſque Novembrem remanent.

Bargi.

ALiud quoddam oppidum eſt quod Borgi vulgò appellatur: diſtat Orientem verſus à Peſcara quatuordecim ferè paſſuum millia. Magna hic eſt omnium generum artificum, maxima verò agricolarum frequentia. Et quoniam ingens hîc eſt aquæ penuria, cùm tamen agri aſſidua egeant irrigatione, quodam aquæductu cuique in ſuum agrum aquam introducere licet, idque per unam aut alteram horam, ſecundum agri latitudinem aut longitudinem: deinde vicinus quoque ager ad clepſydras adaquatur, ita tamen ut frequentiſſimè inter ſe rixentur, atq; pro aquæductu digladientur.

Nefra.

NEfra oppidum, ac eodem nomine appellata regio, quæ tria ſub ſe caſtra habet, quorum maximum à Romanis, quantum ex ſtructura colligere poſſum, fuit ædificatum. Civium hic maxima eſt frequentia; quos ruſticitati

natos dicas: olim ditiſſimi fuerunt, non enim procul à Libya aberant, eadem ipſa via qua ad Nigritas itur: verùm propter continuum cum Tuneti Rege geſtum bellum, qui nunc Regem agit, oppidum delevit: incolas partim interfecit, partim fugavit. Muros reliquaque omnia ædificia ita deſtruxit, ut jam pagum eſſe credideris. Non procul hinc fluvius quidam aquę calidæ præterfluit, cujus aqua cùm eorum potui, tum & agrorum quoque irrigationi ſervit.

Teolaca.

OPpidum eſt à Numidis ædificatum, murisque viliſſimis cinctum, cui etiam vicinus eſt fluvius quidam aquæ calidæ. Horum ager dactylis copioſiſſimus, frugibus verò infeliciſſimus eſt. Miſerrimi hujus oppidi cives maximis indies cùm ab Arabibus, tum à Tuneti Rege exactionibus diſcruciantur: avari tamen ſunt, atque ultra modum ſuperbi, ac exteris invidiſſimi.

Deuſen.

DEuſen vetuſtiſſimum oppidum à Romanis eodem loco conditum, quo Bugiæ regnum cùm Numidia jungitur: à Mahumetanis ſimulatque in Africam venerunt deletum fuit, idque propter quendam ducem Romanum, qui per integrum annum Saracenorum

obſi-

obſidionem ſuſtinuerat: hic tandem capto oppido cum omnibus ſuis interfectus eſt, mulieres omnes cum pueris captivæ abductæ fuerunt. Poſt exciſum tamen oppidum remanſit murus integer, quandoquidem duriſſimo lapide ingentique craſſitudine munitiſſimus erat, etſi quibuſdam in locis præruptus videatur, id facilè aliquo terræmotu accidiſſe crediderim. Reperiuntur adhuc non procul ab hoc oppido nonnulla antiquitatum monumenta, quæ ſepulcra eſſe dicas, in quibus argentea quædam numiſmata reperiuntur, literis quibuſdam atq; hieroglyphicis inſignita figuris, quarum interpretationem nunquam à quoquam percipere potui.

Billedulgerida regio.

EXtendit ſe à Peſcaræ territorio ad Inſulam uſque Lotophagitem, altera ejus parte, hoc eſt, in qua ſita ſunt Caphſa atque Teuſar, diſtat à mari Mediterraneo trecentorum ferè miliarium intervallo. Calidiſſima atque aridiſſima regio, nihil prorſus frumenti, dactylorum autem maximam producit copiam, qui quoniam optimi ſunt, ad Tuneti regnum convehi ſolent. Frequentiſſimæ hic ſunt civitates, quæ omnes à nobis ſuo quæque explicabuntur loco.

Teuſar.

TEuſar antiquiſſimum quoque oppidum à Romanis in Numidiæ deſerto ad flumen quoddam, quod ex montibus Meridionalibus effluit, ædificatum. Muros habuit elegantiſſimos atq; munitiſſimos, territorium quoque ampliſſimum, verùm adeo à Mahumetanis deletum, ut nunc pro ſumptuoſiſſimis palatiis tuguriola quædam viliſſima reperias. Incolæ cùm mercibus tum & pecuniis opulentiſſimi ſunt, frequentes enim quotannis nundinas habent, ad quas infiniti propemodum Numidæ atque Barbari confluere ſolent: flumen oppidum in duas dividit partes, quarum alteram nobiles inhabitant, hanc Fatnaſa appellant: in altera, quam Merdes dicunt, Arabes quidam morantur, qui exciſo à Mahumetanis oppido ſuperfuerunt. Variè inter ſe ſemper belligerantur, ægreque admodum Tuneti Regis imperio parent: quare & ab eodem indigniſſimis ſemper tractantur modis.

Caſſa oppidum.

CAſſa oppidum antiquiſſimum à Romanis ædificatum per aliquot annos proprium habuit ducem, poſtea à quodam Hucha Hutmeno Califa occupatum: muri verò ſolo fuerunt æquati: arx interim remanſit, quæ ſanè muni-

tiſſima eſt, hujus enim murus longitudine vigintiquinque eſt cubitorum, in craſſitudine autem quinque habet cubitus, lapidibus elaboratis, atque ejuſdem ferè artificii, cujus ſunt lapides Amphitheatri Veſpaſiani. Poſthæc civitatis murus reſtitutus fuit, atque tandem rurſum à Manſore deſtructus, civitatis principe cum omnibus ſuis interfecto, Manſor alium quendam ei Regno præfecit. Nunc oppidum incolis refertiſſimum, domus omnes templo tantum excepto cum aliis quibuſdam ædificiis viliſſimæ ſunt, plateæ ſpatioſiſſimæ nigriſque lapidibus ſtratæ, quales Neapolitanæ atque Florentinæ ſunt plateæ. Incolæ non admodum divites frequentiſſimis Tuneti Regis exactionibus vexantur. Hujus oppidi medio quadrati quidam profundi atque latiſſimi ſunt fontes, muris undique circumcincti. Aqua calida eſt potuique minus apta, niſi prius per horam unam aut alteram refrigerata: ſumma hic aëris eſt intemperies, bona ſemper incolarum pars febribus detinetur. Ingenium illis eſt rude, illiberale, ac exteris omnibus minimè favent: quamobrem & ab omnibus Afris mirè contemnuntur. Non procul ab hoc oppido agri ſunt dactylis, olivis, maliſque

citreis

citreis fœcundiſſimi: dactyli autem atq; olivæ, totius Regionis præſtantiſſima ſunt: oleum quoque optimum colligunt: inhabitatores ex cervino corio ſibi calceos conſuunt maximos.

Neſſaoa.

TRia ſunt caſtra eo nomine appellata, incolis referta, ſtructurisque viliſſima, crebris exactionibus à Tuneti Rege vexantur, diſtant à mari Mediterraneo circiter quindecim miliaribus.

Teorregu.

REgiuncula eſt Regni Tripolitani, Barcæ deſerto adjacens, ſuntque tria caſtra hoc nomine dicta dactylis copioſiſſima, cùm nihil hic omnino frumenti proveniat. Incolæ quia maximo diſtant à reliquis urbibus intervallo, miſerrimam agunt vitam.

Iaſliten.

REgio eſt ad mare Mediterraneum frequentiſſimis pagis, dactylisque copioſiſſima. Incolæ quoniam mari adjacent, maxime cum Siculis atque Ægyptiis negociantur.

Gademes.

REgio eſt ampliſſima frequentiſſimis caſtris pagisque copioſiſſimis plena, diſtat à mari Mediterraneo Meridiem verſus in trecenteſimo ferè miliario. Incolæ cùm dactylis tum & omnis ge-

neris mercaturis ditiſſimi ſunt, apud Nigritas negociantur atque Arabibus tributum perſolvunt, quanquam per aliquod tempus Tuneti Regi atque Tripolitano principi paruerint. Maxima hic eſt frumenti atque carnium penuria.

Fezzen.

FEzzen Regio ampliſſima munitiſſimis caſtris pagisque frequentiſſimis copioſiſſima, inhabitatores ditiſſimos habet, regno Agades, Libyæ deſerto nec non & Ægypto adjacet: diſtat à Cairo ſexaginta ferè itinere dierum, neque in toto eo deſerto alius pagus reperitur, præterquam Angela, quæ in Libyæ deſerto ſita eſt. Habet Fezzen proprium quendam principem, qui omnes regionis proventus in ſingulos pro arbitrio dividit, atque Arabibus vicinioribus nonnihil tributi enumerat. Maxima hic eſt frugum carniumque penuria: camelinis enim duntaxat carnibus veſcuntur.

De Libyæ deſerto, ac primùm Zanhagæ deſcriptio.

ENumeratis hactenus Numidiæ regionibus, ſequitur nunc ut & de Libya nonnihil dicamus, quæ in quinque dividitur partes, uti in principio hujus operis dictum eſt. Initium igitur ſumemus à Zanhagæ deſerto arido atque

fragoſo, quod initium habet in Occidente ad mare Mediterraneum, deinde Orientem verſus ſeſe extendit ad Salinas uſque Tegaſæ, in Septentrione Sus, Haccha atque Dare Numidiæ regionibus adjacet. Deinde Meridiem verſus ad Nigritarum uſque regionem protenditur, ubi Gualata atque Tumbuto Regnis terminatur. Aqua hic in centeſimo tantùm reperitur miliario, eaque ſalſa, maximeque inſipida è puteis quibuſdam profundiſsimis petitur, idque ea præſertim via quæ à Segelmeſſa Tumbutum ducit: maxima hic ferarum reptiliumque copia eſt, uti & ſuo dicetur loco: in hac regione deſertum eſt aſperum, quod eis Aſanad appellatur, in quo neque aquam, neque habitationes in centeſimo vix reperias miliario: initium ſumendo à puteo Aſanad, ad puteum uſque Araoan, qui à Tumbuto circiter centum & quinquaginta miliaribus abeſt: hîc cum propter aquæ penuriam, tum & caloris nimiam vehementiam, multi quotidie homines multaque armenta intereunt.

De quodam deſerto quod Zuenſiga populus inhabitat.

EST in hac Regione deſertum quoddam quod in Occidente à Tegaſa initium habet, extenditurque Orientem

verſus ad deſertum uſque Hair, quod Targa populus incolit: in Septentrione Segelmeſſæ, Tebelbelti, atque Benigorai deſertis adjungitur, in Meridie autem Ghir deſerto clauditur, quod Gubero regno adjacet: aridiſsimum, maximeque horrendum eſt deſertum: illac tamen mercatores à Telenſino ad Tumbutum proficiſcuntur: reperiuntur autem frequentiſsimi in eo itinere extrema ſiti exſtincti. Includitur in hoc deſerto & aliud quoddam, quod Goeten appellant, ubi novem dierum itinere ne guttula quidem aquæ reperitur, niſi fortaſſe pluvia nonnihil aquæ præbeat: quamobrem mercatores camelis aquam circumferre ſolent.

Ejus deſerti deſcriptio quod à Targa populo occupatur.

HAbet hoc deſertum ſuum in Occidente principium ad confinia Hairi loca, vergitque Orientem verſus ad deſertum uſque Ighidi, in Septentrione deſertis Tuath, Tegorarin atque Meſabe terminatur: in Meridie verò deſerto quodam Agadez clauditur. Multis partibus clementius minusque aſperum, quàm duo jam ante à nobis deſcripta: aquæ hic ſatis bona reperitur copia, vicinis præſertim Hairi locis. Mira hic eſt aëris temperies, nullum herbæ genus

hic

hic deſiderari poteſt. Non procul ab Agades reperitur manna copioſiſsimũ, hoc incolæ mane ſemper quibuſdam vaſculis colligunt, ac recens Agades ad mercatum ferunt: ſolet autem aqua commixtum pro deliciis epotari. Deinde & juri addunt, quo modo ſumptum maximam habet refrigerandi facultatem, quamobrem hic rariores eſſe morbos credibile eſt, quanquam Tumbuti atque Agades ſit aër corruptiſsimus: patet hæc ſolitudo à Septentrione Meridiem verſus per trecenta ferè paſſuum millia.

De eo deſerto quod Lemta populus inhabitat.

QVartum deſertum à territorio Ighidi initium habet, extenditurque ad aliud quoddam deſertum, quod à Berdoa populo colitur. in Septentrione deſertis Techort, Gnargalæ atque Gademiti adjungitur: in Meridie eo deſerto clauditur quod ad Cano Nigritarum regnum ducit. Aridiſſimum eſt, nec non & mercatoribus Conſtantinam proficiſcentibus periculoſiſſimum. Hujus enim incolæ ſibi Gnargalæ imperium aſſcribunt, quare dum contra Gnargalæ Principem bellum gerunt, mercatores utplurimum bonis exuunt:

Gnargalitas verò, quotquot in eorum manus incidunt, confeſtim jugulant.

De alio quodam deſerto quod à Berdoa populo tenetur.

QVintum deſertum in Occidente initium habet à jam dicto deſerto, extenditque ſeſe Orientem verſus ad Augelæ uſque deſertum. In Septentrione Feſſen atq; Barcæ ſolitudinibus adjacet, vergitque Meridiem verſus ad deſertum uſque Bornon. Maxima hic quoque ariditas eſt, neque cuiquam tutus illàc tranſitus patet, præterquam Gademitis, qui Berdoa populo ſunt amiciſſimi: Fezzenitis verò, quoties in manus hoſtium incidunt, merces omnes adimuntur. Reliquum Libyæ deſerti, hoc eſt, ab Augela ad Nilum uſque ab Arabibus quibuſdam atque Africanis occupatur, quos vulgò Levata vocant: eſtque hic Libyæ deſerti finis.

Nun regio.

NVn regio maritima, pagos atq; vicos complures habet, incolas verò mendiciſſimos: inter Numidiam atque Lybiam poſita eſt, ſic tamen ut Libyæ ſit vicinior. Nihil hic neque frumenti neq; hordei provenit. Hic dactyli reperiuntur ſapore non admodum grati. Incolæ frequentiſſimis Arabum gravantur incurſionibus: horum verò nonnulli apud Gnalatas negotiantur.

Tegaza.

TEgaza regio, unde maxima effoditur ſalis copia, quod marmor candore ſuperat. Extrahitur autem è quibuſdam antris, ad quorum ingreſſum tuguriola aliquot reperias eorum qui in eo exercitio ſuam inſumunt operam. Hi autem exteri omnes ſunt, atque effoſſum ſal mercatoribus quibuſdam vendunt, à quibus camelis ad Tumbuti regnum devehitur, ubi ſumma eſt alioqui ſalis inopia. Neque quicquam ciborum ſalis effoſſores habent, præterquam quod à mercatoribus illuc adportatur: ſunt enim ab omni hominum commercio viginti ferè itinere dierum ſemoti, adeò ut ſæpenumero multa fame mortui reperiantur, quoties non ſatis tempori venire potuerunt mercatores: accedit ad illorum calamitatem, quòd ventus interdum ex Euroauſtro miſeros excæcat, ita ut non ſine maximo periculo hic habitare queant. Ego totum triduum apud hos victitavi, quo aquam ſalſiſſimam è puteis quibuſdam non longè ab antris poſitis deſumptam potandum fuit.

Augela.

AVgela regio Libyæ deſerti, diſtat à Nilo in quadringenteſimo quinquageſimo miliario: tria hic caſtra cum

aliquot pagis reperias. Satis bona hic dactylorum copia, frumenti autem ſumma eſt inopia, niſi huc à quibuſdam mercatoribus ex Ægypto adferatur. Sita eſt hæc Regio ea via publica, quæ à Mauritania per Libyæ deſertum ad Ægyptum ducit.

Serte.

OPpidum antiquiſſimum ab Ægyptiis ut nonnulli volunt, à Romanis ut aliis placet, ædificatum: neque deſunt qui ab Afris conditum eſſe malunt. tandem à Mahumetanis exciſum fuit, quanquam Ibnu Racih Hiſtoriographus à Romanis deſtructum affirmet. Nunc nihil omnino relictum reperias, præter exigua admodum muri monumenta.

Bardeoa regio.

BArdeoa medio Libyæ deſerto poſita, diſtat à Nilo quingentis ferè miliaribus: tria hic ſunt caſtra, quinque aut ſex pagi dactylis optimis copioſiſſimi. Tria verò caſtra octodecim abhinc annis à quodam Hamar reperta ſunt, idque hunc in modum: Mercatores quidam à recta aberrantes via, cæcum habebant qui regiones omnes noverat: hic camelo inſidens præcedebat, atque ſingulis miliaribus arenam ſibi dari jubebat, ad cujus odorem regionis ſitum dice-

dicebat: quum autem in quadrageſimo tantùm ab hac regione abeſſent miliario, aſſumpta arena non procul eos eſſe à regione quadam pronunciavit: quod tamen aliis credibile non videbatur, ſciebant enim ſe ab Ægypto ad quadringenta & octuaginta miliaria proceſſiſſe, adeò ut ſe Augelæ viciniores arbitrati ſint. Tertio tamen die tria caſtra invenerunt, quorum incolæ exterorum adventum admirantes, maximeque ſibi metuentes, mox portas omnes occluſerunt, neque mercatoribus extremum ſitientibus aquam dare voluerunt. Illi tamen vi illata intro tandem ſeſe conjecerunt, atque ubi jam ſatis aquæ ſumpſiſſent, rurſum itineri ſe commiſerunt.

Alguechet.

REgio eſt Libyæ quoque deſerti, in centeſimo & vigeſimo ab Ægypto miliario poſita. Tria hic caſtra, rura frequentiſſima, dactylis copioſiſſima. Incolæ ſubnigri, viliores, atque avariſſimi, ditiſſimi tamen: ſunt enim medii inter Ægyptum & Gaogam ſiti. Principem habent proprium, & tamen Arabibus vicinis tributum perſolvunt.

LIBER SEPTIMVS.

Nigritarum regionis in ſuas partes diviſio.

VEtuſtiſſimi rerum Africanarum ſcriptores, quales fuerunt Bicri atque Meſhudi, nihil in Nigritarum regione præter Gueget atque Cano noverunt: nam antea adhuc incognita erant reliqua omnia loca. Hegiræ autem anno trecenteſimo octuageſimo, opera cujuſdam Mahumetani, qui ad Barbariam venerat, reliqua hujus regionis pars inventa eſt, cum maxima incolarum copia, qui beluinam prorſus ducunt vitam, nullum neque Regem, neque Principem, nullamque adeò Rempublicam habent, vix agriculturam noverunt, pellibus quibuſdam veſtiuntur, proprias verò mulieres non habent: interdiu pecus cogunt: ſub noctem in tuguriolis quibuſdam deni aut duodeni tam viri quàm fœminæ conveniunt, pellibus lecti vice utuntur, ſibique eam ſumit quiſque mulierem, quæ magis arridet. Nulli bellum inferunt, nec extra limites aliud regnum quærunt. Horum nonnulli Solem ſimulatque exortus eſt, ſummè venerantur: alii ignem adorant, cujuſmodi

modi ſunt Gnalitæ populi: reliqui Ægyptiorum more ad Chriſtianam fidem propius accedunt, quales ſunt qui Gaogam incolunt. Paruerunt Nigritæ primò Ioſephi Regis imperio, qui Maroccum ædificaverat, deinde quinq; Libyæ populis ſubjecti fuerunt, à quibus Mahumetanam legem aliasque ad victum neceſſarias artes edocti ſunt: poſtea cùm Barbariæ mercatores ſuas merces in has regiones convehere cœperunt, tum etiam linguam Barbaram introduxerunt. Quinque autem populi Libyæ hanc inter ſe regioné partiti ſunt, adeò ut eorum quælibet pars tertia regionem unam poſſideret. Qui nunc Regem agit Tumbuti (Abubacr Izchia vocant) natione Nigrita eſt: hic poſt Regis præcedentis obitum, qui ex Libya ortus erat, interfectis Regiis filiis in regnum ſucceſſerat, eſtque tum ad Nigritas devolutum imperium. Hic poſtquam per quindecim annos bellum gerens ampliſſima ſibi regna deviciſſet, compoſita cum omnibus pace ad Meccam proficiſci voluit, quo in itinere omnia ſua bona ita conſumpſit, ut & ab aliis quibuſdam principibus aliquot aureorum millia ſit mutuatus. Quindecim igitur hæc Regna nobis cognita ad Nigrum aliosque fluviolos qui in Nigrum
fluuat

fluunt ſunt poſita. Eſt autem media inter duo vaſtiſſima quædam deſerta, ex altera enim parte deſertum habet quod à Numidia ad hanc uſque ſe extendit regionem: ex Meridie verò ei deſerto adjicitur, quod inde ad mare Oceanum protrahitur: in qua ſolitudine infinitæ propemodum ſunt regiones nobis incognitæ, idque cùm propter nimiam locorum diſtantiam, tum propter linguarum Religionisque diverſitatem. Nihil omnino commercii nobiſcum habent, verùm eos cum maris Oceani accolis negotiari ſæpenumero intelleximus.

Gualatæ Regni deſcriptio.

EST ſanè hoc regnum, ſi alia reſpicias, anguſtiſſimum: pagos enim tantùm tres cum aliquot vicis campisq; dactyliferis complectitur: diſtat à Nun Meridiem verſus trecentis ferè, à Tumbuto Septentrioné verſus quingentis, à mari Oceano circiter centum miliaribus. in hac Libyæ populi, dum adhuc eo Regno potirentur, regiam conſtituerunt, quo tempore ingens mercatorum Barbarorum huc confluebat copia: poſtea verò regnante Heli principe opulentiſſimo mercatores relicta Gualata ad Tumbutum atque Gago proficiſci cœperunt, quæ res ſummam attulit in regione rerum

rum omnium penuriam. Horum lingua Sungai appellatur, nigerrimi ſunt atque erga exteros amiciſſimi. Noſtris temporibus fuit hæc Regio à Tumbuti Rege devicta, fugatus inde princeps deſerta petiit, quod ubi Tumbuti Rex animadvertiſſet, metuens ne cum omnibus deſerti incolis rediret, iis conditionibus pacem dedit, ut ſingulis annis ingens quoddam numeraret tributum, remanſitque igitur in hunc uſq; diem hic princeps Tumbuti Regi tributarius. Hi moribus ritibusque cum adjacentis deſerti incolis conveniunt. Provenit hic minima tantummodo millii, necnon & cujuſdam leguminis rotundi copia, cujuſmodi nunquam in Europa vidiſſe memini, carnium verò ſumma hic eſt penuria. Tam viri quàm fœminæ caput hunc in modum obvolvunt, ut totam ferè tegant faciem. Nulla hic eſt Reipublicæ adminiſtratio, nulli nobiles aut judices, quin miſerrimam omnes hic vivunt vitam.

Gineæ regni deſcriptio.

HOc Regnum eſt à noſtræ gentis mercatoribus Gheneoa, à propriis incolis Genni, à Luſitanis verò aliiſque Europæ populis Ginea appellatum: eſt autem medium inter Gualatam ad Septentrionem ac inter Tumbutum ad

Orientem, habetque Meridiem verſus conjunctum Melli Regnum. Longitudine quingentorum ferè eſt miliarium: extendit ſe ad fluvium Nigrum per quingenta ferè paſſuum milia, mari Oceano adjicitur, eodem loco quo Niger in mare dilabitur. Regio eſt hordei, oryzæ, pecudum, piſcium, atque goſſypii copia opulentiſſima: goſſypium autem Barbariæ mercatoribus vendunt, aut pannis ex Europa advectis, æneis vaſis, armis aliisque hujuſmodi rebus commutant. Horum moneta aurea eſt, nulla inſcriptione inſignita: eſt & alia quædam moneta ferrea, qua in rebus minutioribus uti ſolent, hujus quædam libram unam, alia ſemiſſem, alia etiam quadrantem pendet. Nihil in hac regione fructuum, præter dactylos reperias, qui huc aut ex Gualata aut Numidia adferuntur. Nullum omnino neque oppidum eſt, neque caſtrum: pagus tantùm quidam reperitur ampliſſimus, in quo Gineæ princeps, ſacerdotes, doctores, mercatores, omnesque adeò regionis nobiles inhabitant. Hujus domus cretaceæ tecto ſtramineo coopertæ, incolę goſſypio nigro aut cæruleo veſtiuntur, quo & caput tegere ſolent: ſacerdotes legisque doctores candidum geſtant goſſypium. Remanet autem hæc regio

tribus anni menſibus, Iulio, Auguſto, atque Septembri, Nigri inundationibus ad Inſulæ modum cincta: quo tempore Tumbuti mercatores lignis quibuſdam ad ſcaphæ inſtar cavatis huc ſuas merces convehere ſolent, interdiu navigantes, ſub noctem verò lintrem littori alligant, ac in terra pernoctant. Paruit quondam hoc regnum cujuſdam populi Libyæ imperio, poſtea Regi Sono Heli tributa perſolvit, cui Soni Heli Izchia ſucceſſit, qui hujus regionis principem captivum apud Gagum ſervavit, ubi miſerrimus unà cum alio quodam viro nobili miſerrimè vitam finivit.

Melli regio.

EXtendit ſe ad flumen quoddam, quod ex Nigro effluit per trecenta ferè paſſuum milia, in Septentrione jamdicto adjacet Regno, ad Meridiem deſerta montesque aridiſſimos habet, in Occidente vaſtiſſimis quibuſdam ſylvis jungitur, quæ ad mare uſque Oceanum extenduntur: in Oriente verò Gago territorio confinis eſt. Reperitur in hoc regno ampliſſimus quidam pagus, qui ſex millia, aut etiam plus familias continet, Melli appellant, unde & regnum nomen habet. Hic ſe Rex cum omnibus ſuis continere ſolet. Regnum eſt frumento, carnibus, atque goſſypio opu-

lentiſſimum. Maxima hic ubique artificum ac mercatorum copia: exteri tamen maximo ſemper apud Regem ſunt in honore. Inhabitatores ditiſſimi, mercibusque copioſiſſimi. Frequentia hic templa, ſacerdotes, atque prælectores, qui in templis tantùm prælegunt, quandoquidem collegia non habent. Nigritas omnes ingenio, civilitate, atque induſtria antecedunt: primi omnium Mahumeticam aſſumpſerunt legem, eo tempore quo Principem habuerunt Ioſephi Regis Marocci avunculum, remanſitque penes hujus ſucceſſores imperium: tandem Izchia devictum hujus regni Principem ſibi tributarium reddidit, adeoque ingentibus vexavit exactionibus, ut vix tantum ſit unde familiam alere poſſit.

Tumbutum regnum.

HVjus Regni nomen noſtris ferè temporibus ab ejuſdem nominis oppido deſumptũ volunt, cujus conditorem fuiſſe dicunt quendam Menſe Suleiman, Hegiræ anno ſexcenteſimo decimo: in duodecimo miliario à quodam fluviolo ſitum fuit, quod è Nigro flumine effluebat, cujus domus omnes in tuguriola cretacea ſtramineis tectis ſunt mutatæ. Viſitur tamen elegantiſſimum quoddam templum, cujus murus ex lapidibus

dibus atque calce vivo eſt fabricatus: deinde & palatium quoddam Regium à quodam Granata viro artificioſiſſimo conditum. Frequentiſſimæ hic ſunt artificum, mercatorum', præcipuè autem telæ atque goſſypii textorum officinæ. Huc mercatores Barbari pannum ex Europa adferunt. Hujus quoque regionis mulieres faciem tegunt, ancillis tamen exceptis, iisque quæ omnia ad victum neceſſaria vendunt. Incolæ, ac inter hos exteri præſertim ſunt ditiſſimi, adeò ut qui jam Regem agit, utramque filiam duobus mercatoribus ditiſſimis in uxores dederit. Frequentiſſimi hic putei, qui aquam præbent dulciſſimam, ac quoties Niger flumen excreſcit, ejus aquam ductibus quibuſdam in urbem trahunt. Regio eſt frumentis, pecudibus, lacte, atque butyro copioſiſſima: ſalis verò ſumma eſt penuria. huc enim à Tegaſa, quod oppidum in quingenteſimo abeſt miliario, adferri ſolet. Ego cùm hic eſſem, vidi ſalis ſarcinam unam, quantum camelus ferre potuit, octuaginta emi aureis. Tumbuti Rex opulentiſſimus bracteas aliquot atque ſceptra habet, quorum nonnulla mille & trecentarum ſunt librarum: magnificam optimeque inſtructam alit aulam. quoties aliquò proficiſcitur, ca-

melo inſidet, qui à nobilibus duci ſolet: idem evenit quoties ad bellum proficiſcitur, milites verò omnes equites ſunt. Hunc ſi quis Regem alloqui velit, ad pedes primùm procidit, deinde terram ſumens in caput atque humeros ſternit: ſoletque hic ferè mos ab illis ſervari, qui nunquam antea Regi ſunt locuti, aut qui ab alio Principe huc Legati ſunt miſſi. Equitum ſemper tria millia habet, pedites propemodum innumeros, qui arcubus ſagittas emittunt veneno infectas. Frequentiſſime cum his belligerantur, qui tributum perſolvere recuſant, & quotquot prælio capere poſſunt, Tumbuti mercatoribus vendunt. Magna hic eſt equorum paucitas, mercatores atque aulici puſillos quoſdam alunt, quibus in itinere peragendo uti ſolent: præſtantiſſimi autem equi è Barbaria adducuntur. Rex verò ſimulatque audit mercatores cum equis appuliſſe, mox numerum ſibi adferri jubet, deinde omnium præſtantiſſimum ſibi deligit, preciumque liberaliſſimè perſolvit. Iudæis omnibus adeò ſe hoſtem atrocem præbet, ut nullos omnino in ea civitate admittat: ſi quos Barbaros aliquid cum Iudæis commercii habere intelligit, ſtatim illorum bona proſcribere jubet. Magna hic eſt judi-

cum,

cum, doctorum, ſacerdotum, atque virorum doctiſſimorum copia, qui liberaliſſimis Regiis aluntur ſtipendiis. Infiniti hic libri manuſcripti ex Barbaria adferuntur, è quibus multò plures pecuniæ, quàm ex reliquis omnibus mercibus colliguntur. Horum moneta aurea eſt, nullis figuris inſignita: in rebus autem minutioribus cochleis quibuſdam utuntur, quæ huc ex Perſarum regione convehi ſolent, harum quadringentæ aureo æquivalent: aureorum autem ſex cum duabus unius àurei tertiis unciam unam pendent. Homines natura ſunt mites atque placidi, à vigeſima quarta in primam uſque noctis horam cantando atque ſaltando omnes ferè civitatis partes ambiunt: mancipia utriuſque ſexus quamplurima alunt, eſtque oppidum ignis injuriæ maximè obnoxium: ubi jam ſecundùm ad hos veniſſem, dimidia ferè oppidi pars quinque horarum ſpatio igne deleta fuit. Nullum in ſuburbio hortum aut fructibus conſitum locum reperies.

Cabra oppidum.

CAbra ſic ſatis amplum abſque muris ad pagi modum compoſitum oppidum, diſtat à Tumbuto ad flumen Nigrum in duodecimo ferè miliario: hic mercatores ad Gineæ aut Melli regnum

navigare cupientes, naves conſcendunt. Hujus tam cives quàm ædificia Tumbuti ædificiis atque civibus non admodum ſunt inferiora: huc Nigritæ navigio undique confluere ſolent: in hac civitate Tumbuti Rex judicem quendam conſtituit, qui lites inter eos componeret: moleſtum enim erat toties in anno eam ob cauſam eò proficiſci. Ego hic Regis fratrem Abu Bacr cognomine Pargama novi, hominem colore quidem nigrum, cæterùm animo atque ingenio candidiſſimum. Frequentiſſimi hic exoriuntur morbi, qui Rempublicam mirum in modum minuunt. Idque propter ciborum ineptiſſimam commixtionem: piſces enim lacte, butyro, atque carnibus commiſcent. Eſtque hic præcipuus ferè Tumbuti cibus.

De Gago oppido atque regno.

GAgo oppidum ampliſſimum nullis quoque cingitur muris: diſtat à Tumbuto Meridiem verſus quadringentis ferè paſſuum milibus, inclinaturque ferè ad Euroauſtrum. Viliſſimas habet domos, præter eas quas Rex cum ſuis nobilibus occupat. Mercatores hîc ditiſſimi reperiuntur: magna quoque ſemper affluere ſolet Maurorum copia, qui hîc pannum emunt è Barbaria

atque

atque Europa advectum. Maxima in urbe opulentiſſima reperitur frumenti atque carnium abundantia: vini verò, arborum, atque fructuum ſumma inopia. Non hic melones, citreolos, neque oryzam deſiderabis: frequentiſſimi hic quoque putei, è quibus aqua hauritur dulciſſima. Eſt & hîc locus quidam ad quem mancipia venalia adducuntur, idque iis præſertim diebus, quibus mercatores convenire ſolent: quindecim annorum juvenis ſex aureis vendi ſolet, tantidem etiam & pueri emuntur. Habet Rex quoddam ab aliis ſemotum palatium, in quo maximam alit fœminarum atque mancipiorum copiam, quæ & à quibuſdam ſervantur Eunuchis: & quò omnia ſint tutiora, equitum atque peditum ſatis bonam alit cuſtodiam. Inter portam priorem atque interiorem palatii partem, locus eſt muris cinctus in quo Rex omnium lites definire ſolet: & quamvis ipſe diligentiſſimus omnia propemodum perficiat quæ ad hanc rem pertinere videntur, habet tamen & ſuos conſiliarios, aliosque quos habet à ſecretis, à theſauris, à negotiis atque rationibus. Non dictu facile quantum hic mercium quotidie adferatur, quamque precioſa atque ſumptuoſa ſint omnia. Equi in Europa

decem aureis empti, hic quadraginta, interdum etiam& quinquaginta emuntur aureis. Nullus eſt tam vilis Europæ pannus, cujus ulna quatuor non hîc ematur aureis, qui verò aliquantulum ſubtilior eſt, quindecim: Venetus autem pannus, oſtrinus, aut è Turcia advectus, triginta ferè apud illos emitur aureis: enſis hic tribus aut quatuor valet coronatis,quod & de calcaribus, frenis, aliisque omnibus rebus, item & de aromatibus dici poſſet: omnium denique cariſſimum ſal eſt. Reliqua hujus regni pars nihil aliud quàm pagos atq; vicos continet: hæc ab agricolis & paſtoribus occupatur, qui hyeme pellibus quibuſdam membra tegunt, æſtatis verò tempore adeò nudi incedunt, ut minimo tantùm panniculo pudenda tegant: geſtant & interdum ad pedis plantam ſoleas quaſdam ex cameli corio conſutas. Ignari ſunt atque rudes, neque vix in centeſimo miliario quenquam reperias, qui literas novit. Maximis indies gravantur exactionibus, ita ut vix tantum his relinquatur, quo ſibi victum parent.

Guber regnum.

DIſtat à Gago Orienté verſus trecentis ferè miliaribus, eſtque inter duas has regiones deſertum quoddam, quod maxi-

maxima laborat aquæ penuria, diſtat enim à Nigro circiter quadraginta miliaribus: cingitur hoc altiſſimis montibus, pagos complures habet, in quibus paſtores atque bubulci quamplurimi. Maxima hic eſt pecudum atque armentorum copia: verùm multo humiliori ſtatura, quàm aliis locis. Infiniti propemodum hic artifices atque telæ textores reperiuntur: calcei hic inveniuntur, quales Romani priſcis illis temporibus geſtare ſolebant: horum maxima pars ad Tumbutum atque Gagum confertur. Eſt & hic magna quoque oryzæ, aliorumque quorundam leguminum copia, qualia nunquam in Italia vidiſſe memini. Verùm quibuſdam locis apud Hiſpanos reperiri puto. Excreſcente Nigro flumine ſua inundatione agros omnes hujus regionis tegit, quo tempore ſemen tantummodo in aquam projiciunt. Eſt in hac regione copioſiſſimus quidam pagus, qui ſex ferè millia familiarum numerat, hic omnis generis mercatores inhabitant, fuitque quondam hic Regis cujuſdam aula, qui noſtris temporibus ab Iſchia Tumbuti Rege interfectus fuit, filioli captivi atque caſtrati inter Regios Eunuchos fuerunt conſtituti. Deinde rectores huc miſit, qui cives antea ditiſ-

ſimos frequentiſſimis vexarent exactionibus: incolarum autem bona pars ab Iſchia captiva atque mancipiorum loco ſervata fuit.

Agades civitas atque regnum.

AGades oppidum in Libyæ loco viciniori paucis abhinc annis à quodam Rege muris cinctum. Hujus incolæ inter omnes ferè Nigritas ſunt candidiſſimi: domus omnes elegantiſſimæ ad Barbarorum modum ædificatæ. Maxima incolarum pars exteri ſunt mercaturam exercentes, reliqui omnes aut artifices ſunt, aut apud Regem ſtipendia merent. Mercatorum ſinguli complures alunt ſervos atque mancipia, qui à Cano Bornum proficiſcentes comitentur: in eo enim itinere à prædatoribus quibuſdam Zinganis admodum incommodantur, adeò ut non auſint ſe itineri committere, niſi optimè ad iter inſtructi: noſtro tempore baliſtis uti cœperunt: mox ubi mercatores in oppidum aliquot appulerunt, ſervos omnes variis exercent modis, ne ocioſi deſideant: decem autem aut duodecim ſecum ſervant, qui inſerviant, quique merces obſervent. Habet hujus oppidi Rex egregium ſatellitium, eſtque ferè ſemper in quodam palatio medio civitatis poſito. Ille ut plurimum eorum

curam

curam gerit, qui in campis atque deſertis habitant: creditur enim à Libyæ populo traxiſſe originem. Illi verò nonnunquam poſt expulſum regem alium quendam ſibi aſſumunt: adeò ut qui deſerti incolis magis arridet, totius Agades princeps conſtituatur. Reliqua hujus regni pars quæ Meridiem ſpectat, paſtores atque bubulcos habet, hi in tuguriolis quibuſdam ex frondibus compoſitis habitant, quæ ferè bobus circumferuntur, quoties eſt aliquò migrandum. Caſulas ſemper eodem campo ſtatuunt, in quo pecus paſcere decreverunt: quod & Arabibus quoque in uſu eſt. Ingens quotannis Regi enumerant tributum, qui merces ex alieno orbe huc convehunt: ſumit autem Tumbuti Rex ex hoc regno tributi nomine centum ferè & quinquaginta aureorum millia.

Cano.

CAno provincia ampliſſima diſtat à flùmine Nigro Orientem verſus in quingenteſimo ferè miliario. Maxima incolarum pars pagos inhabitant, alii pecus cogunt, alii agri cultura ſeſe exercent. Naſcitur hic ſatis bona frumenti, oryzæ atque goſſypii copia. Frequentiſſima hîc ſunt deſerta montesque maximè nemoroſi, multisque fontibus

irrigui.

irrigui. Provenit in iis nemoribus ſatis bona malorum citreorum atque limonum ſylveſtrium copia, qui ſapore non multum à ſativis differunt. Medio autem regionis oppidum eſt eodem nomine appellatum, hujus murus atque domus ex creta ferè ſunt fabricata. Inhabitatores ſunt mercatores ditiſſimi, civilitatis amantiſſimi. Illorum Rex fuit quondam potentiſſimus, maximoque equitum numero munitiſſimus, tandem Regi Zegzegæ Regiq; Caſſenæ tributum numerare cœpit. Deinde Iſchia Tumbuti Rex amicitiam cum duobus his Regibus ſimulans, per inſidias utrumque interfecit. Deinde Regi Cano bellum movere cœpit, quem tandem longa obſidione victum filiam quandam quam habebat, in uxorem ducere coëgit, iisque conditionibus in regnum reſtituit, ut tertiam ſemper reciperet proventuum partem: hic perpetuò aulicos quoſdam habet, qui debitam ſibi partem recipiant.

Caſena regnum.

IAm dicto Regno in Oriente conjunctum eſt, frequentiſſimis repletur montibus, agrum habet aſperum, hordeo tamen atque millio fœcundiſſimum. Colore omnes ſunt nigerrimi, maximè naſuti, labra autem prominentiora

tiora habent: viliſſimis quibuſdam tuguriolis atque caſulis ſe continent: neque vix pagum reperias, qui pluſquam trecentas numeret familias. Horum animi vilitati inedia quædam ſeſe adjungit: Regem quondam habuerunt, qui ab Iſchia quoque interfectus fuit, ex quo tempore tributarii ejuſdem Iſchiæ ſunt effecti.

Zegzeg Regnum.

AD Euroauſtrum regioni Cano eſt contiguum, diſtat à Caſena centum ferè & quinquaginta miliaria. Hujus inhabitatores ditiſſimi, maximè apud alias nationes negociantur: quædam hujus Regni pars in planitie, reliqua in montibus eſt ſita, quarum hæc frigidiſſima, illa verò calidiſſima eſt. Et quoniam hyemis ſævitiam ægrè admodum ferre poſſunt, in mediis ædibus focum exſtruunt luculentiſſimum, prunas deinde ſub lecticis eminentioribus locant, atque hoc modo ſe ſomno componunt. Horum ager maximè irriguus, frugibus omnibus eſt feliciſſimus: domorum hic eadem eſt ſtructura qualis in ante deſcripto regno. Proprium aliquando habuerunt Regem, quem ab Iſchia interfectum antea diximus, cœpitque ab eo tempore hoc Regnum Iſchiæ parere imperio.

Zanfara.

ZAnfara Regio Zegzeg in Oriente conjungitur, hujus populus viliſſimus, atque ruſticitati addictiſſimus. Ager frumento, oryza, millio, atque goſſypio copioſiſſimus. Incolæ ſtatura proceriores, colore nigerrimi ſunt, faciem habent latiſſimam, eſtque ingenium illis prorſus beluinum. Eorum Rege ab Iſchio veneno necato, illi jam tributarij fuerunt effecti.

Gnangara.

COnjungitur hæc Regio ad Euroauſtrum cum Zanfara:incolarum multitudine ditiſſima, proprium habet regem, qui ſeptem milium peditum ſagittariorum,quingentorum verò equitum ſatellitium alit: ampliſſimos ſibi quotannis recipit proventus. Nihil hic præter vicos quoſdam viliſſimos reperias, uno tantùm excepto, qui magnitudine atque elegantia cæteros antecellit. Hujus inhabitatores ditiſſimi ferè ſemper cum vicinis negotiantur. In Meridie regioni cuidam conjungitur,in qua maxima reperitur auri copia. Nunc autem mercaturam nullo modo cum exteris exercere poſſunt, utrinque enim hoſtem habent infeſtiſſimum. In Occidente Iſchia ſævit, in Oriente verò Rex Borni miſerrimè excruciat. Ego cùm

quodam

quodam die in Borno eſſem, Rex Abraham copioſiſſimo collecto exercitu Gnangaræ principem regno expellere decreverat, niſi ab Homar Gaogæ principe impeditus fuiſſet, qui jam Borni regnum oppugnare cœperat. Quare Borni Rex in patriam revocatus, coactus eſt Gnangaræ regno cedere. Quoties Gnangaræ mercatores ad auriferam illam regionem proficiſcuntur, quoniam viæ ſalebroſiores ſint, quàm ut cameli introduci poſſint, merces mancipiis imponere ſolent. conficiunt autem gravиſſima tamen ſarcina onerati, iter decem aut duodecim miliarium. Quin & quoſdam vidi, qui uno die idem bis conficerent iter: incredibile dictu quantò miſerrimi ſint pondere preſſi, nam præter merces cibum quoque pro dominis, deinde & pro militibus quoque, qui mercatores armati comitantur, circumferre ſolent.

Bornum regnum.

BOrnum ampliſſima provincia Gnangaræ regioni in Occidente eſt contigua, extenditque ſe Orientem verſus ad quingenta ferè miliaria: diſtat ab eo loco ubi Niger fluvius originem habet, centum ferè & quinquaginta miliaribus: in Meridie deſerto Set adjacet, in Septentrione verò illi ferè deſerto conjungi-

jungitur, quod Barca reſpicit. Inæqualis eſt hujus regni ſitus, aliqua enim pars in montibus, reliqua in planitie eſt. Planities autem pagos complures habet, mercatoribus, incolis ditiſſimos, atqui frumenti copia feliciſſimos. Totius hujus regionis Rex maximum quendam cum ſuis occupat pagum. In montibus bubulci habitant, pecudumque paſtores frequentiſſimi: hic millium, aliaque quædam frugum genera nobis incognita proveniunt. Accolæ per totam æſtatem nudi incedunt, niſi quòd corio quodam pudenda tegant: hyeme verò pellibus veſtiuntur, pelliceosque ſibi ſternunt lectos. Nullam omnino neque Mahumeticam neque Iudaicam neque aliam denique fidem habent, quin beluino prorſus more viventes, mulieres atque proles communes habent: & quantum à quodam mercatore intelligere potui, qui longam cum his habuerat conſuetudinem, nullum hic proprium nomen audias, ſed omnes vel à longitudine, vel pinguedine, aut alio quovis accidente nomen habent. Horum Princeps potentiſſimus originem à quodam Libyæ populo traxit, Bardoa nuncupato, alit equitum plus minus tria millia, peditū verò numerum reperit infinitum, quando-

quidem

quidem omnes ſibi adeò ſubditos habet, ut quoties imperat, mox ad arma proſiliant, ducemque quocunque velit ſequantur. Nullum omnino tributum præter decimas frugum perſolvunt: neque alium habet hic Rex proventum, quam quod frequentiſſimis incurſionibus atque prædationibus vicinis adimit hoſtibus. Perpetuas alit cum populo quodam inimicitias, qui ultra deſertum Seu habitant. Hi aliquando expeditiſſimo peditum exercitu per deſertum ad Bornum venerant, bonamque regni partem depopulati fuerant. Quare Borni Princeps Barbariæ mercatores ad ſe evocavit, mandavitque ut maximam adducerent equorum copiam: ſolent enim illi equos mancipiis commutare, atque pro quovis equo quindecim aut viginti interdum mancipia recipere. Hac via inventa eſt infinita propemodum equorum multitudo, mercatoribus verò tantiſper expectandum fuit, donec è bello Princeps victor rediens captivos ſecum adduceret, ac creditoribus de equis ſatisfaceret. Evenit autem ſæpenumerò ut mercatores totum expectét trimeſtrem, priuſquam Princeps redeat, interea Regiis vivunt ſumptibus. Nonnunquam non ſatis mancipiorum ſecum adducit Princeps

ut mercatoribus ſatisfiat: aliquando etiam in proximum illis eſt expectandum annum, ſemel enim duntaxat in anno incurſiones facere licet, idque ſtatuto quodam anni tempore. Quin & complures hic repperi mercatores, qui de Rege omnino deſperantes, eò quòd in annum integrum crediderant, apud ſe conſtituerant nunquam cum equis redire. Rex tamen opulentiſſimus videtur, ſtapedes enim, calcaria, frena, lances, patinæ, pocula, aliaque quibus cibus aut potus ad ejus menſam adferuntur, aurea ſunt omnia: hujuſmodi etiam ſunt catenæ omnes quibus venatici alliguntur canes. Rex tamen ſupra modum avarus eſt, adeò ut multò malit mancipiis quàm auro debitum ſolvere. Infinita propemodum in hoc regno inveniuntur Nigritarum aliorumque incolarum genera, quorum nomina (quandoquidem unum tantùm hîc egi menſem) adnotare non potui.

Gaogæ regni deſcriptio.

GAoga in Occidente Borno regno confinis eſt, extenditur Orientem verſus ad confinia uſque Nubiæ regni loca: in Meridie deſerto cuidam adjacet, quod ad Nili gyrum quendam ſitum eſt: in Septentrione deſerto Serta atque Ægypti terminis clauditur. Patet in longum

gum ex Occidente in Orientem quingentis, in latum verò totidem ferè miliaribus. Nulla hic humanitas, literarumque cognitio, habitatores agreſtiſſimi, iique præſertim qui in montibus habitant, hi nudi incedunt, niſi quòd pellicula quadam pudenda tegant: horum domus ramulis atque frondibus ſunt compoſitæ, quæ facillimè igne conſumuntur, copioſiſſimum habent gregem cujus etiam maximam gerunt curam. Per multos annos in libertate vixerunt, quæ ſibi à quodam Nigrita ejuſdem regionis adempta fuit. hic cùm quodam die domino mercatori ditiſſimo concuberet, videretque ſe non procul abeſſe à patria, herum jugulavit, omnia illius bona ſibi occupavit, atque ad ſuos rediit. Vbi poſtquam equos aliquot ſibi emiſſet, crebris incurſionibus vicinos populos vexare cœpit, ac ferè ſemper victor evaſit: ille enim equites ad bellum inſtructiſſimos ſecum habebat, hoſtes verò inermes ferè pugnabant. Hunc in modum captivos ferè innumeros habuit, hos equis commutavit, qui ex Ægypto huc adducti fuerant: ac ſic tandem creſcente in dies militum numero, ab omnibus tanquam Rex ac totius regni princeps habitus fuit. Huic filius ſucceſſit, patri viribus

animique audacia nequaquam poſtponendus: hic quadraginta annis regnum adminiſtravit. Poſt hunc frater Moſes, poſtremo omnium hujus nepos Homara regnum ſuſcepit, qui & in hunc uſque diem imperat. hic regnum multis partibus auxit, amicitiam cum Cairi Soldano iniit, à quo ſæpenumero ampliſſima recipit munera, quæ maxima liberalitate penſat: permulti Ægyptii mercatores, aliique Cairi inhabitatores res quaſdam precioſiſſimas, ac rariores huic Principi dono afferunt, maximamque illius liberalitatem laudant. Habet hic Princeps literatos omnes ſummo honore, eoſque præſertim qui à Mahumete originem traxerunt. Ego eodem tempore in hujus aula fui, cùm nobilis quidam à Damiata elegantiſſima offerret munera, equum elegantiſſimum, enſem, paludamentum, aliaque quædam, quæ Cairæ centum & quinquaginta ad plurimum aureis fuerant empta: pro his à Rege quinque recepit mancipia, totidemque camelos, cum quingentis illius regionis aureis: deinde & centum ferè mirandæ magnitudinis elephantorum dentes.

Nubia regnum.

NVbia jam dicto regno in Occidente conjungitur, extenditque ſeſe ad

Nilum uſque, in Meridie Goraniæ deſerto, in Septentrione verò Ægypti finibus terminatur. Non tamen ex hoc regno ad Ægyptum navigari poteſt: non enim quibuſdam hic locis Nilus profundior eſt, quàm ut quis pedes facilè tranſire poſſit. Præcipuum regni oppidum Dangala vocant, incolarum frequentia eſt copioſiſſimum, familiarum numerat plus minus decem millia. Domus ferè omnes cretaceæ, tectum habent ſtramineum. Cives ditiſſimi, civilitatisque amantiſſimi, maximè cum Cairæ ac Ægypti mercatoribus negociantur. In reliqua hujus regni parte, pagos tantùm ac vicos reperies ad Nilum fluvium ſitos. Incolæ omnes agriculturam exercent. Eſt autem Nubiæ regnum frumento, ſaccaro, quo tamen uti neſciunt, opulentiſſimum. Reperitur & in Dangala maxima civeti (ut vocant) ac ligni ſandalici copia. Regio eſt multo ebore ditiſſima, eò quòd multi hic capiuntur elephantes. Reperitur & hic venenum præſentiſſimum, cujus ſi granum unum inter decem homines fuerit diviſum, ante quartam horæ partem omnes necat: ſi verò uni detur, confeſtim eodemque inſtante interficit. Hujus uncia centum aureis emitur, neque cuiquam præterquam ex-

teris hujuſmodi venenum venditur, deinde emptorem juramento aſtringunt, ſe eo in Nubiæ regno non eſſe uſurum. Qui autem venenum hic emere velit, tantum Regi quantum mercatori perſolvere cogitur: quòd ſi quis venenum Principe neſciente vendiderit, continuò capite plectitur. Rex perpetuum ferè gerit bellum, nunc cum Gonaritis (hi ex Sindanorum familia orti deſerta inhabitant, neque quiſquam illorum poteſt intelligere idioma) nunc cum aliis quibuſdam populis, qui in eo deſerto habitant, quod ultra Nilum Orientem verſus ad mare uſque rubrum extenditur, non procul à finibus Suachin. Horum (quantum conjicere poſſum) idioma mixtum eſt, maximamque habet affinitatem cum lingua eorum qui Suachin, aut eam Æthiopiæ partem inhabitant, ubi Prætum Ioannem habitare dicunt: hunc populum Bugiha vocant: viliſſimi ſunt homines, atque miſerrimi, lacte, carnibus camelinis, atque ferarum veſcuntur, quæ in iis deſertis capiuntur. Aliquando nonnihil tributi aut à Suachin, aut à Dangalæ Principe recipiunt. Oppidum quondam habuerunt opulentiſſimum ad mare rubrum poſitum, Zibid vocabant, ubi portus erat frequentiſſimus, qui ex oppoſito

por-

portum Zidem habuit, in quadrageſimo à Mecca miliario poſitum. Abhinc verò centum annis à Soldano deletum fuit, eò quòd hujus incolæ quaſdam ſibi merces receperant, quæ Meccam advectæ fuerant, quo etiam tempore Zibid portus frequentiſſimus deletus fuit, unde maximum tamen quotannis colligebatur tributum. Incolæ inde fugati Dangalam atque Suachin profecti ſunt, atque tandem à Suachin Principe ingenti prælio victi ſunt, interfectis uno die plus quàm quatuor millibus, mille captivis Suachin introductis, qui à civitatis mulieribus atque pueris occiſi fuerunt. Hæc ſunt, Amice Lector, quæ de Nigritarum regione dicenda habui: cujus quindecim illa regna, ritibus atque moribus inter ſe ſimillima, imperio quatuor tantùm Principum parent. Nunc ad Ægyptum pergamus.

LIBER OCTAVVS.

Ægyptus.

AEgyptus clariſſima Regio, ab Occidente deſertis Barcæ, Libyæ, ac Numidiæ clauditur: ab Oriente deſertis quæ Ægypto & mari rubro interjacent: à Septentrione mari Mediterraneo: à Meridię agro Bugienſi & Nilo terminatur. Patet in longitudinem à Mediterraneo aduſque Bugiæ provinciam, circiter ſemiquingentis paſſuum milibus tam anguſtæ latitudinis, ut præter exiguum ſolum ad utramque Nili ripam ſteriles inter montes prædictis deſertis confines fluentem, nihil habeat interſtitii, eo ſaltem loco exculta & inhabitata, quo Nilus à ſupradictis montibus diſtat: tametſi aliquatenus ſe extendat verſus mare Mediterraneum. Nilus enim octuaginta ab Alcairo paſſuum milibus in duas ſecatur partes, alveumque efficit, qui in Occidentem deflectens, redit unde prius emanaverat, & Alcairo circiter ſexaginta paſſuum milibus præterlapſus, iterum in duos ſecatur ramos: quorum alter Peluſium quæ Damiata, alter Roſetum fertur. Ex eo porrò quod Peluſium præterfluit, alius

derivatur alveus, qui in lacum converſus anguſtis faucibus mari conjungitur, ad cujus ripam Teneſſe antiquiſſima civitas eſt condita: quæ Nili in diverſas partes ſectio, exiguam, ut diximus, Ægypto latitudinem præbet. Vniverſa hæc provincia plana eſt, omnique granorum, ac leguminum genere fertilis. Lætiſſima ubique ſunt paſcua: pulli & anſeres innumeri. Ruſtici potiori ex parte fuſcum referunt colorem: civitatum incolæ candidum. Anguſta veſte ad pectus conſuta, atque hinc in pedes diffluente veſtiuntur, manicis pari ratione anguſtis. Caput rotundo & faſtigiato tegmine, Dulipanum Itali vocant, operiunt. Calceamenti quodam genere vetuſtatem referente utuntur. Æſtate goſſypinam telam variis coloribus intertextam geſtant: hyeme verò pannum goſſypio ſuffultum, quem Chebre vocant: at cives opulentiores quemadmodum & mercatores Europæis pannis veſtiuntur. Incolæ probi ſunt, feſtivi ac liberales. Frequentiſſimè in cibariis caſeo recenti & large ſalito, lacte item acido & certo artificio indurato veſcuntur: quem tametſi in deliciis habeant, exteri guſtare non poſſunt, fereque ſingulis ferculis nonnihil acidi lactis commiſcent.

Ægypti diviſio.

QVo tempore Mahumetani Regionis principatum occuparunt, Ægyptus trifariam diviſa eſt. Ab Alcairo Roſetum, oram vocant Errifiam: Ab Alcairo ad Bugiæ confinia Sahid, id eſt, terreſtrem. Solum verò fluminis alveo qui Peluſum ac Teneſcam fertur adjacens, Bechriam ſeu Maremmam nuncupant. Tota Ægyptus cum ſit fertiliſſima, Sahidica tamen provincia reliquas partes, omnis generis leguminum, animalium, pullorum, linique copia antecellit. Errifia fructibus & oryza: Maremma goſſypio, & ſaccharo fœcundior. Errifiæ & Maremmæ habitatores, Sahidicos urbanitate ſuperant: quòd duæ hæ partes mari vicinæ ab Europæis, Barbaricis & Aſſyriis amplius frequententur: verùm Sahidici in Mediterraneis ultra Alcairum habitantes exterōs nullos vident, præter raros quoſdam Æthiopes.

Ægyptiorum genus & origo.

ÆGyptii, ut ſcribit Moſes, à Meſraim filio Chus, filii Cham, filii Noæ, originem ducunt. Hebræi regionem & incolas pari vocabulo Meſraim appellant. Arabes Meſre: verum incolas Chibith nominant. Chibith verò ajunt primum Regionis dominium uſurpaſſe,

ac domos cœpiſſe conſtruere. Incolæ autem ſeipſos hujuſmodi vocabulo compellant: neque alii remanſerunt veri Ægyptii, præter Chriſtianos pauculos, qui hodie iſtic viſuntur: reliqui Machumetano dogmati adhærentes, Arabibus & Africanis ſe commiſcuere. Manſit hujus regni principatus multis annis penes Ægyptios, nempe Pharaones, quos potentiſſimos extitiſſe, mirabilium ædificiorum veſtigia teſtantur, prçter luculenta Hiſtoricorum ſcripta, in quibus celeberrima fit Ptolemæorum regum mentio. Exinde in Romanorum poteſtatem redacta, poſt Chriſti nativitatem Chriſtianum dogma percepit Romano ſubdita imperio: à cujus declinatione, ad Conſtantinopolitanos imperatores tranſlata eſt, quibus magna cura hoc Regnum tueri ſtudentibus, à Machumetanis tandem occupatum eſt, Hamro duce Haſii filio exercitus Arabici Homar ejus nominis ſecundi Pontificis ſummo præfecto: qui in ſua religione quenque dimittens, ab iis præter tributum nihil petiit. Is porrò ad Nili ripam exiguum oppidulum Arabibus Fuſtato dictum condidit, quod eorum lingua tabernaculum ſignificat: cùm enim huic ſe expeditioni pararet, loca invenit omnino inculta & habi-

habitatoribus vacua, adeo ut illi ſub pellibus exercitum continere neceſſum fuerit. Vulgus Meſrè Hatichi, hoc eſt vetus oppidum appellare conſuevit, quod ad Alcairum collatum, novum dici poteſt. Plurimi noſtra tempeſtate viri præcellentes, tam Chriſtiani quàm Iudæi & Machumetani ſua opinione falluntur. Meſre enim putant eo loco ſitum, in quo Moſes & Ioſephi Pharaones habitarunt: quod Pharaonis oppipum ea in Africæ parte exiſtiment, qua Nilus ad Occidentem in Africam flectitur, ubi quoque viſuntur Pyramides: quod & ſacra ſcriptura innuere videtur in libro Geneſeos, ubi Iudæos fabricationi Apthun oppidi à Pharaone conditi, occupatos Moſis tempore fuiſſe meminit: ea nempe Africæ parte qua Nilus in Africam curſum flectit, ab Alcairo in Meridiem circiter L. paſſ. milibus, ad Nili alveum quem in Occidentem vergere ſuprà diximus. Aliud quoque proferunt indicium, Pharaonis oppidum eo loco fuiſſe conſtructum, quod ad confluentiam Nili alveorum, ſtructura antiquiſſima ſit, quæ Ioſephi ſepulchrum nominatur, in quo repoſitus fuerit Ioſeph priuſquam ab Hebræis ad Patrum ſepulturam transferretur. Denique, nec Alcairum, nec vicina

loca

loca habent, quòd ſe Pharaonum regionem inhabitare contendant: hoc tamen loco ſciendum eſt, nobilitatem priſcorum Ægyptiorum, olim in Sahidica Regione ſupra Alcairum conſtitiſſe in oppidis Fium, Manfichmin, atque id genus cæteris celebrioribus. Verùm occupata à Romanis Ægypto, præſtantiores in Errifiam ſe reduxere, nempe ad oram maritimam, ubi Alexandria, Roſetum, aliæque celebres urbes Latinam appellationem hactenus retinentes, viſuntur. Quin & Romano imperio in Græciam tranſlato, nobilitas in maritima loca ſe recepit, Cæſaris oratore Alexandriæ reſidente: cæterum Machumetanis in Ægyptum perrumpentibus, in Mediterranea ſe reduxere, duplicem fructum eodem tempore parituros exiſtimantes: Alterum regni utrinque pacificandi: alterum ſe tuendi à Chriſtianorum incurſionibus, à quibus metuendum illis fuiſſet, ſi in maritimis diutius conſtitiſſent.

Aegypti temperies.

ÆGypti aër calidus eſt ac nocivus: neq; in ea regione unquam vel raro admodum pluit. Pluviæ autē cauſam frequentibus morbis præbent: alii namque catharro ac febribus obnoxii ſunt: aliis mirum in modum tument teſti-

culi: cujus tumoris occaſionem medici caſeo ſalito & bubulæ, qua veſci conſuevere, aſcribunt. Æſtate immenſo fervore ſolum exuritur, in cujus remedium per ſingula oppida excelſas turres conſtruunt, quæ in ſuperiori ac infima parte oſtium ex adverſo ædium habent, per quarum faſtigia dimiſſus ad infimam partem ventus, incolis nonnihil auræ exhibet: alioquin ob intolerabilem Solis æſtum non liceret iſtic vitam agere. Sæviente nonnunquam peſte, ingenti hominum clade, præcipuè circa Alcairum afficiuntur, qua invaleſcente ſingulis diebus plerunque duodecim hominum milia occumbunt. Morbi verò Gallici nullam exiſtimo regionem tanto affectam incommodo, & nuſquam tot homines ea infectos lue datur conſpicere. Sub Aprilis initium ſegetes ſuccidunt, ſuccisas confeſtim triturant: neque ſpicam ad vigeſimum Maii ſecandam relinquunt. Nili inundatio Idibus Iunii incipit, diebus excreſcit quadraginta, totidemque decreſcit: quo temporis intervallo, omnes Ægypti civitates & vici inſulas repræſentant, quas accedere non licet, præterquam navigio. Cæterum navibus onerariis ferendis Nilus tum temporis eſt percommodus, quarum nonnullæ

ſex

ſex modiorum frumenti millia ſimul ac centum pecora capiunt: quibus ad hunc modum onuſtæ, ſecundo ſaltem flumine navigant: adverſo ſiquidem vix redirent vacuæ. Ægyptii juxta Nili incrementum prævident ejus anni caritatem: velut latius dicturi ſumus, cùm de Nili inſula è regione Civitatis veteris in qua Nili menſura cernitur, ſermo inciderit. Tametſi noſtri non ſit inſtituti omnes Ægypti civitates deſcribere, quòd noſtri ſcriptores inter ſeipſos diſcrepent, alii ſiquidem Ægyptum Africæ negant annumerandam, alii contrariam tuentur ſententiam. Plurimi eam Ægypti partem, quæ ad Barbariæ, Numidiæ, ac Libyæ deſertum tendit, Africæ eſſe contendunt. Nonnulli quicquid ad præcipuum Nili alveum excultum eſt, Africæ tribuunt: quod verò ad alium, velut Manf, Fium, Semmenud, Damanhore, Berelles, Teneſſe, ac Damiata, minimè: quam quipem opinionem multis rationibus fultus ſuſtineo. quare præter civitates ad præcipuum Nili alveum ſitas, nullas deſcribam.

Boſiri civitas.

BOſiri antiquiſſima civitas ab Ægyptiis ad mare Mediterraneum condita, diſtat ab Alexandria Occidentem verſus

verſus viginti circiter paſſuum milibus. Fortiſſimis olim cincta mœnibus, pulcherrimisque ædificiis exornata exſtitit. Plurimis hodie cingitur dactylorum poſſeſſionibus: cæterum nullus eorum curam gerit: nam Alexandria à Chriſtianis occupata, derelicta civitate, incolæ ad lacum Buchaira profugerunt.

Alexandria magna Ægypti civitas.

ALexandria ampla Ægypti civitas, ab Alexandro Magno non abſque conſilio nobilium & peritorum Architectorum, pulcherrimo loco ac ſitu in extremitate maris Mediterranei condita, diſtat à Nilo Occidentem verſus quadraginta paſſuum milibus: quam ædificiorum ſtructura & munitione nobilem exſtitiſſe, donec in Machumetanorum poteſtatem venit, plurimorum Authorum teſtimonio conſtat: exinde multorum annorum ſpacio collapſa, vetuſta celebritas intercidit, quòd nullus ferè vel Græciæ vel Europæ mercatorum in ea mercimonium exerceret, velut inculta remanſit. Verùm aſtutus quidam Machumetanorum Pontifex ex Machumetis vaticinio ampliſſimas indulgentias conceſſas rudi populo confinxit, iis qui civitatem incolerent, vel certis diebus præſidio firmarent, quiq; eleemoſynam in publicum uſum con-

conferrent: quo ſtratagemate brevi tempore civitatem exteris hominibus undiquaque convenientibus opplevit: à quibus plurimę domus ad civitatis mœnia exſtructæ ſunt, multaque ſtudioſorum collegia, & monaſteria, in gratiam peregrinorum iſthic religionis ergò confluentium. Sita eſt forma quadrangulari. Portæ ſunt quatuor: prima quæ Orientem ſpectat ad Nilum conſtructa, altera quæ Meridiem ad lacum Buchiara, tertia verſus Barcæ ſolitudinem ad Occidentem, quarta ad mare Mediterraneum, ubi eſt portus: cui adſtant exploratores, & miniſtri telonii, qui exactiſſimè viatores ad ipſas uſque veſtes perſcrutantur: quandoquidem non pro mercibus ſaltem, verùm pro nummis quoque quippiam in ſingulum centenarium vectigalis loco perſolvitur. Sunt & aliæ duæ juxta mœnia portæ, ab invicem ambulacro munitiſſimaque arce diſtinctæ, quæ ad ripam portus Marſa el Borgi vulgò nuncupati, hoc eſt, turris portus, ſita eſt. In hunc ſe nobiliores ac celebriores naves recipiunt, cujuſmodi ſunt Venetorum, Genuenſium, Epidaurenſium, cæteræque Europæorum naves. Eò namque Belgæ, Angli, Cantabri, Luſitani, omniſque generis Europæ homines mercaturæ gra-

tia navigare ſolent: verùm majori frequentia viſuntur Appuliæ, Siciliæ, & Græciæ, hoc eſt, Turcica navigia, quæ in hunc ſe recipiunt portum, à piratarum incurſionibus & auræ intemperie tutiorem. Eſt & alius portus quem Marſa Eſſil Sela vocant, hoc eſt, catenæ portum, in quo Barbariæ naves, veluti Tunetanorum & Geluienſium, ſtationem habent. Chriſtiani circiter decimam pro mercibus quas vel invehunt vel evehunt perſolvere coguntur; Mahumetani viceſimam: tamen quicquid terreſtri itinere Alcairum defertur, nullum pendit vectigal. Hęc eſt noſtra tempeſtate civitatis pars celebrior, utpote Alcairo vicina, ad quam omnis generis mercibus refertiſſimam, negociatores ex toto orbe conveniunt: reliquis partibus civilitatis expers, incoliſque deſtituta: nam excepto vico longiſſimo, quo ab Orientali porta ad Occidentalem itur, eaque civitatis portione, juxta maritimam portam mercatorum tabernis referta, atque Chriſtianis inhabitata, reliquum vacuum eſt & evaſtatum. Quod per ea tempora accidit, cùm Ludovico ejus nominis quarto Gallorum Rege à Sultano in libertatem reſtituto, Cypri Rex claſſe partim Veneta partim Gallica inſtructus, ex improviſo

Alexan-

Alexandriam adortus, magna hominum edita ſtrage, cepiſſet ac depopulatus eſſet. Verùm Sultano adveniente, qui magnum exercitum recuperandæ Alexandriæ gratia conſcripſerat, Cyprii de tuitione deſperantes, domibus incendio abſumptis diſceſſère. Sultanus mœnia, ut potuit, reſtauravit: arceque ad portum ædificata, paulatim in eum quem videmus ſtatum reduxit. Alexandriæ mons ſpectatur altiſſimus, ad ſimilitudinem teſtacei, qui Romæ viſitur, in quo, tametſi non habeat ſitum naturalem, antiquiſſima vaſa teſtacea repeŕiuntur. In montis faſtigio turricula exſtructa eſt, in qua perpetuò agit navium adventantium explorator, cui de ſingulis navibus quarum telonii miniſtros admonuerit, certum præmium aſſignatur: & ſi forte fortuna dùm vel dormit, vel uſquam inambulat, navis appulerit, cujus publicanos prius certiores non fecerit, duplum luit: quæ mulcta ad Sultani fiſcum refertur. Cuique ferè civitatis domui, ingens cyſterna concamerata, craſſiſque innitens columnis & fornicibus ſubſtructa eſt: in quas exundans Nilus per aquæductum in planitie magno artificio extra Alexandriam conſtructum deductus, ſub ejus mœnibus demittitur. Ciſternæ porrò ſucceſſu tem-

poris turbidæ ac cœnoſæ redditæ, plurimis æſtivo tempore languoribus occaſionem præbent. Quod ad agri fertilitatem ſpectat, civitas in medio arenacei deſerti condita, hortis caret ac vitibus, ſolum habens ſemini capiendo incommodum. Frumentum à quadraginta paſſuum milibus invehitur. Iuxta aquæductum tamen per quem Nilus in civitatem tranſmittitur, exigui viſuntur horti, ſed quorum fructus ad maturitatem perventi, accolas noxiis febribus, aliisque morbis afficiunt. Sexto ferè ab Alexandria miliari ad Occidentem, inter vetuſta ædificia columna viſitur ſpectandæ altitudinis & craſſitudinis, quam Arabes Hemaduſlaoar, hoc eſt, Arborum columnam, vocitant. De hac fabula recenſetur, quendam ex Ptolemæis Alexandriæ Regibus, columnam in portus extremitate conſtrui juſſiſſe, qua civitatem ab hoſtium incurſionibus tutam, ac proinde inexpugnabilem redderet, atque in ejus faſtigio ingens ex chalybe ſpeculum appoſuiſſe, cujus abdita virtute quotquot retecto ſpeculo juxta columnam prætervehenerentur naves, è veſtigio mirabiliter conflagrarent: ſed à Machumetanis vaſtato ſpeculo, ejus quoque virtutem evanuiſſe, atque illinc aſportatam exſtitiſſe. Ridicula pro-

profectò narratio, & quæ infantibus perſuaderi debeat. Sunt & hodie inter antiquos Alexandriæ habitatores, plurimi Chriſtiani quos Iacobitas vocant, mechanici omnes, & mercatores: qui propriam habent eccleſiam, in qua D. Marci Euangeliſtæ corpus olim requievit, à Venetis clam ſublatum, & Venetias importatum. Iacobitæ porrò Alcairi Principi tributum pendunt. Neque prætermittendum videtur, in medio Alexandriæ ruderum, ædiculam inſtar ſacelli conſtructam adhuc ſupereſſe, inſigni ſepulchro, magno à Machumetanis honore affecto memorabilem, quo Alexandri Magni corpus ſummi Prophetæ ac Regis, velut in Alcarano legunt, aſſervari contendunt. Concurrit autem ingens eò peregrinorum vulgus à longinquis etiam regionibus, colendi ac reverendi ſepulchri gratia, cui quoque magnas frequenter largiuntur eleemoſynas. Alia prætermitto notatu digna, ne in immenſum excreſcat volumen lectorum faſtidio.

Bochyris.

FVit vetuſta hæc & exigua civitas quondam ad maris Mediterranei oram ædificata, octo ab Alexandria in Orientem paſſuum milibus: verum

noſtro ſeculo deſtructa, mœnium ſaltem veſtigia reſervat. Hodie dactylis fere conſita eſt, quibus inopes coloni nutriuntur, exigua deſertaque tuguriola inhabitantes. Civitati imminet turris in periculoſo ſcopulo ædificata, in quem plurimæ Syriacæ naves noctu impingentes, naufragium faciunt, quòd huc noctu appellentes, dum Alexandrinum portum capere nullus aſſequitur, prædicto ſcopulo illidant. Circum civitatem nihil agrorum videas, præter campos arenaceos ad Nilum uſque fluvium.

Raſid quæ Roſetum Latinis.

ROſetum civitas ad Nili ripam à parte Aſiæ tribus à Mediterraneo paſſuum milibus, ubi Nilus in Oceanum effunditur ſita, ædificata eſt à mancipio cujuſdam Pontificis Ægypti præfecti. Pulcherrimas ædes habet, & palatia ad Nilum exſtructa, forumq; ampliſſimum mechanicis operis & mercatoribus undiquaque refertum: deinde & templum perelegans & amœnum, portis aliquot ad forum & Nilum, in quem pulcherrimis gradibus deſcenditur, ædificatis. Sub templo portus viſitur in quem naves onerariæ merces Alcairum devehentes ſe recipiunt: civitas enim nullis cincta mœnibus, vici potius quàm civitatis formam repræſentat.

Civitatem cingunt plurimæ caſulæ, in quibus oryzam certis ex ligno inſtrumentis triturare conſueverunt: cujus in ſingulos menſes apparantur tria amplius modiorum millia. Paulo ulterius eſt locus pagũ referens, in quo frequens alitur mulorum aſinorumque copia in eorum uſum qui Alexandriam ire cupiunt: viatoribus autem hos conducentibus, nihil reliquum eſt laboris, quam beſtias iter ſuum proſequi deſinere, quod ad eam uſque domum vehantur in qua relinquĩ debent: perpetuoq; tam veloci ferantur greſſu, ut à matutino tempore ad veſperam quadraginta paſſuum millia emetiantur: ſemper oram obſervantes maritimam, adeo ut maris undæ nonnunquam animalis pedes feriant. Plurimæ ſunt circum civitatem dactylorum poſſeſſiones. Solum oryzæ producendæ percommodum. Incolæ feſtivi ſunt & comes erga exteros, eos præſertim qui genio libenter indulgent. Viſitur iſthic ſplendidĩ operis hypocauſtum, diverſis fontibus tam calidis quam frigidis irriguum: quod ſui elegantia & commoditate, reliqua totiũs Ægypti facile antecellit: velut ego obſervavi, quum Selymus Turcarum Imperator, Alexandria rediens illac iter faceret: qui ſpectato cum privis & familia-

ribus aliquot ſuis hypocauſto, ſui commoditate plurimum oblectari viſus eſt.

Anthius civitas.

HAnc Romanos ad Nili ripam ab Aſiæ parte condidiſſe, argumento ſunt plurimæ Latinæ inſcriptiones, quæ tabulis marmoreis inſculptæ in hodiernum uſque diem viſuntur. Civitas eſt pulchra & urbana, mechaniciſque opificibus referta. Solum habet oryzæ & frumento ferendo percommodum, multaſque dactylorum poſſeſſiones. Incolæ mirum in modum feſtivi ſunt & comes, atque ex oryza quam Alcairum devehunt, opimum quæſtum faciunt.

Barnabal.

CVm primùm Ægyptus Chriſtianum dogma ſuſcepit, ædificari cœpta eſt hæc civitas, ad Nili oram quæ Aſiam ſpectat, pulcherrimo & fœcundiſſimo loco ſita. Oryza hic tanta provenit abundantia, ut quadringentæ amplius in ea civitate ſint domus, in quibus trituretur. Qui hanc verò operam incolis locant, exteri ſunt homines, potiſſimum Barbaria oriundi, mollitiei & laſciviæ adeò dediti, ut omnes ferè Ægypti meretrices eò conveniant, quæ abſque forficibus & novaculis crines illis incidunt, raduntque ad oſſa.

Thebæ Ægyptiæ.

QVis Thebas vetuſtam civitatem ad Nilum qua Barbariam ſpectat condiderit, diſcrepant noſtrates Chronographi. Aliqui ab Ægyptiis, nonnulli à Romanis, reliqui à Græcis ædificatam contendunt, quòd permulta in hodiernum etiam diem viſantur antiquitatis monumenta, partim Latinis, partim Græcis, Ægyptiisque inciſa characteribus. Noſtro tamen ſæculo, non amplius quàm trecentas familias numerat, pulcherrimis alioqui ornata ædificiis. Frumento, oryza & ſaccharo abundat, tum & fructibus quos Muſas vocant, abſolutiſſimi ſaporis. Plurimi in ea degunt mercatores ac mechanici: cæterum pars potiſſima civium ſolum excolit: & qui interdiu civitatem inambulat, nil ferè præter mulieres videt, non minus feſtivas quàm forma venuſtas. Ejus territorium dactylis abundat, quorum frequentia adeò conſita eſt, ut eminus donec prope mœnia quiſpiam ſit, conſpici nequeat. Uvas producit, ficus, & perſica, quæ magna copia iſthinc Alcairum deferuntur. Multa apparent extra civitatem antiquitatis veſtigia, columnæ, inſcriptiones, & muri craſſiſſimis atque elaboratis lapidibus conſtructi, tamque frequentia rudera, ut maxi-

mam olim urbem extitiſſe appareat.

Fuoa civitas.

DIſtat à Roſeto quadragintaquinque plus minus paſſuum milibus, à priſcis Ægyptiis ad Nilum qua parte Aſiam ſpectat Meridiem verſus cõndita. Anguſtos habet calles, urbana alioquin, & populo frequens, rerumque omnium copia referta. Pulcherrimæ mercatorum & artificum officinæ, tametſi incolæ quietis ac voluptatis ſint ſtudioſiores. Mulieribus tanta libertas permittitur, ut quò velint ſe interdiu conferant, veſperi domum revertentes abſque ulla maritorum contentione. Solum ferè dactylis undique excultum, cui planities adjacet ſaccharo & frumento accommoda: calami tamen præſtans non exhibent ſaccharum, cujus loco mellis genus ceu ſapam producunt, quo per univerſam Ægyptum uti conſueverunt, quòd parum mellis in ea reperiatur.

Gezirat Eddehéb, hoc eſt, Inſula aurea.

EX adverſo prædictæ civitatis, Inſulam Nilus efficit, quæ eminentiori loco ſita, omnis generis fructiferas arbores præter olivas, profert. Frequentia ſunt in ea palatia, ædeſque pulcherrimæ, in quas tamen ob arborum denſitatem nullus patet proſpectus. Ager ſac-

ſaccharo & oryzæ accommodus, cuî excolendo incolæ ferè omnes vacant, reliqui ſuis mercibus Alcairum deferendis.

Mechella.

MAhumetani noſtro ſæculo hanc civitatem ad Nilum ab Aſiæ parte humili muro cinctam condiderunt. Civium in ea magnus numerus, ſed quorum pars potior vel textrinam, vel agriculturam exerceat, humanitatis & urbanitatis expers. Anſerum ingentem alunt copiam, quos apud Alcairum divendunt. Ager frumentum ac linum producit.

Derottis civitas.

ROmanis Ægypto imperantibus, condita eſt hæc ad Nilum ab Aſiæ latere civitas: quæ ut bene exculta, ita pulchris quoque ædificiis, latis plateis, utrinque mercatorum officinis refertis, exornata eſt. Templum habet elegantia conſpicuum, cives ditiſſimos: nam ſaccharum ager magna copia producit, cui apparando Reſpublica centum milia aureorum (Saraffios vocant) Sultano in ſingulos annos enumerat. Maximæ viſuntur ædes ad arcis ſimilitudinem, in quibus torcularia reponuntur & caldaria, ſaccharo tum excoquendo, tum præparando accommoda. Nuſquam porrò tantam ejus artis opificum vidi copiam,

copiam, in quorum ſtipendium intellexi ex communitatis miniſtro, per ſingulos dies ducentos Saraffios numerari.

Mechellat Chau.

MAhumetani occupata Ægypto hanc civitatem in ſublimi colle ad Nili ripam qua parte Africam alluit, condidere. Hujus agri cùm ſint eminentiores, vitibus conſerendis ſerviunt, quas Nilus exundans nequit pertingere. Alcairo recentes uvas ferè dimidio anni tempore ſuppeditat: urbanitatis expers, cùm incolæ potiſſima ex parte navicularii ſint.

Alcairi maximæ & admirandæ urbis deſcriptio.

ALcairum è maximis ac memorandis totius orbis civitatibus, conſtanti fama omnes aſſerunt: verùm ego poſtpoſitis mendaciis quæ diverſis in locis ſparguntur, minutim formam quam noſtro tempore habet, exactè deſcribam: atque ut à nominis etymo exordiar, Alcairum vocem Arabicam vulgari Europæorum idiomate corruptam dico: quòd rectè el Chahira, quæ vox coactricem ſignificat, nuncupetur. Fuit hæc porrò civitas retroactis ſeculis à Gehoaro Chetibo Dalmata conditione ſervo exſtructa, prout in hujus operis initio me dixiſſe exiſtimo, affirmans

Alcairi

Alcairi civitatem mœnibus cinctam familiarum octo millia non excedere, in qua tum nobiles, tum mercatores, merces undique convectas divendentes, reſident. Celeberrimum Alcairi templum vulgò Gemih Hashare, hoc eſt, illuſtre templum patria voce nuncupatum, idem ſervus à quo civitatem conditam dixi, ædificari juſſit, cui cognomen erat Hashare, hoc eſt, illuſtris, nomine à Pontifice ſuo Principe illi indito. Civitas in pulcherrimam planitiem Muccatim montis expoſita, duobus à Nilo paſſuum milibus diſſiti, perpetua mœnium ſerie, portiſque ferreis cincta eſt: quarum quæ celebriores habentur, ſunt Babe Nanſre, hoc eſt, porta victoriæ, quæ Orientem mariſq; Rubri deſertum ſpectat: alteram, quæ in veterem civitatem & Nilum vergit Beb Zuailam: tertiam, quæ in lacum & campos excurrit Bebel Futuli, hoc eſt, triumphorum portam cognominant. Quamvis Alcairum omnis generis alat tum mercatores, tum artifices, is præcipuè tamen vicus qui à porta Nanſre ad Zuailæ portam ducit, cæteris omnibus præſtat, quòd per eum ſtructa ſint admirandi operis palatia & collegia, templaque maxima & elegantiſſima, inter quæ templum eſt Gemith Elhecim Schiſmatici

tertii

tertii Alcairi Pontificis. Sunt & alia inſignis magnitudinis delubra, quæ ſigillatim recenſere ſuperfluum duco. Plurima inſunt hypocauſta, ſummo architecturæ ſtudio elaborata. Deinde vicus Beinel caſrain, in quo cibariorum tabernæ circiter ſexaginta, vaſis inſtructæ ſtanneis: tum aliæ in quibus omnis generis fructuum aquæ venales, nobilium ob inſignem earum præſtantiam potus, quas elegantiſſimis vaſis, partim vitreis, partim ſtanneis affabrè compoſitis, reconditas aſſervant: has aliæ inſequuntur, ubi variæ ex melle & ſaccharo confectiones, diverſæ ab iis quæ in Europa diſtrahuntur, proſtant: deinde fructuariorum tabernæ, qui exoticos è Syria fructus advehunt, cujuſmodi cydonia, mala Punica, atque id genus cætera, quæ in Ægypto non proveniunt. His aliæ tabernæ commixtæ ſunt, eorum qui oleo frictum panem, ova, & caſeum venum exponunt. Has verò tabernas ſubſequitur vicus nobiliorum artificum officinis refertus. Vlterius collegium, recens à Sultano Gaurio exſtructum viſitur, qui in bello contra Selymum Turcarum Imperatorem à ſe geſto periit. Huic ſuccedunt pannariorum mercatorum diverſæ pergulæ, quarum ſingula tabernas exhibet innumeras. Primo ordine

dine præſtantiſſima exoticarum telarum genera venundantur, cujuſmodi ſunt exquiſitiſſimæ goſſypinæ ex Balabach advectæ, tum quas Moſal vocant ex Ninonia, admirandæ vaſtitatis ac tenuitàtis, è quibus nobiles induſia & ſudaria, quæ dulipanis annectunt, ſibi conficiunt. Sunt præter has & ſericariorum pergulæ, in quibus præſtantiores Italiæ panni, ſericei, damaſcenum, gauſapinum, holochryſum, atque id genus reliquos, divendunt, quibus nec in Italia, ubi conficiuntur, me æquales vidiſſe memini. Hos ſubſequitur pergula laneorum pannorum qui ex Europa, cujuſmodi ſunt Florentini, Veneti, Belgici, atque id genus cæteri, advehuntur. Vlterius venundantur undulata: hinc ad Zuailæ portam deflectitur, apud quam permagnus artificum degit numerus. Circa hunc vicum eſt inſignis Canel Halili pergula, quam Perſæ mercatores inhabitant. Eſt hæc quidem ad ſimilitudinem regalis palatii conſtructa, terniſque in ſublime evecta contignationibus: inferius certæ ſunt manſiones, ad quas mercatores magnis de rebus permutationes inituri, conveniunt: eò ſiquidem, qui opibus ac mercibus præpollent, ſe recipere conſueverunt: quorum merces ſunt aromata, gemmæ, telæ Indicæ, reſqꝫ

con-

conſimiles. Eſt huic proximus omnis generis ſuffimentorum vicus, cujuſmodi ſunt Indicæ felis excrementa, Zibettum vocant, muſchus, ambara: quæ tanta hic reperiuntur copia, ut ſi muſchi libras vigintiquinque petieris, centum tibi protinus exhibituri ſint. Subſequitur chartaceorum vicus, charta pulcherrima egregieque lævigata refertus: in quo rari valoris gemmæ venduntur, quas ex officina in aliam Proxenetæ auctionando deferunt. Hinc ad aurifabrorum itur vicum, maxima ex parte Iudæis conſtantem, qui maximarum opum negotiationes ineunt. Vlterius Interpolatorum vici ſpectantur, qui nobilium ac civium pannos precioſamque ſuppellectilem revendunt, non quidem penulas, tunicas, aut lintea, ſed res ingentis valoris ac precii: inter quas me olim vidiſſe memini inſigne tabernaculum acu pictum, perpetuaq; margaritarum ſerie ad pondus librarum quadraginta quinque intextum, abſque margaritis aureorum (Saraffios vocant) decem milibus diſtrahi. Eſt quoque in civitate amplum xenodochium, à Piſtore primo Mamaluchorum Sultano conſtructum: cujus reditus ducenta ſupputant Saraffiorum milia. Huc liberum eſt valetudinario cuique ſeſe recipere, ſumma &

Medi-

Medicorum, & rerum omnium ægris conducentium affluentia, quorum, ſi hic mori contingat, facultates ad Xenodochium redeunt.

Beb Zuaila ſuburbium.

PErmagnum hoc ſuburbium Alcairo adjacet, domuum habet circiter duodecim milia: initium capit à Zuailæ porta, & in Occidentem ferè ad ſeſquimiliare protenditur: à Meridie Sultani arcem contingit: à Septentrione ad ſuburbium uſque Bebe Elloch unius ferè miliaris ſpacium patet. Tanta ferè hic procerum ac nobilium multitudo, atque in urbe agit: ejus autem cives & hic & in urbe officinas inſtruunt, quemadmodum & plurimi hoc ſuburbium incolentes, familiam in urbe alunt. Inter varias ejus ſtructuras, præcipuum obtinet locum celebre Heſen Sultani collegium, concamerationum altitudine, mœniumque vaſtitate adeò memorandum, ut rebellionem Sultano intentantes, ſe in eo contra urbem communire audeant, Sultaniqueˌarcem tormentis impetere, à qua ſaltem dimidio baliſtæ jactu diſtat.

Gemeh Tailon ſuburbium.

AMpliſſimum hoc ſuburbium, ſuperiori ab Oriente confine, verſus Occidentem ad certas juxta veterem

civitatem ruinas protenditur. Ante conditam Alcairum à quodam Tailone Pontificis Bagadedæ ſervo Ægypti Præſide, viro clariſſimo ac prudentiſſimo, exſtructū ferunt: qui civitate vetere derelicta, hoc ſuburbium incoluit, admirandiq; operis palatio ac templo ampliſſimo exornavit. Innumeri quoq; hic degunt mercatores & opifices, præcipuè qui Barbaria oriundi in eo pedē fixere.

Beb Elloch ſuburbium.

SPatioſum & hoc ſuburbium ab Alcairi mœnibus uno circiter miliari diſtans, ferè tria domuum millia conficit, varii generis ut cætera, tum mercatoribus, tum opificibus refertum. Amplo iſthic loco maximum palatium, operiſque memorandi collegium viſitur, Mamaluchi Iazbach, cujuſdam Sultani conſiliarii, à quo locum Iazbachiam vocant, ædificium. Huc abſoluta concione & precibus convenire ſolet in ſingulos Veneris dies Alcairi vulgus, veluti caupones & meretriculæ; multi præterea hiſtriones, præcipuè qui camelos, aſinos, & canes, ſaltare docent: quæ quidem ſaltatio res cumprimis viſu jucunda eſt. Plerunque enim hiſtrionum quiſpiam, ubi non nihil præſaltaverit, ad aſinum converſus alta voce Sultanū magni operis ædificium meditari ait, proinde opus

illi fore omnibus Alcairi aſinis, calce,lapidibus, cæteriſque id genus neceſſariis rebus deferendis. Tum aſinus repentè in ſolum prolapſus, pedes in aëra attollit, ventrem turgefacit, atq; oculos non ſecus claudit quàm ſi exanimis eſſet. Interim aſtantibus hiſtrio aſini caſum conqueritur,obnixeque rogat alio recuperando ipſum adjuvent. Coacta viritim qua poteſt pecunia, Ne exiſtimetis, inquit, aſinum mortuum: helluo enim paupertatis domini ſui conſcius,hoc dedita opera confingit, ut munuſculis illi collatis, pabulum ſibi emere queat. Deinde ad aſinum converſus, ut confeſtim exſurgat monet: cæterum non ſe loco dimovens aſinus, frequentibus fuſtuariis vapulat: quibus nec dum excitatus, fabulam repetit hiſtrio, iterumque plebem adortus, Scitote, inquit, Sultanum edictum tuliſſe, ut luce craſtina populus omnis triumphi ſpectandi cauſa civitatem exeat: fœminæque omnes venuſtæ ac nobiles pulcherrimos aſinos inequitent, atque iis avenam & præſtantem Nili aquam potandam exhibeant. Vix hæc verba abſolvit hiſtrio, quando aſinus in pedes erectus proſilit fremens & lætitia exultans: tũ fabulam proſequens hiſtrio, Vici, inquit, noſter præfectus, à me commodato petiit elegantem hunc

meum aſinum, deformi ac vetulæ uxori ſuæ utendum. Ad hæc verba aſinus, tanquam humanæ mentis compos, auriculas complicat, & altero pede claudicans luxatum ſe fingit. Tum hiſtrio: tibi itaque arrident juvenculæ? Aſinus caput inclinans annuere videtur. Agè, igitur, hic plurimæ ſunt juvenculæ, indica quæ tibi magis placeat? Aſinus ſpectatorum coronam circundat, & fœminam honeſtiorem ſeligens, eò contendit, capiteq; contingit: ſpectatores verò alta voce ridentes, exclamant, Heus, inquiunt, aſini fœmina. Poſthæc aſino inſiliens hiſtrio, ad alium ſe locum confert. Aliud porrò genus eſt hiſtrionum, qui exiguas aviculas capſulæ in abaci formam conſtructæ annexas oſtentant, quæ roſtro ſortium chartulas tam dextri quàm ſiniſtri ominis extrahunt. Qui ſorté ſuam optat ſcire, obulum aviculæ objicit: quem roſtro excipiens, in capſulam defert, deinde foras exiens eodem roſtro reſponſi chartulam profert. Mihi verò quondā ſiniſtri ominis chartula obtigit, quam tametſi neglexerim, peius quàm inibi ſcriptum erat, evenit. Sunt & gladiatores, athletæ, & bellorum ſucceſſus inter Arabes & Ægyptios geſtorum incentores, quique id genus conſimiles fabulas & ineptias vulgo præcinant.

Eula-

Bulacum ſuburbium.

BVlacum ſpacioſum ac vetuſtiſſimum Alcairi ſuburbium, à civitaté murata duobus paſſuum milibus, ad ripam Nili ſitum, quatuor familiarum millia ſupputat. Iter quod ſuburbio ac civitati interjacet, frequentibus ædificiis, ac molis quas beſtiarum ope agunt, conſtratum eſt. Varia in hoc ſuburbio exercentur tum artificia, tum mercimonia, præcipuè, grani, olei, & ſacchari. Quin & pulcherrimis templis, ædibus, & ſtudioſorum collegiis refertum eſt:quæ vero ad Nilum conſtructæ ſunt domus, cæteras elegantia antecellunt, quòd per eas latiſſimus pateat in flumen proſpectus, navesque ſe eò recipiant quæ Nilo ad Alcairi ſtationem vehuntur hoc in ſuburbio ſitam:in qua plerunque naves amplius mille, meſſis præſertim tempore, conſpicias. Huc publicani mercibus Alexandria & Damiata advectis conſtituti, ſe recipiunt:quanquam exiguum pro iiſdem ſolvatur, vectigali prius in maritimo telonio exſoluto: tamen quæ ex Ægypto veniunt merces, integrum pendunt vectigal.

Caráfa ſuburbium.

CArafa ſuburbium ad oppiduli ſimilitudinem exſtructum à Muccatim monte lapidis jactu diſtat, à murata

verò civitate circiter duobus paſſuum milibus, fereque bina domuum millia continet. Hodie potiori ex parte deſtructa eſt. Viſuntur plurimæ hominum ſepulturæ, quas elegantiſſimis altiſſimiſque fornicibus exſtructas, interiuſque variis tum emblematis, tum coloribus exornatas, plebs ſtolida ceu ſanctorum monumenta colit, muris ac pavimento ſumptuoſis tapetibus obducto. Huc plurimi ſingulis Veneris diebus ex Alcairo, reliquiſque ſuburbiis matutina hora relionis ergò conveniunt, multaſque eleemoſynas largiuntur.

Civitas vetus quæ Miſrulhetich.

HAnc civitatum omnium in Ægypto Mahumetanorum tempore conditarum, primam aſſerunt: quæ ab Homar præfecto, ſecundo Pontifice ad Nili ripam exſtructa. nullis cincta mœnibus ſuburbii formam exhibet, atque familiarum quinque milia conficit. Celebrem reddunt frequentia palatia, nobiliumque ſtructuræ, præcipuè quæ ad Nilum ſunt expoſitæ: deinde nobile Hamri templum munitiſſimum, admirandæ tum amplitudinis, tum elegantiæ. Varii generis opificibus mediocriter inſtructa eſt. Hic celeberrimum viſitur Naſiſſæ (hanc Mahumetani colunt) ſepulchrum, quæ Zenulhebidin filia Mahume-

humetem tertio affinitatis gradu contingebat. Hæc familiam ſuam Pontificatu deſtitutam percipiens, Cuſa Arabiæ fœlicis civitate exceſſit, atque in hac civitate moram traxit, cui partim quòd ad Mahumetem referret originem, partim quòd moribus eſſet inculpatis, poſt mortem populus divinos honores exhibuit. Quamobrem rerum potientibus apud Ægyptios hæreticis Pontificibus, qui cognatione hanc mulierem pertingebant, cœptum eſt Nafiſſæ fabricari pulcherrimum ſepulchrum, quod etiamnum lampadibus argenteis, tapetibus ſericeis, rebusq; id genus precioſis adornatum viſitur. Tanta vero eſt hujus Nafiſſæ celebritas, ut nullus Mahumetanus maritimo vel terreſtri itinere Alcairum venturus huic ſepulchro divinos cultus non exhibeat, libationemque offerat, quemadmodum & circumvicini omnes accolæ: adeò ut eleemoſynas centum Saraffiorũ millia ſupputare aſſerant, quæ tum in pauperum uſus Mahumeticæ familiæ, tum in ſacerdotes ſepulchri curam gerentes diſtribuuntur: qui ementitis fictiſque miraculis indies ſimplicium animos ad majorem cultum, & liberaliorem in eorum commodum largitionem, accendunt. Devicta à Selymo Turcarũ imperatore

Alcairo, Ianizari quos vocant, hoc ſepulchrum deprædati, aureorum Saraſſioru quingenta millia ſignatæ pecuniæ reppererunt, abſque lampadibus argenteis, cathenis, & tapetibus: tametſi Selymus magnam illis partem abſtulerit. Qui Mahumetanarum vitæ ſanctimonia illuſtrium vitas conſcripſere, raram hujus Nafiſſæ mentionem facientes, dicunt ex Heli familia nobili loco ortam, vitæ honeſtate & caſtimonia illuſtrem extitiſſe: verùm ſimplex popellus, & qui execrandi illius ſepulchri curam gerunt, tot miracula commenti ſunt. In hoc ſuburbio juxta Nilum telonium viſitur mercium quæ ex provincia Sahidica convehuntur. Extra muratam civitatem magnifica Sultanorum ſepulchra ingentibus fornicibus extructa ſpectantur. Noſtra verò memoria Sultanus quidam deambulacrum inter duos muros excelſos à civitatis porta aduſque ſepulchri locum conſtrui juſſit: inque muri utriuſque terminis, geminas immenſæ proceritatis ſpeculas, in mercatorum gratiam qui ex portu montis Synai eò conveniunt. Hinc ſeſqui plus minus miliario diſtat Amalthriæ ſolum, in quo unicæ arboris balſamum ferentis hortus (in univerſo ſiquidem orbe præter hanc ſolam nulla alia ejus arboris

planta

planta exiſtit) quæ in medio lati fontis inſita, humilem truncum gerit, foliis vitem referens ſed brevioribus: quam protinus exarituram ferunt, ſi fontis aquam diminui contingeret. Hortus perpetuo muro ſeptus, nemini aditum præbet, abſque præfecti licentia. E regione civitatis veteris in medio Nili Michias, hoc eſt menſuræ, videtur inſula, ex qua pro ratione inundationis Nili, ejus anni proventum per totam Ægyptum certiſſimâ ratione à priſcis Ægyptiis adinventâ colligunt. Inſula utcunque habitata, mille circiter & quingentas domus continet: ad cujus finé, pulcherrimi operis palatium à Sultano quodam noſtra memoria ædificatum cernitur, unà cum templo ſpatioſo atq; ob Nili irrigationem cùm primis amœno. Alteram inſulæ partem domus ab aliis ſejuncta occupat, in cujus medio foſſa quadrangularis decem & octo cubitos profunda per aquæductum ſubterraneum aquam ex Nilo porrigit. In foſſæ meditullio columna totidem cubitis ſignata & diviſa ſpectatur: cumque Nilus ad XVII. Iunii exundare incipit, ſubitò per aquæductum aqua in foſſàm effunditur, plerunque uno die duobus digitis, plerunque tribus, aut dimidio cubito excreſcens. Huc ſingulis diebus

concedunt certi homines. Nili incrementis à Senatu conſtituti, & fluminis accretioné obſervantes nonnullis pueris indicant, qui capite luteis mantilibus obvoluto, vicatim idipſum tam in Alcairo quàm ejus univerſis ſuburbiis promulgant, ac donaria à mechanicis hominibus, mercatoribus & fœminis tantiſper dum Nilus creſcit, ſingulis diebus referunt. Nili porrò experimentum ita habet. Ad quintum decimum columnæ cubitum ubi pervenerit, annum colligunt fertiliſſimum: ſi inter duodecimum & decimumquintum conſtiterit, mediocrem indicant ejus anni proventum: ſi inter decimum ac duodecimũ, frumentum portendit aureis decem divenditum iri in ſingula modia. Verùm ſi flumen in decimum octavum evadere contingat, cladem ex inundatione denunciat: ſi ſuperare, periculum eſt ne tota abſorbeatur Ægyptus. Præfecti igitur hujuſmodi indicium declarant: pueri autem (ut dixi) vicatim populo Dei timorem inculcant, aquam aggerum ſummitatem tranſcendere divulgantes. Populus prodigioſa Nili accretione expavefactus orationi inſiſtit & eleemoſynis. Hac ratione Nilus diebus quadraginta creſcit, totidemque decreſcit, quo temporis intervallo ob aquarũ copiam

non-

nonnulla ſentitur annonæ caritas; quod inter fluminis augmentationem & diminutionem eam pro cujuſque arbitrio vendere liceat: verùm octuageſimo die transacto cibariorum præfectus annonę precium indicit, præcipuè frumento, quod varios regionis tractus juxta fluminis incrementum, pro diverſitate altioris humiliorisque ſoli parcè, mediocriter, & nimium irrigatos apprime dinoſcant: quibus rite peractis, maxima per totam Alcairum tanto tympanorũ ac tubarum clangore celebritas initur, ut civitatem inverſam dixeris. Quæque familia navem exquiſitis pannis ac tapetibus exornat, qua lautiſſimis cibariis, confectionibus & facibus inſtructa, populus oblectatur. Quin & ipſe Sultanus cum univerſo purpuratorum & ſatraparum cœtu ad aquæductum cognomento Majoré continuo muro ſeptum contendit, & arrepta in manus ſecuri murum perfringit, purpuratis idipſum quoque facientibus: adeo ut diſiecta ea muri parte quæ aquã impediebat, ſubito Nilus magno impetu per aquæductum feratur, & per alios aquæductus tam civitatis quam ſuburbiorum effuſus, Alcairum eo die Venetiarum civitati perſimilem reddat, quod per ſingula Ægypti loca eo die navigio iter pateat.

Septem

Septem vero dierum ſpatio totidemque noctium durat hæc Ægyptiorum feſtivitas, qua hebdomada facile mercatores vel opifices quicquid integro anno lucrifecerunt, facibus, ſuffimentis, confectionibus, muſicisque concentibus atque id genus cæteris deliciis, priſcorum Ægyptiorum ritu decoquunt ac profundunt. Extra Alcairum in confinio ſuburbii Beb Zuailæ, Sultani caſtrum in montis dorſo conſtructũ viſitur, quod eminentibus & vaſtis mœnibus cinctũ, elegantiſſimisque palatiis exornatum, vix perfectè deſcribi poteſt. Pavimentatio marmorea teſſellata, laquearia auro intexta, pulcherrimis variegata coloribus, feneſtræ vitreæ verſicolores, cujuſmodi plerisq; locis in Europa vidimus: portæ ligno præſtantiſſimo inciſæ, variis emblematis, tum aureis, tum ceruleis exornatæ. Hujuſmodi palatiorum nonnulla Sultani, nonnulla uxoris familiæ deſtinata erant: reliqua concubinis, eunuchis, ſuæque cuſtodiæ. Publicis conviviis aliam habebat Sultanus Regiam, aliam in qua exterarum gentium legatis & reſponſa dabat, & ſuas opes magna pompa ceremoniisque oſtentabat: aliam rurſus aulæ Regiæ ſatraparum domicilio conſtitutam: verùm hæc omnia noſtro tempore

Sely-

Selymus Ægypto devicta ad nihilum redegit.

Alcairi civium ritus, ac mores.

QVi Alcairum incolunt cives, feſtivi cùm primis ſunt homines, jucundi, genialem agentes vitam, multa promittentes, tametſi pauca admodum præſtent. Mercaturæ ac mechanicis artibus dant operam, non tamen ſolo natali excedunt. Plurimi ſtudio legum incumbunt, artium pauciſſimi. Quamvis collegia perpetuò ſtudioſis referta ſint, exigui tamen ad frugem perveniunt. Cives hyeme laneis pannis goſſypio ſuffultis veſtiuntur: æſtate interulis telæ ſubtilioris,cui plerique lineam veſtem ſericeis coloribus variegatam, plerique undulatam ſuperinduunt, magno caput Indici veli tegmine operientes. Fœminæ pretioſas induunt veſtes, frontem & collum ſertis gemmeis ornantes ſuperbæ prodeunt, caput magni pretii calantica anguſta & longa ceu tubo unius palmi altitudine contegentes. Pallas geſtant laneas ſegmentatas, peranguſtis manicis, artificioſe acu inſignitas, quibus obducunt linteola exquiſitiſſimæ telæ goſſypinæ Indicæ. Caput velant panniculo nigro ac ſubtili, atque nonnihil hirſuto, ſub quo viros conſpicientes, à viris ipſæ videri nequeant.

queant. Pedes ocreis urbanis, pulcherrimisq; crepidis Turcico more calceant. Tantum verò ambitionis & pompæ hæ mulieres præ ſe ferunt, ut nulla vel nere, vel coquinari dignetur: quare maritum ab obſopæis cibaria cocta emere convenit: pauciſſimi enim præter eos qui numeroſam alunt familiam, culinariam domi exercent. Plurimum quoque uxoribus facultatis permittunt ac licentiæ: marito enim in tabernam conceſſo, uxor ſumptuoſo veſtium apparatu exornata, pretioſisque ſuffita odoribus, civitatem animi gratia obambulat, cum parentibus vel amicis confabulatura. Aſinis libentius quàm equis utuntur, qui molliter incedere edocti, gradarios equos inceſſu facilè antecedunt. Hos pannis elegantiſſimis conveſtiunt, ac mulieribus in vecturam locant, unà cum puero ductore & plerisque curſoribus. Hanc civitatem, velut alias plerasque, magna hominum vicatim res eſculentas vænum portantium turba obambulat. Plurimi item aquam vænalem camelorum dorſis utribus ſuperimpoſitam circumferunt: civitas enim (ut dixi) duobus paſſuum milibus à Nilo diſſidet. Alii utrem perelegantem cum æreo ad foramen calamo geſtant, & manu pateram murrhinam ferentes,

tes,aquam vænalem proclamant,quam potores in ſingulos hauſtus trunciо exſolvunt. Alii pullos gallinaceos vænales certis menſuris vicatim emetiuntur, quos admirando enaſci procurant in hunc modum artificio. Ingentem ovorum numerum certis imponunt furnis per diverſa ſolaria exſtructis, quibus modico igne calefactis, poſt diem ſeptimum magna copia pulli enaſcuntur. Menſuræ porrò fundis carent,quas in emptoris ſporta poſitas, pullisq; gallinaceis refertas, ſublevant, pullis intra ſportam remanentibus. Cæterum qui pullos emunt,ubi pluſculis diebus aluerunt, pari modo vænales circumferunt. Obſopæorum tabernę in multam uſque noctem apertæ ſunt: reliqui verò artifices officinas ante horam vigeſimamtertiam occludunt, atque ex ſuburbio in aliud animi gratia deambulant. Cives ut plurimum in familiari colloquio verbis obſcœnis ac fœdis gaudent: atque, ut cætera ſilentio prætercam, non rarò evenit, uxorem coram Iudice de raris mariti congreſſibus expoſtulare, unde perſæpe & naſci divortia, & aliis jungi maritis (quod Mahumetano licet dogmate) vidimus. Inter manuarios artifices, ſi quis in ſuo opificio novi quidpiam & ingenioſi primus adinvenerit,

nerit, caſacco holochryſeo veſtitur, ac diverſo per ſingulas officinas tibicinum genere comitatus ceu triumphans deducitur, ab omnibus nonnihil pecuniæ gratis accipiens. Hujuſmodi olim vidi magno inſtrumentorum muſicorum apparatu ceu triumphantem deduci, quòd pulicem quem in charta demonſtrabat, catena vinxiſſet. Cæteris in rebus civés ignaviſſimi ſunt: nullũ enim armorum genus domi habent, imò nec vix cultellum quo caſeum diſſecare queant. Quòd ſi plerunque rixari contingat, mutuò ſe pugnis adoriuntur, numeroſa hominum turba eò accurrente conflictus videndi gratia, non diſceſſura priuſquam reconciliati fuerint. Bubali carne, magnaque leguminum copia utplurimum veſcuntur: convivium apparaturi ſi familia ſit exigua, mantile breve ac rotundum diſtendunt: ſi copioſa, longum, veluti in Principum aulis. Inter varia quæ iſthic profitentur dogmata, Maurorum ſecta viget, Chenefiam vocant: hi equina veſcuntur, quorum lanii ubi equum claudicantem aut luxatum reſciverint, confeſtim emunt, & ſaginatum mactant, magnoque vulgi concurſu carnes diſtrahunt. Hujuſmodi ſectam Turcæ, Mamaluchi, majorque Aſiæ pars ſuſtinent, & quamvis

vis eam ipſam rem Turcis impunè facere liceat, non tamen conſueverunt. Quatuor Ægyptus & Alcairum ſectas ab invicem tam in canonicis quam politicis legibus differentes, fovet, tametſi ex Mahumetano dogmate trahant principium. Quatuor enim quondam fuere eruditione ac doctrina præſtantes viri, qui ingenii acumine modum invenerunt particularia determinandi ſub univerſalibus à Mahumete deſcriptis. Horum ſingulo pro arbitrio licuit Mahumetanum dogma interpretari, atque ad propria ſenſa pertrahere, quare opinionibus inter ſe meritò diſſident: qui propter eorũ canones plurimum apud plebem exiſtimationis nacti, initium quatuor prædictis ſectis dedere:quarum unam quiſq; Mahumetanorum tuetur, quam poſtea deſerere, aliique inſiſtere nequit, niſi vir fuerit doctrina cùm primis præcellens, quiq; rationes & cauſas dinoſcat. Quatuor ſunt item apud Alcairum Iudicum præfecti, qui de gravioribus ſaltem cauſis ſententiam ferunt: his innumeri ſubſunt per omnes urbis vicos Iudices, qui de leviuſculis contentionibus diſcernunt. Quòd ſi litigatores diverſæ religionis eſſe contingat, qui primus adverſarium coram ſui vici Iudice in jus vocaverit, eò conten-

dunt: cæterum alteri de illius ſententia ad quendam ſupra quatuorviros conſtitutum, provocare licet, Eſlàfichiæ (ut vocant) ſectæ Præſidem: cui quatuorvirorum & inferiorum Iudicum placita pro ſua in eos autoritate abolere permiſſum eſt. Verùm ſi quiſpiam contra ſuæ religionis præceptiones quidpiam intentare audeat, à ſuæ religionis Iudice graviter plectitur. Similiter & prædictarum ſectarum ſacerdotes, cùm in orandi norma velut & in aliis ab invicem differant, ob eam rituum diſcrepantiam, mutuo ſe odio non proſequuntur, nec fovet inimicitias incondita vulgi multitudo: aſt homines ſcientia & ratione præditi, quique ſtudiis incubuere, perſæpe ſermones inter ſe conferunt, & privatis in rebus quiſq; quam fovet ſectam ut præſtantiorem aſſerit, ita ſolidis quoque argumentis confirmare audet, nemine quatuor præfatos doctores conviciis lacerare, graviſſima mulcta conſtituta, præſumente: tametſi eandem omnesfidem ſuſtineant, nempe Haſhari Mahumeticorum Theologorum canones, qui univerſa Africa, potioriq; Aſiæ parte obſervantur, præterquam in Sophi Perſarum Regis dominio, quem hos canones contemnentem hæreticum ſchiſmaticumque reputant.
Vnde

Vnde porrò tanta opinionum differentia inter quatuor præfatos doctores dimanarit, tædioſum ac prolixum recenſere eſſet: verùm qui his afficitur, mea legat de Mahumetis lege ac fide commentaria, juxta Malichi diſciplinam, magnæ eruditionis virum, Medina Talnabi, ubi Mahumetis corpus viſitur, oriundum: quam quidem diſciplinam univerſa Syria, Ægyptus, & Arabia ſuſtinet: qua ſi quis oblectabitur, abundè ſibi ſatisfactum in iis comperiet. Sceleratis hominibus gravia & crudelia infligunt, præcipuè in curia Regis, ſupplicia. Furem damnant ſuſpendio. Homicidium proditoriè perpetratum, hunc in modum plectunt: Tortoris miniſtri reum alter pedibus, alter capite comprehendunt, tortor vibrato enſe corpus in duas partes diſſecat, & partem capiti annexam confeſtim foco calce viva referto ſuperimponit: res verò admiratione digna ac relatu cum primis horrenda eſt, hujuſmodi truncum ad quartũ horæ ſpatium ſingulis tum loquens, tum reſpondens ſupervivere. Graſſatores verò ac ſeditioſos vivos excoriant, ac pellem furfure oppletam donec hominis formam referat conſuunt, quam camelo impoſitam per ſingulos urbis vicos flagitium ab eo commiſſum pro-

mulgantes circumducunt: quo ſupplicij genere nuſquam gentium ullum vidi crudelius, quod difficulter ſpiritum effundere poſſit reus: verùm ſi ferro carnifex umbilicum tangit, confeſtim exhalat animam: quod tamen abſque præfecti juſſu facere non poteſt. Qui in carcere ob æs alienum ſervantur, ſi minus ſint ſolvendo, carceris præfectus creditoribus pro illis diſſolvit, ac miſeros ergaſtulo recluſos, ſingulis diebus catenis vinctos, nonnullisque pueris comitatos, eleemoſynæ corrogandæ gratia vicatim deduci jubet, quæ ad præfectum redit, tantum iis relinquens quantum vitæ admodum tenuiter tranſigendę vix ſufficiat. Vrbem quoque circumeunt nonnullæ vetulæ clamitantes, quibus, tametſi intelligi non poſſint, cura incumbit, mulieres juxta Mahumetis præſcriptum incidere: quem ritum in Ægypto ſaltem & Syria obſervant.

Sultanum creandi ritus, deque ejus magiſtratuum ratione.

SVltani dignitas & potentia mirabilem olim in modum excelluit, verùm à Selymo Turcarum Imperatore anno, ni fallor M D XVII. everſa eſt, immutatis Sultani univerſis inſtitùtis ac legibus: at quoniam ſtatim ab ea rerum & fortunæ viciſſitudine ter mihi Ægyptum pera-

peragrare contigit, non abs re facturus videor, ſi de Sultani aula quæ compertiſſima habui, nonnihil dixero. Ad hunc dignitatis gradum eligi ſolebat nobiliorum Mamaluchorum unus. Mamaluchi porrò omnes ex Chriſtianis conſtabant, in pueritia apud Circaſſiam Ponti Euxini provinciam à Tartaris furto ſublatis, & Caphæ Tauricæ Cherſoneſi oppido divenditis, unde Alcairum à mercatoribus abducti, à Sultano emebantur, quos baptiſmo confeſtim abjurato, in Arabico ac Turcico idiomate militarique diſciplina inſtitui procurabat, unde paulatim per ſingulos honorum gradus evehebantur, donec ad Sultani dignitatem pertingerent. Hujuſmodi verò conſuetudo, qua Sultanum & Mamaluchum & conditione ſervum eſſe cavetur, ſemitrecentis abhinc annis initium cepit, nempe cùm potentiſſimi illius Saladini familia, cujus nomen Chriſtianis adeò formidoloſum extitit, ad paucos jam redacta intermoreretur. Cùm ultimus Hieroſolymorum Rex de Alcairo occupanda cogitaret, quæ propter Califæ aut Pontificis qui ſolus præerat ignaviam, ei ſe tributariam facere meditaretur, Legiſperiti ac Iudices Pontificis conſenſu Azedudin principem Aſiaticum ex Cordis gentibus, qui ut

Arabes in tentoriis habitabant,cum Saladino filio & L. equitum milibus evocarunt. Saladinum verò tametſi ætate inferiorem ob inſignem ejus fortitudinem, atque in re militari præſtantiam, exercitus imperatorem crearunt: facultate permiſſa,ut cuncta Ægypti vectigalia &c reciperet, & pro ſuo arbitrio expenderet. Facta tandem in Chriſtianos expeditione, incruentam de iis victoriam adeptus, Hieroſolyma, totaque Syria exegit. Saladino autem Alcairum reverſo in mentem ſubiit, ejus dominium uſurpare: quamobrem trucidatis Pontificiæ cuſtodiæ præfectis, penes quos rerum ſumma apud Ægyptios verſabatur, Califam ſeu Pontificem è medio ſuſtulit, quòd is præſidio deſtitutus, venenum illi propinandum curaſſet, ſeque confeſtim in Califæ Bagaded legitimi Pontificis clientelam dedit: quo tempore Alcairi Califæ principatus, qui Pontificatum annis CCXXX. perpetua ſucceſſorum ſerie protraxerat, intercidit, ac penes Bagadedæ Califam legitimum Pontificem remanſit. Sublato hoc Califarum aut Pontificum ſchiſmate, exorta eſt inter Bagadedæ Sultanum & Saladinum diſcordia, qui Alcairi principatum invaſerat, quod Bagadedæ Sultanus olim Mazandraniæ & Evariziniæ

niæ provinciarum ad Gangem princeps, Aſiatica quadam gente ortum trahens jus in Alcairi dominium referret, qui Saladino bellum inferre cogitans, à Tartaris in Coraſana Regione excurſiones facientibus detinebatur. Saladinus viciſſim veritus ne Chriſtiani acceptam à ſe injuriam ulturi, expeditionem in Syriam pararent, copias perpendens ſuperiori bello magna parte tum occiſas, tum peſtifera lue præter nonnullos qui Regni gubernationi præerant ſublatas, mancipiis in Circaſſia coëmendis, quos Armeniæ Reges tum temporis rapiebant & Alcairũ vendendos mittebant, intentus eſſe cœpit: quos abjurata fide, militari diſciplina, Turcicoque idiomate, nempe Saladini proprio, imbui faciebat: quæ quidem & fortitudine & numero in tantum excreverunt, ut & ſtrenui militis, & periti militiæ ductores, regnique adminiſtri evaſerint. Saladino in fata conceſſo, principatus penes ſuam familiam annis CL remanſit, ſucceſſoribus eandem emendorum mancipiorum conſuetudinem obſervantibus: at collapſa Saladini familia, ſervi Piperem magnæ fortitudinis Mamaluchum conſentientibus ſuffragiis in ſuum principem ac Sultanum cooptarunt: quam exinde conſuetudinem adeò inviolatè

obſervarunt, ut nec Sultani filius nedum Mamaluchus eum dignitatis gradum conſequi potuerit, niſi olim Chriſtianus & fidem abjuraſſet, & linguas Circaſſiam ac Turcicam exactè loqui didiciſſet. Multi autem Sultani ſuos in pueritia filios in Circaſſiam morum ruſticorum ac linguæ perdiſcendæ gratia ablegarunt, ut principatui aliquando forent accommodi, ſpe ſemper tamen ſua Mamaluchis diſſentientibus eluſi. Hæc obiter de Mamaluchorum Regno, eorumque principe Sultano patria voce ad hæc uſque tempora nuncupato, dicta ſufficiant: de honorum ordinibus pauca compendioſe dicturi.

Eddaguare.

HVjus erat ſecunda poſt Sultanum dignitas, cujus partes erant Sultani vices gerere, & quemque in Magiſtratu vel intrudere, vel amovere. Familiam alebat ferè adeò numeroſam, atque ipſe Sultanus.

Amir Cabir.

TErtium à Sultano honoris locum obtinens, ſummi exercitus imperatoris officio fungebatur. Copias in hoſtes & vicinos Arabes conſcribebat, arces ac civitates præſidio firmans, cui liberum erat Regios theſauros neceſſariis in rebus pro arbitrio expendere.

Nai Beſſan.

SYriam quartus nomine Sultani adminiſtrabat, & Aſſyriæ vectigalia pro libito tum exigebat, tum neceſſariis in rebus impendebat, tametſi arcibus & propugnaculis ipſe Sultanus præſidia imponeret. Hic Sultano ſingulis annis aureorum, quos Saraffios vocant, aliquot millia exoluere tenebatur.

Oſtadar.

QVintus erat Palatii magiſter, cui tum Sultanò veſtes curare, tum familiæ universæ annonam resque neceſſarias ſuppeditare incumbebat. Solebant porrò Sultani huic officio provectæ ætatis hominem ex magnificentioribus ſuis virtuteque excellentioribus præponere, ſub cujus tutela ipſe olim educatus fuiſſet.

Amiri Achor.

SExtus curiæ tum equos & camelos, tum eorum phaleras & commeatum providebat: quos inter aulę familias pro cujuſque dignitatis gradu partiebatur.

Amiralf.

SEptimus è certis conſtabat ſatrapis, cujuſmodi in Europa Tribunos, vulgo Colonellos vocamus. Quiſque mille Mamaluchis præficiebatur, quibus tum acies cum hoſtibus confliẞuras dirigere, tum Sultani armis præeſſe incumbebat.

Amirmia.

OCtavo honoris gradu conſtituebantur nonnulli Mamaluchorum Centuriones, qui Sultanum tum equitantem tum aliquo armorum genere ſe exercentem, perpetuò comitarentur.

Chazendare.

QVæſtor nonum tenebat locum, qui vectigalium rationes ad calculum revocabat, ac Sultano conſignabat, & nummos in quotidianos ſumptus neceſſarios, apud menſarios collocans, reliquum in Sultani arce reponebat.

Amirſileh.

PRæficiebatur decimus armorum Sultani cuſtodiæ, quæ magno incluſa atrio tum expolienda, tum renovanda curabat, cui multi ob id officium ſuberant Mamaluchi.

Teſtecana.

HIc Sultani veſtibus à magiſtro palatii conſignatis præeſſe jubebatur, quas pro voluntate principis diſtribuebat, quod quem Sultanus dignitatis ornaret gradu, eum pariter veſtiret. Veſtimenta porrò ex auro intextis gauſapinis vel ſericeis conſtabant: & quocunque pedem ferret, magna Mamaluchorum turba comitatus incedebat. Amplior erat magiſtratuum numerus: veluti quem Serbedare nominabant, cui

cui Sultani potus cura deferebatur, perpetuo aquas præſtantiſſimas tum ſaccharo dilutas, tum ex aromatibus compoſitas, apud ſe habens. Præterea Farraſini, hoc eſt, diverſi cubicularii; qui Sultani Regiam non minus pannis ſericis ac tapetibus, quàm neceſſariis facibus ac cereis exornatam continebāt, qui ambrâ commixti tam odoriferis ſuffitibus quàm lumini edendo deſerviebant. Adhæc quos Sebebathias, hoc eſt, præcurſores, & Taburchanias, nempe ſtipatores vocant, qui Sultano equitanti & in foro cauſas dicenti aſſiſtebant. Addaviæ, quos dicunt, impedimentis ſicubi proficiſceretur Sultanus, præerant: è quibus tortor eligebatur, & quoties de flagitioſis ſupplicium ſumendum eſſet, omnes tortorem artificii condiſcendi gratia comitabantur, partim homines vivos excoriandi, partim torturam ut delictum faterentur admovendi gratia. Eſuhæ, literis Alcairo in Syriam deferendis vacabant, ac pedes in ſingulos dies ſexaginta paſſuum millia conficiebant, quòd inter Ægyptum & Syriam, nec montoſum, nec uligi noſum iter pateat, ſed ſabulo referta planities: at qui ſeriis de rebus literas deferebant, camelos inequitabant.

Sul-

Sultani militia.

SVltani porro militum quatuor erant ordines. Primus ex equitibus viris bellica virtute præſtantibus conſtabat: è quibus civitatum arciumque præfecti à Sultano creabantur. Stipendium plerisque ex Sultani ærario in prompta pecunia, plerisq; in vicorum & arcium vectigalibus aſſignabatur. Secundus erat pedeſtris militiæ ordo, nulla præter enſem gerens arma, quibus pariter è Sultani fiſco ſtipendium perſolvebatur. Tertius ordo gratis militabat, nihil præter victum referens: verùm concedente in fata Mamalucho quopiam, ex eorum numero quibus neceſſariis de rebus ad vitam proviſum eſſet, hi in ejus locum ſuccedebant. Vltimo ordini Mamaluchi tyrones inſcribebantur, Turcici aut vernaculi idiomatis adhuc ignari, & qui nullum ſuæ dexteritatis adhuc ſpecimen ediderant.

Magiſtratus præcipuis Regni curis conſtituti. Nadheaſſe.

HVjus erat ceu ærarii præfecti dignitas: nam totius Regni vectigalibus ac teloniis redimendis præerat, & cenſus quæſtori conſignabat. Quin & ipſe apud Alcairum Publicani officio fungebatur, ex quo ingentem ſibi vim pecuniarum conflabat: tametſi hanc nemini

mini functionem adminiſtrare liceret, niſi Sultano centũ prius aureorum Saraffiorũ quos vocant milia perſolviſſet, quæ poſtea intra ſemeſtre recuperabat.

Chetebeeſſere.

PRæterquam quòd Sultano hic à ſecretis foret, cujus partes erant Regis nomine literas dictare ac reſpondere, incumbebat etiam cenſuum rationes omnium Ægypti agrorũ ſubducere, eamque pecuniam à ſuis præfectis colligere.

Muachih.

ERrat hic pariter Regi à ſecretis, ſed inferioris conditionis, tametſi Sultano fidelior. Huic onus imponebatur alterius ſcripta, tum recognoſcere, tum ſi juxta Sultani mentem eſſent animadvertere, quibus Sultani nomine tandem ſubſcribebat. Verùm alter tot amanuenſes ſcribendi uſu peritos habebat, ut rarò Muachih quidpiam cancellandum contingeret.

Muhteſib.

HVic tum frumento, tum annonæ precium deſignare committebatur: quod partim pro Nili incremento, partim pro ratione navigiorum ex Errifia & Sahidica provincia adventãtium aut deprimebat, aut extollebat, prævaricatores multis à Sultano conſtitutis afficiens. Cum Alcairi agerem, intel-

lexi per ſingulos dies hunc exigere circiter mille Saraffios: non ſolum ex Alcairo, verùm ab omnibus Ægypti civitatibus & locis, quibus ſuos præficit adminiſtros ſibi tributarios.

Amir el Cheggi.

HVnc non minoris oneris quàm ſummæ dignitatis gradum, Sultanus in Mamaluchorum tum dexterrimum, tum potentiſſimum collocabat: cui præfectura dabatur profectionis, quæ ſingulis annis Alcairo Mecam fiebat, quam is abſque magno rei familiaris diſpendio peragere nequibat, quod Mamaluchorum cohorte ſtipatus, ſolenni pompá incedens genio indulgeret, & trimeſtris ſpatio graviſſimos ſumptus, abſque ulla Sultani & viatorum repenſatione toleraret. Alii aliis ornabantur dignitatibus, quas ſigillatim recenſere ſupervacaneum duxi.

Geza civitas.

GEza civitas ad Nili ripam è regione civitatis veteris exſtructa, à qua per Nili Inſulam ſeparatur, populo tum frequenti tum urbano exculta eſt. Pulcherrimam reddunt crebra à Mamaluchis Alcairi turbam ac ſtrepitum vitantibus fabricata palatia, artificum quoque & mercatorum copia, maximè pecoris ex Barcæ montibus acti, cujus ducto-

ductores Arabes, ne flumen lintribus trajiciant, mercatoribus & Alcairi laniis eam ob cauſam huc accurrentibus, divendunt. Civitatis delubrum & elegantiora ædificia ad Nili ripam conſtructa ſunt. Circum horti patent dactyliferi. Qui ex Alcairo mechanici quæſtus faciendi gratia matutino tempore adveniunt, ſub veſperam domum revertuntur. Hàc per deſertum arenaceum itur ad Pyramides, nempe ad priſcorum Ægypti Regum ſepulchra, quo in loco Memphin olim exſtitiſſe aſſerunt. Iter licet ſtagnis ac frequentibus puteis Nili incremento confectis ſit permoleſtum, parvo tamen negotio experti ac fidi comitis auxilio ſuperari poteſt.

Muhallaca.

MVhallaca exigua ad Nilum civitas, priſcorũ Ægyptiorum ſæculo conſtructa, tribus diſtat à Civitate veteri paſſuum milibus. Viſitur in ea prope Nili ripam templum ſtructuræ magnificæ, & varia pulchri operis ædificia. Dactylis abundat & ficubus quas vocant Ægyptiis. Incolæ verò eoſdem ferè ſervant ritus, quos Alcairi cives.

Chancha.

CHancha civitas ampla in deſerti initio, qua ad Synai montem itur, ſexto ab Alcairo miliari conſtructa, pulcherrimis

rimis ædificiis, delubris, & collegiis referta eſt. Quicquid agri inter hanc & Alcairum interjacet, creberrimis dactylorum poſſeſſionibus exultum eſt: cæterum à Chancha ad montem Synai, centum & quadraginta miliarium intercapedine, nulla reperitur habitatio. Incolæ mediocriter opibus pollent: cùm enim profectio in Syriam paratur, huc populi caterva ex Alcairo convenit, res ad iter neceſſarias coëmptura, quòd in ejus agro præter dactylos nil proveniat. Duæ hic viæ patent publicæ, quarum altera in Arabiam, altera in Syriam ducit. Aquam non habet hæc civitas, præter eam quæ intra canales exundante Nilo remanet: qui ſi diſrumpantur, aqua excurrens in planitiem exiguos lacus efficit, quæ per certos aquæductus in civitatem fluens in ciſternas effunditur.

Muhaiſira.

EXigua hæc ad Orientem ſupra Nilum trigeſimo circiter ab Alcairo miliari exſtructa civitas, magnam ſeſamæ producit copiam plurimis referta molis, quibus è ſeſamæ granis oleum exprimunt. Incolæ potiſſimum agriculturam exercent, præter nonnullos qui mercaturæ dant operam.

Beni-

Beniſuaif.

BEniſuaif anguſta civitas, altera Nili parte quæ Africam ſpectat ædificata, centum viginti diſtat ab Alcairo paſſuum millibus. Planitiem habet lino & cannabi conſerendo cùm primis accommodam, quod iſthic adeò præſtans colligitur, ut Tunetum uſque Barbariæ oppidum exportetur. Hæc civitas univerſæ Ægypto linum ſuppeditat: ex quo telam exilem ac ſolidam conficiunt. Hujus agrum Nilus exundationis tempore continuò arrodit & imminuit, noſtra præcipuè tempeſtate, qua agros dactyliferos dimidia ſui amplius parte avulſit. Incolæ ut plurimum variis lini operibus ſeipſos occupant. Vlterius crocodili inveniuntur humanam carnem devorantes, velut in noſtra animalium hiſtoria tractabimus.

Munia.

IN eadem Nili ripa ſpectatur Munia elegantiſſima civitas, Mahumetanorum ſæculo, à Chalib præfecto pontificis Bagadedæ domeſtico edito loco conſtructa. Uvis optimis omnique fructuum genere abundat, qui tametſi Alcairum deferantur, recentes tamen propter loci diſtantiam pervenire nequeunt, quod hæc civitas CLXXX paſſuum millibus ab Alcairo ſit diſſita.

Pulcherrimis abundat ædificiorum ſtructuris ac delubris: Viſuntur in ea crebræ priſcorum Ægyptiorum ruinæ. Incolæ opibus valent, nam quæſtus gratia Goagam, uſque Nigritarum Regnum proficiſcuntur.

El Fijum.

HAnc vetuſtam civitatem Pharaonum unus ad exiguum Nili alveum ſublimi loco condidit iis temporibus quibus Hebræi Ægypto exceſſere, quos lapidibus expoliendis aliiſque ſervitutibus miſere affligebat. In hac ſepultum ferunt Ioſeph Iſraëlis filium, atque à Moſe fugientibus deinde Hebræis effoſſum. Magnam fructuum & olivarum producit abundantiam, quæ eſui accommodæ, oleo exprimendo prorſus habentur inutiles. Civitas urbana eſt & populo referta: plurimi in ea artifices, præcipuè verò textores agunt.

Manf Loth.

Ampliſſimam hanc & vetuſtiſſimam civitatem, Ægyptii condidere, à Romanis verò deſtructa Mahumetanorum tempeſtate reſtaurari cœpta eſt, verùm ea neutiquam qua prius magnificentia. Viſuntur in ea noſtro ſeculo craſſæ & eminentes columnæ ac porticus, inſculptis Ægyptia lingua verſibus. Iuxta Nilum rudera ſunt inſignis cujuſdam

ædificii, quod olim delubrum fuiſſe conſtat, è quibus cives nonnunquam aurea, argentea, & plumbea numiſmata effodiunt, altera parte hieroglyphicis notis, altera priſcorum Regum effigiebus inſignita. Ager cùm ſit fertilis, vehementi Solis æſtu aduritur, & à crocodilis plurimum infeſtatur, cujus rei occaſione civitatem à Romanis derelictam conjiciunt. Incolæ porrò mediocris ſunt fortunæ, mercaturam enim in regione Nigritarum exercent.

Aſioth.

VEtuſtam hanc civitatem, Ægyptii ad Nili ripam ducentis & quinquaginta paſſuum milibus ab Alcairo conſtruxêre. Admirandam reddit ejus vaſtitas, & antiquorum ædificiorum & epitaphiorum notis Ægyptiis inſcriptorum varietas, licet potiori ex parte evaſtata. Quo tempore Mahumetani civitatis dominium uſurparunt, plurimi eam heroes incolebant, nobilitate & divitiis ad noſtra uſque tempora illuſtris. Centum ferè in ea ſuperſunt Chriſtianorum Ægyptiorum familiæ, templa tria aut quatuor: extra civitatem verò unum viſitur monaſterium, à centum amplius monachis inhabitatum, qui carne aut piſcibus nequaquam veſcuntur, ſed oleribus, pane, & olivis.

Adipe quamvis non utantur, cibaria tamen ſatis lauta conficiunt. Monaſterium verò opibus pollet, exterisque illac iter facientibus cibum & hoſpitium triduo ſuppeditat, magnam alens pro hoſpitibus columbarum, pullorum, animaliumque copiam.

Ichmin.

ICHmin vetuſtiſſimam totius Ægypti civitatem, Ichmin filius Miſraim, qui à Chus filio Hen ortum duxit, ad Nilum qua parte Aſiam irrigat, trecentis ad Orientem ab Alcairo paſſuum milibus condidit. Hanc Mahumetani cùm primùm Ægypti dominium uſurpaſſent, propter cauſas in hiſtoria relatas adeò devaſtarunt, ut præter fundamenta ac rudera nihil in ea reliquerint: nam columnis & præſtantioribus lapidibus ad alteram Nili partem aſportatis, Munſiam, ut ſtatim dicemus, ex ejus reliquiis ædificarunt.

Munſia.

MVnſiam itaque ab altera Nili parte condidit cujuſdam Pontificis Præfectus, verùm nulla nec venuſtate neo elegantia, nam vici omnes anguſti ſunt. Æſtate verò tantum pulveris excitat ſolum, ut per eam ambulare non liceat. Frumento abundat & pecore. Hujus dominium poſſidebat Princeps quidam

Africanus ex Barbaris gentibus, cui nomen fuit Haoara, cujus anteceſſores Haoaræ principatum obtinuerunt. Quam civitatem conſecutum ferunt ratione ſingularis beneficii, quo ſervum Dalmatam Alcairi conditorem affeciſſet: non poſſum tamen adduci ut principatum credam penes eam familiam tam longo temporis ſpatio remanſiſſe. Solimanus verò nonus Turcarum Imperator, noſtra memoria ei hunc principatum eripuit.

Georgia.

GEorgia ampliſſimum olim fuit ac opulentiſſimum Chriſtianorum monaſterium, D. Georgii appellatione celebre, ſexto à Munſia miliario diſſitum. Monachi inhabitabant amplius ducenti, qui innumeros agros & paſcua poſſidentes, exteris pariter cibum præbebant, & quod è reditibus illis ſupererat, ad Alcairi Patriarcham transmittebant, qui inter pauperes Chriſtianos hæc diſtribui procurabat: verùm anno abhinc circiter centeſimo, peſtifera quædam lues Ægyptum invaſit, ejuſque monaſterii monachos omnes extinxit. Quamobrem Munſiæ Princeps monaſterium perpetuo muro cinxit, domosque fabricari inſtituit, quas diverſi generis tum artifices, tum mercatores in-

habitarunt. Ipſe quoque pulcherrimorum hortorum colliculis quibuſdam adjacentium amœnitate tractus, eò habitaturus perrexit: verùm Patriarcha Iacobitarum apud Sultanum querimoniam faciente, Sultanus aliud monaſterium eo loco conſtrui juſſit, quo olim Civitas vetus ædificata fuerat, tantumque penſionis illi aſſignavit, qua facillimè triginta poſſet alere monachos.

Chian.

CHian exiguam ad Nilum civitatem Mahumetani olim condidere, quam tamen nullus eorum inhabitat, ſed Chriſtiani Iacobitæ, qui vel agriculturam exercent, vel pullorum, anſerum, & columbarum nutritioni intenti ſunt. Superſunt in ea pleraque monaſteria Chriſtianorum, qui exteris pariter miniſtrant alimoniam. Ex Mahumetanis verò præter præfectum, ejusque familiam, nullum in ea reperire eſt.

Barbanda.

BArbandam priſci Ægyptii ſupra Nilum quadringentis circiter ab Alcairo paſſuum milibus exſtruxerunt. Hæc à Romanis vaſtata præter ruinas nihil exhibet, quæ potiſſimum Aſnam perlatæ ſunt, de qua nobis ſermo erit paulò inferius. Inter ruinas plurima

reperire licet auri argentique numiſmata, multa item Smaragdi fragmina.

Chana.

CHana vetuſta civitas ad Nili ripám ex adverſo Barbandæ ab Ægyptiis condita, mœnibus quidem cincta eſt, ſed è crudo lapide conſtructis. Incolæ vilis conditionis homines agriculturæ vacant: civitas autem frumento abundat. Huc merces convehuntur, quæ Alcairo Mecam adverſo Nilo feruntur: à mari enim Rubro per deſertum centum & viginti ſaltem paſſuum milibus diſtat, qua locorum intercapedine nihil prorſus aquæ reperire licet. In maris autem Rubri littore ad Choſſir portum, frequentia ſunt tuguria in quibus exonerantur merces: portus verò domunculæ ſtoreis contectæ ſunt. E regione Choſſir ab Aſię parte ſitus eſt Iambuh maris Rubri portus, ad quem viatoribus Medinam ſepulchro Mahumetis nobilẽ iter facientibus, convenire oportet. Chana porrò frumentũ ſuppeditat Medinæ ac Mecæ, quibus in locis maximam perpetuò patiuntur inopiam.

Aſna.

ASnam antiquitus Senam vocitarunt: quæ nominis immutatio ab Arabibus dimanavit, quorum idiomate Sena rem fœdam ac turpem ſignificat. Aſnam

igitur appellarunt, hoc eſt, pulchram & elegantem, quòd ſitu peramœno juxta Nilum ab Africæ parte conſtructa ſit: quæ tametſi à Romanis propemodum vaſtata exſtiterit, Mahumetanorum tamen ſæculo ita reſtaurata eſt, ut ejus incolæ tam frumenti & pecoris, quàm nummorum ditiſſimi evaſerint. In Regno ſiquidem Nubiæ partim adverſo Nilo, partim per deſerta mercaturam exercent. In hujus civitatis ambitu, maxima viſuntur ædificia, operisque admirandi ſepulturæ, cum epitaphiis tam Ægyptiis notis quàm Latinis characteribus inſculptis.

Aſuan.

ASuan amplam, vetuſtam, populoque refertam civitatem, Ægyptii ad Nilum octuageſimo circiter ab Aſna miliario Orientem verſus condidere. Solum habet frumento cumprimis accommodum. Cives mercimoniis exercendis deditiſſimos facit Nubiæ Regni propinquitas, in cujus confinio hæc ſita eſt civitas, ultra quam Nilus in exiguos lacus per ſubjectas planities diffuſus innavigabilis fertur. Eſt quoque deſerto confinis, quo ad Suachin Rubri maris portum itur, & in limitibus Æthiopiæ ſita: in qua tempore æſtivo immenſo Solis æſtu torrent incolæ,

fuſci

fuſci potiſſimum coloris, Nubiis hominibus & Æthiopibus commixti. Plurimas hic ſpectare liceat priſcorum Ægyptiorum ſtructuras, altiſſimas item turres, quas patrio nomine Barbã vocitant. Vlterius nulla nec civitas, nec memoratu digna reperitur habitatio, præter exiguos aliquot hominum fuſcorum vicos, quorum idioma Arabico, Ægyptio, ac Æthiopico permixtum eſt. Hi Bugis gentibus ſubditi, in campis ætatem degunt more Arabum, Sultani jugo liberi, apud quos ejus finitur dominium. Hæ ſunt præcipuæ urbes ad magnum Nili alveum ſitæ, quarum nonnullas vidi, nonnullas ingreſſus ſum, reliquas præterii: de quibus mihi ſemper ab incolis, & à nautis qui me Alcairo aduſque Aſuan convexêre, facta exſtitit certa narratio, quibuſcum Chanam reverſus, per deſertum ad mare Rubrum perveni, quod ad Iambuh & Ziddem Arabiæ deſertæ portus trajeci, de quibus cùm ad Aſiam ſpectent, ne extra Africam noſtram digrediar, loqui ſuperſedeo: ſi Numine tamen aſpirante vita mihi largior obtigerit, Aſiæ regiones à me perluſtratas deſcripturus ſum, velut Arabiam Deſertam, Fœlicem, ac Petream, Ægyptum Aſiaticam, Babyloniam, Perſiæ, Arme-

niæ, ac Tartariæ partem, quas in ætate juvenili & vidi & percurri. Tum ultimam quoque meam à Feſſa Conſtantinopolim profectionem, hinc in Ægyptum, atque inde in Italiam, in qua plurimas conſpexi Inſulas: quas omnes meas peregrinationes ab Europa favente Domino in patriam reverſus particulariter deſcribam: operis initio præſtantiores Europæ & Aſiæ à me luſtratas regiones collocans, quas Africa hæc mea ſubſequetur, ut ſtudioſos qui rerum cognitione oblectantur, meis peregrinationibus adjuvem.

LIBER NONVS.

In quo de præcipuis Africæ fluminibus, animalibus, ac fruticibus agitur.

Tenſiſt flumen.

TENSIST fluvius, ut à Barbaria occidua Africæ Regione ſumamus exordium, ex Atlantis montibus qua Hanimmeæ civitati ſunt proximæ, hoc eſt in Marocci territorio verſus Orientem exoritur, & in Septentrionem per planities diffuſus in Azafi Duccalæ Regionis vico plurimis fluminibus auctior ſe in

Oceanum effundit. In hunc Siſelmel & Niſſis magna flumina confluunt, quorum alterum à Hanteta Marocci colle ſcaturit: alterum Atlante prope Maroccum exortum, per planitiem circum Maroccum fertur. Tenſiſt autem licet profundum ſit flumen, pleriſque tamen in locis vado transmeari poteſt, quamvis aqua ſtapedes ſuperet: at qui pedes eſt, nudus oportet trajiciat. Iuxta Maroccum pons cernitur à Rege Manſore conſtructus, & quindecim fornicibus diſtinctus: qui inter elegantiora totius Africæ ædificia recenſetur. Tres porro arcus ab Abu Dubus ultimo Marocci Rege ac Pontifice, quò tranſitum Iacobo primo Marinæ ſtirpis Regi impediret, diſrupti ſunt: cujus tamen conatus inanes fuiſſe temporum ſucceſſus oſtendit.

Teſeuhin.

TEſeuhin duo ejuſdem nominis flumina, ex monte Gugigidemo ſcaturiunt ternis ab invicem paſſuum milibus, & Haſcoræ tractus planitiem irrigantes, in Lebich amnem ſe exonerant. Hæc flumina ex eodem monte, ut dixi, originem ducunt: quorum alterum ſingulari numero Teſeut, utrumque verò plurali Teſeuhin appellitant.

Guadelhabit, hoc eſt ſervorum fluvius.

NAſcitur ex Atlante, inter excelſos ac gelidos montes, & per anguſtas ac ſcabroſas valles delabens Haſcoræ ac Tedletis confinia præterfluit, deinde in planitiem verſus Septentrionem extenſus, in Ommirabih flumen collabitur. Mediocris eſt magnitudinis verno præſertim tempore, cum nives liquefieri ſolent.

Ommirabih.

OMmirabih fluvius maximus, ex Atlante inter altiſſimos montes qua Tedles provincia Feſſano Regno confinis eſt, ſcaturiens, per certas planities Adachſun dictas fluit, deinde in anguſtas valles coarctatus, pontem elegantiſſimæ ſtructuræ ab Ibulhaſen quarto Marinorum ſtirpis Rege fabricatum alluit: hinc Meridiem verſus planities irrigat, quæ Regionibus Duccalæ ac Temeſnæ interjacent, donec ad Azamuri mœnia in Oceanum ſe exoneret. Hyberno ac verno tempore tranſvadari non poteſt, verùm adiacentium locorum incolæ, merces ac viatores quibuſdam ceu raſtris, utribus ad utramq; ripam ſuperimpoſitis trajiciunt. Sub Maij finem, magnam copiam piſcium quos Itali Iaſchas vocant, in eo piſcantur,

tur, quibus Azamuro ſatiata, naves plurimas ſalitis piſcibus onuſtas in Luſitaniam abducunt.

Buragragus.

NAſcitur Buragragus ex uno montium ab Atlante procedentium. Plurimas tum valles, tum ſylvas præterfluit, exinde certis è collibus prodiens, in quandam planitiem extenditur, atque ad oppida Salam & Rabatum Feſſani Regni terminos ſe in Oceanum exonerat. Hæ porrò civitates alium portum non habent, præterquam in ejus fluminis faucibus, eumque ingreſſu adeo difficilem, ut niſi loci qualitatem optimè ſit edoctus nauta, facile in arena naufragium paſſurus ſit: quod utriuſque oppidi eſt vallum & munitio adverſus claſſes Chriſtianorum.

Bat.

BAt fluvius ex Atlante ſcaturiens, in Septentrionem per ſylvas & montes extenditur, tum certis collibus egrediens, in planitiem Azgaris provinciæ ſe diſpergit, atque hinc in paludes, lacus & valles aquaticas deſinit, in quibus anguillas innumeras, & maximas quas vocant laſchas piſcantur. Accolæ pecuariam exercentes ex pecore & piſcatione victum quærunt, atque ex magna lactis, piſcis, ac butyri, quibus veſcuntur

copia,

copia, morphææ morbo plurimum ſunt obnoxii. Perpetuò hic fluvius vadari poteſt, præterquam cùm imbrium frequentia & liquefacta nive turgidior grandeſcit.

Subu.

SVbu fluvius in Selilgo monte Cheuz provinciæ Regni Feſſani exoritur. Scaturit ex maximo fonte in horrida ſylva, plurimosque montes & colles præterfluit: hinc in planum extenſus, ſex à Feſſa miliaribus planitiem irrigans Habat & Azgar Regiones diſterminat, tandem juxta Mahmoram locum Salæ propinquum in Oceanum provolvitur. In hunc plurimi fluvii ſe exonerant, inter quos Guarga & Ador ex Gumeræ montibus originem ducunt, reliqui ex montibus qui in Tezæ ſunt principatu, proveniunt. Licet aquoſus ſit, multis tamen in locis vadari ſe permittit, verùm hyeme ac vere transmitti non poteſt niſi periculoſis quibuſdam lintribus. Qui porrò Feſſanam urbem fluvius præterfluit, hunc pariter ingreditur, patrio vocabulo Margaritarum flumen appellatum. Subu autem piſcium maximam præbet copiam, præſertim laſcharum, quæ iſthic viliſſimæ ſunt. Quâ in Oceanum ſeſe exonerat lato ſimul ac profundo oſtio diffuſus,

ma-

magnas etiam naves admittit, ut à Luſitanis & Hiſpanis comprobatum eſt: poſſet quoque navigari ſi accolarum inſcitia id perciperet, quin ſi Feſſani mercatores grana quæ per Azgaram Regionem vehunt, navigio deferenda curarent, Feſſæ dimidio minoris vænirent.

Luccus.

LVccus ex Gumeræ montibus originem ducens ad Occidentem per planities Habatæ & Azgaræ Regionum diffunditur, deinde Caſarum El cabirum præterfluens, juxta Haraidem Azgareæ civitatem ad Habatæ confinia in Oceanum labitur: in cujus oſtio eſt civitatis portus ingreſſu difficillimus.

Mulullus.

MVlullus flumen ex Atlante inter limites Tezæ ac Dubdu ſcaturiens, per planities Terreſtam & Tafratam aſperas ac ſteriles fluit, deinde in Muluam fluvium ſe exonerat.

Mulua.

MVlua inſignis fluvius, fontes habet in Atlante, in Regione Cheuz, vigintiquinque plus minus à Gerſeluin oppido paſſuum milibus, & aſperas ſterileſque planities irrigans, per medium deſerti Angad & Gared labitur, dein Beni leznatem montis radices alluens,

luens, in mare Mediterraneum non procul ab oppido Chaſaſa ſeſe effundit. Hic fluvius æſtivo tempore ſemper transvadatur, in cujus oſtio ſelectiſſimi capiuntur piſces.

Za.

ZA fluvius in Atlante exortus, per certam planitiem in deſerto Angad ad Feſſæ & Telenſin Regnorum limites diffunditur: quem licet maximè profundum, nunquam tamen turgidum vidi. Piſcibus abundat, verùm accolæ piſcandi apparatu deſtituti, iis inſidiari non poſſunt, aquis lucidis exiſtentibus iisque piſcationi incommodis.

Teſne.

TEſne amniculus in montibus ad limites Numidiæ exortus per deſertum Angud Septentrionem verſus perpetuo curſu in Oceanum quindecim à Telenſino paſſuum milibus fertur, neque in eo quicquam præter exiguos piſciculos invenitur.

Mina.

MIna fluvius mediocris, ex vicinis Tegdent montibus labens, Bathæ civitatis campos irrigat, inde ad Septentrionem in Oceanum provolvitur.

Se-

Selef.

SElef magnus fluvius ex Guanſeris montibus originem ducens, per incultas planities ad confinia Regnorum Ténez ac Teſenſin labitur, atque hinc Mezagranũ à Muſtugani diſterminans, mare Mediterraneum ingreditur, in cujus faucibus ſelecti omnis generis piſces capiuntur.

Seſſaia.

SEſſaia amniculus ex Atlante proveniens ac Metegia planitiem Algeriæ vicinam alluens juxta vetuſtum oppidum Temendefuſt in mare Mediterraneum fluit.

Flumen quod Magnum dicitur.

NAſcitur ex montibus provinciam Zab attingentibus, & per montium præcipitia deſcendens, tertio à Bugia miliari in Oceanum fertur. Non exundat præterquam imbrium ac nivium tempore: neque ſolent in eo piſcari Bugienſes, mari licet proximi.

Suſmare.

NAſcitur in montibus Auras montem contingentibus, & per ſteriles campos labens in territorio Conſtantinæ civitatis egreditur, cujus ripam alluens, fluviolum exiguum in ſe recipit, deinde Septentrionem verſus, per colles & montes fertur in Oceanum, ubi

rus Chollo oppidi à rure Gegel caſtri diſterminat.

Iadog.

IAdog fluviolus, ex montibus Conſtantinæ proximis ſcaturit, & per eoſdem montes Orientem verſus prolabens, juxta Hipponam in Oceanum effunditur.

Guadilbarbar.

IN montibus oritur, agrum civitatis Vrbs attingentibus, & per colles & montes labens, adeò flexuoſe fertur, ut iis qui Hippona Tunetum iter faciunt, amplius vigeſies trajiciendus ſit, abſque ullo pontium aut lintrium adminiculo. Tandem in Oceanum ſeſe juxta deſertum Tabracæ portum, quindecim circiter à Bege civitate paſſuum milibus exonerat.

Megerada.

MEgerada fluvius maximus in montibus Tebeſſæ civitati vicinis, ad confinia provinciæ Zeb oritur, ac Septentrionem verſus perpetuo fertur curſu, donec ad Garil Melch locum à Tuneto quadraginta paſſuum milibus diſtantem in Oceanum ſe exoneret. Imbrium tempore adeò excreſcit, ut à viatoribus nonnunquam biduo aut triduo ad ejus ripam, donec decreverit exſpectandum ſit, quòd nec cymbarum,

nec pontium uſum habeant, præcipuè ſexto à Tuneto miliari. Perſpice quantum & animi & ingenii vigore ab antiquis Afris degenerarint noſtri, qui toties populo Romano tremorem & pavorem incuſſerunt.

Capis.

IN Meridionali quodam deſerto exoritur, ac per certas planities arenaceas currens, juxta ejuſdem nominis oppidum in Oceanum labitur. Aquam habet ſalſam adeoque calidam, ut qui ex ea potare voluerit, horæ ſpatio donec tepeſcat ſit abſtinendum. Hæc ſunt inſigniora Barbariæ flumina, quare hinc ad Numidiæ deſcriptionem properandum eſt.

FLVMINA NVMIDIÆ.

Sus.

SVs magnum flumen ex Atlantis montibus qui Heha à Sus terminant, ſcaturit: & Meridiem verſus inter eoſdem montes labitur in prædictæ Regionis campos prodiens, deinde in Occidentem effuſus, ad Gurtueſſem locum Oceano proximum ſe exonerat. Hyeme exundans plurimum agri evertit, æſtate alioquin exiguus.

Dara.

DAra ad confinia Haſcoræ in Atlante exortus, in Meridiem fluens Dara provinciam alluit: hinc per deſertum labens in certos campos & prata diſpergitur, in quibus propter herbæ copiam Arabes ſuos camelos pabulantur. Æſtate adeo exiccatur, ut neque calceos in ejus tranſitu madefacias: hyeme autem ita excreſcit, ut nec lintribus trajici poſſit: fervente vero Solis æſtu, ejus aqua guſtu amara eſt.

Zis.

ZIs in Atlantis montibus à Zanaga populo habitatis naſcitur, ac per montes plurimos in Meridiem labens, Gerſeluin civitatem præterfluit, deinde rura Chenegæ Mergaræ & Retebæ irrigans, territorium Segelmeſſæ civitatis ingreditur, cujus quoque poſſeſſiones alluit: hinc in deſertum juxta Sugahila caſtrum profluit, atque exinde lacum in medio arenæ format omni habitatione vacuum, quem tamen obire ſolent Arabes venatores, quod hoc in loco maximam prædam agant.

Gir.

GIr flumen in Athlante pariter exortum per deſerta aliquot Meridiem verſus labitur, & Benigumi populos irri-

irrigans, in medio deſerti lacum pariter efficit.

In principio noſtri operis, cùm de Nigro flumine in Africę diviſione mentionem habuerimus, ſuperfluum erit hic repetere: quare ad Nili deſcriptionem tranſeamus.

Nilus.

MIrabilis eſt profectò Nili curſus, ſtupendis animalibus ac monſtris refertus, cujuſmodi ſunt equi & boves marini, crocodili, atque id genus aliæ crudeles feræ, ut inferius recenſebimus, quæ nec Romanorum nec Ægyptiorum ſæculo tam noxiæ erant ut hac tempeſtate: verùm deteriores effectæ ſunt, ex quo Mahumetani Ægyptum occuparunt. Scribit Meſhudius in opuſculo rerum memorabilium ſui temporis, inventam eſſe Humethi Thanlonis filii ſæculo, qui Giſaris Mutanichil Bagadedæ Pontificis in Ægypto Suppræfectus anno Hegiræ CCLXX exſtitit, plumbeam ſtatuam magnitudinis crocodili, in ruderibus delubri Ægyptiaci, notis hieroglyphicis inſignitam, certiſque conſtellationibus adverſus crocodilum obnoxiam, quam cum Suppræfectus diſrumpi juſſiſſet, crocodilos hominibus inſidiari cœpiſſe. Verùm qua ratione crocodilos ab Alcairo

ad mare uſque Mediterraneum non eſſe perinde noxios eveniat, penitus ignoro: cùm ii qui adverſo flumine feruntur, plurimos homines occidant ac devorent. Sed ut ad Nilum revertamur, quadraginta diebus ut diximus, creſcit, hoc eſt, ad decimumſeptimum menſis Iunii: ac totidem decreſcit. Nam in ſuperiori Æthiopia cùm in Maij initio denſiſſimè pluat, aquæ curſus per integrum Majum & Iunii partem priuſquam Ægyptum perveniat, retardatur. De origine verò hujus fluvii variæ ſunt opiniones, omneſque incertæ. Nonnulli in Lunæ montibus ortum ducere affirmant, alii ex incultis planitiebus ad radices prædictorum montium, ex plurimis fontibus magno intervallo ab invicem diſſitis ſcaturire. Cæterum priores affirmant Nilum maximo impetu ex montibus præcipitem in ſubterraneos meatus ferri, eoſque fontes efficere. Vtraque harum opinionum falſa eſt: neque enim quiſquam vidit unde Nilus trahat originem. Mercatores Æthiopes, qui in Dancala oppido negotiantur, aſſerunt Nilum Meridiem verſus in maximum lacum ita diſtendi, ut quà curſum ferat, dinoſci nequeat: atque hinc in plurimos ramos ſecari, qui per diverſos alveos diſ-

currentes, ad Occidentem & Orientem extenduntur, & viatores ne varios flexus poſſint circumire, impediunt. Affirmant quoque multi Æthiopes planities pariter ut Arabes incolentes, eorum pleroſque nonnunquam camelos quo tempore in Venerem feruntur amiſſos, Meridiem verſus circiter mille paſſuum milibus quæſiiſſe, perpetuoque eodem modo Nilum vidiſſe, hoc eſt, in frequentes lacus ramoſque diſperſum, atque plurimos montes deſertos ac ſteriles inveniſſe, in quibus Meſhudius reperiri ſmaragdos ait: quod mihi veriſimilius habetur, quàm de ſylveſtribus hominibus, eodem teſte, velut capreolis oberrantibus, atque in deſerto herbis more ferarum veſcentibus. Quod ſi omnia referrem, quæ noſtri Hiſtorici fabuloſe de Nilo dictarunt, Lectori tædium incuterem.

DE ANIMALIBVS.

DE animalibus tractaturus, ſingulorum hiſtoriam quæ in Africa habentur me recenſiturum non polliceor, ſed eorum ſaltem quæ vel non fert Europa, vel ab iiſdem ulla ratione differunt: ex ordine deſcripturus tam terreſtria quàm aquatica & volatilia, multa à Plinio raræ doctrinæ viro tradita

prætermiſſurus, tametſi in minutulis Africæ rebus, authorum qui ante eum ſcripſere vitio, nonnihil erraverit: verùm exiguus nævus omnem pulchritudinem elegantis ac venuſti corporis tollere non poteſt.

Elephas.

ELephas animal docile ac ſylvaticum, magna copia in ſylvis Nigritarum regionis invenitur. Solent magno numero confertim incedere, & ſi quenquam obvium habuerint, vel devitant, vel illi cedunt: at ſi quenquam injuria afficere velit, proboſcide ſublatum in terram dējicit, pedibus deculcans donec mortuum reliquerit. Tametſi animal ſit ingens ac ferox, magno tamen numero à venatoribus Æthiopiæ in hunc ferè modum capiuntur. Hi in denſis ſylvis ubi animalia quieſcere norunt, inter multas arbores ſeptum frequentium ac robuſtarum frondium conficiunt, parum intervalli ab altera parte vacuum relinquentes, cui portam quæ fune levari poteſt in plano inſtar raſtri diſtenſam affigunt, parvoque negotio paſſum occludunt. Elephas itaque ſub frondibus quietem capturus, ſeptum ingreditur, quem attracto fune conſtrictum, venatores ex arboribus deſcendentes ſagittis confodiunt, denteſq; extra-

trahunt ac vendunt. Cæterum ſi elephantem ſeptum evadere contingat, quotquot reperit homines, interficit. Alio modo in Æthiopia ſuperiori & India elephantibus inſidiantur, quem, ne lectori tædium ingeram, prætermitto.

Giraffa.

ANimal eſt adeò ſylvaticum, ut rarò videri poſſit, nam inter ſylvas ac deſerta, ubi alia non ſunt animalia, ſe recondit, atque homines videns in fugam fertur, tametſi non ſit multæ velocitatis. Capite camelum refert, auribus bovem, pedibus cervum: neq; à venatoribus ulla capiuntur, præterquam parva ac recens nata.

Camelus.

CAmelus animal blandum ac domeſticum maxima copia in Africa invenitur, præſertim in deſertis Libyæ, Numidiæ, & Barbariæ, ex quibus Arabes ſuas divitias ac poſſeſſiones æſtimant: & ſiquando de divitiis Principis aut nobilis cujuſquam ſermo fiat, poſſidere ajunt tot camelorum, non aureorum milia. Qui porrò camelos poſſident Arabes, heriliter vivunt ac liberè, utpote cum quibus in deſertis agere poſſint, ad quæ propter ariditatem nec Reges nec Principes pervenire valent. Hujus generis animalia in omnibus

orbis partibus viſuntur, nempe in Aſia, Africa, & Europa. Iis in Aſia utuntur Tartari, Cordi, Dalemii, & Turcomani. In Europa Turcici Principes, clitellis ac ſarcinis deferendis, quemadmodum & in Africa univerſi Arabes, tum qui deſerta Libyæ inhabitant, Regeſque omnes camelis annonam & impedimenta vehenda curant: verùm Africi cameli Aſiaticos excellunt, inediam enim quadraginta vel quinquaginta diebus perferentes, pabulum ſerotino tempore non attingunt, verùm exonerati in proximis campis herbam, vepretes, vel arborum frondes pabulantur, quod Aſiatici præſtare non valent, quos profectionem quandam auſpicaturos, obeſos & ſaginatos eſſe convenit. Experientia comprobatum eſt, camelos onuſtos iter quinquaginta dierum abſque pabulo confeciſſe, quibus primò gibbi, deinde abdominis, poſtremò coxæ obeſitate attrita, vix centum libris geſtandis ſunt accommodi. Aſiaticis verò camelis mercatores pabulum porrigunt, & ſinguli ſingulum pabulo onuſtum circumducunt, turmatim onuſti euntes & redeuntes: qua ratione & pingues conſervant, & quæſtum conduplicant. Verùm Africani mercatores in Æthiopiam nundinarum gratia proficiſcen-

ciſcentes, de reditu, quòd vacui revertantur, neque res magni ponderis iſthinc reportent, parum ſoliciti, ut camelos macilentos dorſique vulneribus ſaucios in Æthiopiam perduxerunt, vili precio deſertorum incolis ſaginandos divendunt. At qui in Barbariam vel Numidiam revertuntur, pauciſſimis egent camelis: utpote quibus ad equitationem, annonam, aurum, resque ſaltem leviores perferendas utantur. Camelorum tres ſunt ſpecies, quarum primi Hugiun nuncupati, craſſi ſunt, ac proceræ ſtaturæ, clitellisque gerendis aptiſſimi, verùm ante quadriennium inutiles: quo exacto, mediocris quiſque camelus mille libras Italici ponderis geſtat. Cùm ſarcinis oneratur, genibus & collo virgulâ ictus in ſolum recubans, dum pondus ſufficiens agnoſcit, ſeipſum erigit. Solent porrò Africani caſtrare quos oneribus geſtandis ſervare cupiunt, decem fœminis maſculum unicum miſcentes. Alterum camelorum genus (Bechetos vocant) duos habet gibbos, oneribus geſtandis & equitationi pariter accommodos: cujuſmodi Aſia ſaltem producit. Tertium genus, patria lingua Ragnahil dictum, gracilibus, exiguæque ſtaturæ camelis conſtat, qui ſarcinis gerendis inferiores,

reli-

reliquos tanta ſui pernicitate ſuperant, ut diei unius ſpatio amplius centum paſſuum milia conficiant, iter modico viatico ad dies octo vel decem per deſerta perpetuantes, quibus nobiliores Numidiæ Arabes & Afri Libyci uti ſolent. Cùm Rex Tombuti magna celeritate alicujus momenti negotium Numidis mercatoribus indicare cupit, nuntius camelo iſtiuſmodi inſidens, Tombuto Daram vel Segelmeſſàm nongentis paſſuum milibus diſſitam, octidui ad ſummum ſpatio procurrit: verùm ea negotia obeuntes, viros itineris per deſerta expertos eſſe convenit, qui infra quingentos aureos in ſingulas profectiones non exigent. Sub Veris initium in Venerem propenſi, non modò ſe mutuò offendunt, verùm homines à quibus injuria olim affecti fuere, leviorum etiam ictuum reminiſcentes, capitaliter inſectantur: & ſi quenquam dentibus arripere poſſint, in aërem erigunt, ac humi dejectum pedibus proculcant, atque in hoc furore diebus quadraginta permanent. Famis patientes, adeò ſitim tolerant, ut potu abſque incommodo diebus quindecim abſtinere poſſint: nociturus alioquin ſi camelarius triduo abſoluto aquam illis porrigat, quod ſingulis quinis aut novenis diebus conſueto

more potentur, vel urgente neceſſitate quindenis. Sunt & cameli natura benigni, & humano ſenſui aliquatenus participant: nam ſiquando inter Æthiopiam & Barbariam diei iter ſolito diutius protrahatur, camelos defatigatos flagris incedere non urgent, verùm certas cantilenas occinunt, quarum ſuavitate demulſi, iter tanta velocitate proſequuntur, ut nec illos curſu inſequi valeant. Vidi ego in Alcairo camelum ad ſonum tympani ſaltare, quam artem à magiſtro edoctus paucis referre libet. Camelus ſeligitur juvenculus, quem per horæ dimidium in loco inſtar hypocauſti præparato, cujus pavimentum igne calefactum ſit, conſtituunt: tum pulſante quodam foris tympano, camelus non ſoni, ſed ignis gratia, quo pedibus offenditur, tum crus unum, tum alterum modo ſaltatorum erigit, cui exercitio per annum vel menſes decem aſſuetus, in publicum deductus, audito tympano, temporis quo calorem ſub pedibus ſenſit reminiſcens, confeſtim ſaltat, ac ſupra idem pavimentum conſiſtere exiſtimans ſe in pedes erigit, & ſaltare videtur: atque ex uſu naturam formans, perpetuò hoc obſervat. Alia pleraque de hoc animale narrare poſſem, quæ brevitatis gratia omitto.

Equus Barbaricus.

EQuis Barbaricis hæc appellatio per Italiam totamque Europam indita eſt, quòd ex Barbaria proveniant, ſintque cujuſdam equorum generis, qui in iis regionibus generantur: verùm qui eam opinionem ſuſtinent, falluntur: equi enim Barbarici ab aliis nullatenus differunt: ſed equi tam pernices & agiles, Arabico idiomate per Ægyptum, Syriam, Aſiam, Arabiam Deſertam, ac Felicem, dicuntur equi Arabici: ajuntque Hiſtorici hoc genus equorum ſylveſtrium, per Arabiæ deſerta oberrantium, ab Iſmaëlis tempore ab Arabibus perdomitum, tanto numero accreviſſe, ut Africam ferè totam oppleverint, quæ opinio vera dignoſcitur, quum & noſtro ſæculo perplurimi ſylveſtres equi in Africæ, & Arabiæ deſertis reperiantur. Quin & ipſe pullum equinum in deſerto Numidiæ pili albi, criſpiſque ſupra collum crinibus vidi. Potiſſimum de eorum bonitate experimentum capiunt, dum curſu Lantferam vel Struthium conſequi valent: quo ſi ſuperiores evaſerint, mille aureis vel centum camelis æſtimant. Pauciſſimos verò Barbaria producit, ſed qui deſerta incolunt Arabes, populique Libyci cùm plurimos enutriunt, non tamen ad

iter

iter vel militiam, ſed venationibus aſſuefaciunt, nec alium præter camelorum lac, noctu & interdiu binis vicibus cibum præbent, quo agiles & elegantes, & potiſſimè macilentos conſervant, & graminis tempore herbam paſcere ſinunt: verum non inequitant. At quos alunt Barbariæ principes, non ſunt ejuſdem velocitatis, ſed quod pabulo cibentur, elegantiores & corpulentiores, quibus urgente periculo, cùm hoſtium furorem evadere convenit, utuntur.

Equus ſylvaticus.

HAbetur inter feras equus ſylvaticus, qui raro ſe conſpiciendum præbet. Ab Arabibus deſertum incolentibus capitur & comeditur, aſſerentes iſtiuſmodi carnem eò præſtantioris eſſe saporis, quò magis juvencula eſt: verùm raro equis vel canibus comprehendi poteſt. In aquis ubi animal verſatur, certos nectunt laqueos, quibus arena obductis pede ſuper impoſito innexus capitur & occiditur.

Lant ſive Dant.

LAnt ſimilitudine bovem refert, minor tamen cruribus & cornibus elegantius. Colorem album gerit, unguibus nigerrimis, tantæque velocitatis, ut à reliquis animalibus præter quam ab equo (ut diximus) Barbarico ſuperari nequeat.

queat. Facilius æſtate capitur, quòd arenæ æſtu curſus velocitate ungues dimoveantur, quo dolore affectus curſum remittit, quemamodum cervi & capreoli. Hujus tergore clypei fortiſſimi conficiuntur, quos nulla ratione præterquam ſphærulæ ictu trajicere licet, verùm carò admodum diſtrahuntur.

Bos ſylvaticus.

BOvem refert domeſticum tametſi ſtatura minor, leucophæi coloris, ipſeque velociſſimus. In deſertis ſaltem, vel deſertorum confiniis reperitur. Carnem ajunt abſoluti ſaporis eſſe.

Aſinus ſylvaticus.

REperiuntur in deſertis vel deſertorum confiniis maxima frequentia leucophæi pariter coloris. Velocitate equis tantum Barbaricis cedunt, atque hominem videntes, magnis clamoribus ululantes recalcitrant, firmique donec illis adeò proximus ſit, ut manibus attingi poſſint, perſiſtunt, tum in fugam ſe conjiciunt. Ab Arabibus deſerta incolentibus, decipulis, aliisque hujuſmodi machinationibus capiuntur. Confertim incedunt cùm vel pabulantur vel potant. Carnes calidæ fœtent, ſapiuntque ſylvaticum: verùm refrigeratæ ac biduò elixæ, abſoluti ſunt ſaporis.

Boves Africæ montium.

BOves domeſtici quotquot in Africæ montibus naſcuntur, adeò ſunt exigui, ut aliis collati, vituli biennes appareant: monticolæ tamen illos aratro exercentes, tum robuſtos tum laboris patientes aſſerunt.

Adimain.

ADimain animal domeſticum, arietem forma refert, ſtatura aſinum. Aures habet oblongas & pendulas. Libyci his animalibus pecoris vice utuntur, quorum lacte maximam caſei & butyri copiam conficiunt. Lanam tametſi curtam gerant, habent mediocrem. Fœminæ ſaltem cornua geſtant. Ego quondam juvenili fervore ductus, horum animalium dorſo inſidens ad quartam miliarii partem delatus fui. In deſertis Libyæ frequenter reperiuntur, alioquin rari: licet plerunque in agris Numidiæ videantur, quod prodigii loco habent.

Aries.

NEque his arietibus ullum ab aliis diſcrimen, præterquam in cauda, quam latiſſimam circumferunt; quæ cuique quò opimior eſt, eò craſſior obtigit, adeò ut nonnullis libras decem aut viginti pendeat, cùm ſua ſponte impinguantur; verùm in Ægypto plu-

rimi farciendis vervecibus intenti, furfure hordeoque ſaginant: quibus adeò craſſeſcit cauda, ut ſeipſos dimovere non poſſint: verum qui eorum curam gerunt, caudam exiguis vehiculis alligantes gradum promovere faciunt. Vidi in Aſiota Ægypti ad Nilum civitate, centum & quinquaginta paſſuum milibus ab Alcairo ſita, hujuſmodi caudam libras octuaginta ponderare, aliis ſe vidiſſe affirmantibus quæ ſemiducentas libras expendiſſent. Omnis itaque horum animalium pinguedo in cauda conſiſtit, nec uſquam niſi Tuneti & in Ægypto reperiuntur.

Leo.

LEo animal ſylvaticum, cæterisque animalibus noxium, robore, animo, & crudelitate omnibus antecellit, nec feras tantùm, ſed homines etiam devorat. Nonnulli autem pleriſque in locis ducentos equites invadere audent: Armentorum greges intrepide aggreditur, & quos capit in proximum nemus ſuis catulis defert: equites verò, ut dixi, eſt qui quinos aut ſenos interficiat. At qui montes frigidos incolunt leones, minus habent atrocitatis & ferociæ: contrà quanto plus æſtui participant, tanto ſunt rabidiores & audaciores, velut in Temeſnæ & Feſſæ Regnorum confiniis.

finiis, Angad deſerto juxta Telenſinum, quique inter Hipponam & Tunetum degunt, quos inter celebriores, ac truculentiores totius Africæ Leones referunt. Verò dum in Venerem propenſi ſunt, cruentam inter ſe exercent pugnam, octo aut duodecim unà leænam inſequentes. Ex multis intellexi tum viris tum mulieribus, ſi fœmina in leonem incidat, eique verenda monſtret, magno clamore edito demiſſis oculis diſcedere. Credat qui volet. quicquid leo tamen prendit etiam ſi camelus foret, roſtro aufert. Parum abſuit quin binis vicibus à leonibus devoratus fuerim, Dei tamen bonitate ambabus evaſi.

Leopardus.

DEgunt in ſylvis Barbariæ, neque homini cùm robuſti ſint & crudeles, nocent, niſi (quod rarò contingit) in anguſto calle obvii, illi aut cedere non poſſint, aut redarguantur, faſtidioque afficiantur: in quem irruentes unguibus vultum comprehendunt, tantumque carnis auferunt, quantum prendunt, & plerunque cerebrum homini perfringunt. Gregem invadere non ſolent, canibus alioqui infeſtiſſimi quos occidunt ac devorant. Monticolæ Conſtantinæ regionis equeſtrem venationem adverſus illos inſtruunt exitus

viarum occludentes; Leopardus autem hac illac fugiens dum via equitibus obſeſſa ſe nequaquam evaſurum perſpicit, in crebros flexus gyros confodiendum ſe præbet. At ſi leopardum effugere contingat, qui incautius eam partem obſervavit, convivium cæteris venatoribus recepta conſuetudine præparare tenetur.

Dabuh.

DAbuh Arabica appellatione Africanis leſef dicitur: Animal & magnitudine, & forma lupum refert, pedes & crura homini ſimilis. Reliquo beſtiarum generi non eſt noxius, ſed humana corpora ſepulchris evellit ac devorat, abjectum alioqui ac ſimplex animal. Venatores antrum in quo degit edocti, tympanum cantantes pulſant, cujus harmonia technas non animadvertens, demulſus, ſolido fune crura conſtrictus extrahitur ac interficitur.

Felis excrementum emittens.

SVnt hi feles natura ſylvatici, atque in Æthiopiæ ſylvis reperiuntur. Mercatores catulos ſaltem comparant, quos lacte, furfure & carne nutrientes in caveis alunt. Excrementum verò bis vel ter ſingulis diebus excipiunt, quod quidem animalculi ſudor eſt: nam virgulâ

crebris

crebris ictibus percuſſum frequenter per caveam agitatur donec erumpat ſudor, quem ſub coxis, brachiis, collo & cauda excipiunt: quod quidem excrementum vulgo zibettum dicitur.

Simia.

SImiarum variæ ſunt ſpecies, quarum quæ caudam gerunt, Monæ dicuntur: aliæ verò Babuini. Reperiuntur in Mauritaniæ ſylvis, Bugiæ & Conſtantinæ montibus. Humanam faciem non pedibus modò & manibus, ſed vultu etiam referunt, admirando ingenio aſtutiaque à natura dotatæ. Herbis & grano nutriuntur, & ſpicas paſturæ magno comitatu incedunt, quarum una ad limites campi excubans, ſi percepto agricola clamorem ediderit, reliquæ in fugam maximis ſaltubus in proximis arboribus inſilientes, aguntur. Fœminæ catulos humeris geſtant, cum quibus pariter ex arbore in aliam deſiliunt. Quæ ex iis edoctæ ſunt, res patrant incredibiles, verùm iracundæ ſunt & crudeles, tametſi facilè placentur.

Cuniculus.

CVniculorum ſylveſtrium maxima eſt in Mauritania & Gumeræ montibus abundantia; qui licet ſylveſtres habeantur, mea tamen ſententia domeſticorum ſpeciem retinent: quod caro in-

dicat, quæ neque ſapore, neque colore differt à domeſticis.

DE PISCIBVS.

Ambara piſcis.

AMbara piſcis prodigioſæ formæ & magnitudinis, videri non poteſt, niſi cùm emoritur è mari in littus ejectus: quorum ſunt qui cubitos viginti quinque in longitudinem expleant. Capitis duritie ſaxum refert. Qui Oceani ripam inhabitant, hunc piſcem Ambram quam vocant effundere ajunt: cæterum an ſperma vel excrementum ſit, inter ſe diſſident. Vt ut ſeſe res habeat, piſcis portentoſa ſui magnitudine Balænæ appellationem meretur.

Hippopotamus.

NIger ac Nilus flumina hiſce beluis referta ſunt. Quæ formâ equum, magnitudine aſinum, depiles tamen repræſentant. In aquis perinde ac in terra degit, nocturno ſaltem tempore in terram enatans. Cymbis inſidiatur quæ mercibus onuſtæ ſecundo Nigro feruntur, quas dorſi frequentibus gyris agitatas demergit.

Bos marinus.

DVriſſima pelle circumdatur Bos marinus, terreſti omnino ſimilis: cæterum ſtatura inferior, vitulum ſeme-

ſtrem refert. Reperitur in utroque flumine Nilo ac Nigro, & à piſcatoribus captus diu extra aquam vivus permanet. Vidi in Alcairo catena publicè collo deductum, quem ad Aſnam Nili civitatem quadringentis paſſuum milibus ab Alcairo diſſitam captum aſſerebant.

Tartaruca teſtudo.

POterat referri inter animalia terreſtria, quòd in deſertis vitam degat. Plurimæ in deſertis Libyæ reperiuntur, quæ ad magnitudinem dolii accedunt. Tradit Bicris Geographus in deſcriptione Regionum & itinerum Africæ, hominem itineris tædio defatigatum, ſub veſperam eminens in deſerto ſaxum, ne à venoſis animalibus infeſtaretur conſcendiſſe, qui ad lucem graviter dormiens, tribus ferè paſſuum milibus à quo reclinaverat loco traductus, intellexit quod ſubiiſſet ſaxum teſtudinem fuiſſe, quæ interdiu firma, noctu rependo pabularetur, verum adeo lentè, ut vix percipi poſſet. Hujuſmodi teſtudines vidi quæ mediocris vaſculi amplitudinem attingerent, nullas autem tam prodigioſæ magnitudinis. Carnes ajunt lepram curare, ſi ſeptennium non excedant, quibus ſeptem diebus continuò veſcendum ſit.

Crocodilus.

CRocodilus animal malignum pariter ac noxium, abundè in Nigro ac Nilo præcipuè offenditur, longitudine duodecim cubitos & amplius excedit, cauda verò corporis reſiduum prolixitate adæquat, tametſi rari ſint ejus magnitudinis. Quatuor pedibus fertur lacertæ perſimilis, neque altitudine ſeſquicubitum excedit. Cauda multis ceu nodulis implicata, pelle verò adeò dura circundatur, ut nec baliſta mediocri trajici poſſit. Plerique piſcibus ſaltem, nonnulli animalibus & hominibus veſcuntur. Circum littora reconditi, magno aſtu homines vel propinqua animalia obſervant, quos ſubitò cauda involutos in aquam pertrahunt ac devorant. Nonnulli tamen natura ſunt mitiores: alioquin ad Nili vel Nigri ripam habitari non poſſet. Edentes maxillam tantummodo ſuperiorem movent, inferiori cum pectoris oſſe conjuncto. Superioribus annis ab Alcairo Ægypti ſuperioris Canam quadringentis paſſuum milibus diſtantem, adverſo Nilo vectus, nocte quadam in medio itineris curſu, Luna nubibus obducta, nautis & viatoribus altum dormientibus, expanſis velis navigans, atque in ſecretiori cubiculo ad lychnum ſtudens, à probo

ſene

ſene vigiliis & orationibus incumbente vocatus, Excita, inquit, ex noſtris aliquem, qui lignum annatans me in navem trahere adiuvet, quod cras coquinæ parandæ deſerviet. Libet ne, inquam, potius ipſe veniam, quàm ex noſtris aliquem nocte intempeſta expergiſcam? Ad quæ ſenex: Tentabo, inquit, num ſolus poſſim extrahere. Navi ligno ut exiſtimabat propinqua, manu diſtenta funiculum in aquam jaciendum explicans, ſubitò longa cauda proſilijt, qua cinctus momento temporis ſub Nilum pertractus fuit. Repentè ad meos clamores omnes qui navigio ferebantur ſubſilierunt, & demiſſis velis gradum ſiſtentes, circiter horæ ſpacium conſtitimus, multis interim hominem inveſtigaturis in aquam fruſtra deſilientibus: omnes hunc affirmabant crocodilum exſtitiſſe. Vlterius navigantes, quamplurimos ad Inſularum ripas in medio Nili ad Solem, aperto rictu apricantes conſpeximus, quos aviculæ turdi ferè magnitudinis involantes, poſt breve temporis ſpatium evolabant. Mihi porrò ejus rei occaſionem inquirenti reſponſum fuit, faucibus ac dentibus crocodili ex continua animalium ac piſcium voratione perpetuò remanere defixæ carnis reliquias, quæ putrefacta vermiculos

creat, à quibus magno cruciatu afficitur. Aviculæ autem ut inter volandum vermes conſpiciunt, iis ventrem expleturæ rictum involitant. At crocodilus ut vermes exeſos percipit, contracto rictu volucres abſorbere nititur, ſed acuta quam ſupra caput gerunt ſpina punctus, rictum diducit, ſimul ac dimittit. Crocodilus ova in ripam mittit, arenaque cooperit: catuli confeſtim in flumen inſiliunt. Nonnulli, ſed venenati, à flumine aberrantes in deſertis agunt: at Nilum habitantes veneno carent. Plurimi in Ægypto Crocodili carne veſcuntur, boniq; ſaporis aſſerunt. Adeps magno apud Alcairum venditur, quem ajunt vetuſtis vulneribus & carcinomate infectis conducere. Crocodilum hoc modo capiunt: Piſcatores craſſum & prolixum funem altera parte validæ arbori vel cólumnæ ad Nili ripam ea de cauſa ſtructæ, firmiter alligant: altera hamum ferreum cubitalis longitudinis, ac digitalis craſſitudinis, cui vel arietem, vel capram nectunt, cujus balatu crocodilus ineſcatus, in ripam proſiliens, hamum cum ariete abſorbet, quo internè trāsfixus miris ſe modis agitat, ſolumque diverberat, piſcatoribus interim funem tum remittentibus, tum contrahentibus, donec tandem victus

ceu

ceu exanimis concidat: tum certis haſtis gula, lacertis, coxiſque, qua pellem habet tenerrimã perforatis, confodiunt. Dorſum habet adeò durum & craſſum, ut minoris tormenti globo vix trajici poſſit. Harum beluarum amplius trecenta capita Canæ mœnibus diducto rictu affixa vidi, adeò magnæ ac ſtupendæ amplitudinis, ut vaccam integram capere potuiſſent, dentibus acutis & prægrandibus. Solent autem Ægyptii piſcatores Crocodilo caput præſcindere, oppidorumque mœnibus, quemadmodum venatores ferarum capita, affigere.

Draco.

IN Atlantis ſpecubus craſſiſſimi plurimique dracones reperiuntur, qui corpore graves difficulter moventur, quòd media ſui parte ſint denſiſſimi, cauda verò & collo gracili. Sunt virulenti admodum, & ſi caſu quenquam vel contingant, vel mordeant, carnem emolliunt ac debilitant, neque eſt qui mortem poſſit evadere.

Hydra.

HYdra ſerpens curtus, cauda tenui, & circa collum gracili, in Libyæ deſertis agit. Virus habet pernicioſiſſimum, neque aliud morſui remedium ferunt, quàm eam membri partem excin-

excindere, priuſquam virus in reliqua membra penetret.

Dub.

DVb animal in deſertis agens, forma ſtellionem refert, aliquanto tamen denſior, longitudine brachium; latitudine quatuor digitos explet: Aquam non potat, & ſi quis aquam in os infundat, è veſtigio moritur. Ova excludit ad modum teſtudinis, atque veneno caret. Ab Arabibus in deſertis capiuntur: Quin & ego à me comprehenſum jugulavi, parum tamèn emittit ſanguinis. Aſſatus pelle detracta comeditur, ſaporem ac guſtum ranunculæ exprimens. Lacertam velocitate repræſentat, & ſi inter venandum, in ſpecum ſubterraneum cauda foris remanente pellatur, nullis viribus extrahi poteſt, verùm ligonibus dilatato foramine à venatoribus capitur. Triduo mactatus dum igni apponitur, non ſecus movetur ac ſi recens necatus foret.

Guaral.

ANimal prædicto ſimile, verùm paulò grandius, in capite pariter & cauda venenum gerit, quibus partibus exciſis Arabes eo veſci ſolent, alioquin deforme ac tetri coloris, cujus carnem eam ob cauſam guſtare ſemper inhorrui.

Cha-

Chamæleon.

CHamæleon animal figura & magnitudine lacertæ, deforme, gibboſum ac macilentum, cauda prælonga & inſtar muris tenui, lentè progreditur. Aëris alimento ac Solis radiis nutritur, ad quorum exortum rictu diducto ſe volvit, corpuſque ad Solem gyrat ac flectit. Colorem pro loci quem videt varietate facile commutat, modò viridis, modò niger, quod & ipſe vidi, effectus. Venenatis ſerpentibus admodum inſidiatur, & ſi quem ſub arbore dormientem conſpiciat, eam ſubitò conſcendit, & locum capiti ſerpentis adverſum diſpiciens, ex oris rictu mucoris filum cujus extremitati guttula margaritæ ſimilis appendet, vibrat, quem ſi obliquè cadere animadvertat, loco pedes amovet, donec mucoris extremitas ſerpentis caput contingat, cujus virtute penetratus è veſtigio moritur. Noſtri ſcriptores plurima de hujus animalis proprietate occultisque virtutibus in ſcripta retulere, quæ memoria nobis exciderunt.

Struthiocamelus.

DE avibus quoq; pauca dicturi, Struthiocamelus anſerem formâ refert, verùm collo & cruribus adcò longis, ut nonnulli bicubitalem altitudinem

nem excedant. Corpus habet denſum, & in alis pennas grandes albi & nigri coloris, quibus volatu inutilis, ad curſum crebra alarum & caudæ agitatione juvatur. Habitat in deſertis inaquoſis, atque ova numero decem aut duodecim in arenâ emittit, quarum ſingula tormentarii globi magnitudine plus minus quindecim libras pendent, ac breviſſimæ cùm ſit memoriæ, loci confeſtim obliviſcitur. Quare fœmina in hæc ova incidens, ſive propria, ſive aliena, excubat & calefacit: pulli verò quamprimum nati ſunt, per campum eſcam quæſituri vagantur: & priuſquam illis naſcantur pennæ, curſu adeò valent ut conſequi vix poſſint. Struthiocamelus animal eſt ſimplex & ſurdum, & quidquid invenit, abſque ullo delectu ad ferrum uſque devorat. Carnes habet præcipuè circa coxam viſcoſas ac fœtidas: quibus veſcuntur Numidæ, nam Juvenculos capiunt & ſaginant. In aciem compoſiti deſerta obambulant, quos qui eminus conſpicit, totidem ſe equites videre exiſtimat; quod perſæpe fremitum ac timorem viatorum turbis incutit. Cùm in Numidia degerem, ejus carnibus veſcebar, neque mihi harum guſtus omnino diſplicuit.

Aqui-

Aquila.

HArum diverſæ circa proprietatem, magnitudinem, & colorem, ſunt ſpecies: majores Arabico idiomate Neſir vocantur. Aquilas docent Afri vulpibus ac lupis inſidiari, quibus cum prælium ineunt: verùm edoctæ aquilæ unguibus dorſum, & caput roſtro comprehendunt, ut dentibus morderi nequeant. Cæterum ſi animal dorſum in terram volvat, aquila non deſiſtit, donec vel interimat, vel oculos illi effodiat. Aſſerunt plurimi ex noſtris Hiſtoricis, maſculum aquilam plerunque cum lupa coire, & gravidare, quo coitu mirum in modum tumefacta crepat, prodeunte hinc dracone, qui roſtrum & alas volucris, caudam ſerpentis & pedes lupi, pellem verò ſerpentis verſicolorem geſtat. Non poteſt ſupercilia erigere, atque in ſpeluncis degit. Hoc monſtrum tametſi non viderim, publica tamen fama certum eſt in Africa inveniri.

Neſir.

NEſir maxima Africæ volucrum, corpore gruem excedit, roſtro tamen, collo, & cruribus brevior. Inter volandum adeò excelſè in aërem ſe attollit, ut conſpici nequeat, & ſi quod animal mortuum videat, ſubitò ſe demittit. Longiſſimam ducit vitam, plurimosque

vidi-

vidimus propter ſenium implumes: quare pennis decidentibus, ad nidum tanquã recens nati redeunt, & à junioribus aluntur. Itali vulturis appellatione nuncupandum cenſent, cujus tamen diverſum ſentio. Habitant in altiſſimis rupibus & ſummitatibus incultorum montium, præcipuè in Atlante: capiuntur tamen ab iis qui locorũ notitiam habent.

Bezi, ſeu Accipiter.

BEzi qui Latinis Accipiter, in Africa magno numero reperitur. Cæterum præſtantiores ſunt candidi, quos in certis montibus deſerti Numidici capiunt, quibus gruibus inſidiantur. Horum diverſæ ſunt ſpecies: nam aliis perdices & coturnices, aliis lepores prehendunt.

Veſpertilio.

FOedas has volucres, luciſque oſores per totum orbem invenire licet: in certis tamen Atlantis ſpecubus plurimos reperias ad columbæ & amplius magnitudinem accedentes, præcipuè in alis: quas licet ipſe non viderim, audivi tamen ab innumeris iſthic haberi.

Pſittacus.

IN Æthiopiæ ſylvis frequentes ſunt Pſittaci varii coloris: cæterum præſtantiores & qui perfectius humanos accentus exprimunt, ſunt virides. Qui columbæ magnitudinem referunt, di-

verſis coloribus veſtiuntur: nempe rubro, nigro ac cinericio, ſed ineptiores verbis exprimendis, licet vocem habeant ſuavem ac dulcem.

Locuſta.

LOcuſtarum plerunq; tanta conſpicitur in Africa frequentia, ut volantes inſtar nebulæ Solis radios operiant. Arbores ipſas pariter cum frondibus ac fructu eſitant. Diſceſſuræ ova relinquunt, quibus aliæ (tametſi non volent) pullulant, & quibus in locis offenduntur, omnia ad cortices arborum exedunt, magnamque annonæ caritatem præcipuè in Mauritania relinquunt. Verùm Arabiæ deſertæ & Libyæ populi, locuſtarum adventum pro fœlici habent omine: nam vel elixas, vel ad Solem deſiccatas, in farinam tundunt atque comedunt. Hæc habui quæ de avibus & animalibus in Europa non exiſtentibus, ab iis aliquatenus differentibus, in ſcripta referrem: quare ubi nonnihil de mineralibus, nonnullisque Africæ arboribus & fructibus attigero, operi colophonem imponam.

DE MINERALIBVS.

Sal.

AFrica potiori ex parte aliud ſal non habet, præter id quod ex ſpecuum ſalinis,

linis, velut marmor aut geſſum, candidi, rubei, & cinericii coloris, effoditur. Barbaria ſale abundat: Numidia mediocriter: Nigritarum autem regio, præcipuè Æthiopia interior, ubi dimidio aureo libra venditur, ſale caret. Harum autem regionum populi, ſal ſupra menſam imponere non conſueverunt: ſed fruſtulum ſalis manu continentes, in ſingulas panis buccellas, ne multum abſumant, lingunt. In aliquot Barbariæ lacubus & paludibus æſtivo tempore ſal congelatur, planum & candidum, velut in locis Feſſanæ civitati vicinis.

Antimonium.

NAſcitur pleriſque in Africæ locis, in plumbi fodinis, & ſulfure à plumbo ſeparatur. Maxima porrò copia ad radices Athlantis effoditur, iis præcipuè ubi Numidia regno Feſſano confinis eſt. Sulfur quoque aliis in locis magna provenit abundantia.

Euphorbium.

EVphorbium eſt cujuſdam herbæ liquor, quæ in modum capituli ſylveſtris cardui naſcitur, inter cujus ramos fructus quidam prodeunt, craſſitudine viridis cucumeris: ad cujus etiam ſimilitudinem grana quędam perparva emittunt, longitudine quidem alii ulnam excedunt, alii paulo etiam amplius. Atque

hi quidem fructus nō oriuntur ex plantæ ramis,ſed velut ſtipites ex humo procedunt, & ex uno ceſpite ſæpè viginti, nonnunquam etiam triginta naſcuntur. Agreſtes ejus regionis homines,ubi maturuerunt fructus cultello pungunt, unde exit liquor lacti perſimilis, qui ſenſim craſſeſſit & viſcoſus efficitur. Hinc cultello ita craſſum liquorem tollunt, & in utres mittunt, atque ſic exſiccatur. Planta eſt undique ſpinoſa.

Pix.

DVo ſunt picis genera, alterum naturale, ex fontium aliquot lapidibus colligitur, quorum aqua plurimum fœtet, eundemque guſtum retinet. Alterum artificiale, ex junipero vel pino eruitur, quam in Athlantis montibus vidi confici. Fornacem conſtruunt profundam ac rotundam, quæ foramen ab inferiori parte in foſſam ceu vaſculum ſtillantem habet: in hac virides arborum ramos minutim conciſos injiciunt, & fornace occluſa tepidum ignem ſubſtruunt, cujus calore diſtillans lignum in foſſam per foramen manat: atque in hunc modum colligitur & utribus imponitur.

Muſa fructus.

NAſcitur ex planta exigua, foliis magnis, latis, & cubitalis longitudinis.

Amœnitate & ſuavitate præter modum excellit, ad magnitudinem parvorum cucumerorum aſſurgens. Ferunt Mahumetani doctores hujus, fructus comeſtionem Deum primis parentibus interdixiſſe, quod ubi comediſſent, retecta verenda ejus fructus foliis, ei rei inter plantas reliquas aptiſſimis, operuere. Magna copia Selæ Feſſani regni oppido proveniunt: verùm in Ægypto, majori: præcipuè Damiatæ.

Caſſia.

ARbores Caſſiam producentes ſunt craſſiſſimæ, habentque folia moro perſimilia. Florem geſtant latum & candidum, tantumque fructuum producunt, ut plurimos ante maturitatem, ne diſrumpantur, tollere oporteat. In Ægypto ſaltem proveniunt.

Terfez.

TErfez, radicis potius quàm fructus appellatione dicenda venit, tuber ſimilitudine refert, cæterum aliquantò craſſior. Album geſtat corticem, calidis arenoſisque in locis proveniens. Quo in loco jaceat, ex tumore ſoli aliquantum diſrupti cognoſcitur. Nonnulli magnitudine juglandem, nonnulli malum citreum referunt. Medici, quibus camha nuncupatur, fructum refrigerativum affirmant. Provenit abundè

in deſertis Numidiæ, quo Arabes æquè libenter veſcuntur atque ſaccharo. Prunis aſſatam, deinde emundatam, pinguique juſculo decoctam, in delicijs ponunt. Arabes aqua aut lacte elixam comedunt. Naſcitur quoque ubertim in arena juxta Selam oppidum. De dactylo cùm affatim in Segelmeſſa Numidiæ dixerimus, nihil impræſentiarum tractaturi ſumus.

Ficus Aegyptia, qua Aegyptiis Giumeis.

CÆteras refert ficulneas tum arbore, tum foliis, verùm ſunt proceræ & altiſſimæ: fructus verò ramis inter folia non innaſcuntur, hoc eſt, in gemmarum extremitatibus, ſed ipſius arboris trunco, ubi folia non naſcuntur. Aliarum ficuum ſaporem retinent, multo craſſiori cortice, & coloris punicei.

Ettalches arbor.

ARbor eſt excelſa & ſpinoſa, foliis juniperum referens, liquorem emittit maſtichæ perſimilem, quo Africani pharmacopolæ maſtichem adulterare ſolent, nam colorem eundem habet, & nonnihil odoris. Reperitur quoque ſimilis in deſertis Libyæ, & Numidiæ, & Nigritarum regione: verùm Numidiæ arbores cùm ſecantur in medio, ligni eundem candorem quem cæteræ arbores referunt Libyæ, puni-

cei: Nigritarum verò regionis arbores intus nigerrimæ ſunt. Ea porrò nigra medulla Italis Sangu appellatur, ex qua fiunt inſtrumenta Muſica. Punicea Medici Africani in morbi Gallici curationibus utuntur, unde & Gallici morbi lignum vulgariter appellitant.

Tauzarghenta radix.

REperitur ad Occidentalem ripam Oceani. Odorem emittit odoriferum. Eam Mauritani mercatores in regioné Nigritarum exportant, qua ceu præſtantiſſimo ſuffimento utuntur, quod nec deflagrare, nec igni admovere convenit: nam in ædibus aſſervata, ſponſtaneum ex ſe ipſa reddit odorem. Ejus radicis ſarcinam apud Mauritanos ſeſquiaureo vendunt, quæ in regionem Nigritarum exportata, octoginta aut centum aureis, & pluris nonnunquam venundatur.

Addad radix.

HErba eſt amara, ejuſque radix adeò venenata, ut unica ejus aquæ diſtillatæ drachma hominem intra horæ ſpatium necare poſſit, quod fœminis ipſis in Africa notiſſimum eſt.

Surnag radix.

ESt quoque & hoc radicis genus in Athlantis Occidentalibus locis proveniens, cui vires ineſſe ajunt earum regionum

gionum incolæ, membrum virile tum confortandi, tum qui ea in electuario utatur, coitũ augendi. Affirmant quoq; ſi caſu radici immeiere quenquam contingat, ſubitò membrum erigi. Non prętermiſſurus ſum hoc loco, quæ communi ſententia omnes Athlantis incolæ aſſerunt, plurimas puellas ex earum numero, quæ animalia per eos montes paſcunt, virginitatem alia occaſione non amiſiſſe, quàm quòd urinam ſupra hanc radicem emiſiſſent: quibus ego joco reſpondebã, me probare quicquid de ejus radicis occulta virtute eventus comprobaſſet. Ajebant quoq; inveniri nonnullas, quæ adeò infectæ eſſent, ut non modò virginitatis florem amittere facerét, ſed corpus univerſum quoque turgere.

Hæc ſunt quæ memoranda & cognitione digna, ego Ioannes Leo in univerſa Africa tum vidi, tum obſervavi, quam penitus omni ex parte circumdedi: & quicquid in ea memoratu dignum obtigit, ut vidi, ita diligenter continuò in ſcripta retuli: & quæ non vidi, à viris fide digniſſimis, qui ea conſpexerant, mihi ad plenum declaranda procuravi, ac deinde occaſionem nactus, has meas vigilias in unum volumen redegi. Romæ, Anno reſtitutæ ſalutis 1526. v Idus Mart.

FINIS.

APPENDIX

DESCRIPTIONEM REGNI Feſſani & Maroccani delineans ſecundùm hodiernam illius faciem.

Regnum Feſſanum ſumit Initium ad mare quidem Atlanticum à Promontorio, *Spartel* vulgo, deſinitque ad flumen *Ommirabid* quod illud ſeparat à Maroccano: ad mediterraneum autem mare pertinet ad fl. *Mulviam*, qui in mare egreditur prope oppidum & inſulam Iaſfarin ſive *Zaffarin*. Continet ſeptem Provincias *Temeſnam*, *Feſſam*, *Elhabath*, *Errif*, *Garet*, *Azgharam* & *Elchaus*: quarum ſex alterutrum mare attingunt, *Elchaus* neutrum. Antiqui vocabant univerſum hunc tractum Mauritaniam Tingitanam, ab oppido olim florentiſſimo Tingi, hodie *Tanger*. Iacent autem hoc ordine.

Garet quæ fines jungit cum Telenſin (portione Regni Algeriani) & harum extima eſt ad orientem ſecus mare mediterraneum: plena deſertis & habitatoribus admodum infrequens. Clauditur inter duo flumina *Mulviam* & *Noccor*: quorum illud ipſam ſeparat à *Telenſin*.

Ad

Ad oram maris habet *Iaſſarin*, *Alcudiam*, & *Melilam* oppida, intra continentem *Tezzatam* & *Meggeon*. Hæc provincia maxime illuſtratur à promontorio trifurcato (olim *Seſtiaria*) è regione promontorii *Gates* in Regno Granatenſi: nam ab hiſce promontoriis Europæ ac Africæ littora magis atque magis à ſe invicem recedunt.

Errif provincia, tota eſt montana, incolis tamen frequens & ſolo fertili;inter montes ſignatur *Beniguazeval* flammas evomens inſtar Æthnæ; pertinet à *Noccor* ad *Gomeram* haud longe ab anguſtiis freti Gaditani, patens in longitudinem leucas quinquaginta, in latitudinem tantum octo aut decem. Oppida habet intra continentem *Gebham* & *Tegaſſam;* ad littus & oſtium *Noccor*, *Mezemman* & *Bedin* aut *Velen* inter duos editos montes, qui aptiſſimam materiem ad triremes fabricandas præbent. E regione illius jacet *Pignon de Velez*. cognomento *de Gumero:* inſula parva, quartam leucæ partem à continente;in qua Hiſpanus longe munitiſſimam arcem poſſidet, qua Mauri coërcentur. Ad eandem provinciam pertinent *Gumera* (quam quidam Abylam credunt) & *Tetuan* locus bene munitus.

Elchaus quæ mare nuſquam tangit,

omnium eſt maxima, patens in longitudinem ad minimum leucas 65. & in latitudinem 56. Fines habet ad Arctum *Erriff* & *Garret*; ad meridiem montana Numidiæ ſive *Biledulgerid*: ad ortum *Zhas* amnem qui à Mulvia ſuſcipitur; denique ad occaſum *Elhabat*, *Azgar* & *Feſſam*. Oppida numerat plura, quorum præcipua *Teurert* ad ripam *Zhas*: *Garſin* ſuper Mulviam: *Dubda* ad Mullulum; *Haddagiam* ad confluentem Mulluli in Mulviam: *Tezam* opulentiſſimum oppidum ad torrentem qui in Noccor devolvitur: *Mahdiam* maxime auſtralem: juxta quam viſitur *Sofroa* & *Hamliſna*, id eſt, civitas aut fons idolorum.

Elhabat fines habet ad arctum mare Mediterraneum, vel potius fretum Gaditanum; ad occidentem oceanum Atlanticum; ad ortum montes *Gomeræ*, qui illam dividunt ab Errif; ad meridiem fluv. *Guargan*. Abundat campeſtribus, quæ omnis generis far abunde producunt. In mediterraneis habet *Ezzagen*, *Mergon*, *Tanſor*, *Aglan*, *Naranzian*, *Homar* & *Tetteguin*. Ad mare mediterraneum *Ceutam* & *Tanger*. *Ceuta* vel *Septa* antiquitus Exiliſſa, ab Hiſpaniæ Regibus poſſeſſa ad Rodericum: tum capta à Mauris; & à Ioanne I Luſitan. Rege recepta anno 1415. Sita eſt ſuper fretum

Gadi-

Gaditanum. *Tanger* olim Tingis è regione Tariffæ in Andaluzia novem aut decem leucarum intervallo. Sequitur deinceps ad oram & freti Gaditani aditum promontorium *Ampeluſium* hodie *Spartel*, olim etiam *Cotes*: & mox ad mare Atlanticum *Arzilla* oppidum, decem leuc. à Tanger, & 46. ab urbe *Feſſa*, veteribus *Zilu* & *Zilia*, ad amnem *Homar*. varias vices experta, nunc capta ab Anglis, nunc à Portugallis, & demum recepta à Mauris.

Azghar protendit ſe ſecus oram maris, ab Arzilla ad oſtium *Subu* flu. vel etiam *Buragrag*. Cœlo ſalubri & jucundo, ſoloque inprimis amœno. patitur plures paludes & ſtagna partim ab æſtibus marinis, partim ab inundationibus fluv. *Bath*, in quibus optimæ capiuntur anguillæ. Feſſani Reges hic hyemem ſolent exigere. Primum illius oppidum eſt *Lharais* vel *Larrache* ad oram ſitum & *Lucci* oſtium, qui è Gumeræ montibus ortus & ſecus *Narangiam*, *Baſcram* & *Caſar chibir* delatus hic egreditur. Hiſpani ceperunt tàm oppidum quam arcem; ſuperioribus annis, cuſtodiuntque valido præſidio; portum habet commodum. Supra hoc, leucæ grandioris intervallo, ad Luccum itidem viſitur Caſar el-chibir vulgo *Alcacer*, clade Regis

Seba-

Sebaſtiani nota urbs. Supra urbem divaricatur *Luccus* in duo veluti brachia, complectiturq; inſulam *Geſiren*. A Larache ad Mamoram circiter octo aut novem leuc. intervallo nullus viſitur locus alicujus pretii : *Mamora* autem ſtructa eſt inter arenas ad oſtium *Subu* vel *Cebu* : cingitur vaſtis ſylvis, in quibus naſcuntur arbores quæ fructus ferunt inſtar prunorum Damaſcenorum, ſed longe meliores : ſed plurimi hic vagantur Leones. Paret hodie Hiſpanis, quorum hic mille quingenti in præſidio ſunt. *Subu* Mauritaniæ fluvius maximus, oritur in Elchaus è monte *Selelgo*, Ptolem. *Durdo* , ferturque primo ad occidentem uſq; ad *Chaulan* haud longe à *Feſſa*, atque hic cubito ſe flectit ad arctum uſque ad pagum *Elgiuma*, à quo deinceps verſus occaſum deſcendit uſque in mare: Recipit autem antè ab Arcto *Inaven* ſupra *Chaulan* ; *Guargam* è montibus *Errif* delatum per *Benitendam* & *Aglam* , aliquot leucis ſupra oſtium : & paulo inferius *Aodor*. Ab Auſtro, primo exiguum amnem quem vocant *des Perles* infra Elgiuma : *Bath* haud longe ab oſtio.

Fezza provincia ad oram maris haud ſupra quatuor leucas lata eſt ab oſtio *Subu* ad oſtium *Buragrag* ; in mediter-

raneis

raneis autem patet triginta quinque aut 40. leuc. ad fluvium *Inaven*. Oppidum conditum, non ad Subu, à quo abeſt tres leucas, ſed ad parvum amnem Fez & fluviolum unionum. Variis collibus inædificatum; diviſum in tres partes, *Bolezdam* circiter trium millium focorum; Feſſam veterem circiter LXX millium; & Novam ſeptem aut octo millium: numerat ſeptingentas Moſqueas, quarum maxima *Carauven* ambit tres octavas partes leucæ: in ea ardent ſingulis noctibus nongentæ lucernæ æneæ; præter duo pulcherrima collegia, (in quorum unum Rex Habu Henon dicitur expendiſſe quadringenta & octuaginta millia ducatorum) ſupra ducentas ſcholas triviales: plurima Hoſpitalia: centum balnea: ducenta diverſoria: triginta & unam portas; ſexcentos fontes: infinitas officinas inſtitorum; præter *Alcaceriam*, undique muris cinctam, diviſam in quindecim regiones, cum duodecim portis. Rex palatium habet in Feſſa nova, è qua per tramitem ſubterraneum tranſitur ad urbem veterem.

A Mamora ſecundum oram, quatuor leucarum itinere pervenitur *Salam* vulgo *Salé*, ad oſtium *Buragrag* è regione Rabat oppidi; & infra *Selam* dimidiam leucam

leucam ab oſtio ſitam. Sala antiqua urbs, ab *Abdelrezzac* filio Regis Feſſani & Maroccani Abdallæ reſtaurata, hodie poſſidetur ab Andaluſinis Mauris, quos Rex Hiſpaniæ ſuperioribus annis miſit in exilium; qui hic comiter accepti, ſed ingrati, Rempublicam moliuntur, & Regem tantum comiter agnoſcunt. Struxerunt enim hic pretorium ſive Divanum, Senatus ſedem, qui conſtat ex Marabouto ſummo ipſorum pontifice, & Moula ejuſdem Vicario, Ammiralio, & arcis præfecto; & ſacerdote ſive Chefro: & opulentioribus civibus. Hi urbem ita muniverunt, ut Maroccano difficile ſit futurum illos ad officium cogere. Portus eſt ſecuriſſimus, licet ingreſſus multis ſcopulis & vadis ſit impeditus, & gravibus tempeſtatibus obnoxius: defenditur à turri quam Mauri hi ſtruxerunt, vocant *Felcacre*. Marabout moratur paulum extra urbem ad oram maris, juxta jacet caſtellum Haytan bene munitum. Intra urbem viſuntur rudera ſumtuoſiſſimi palatii, uti apparet è columnis marmoreis quæ eruuntur. Ad alterum urbis latus viſitur *Careſane* arx & turris *Ladahan* : quæ tenetur ab Arabibus, qui Regi fideles, Salenſibus ſunt infenſiores. Rex tentavit ſuperioribus annis urbem recupe-

rare,

rare, per Arabes Rabatenſes, ſed fruſtra. *Temeſne* jacet inter oſtia *Buragrag* & *Ommirabid* Ptolemæo *Cuſa*: prima illius urbs maritima eſt *Rabat*, urbs olim florentiſſima, nunc paucis Arabibus habitata: à qua dimidiam leucam diſtant ruinæ *Sella*. Fluvius *Buragrag* oritur è montibus Ziz; non longe à fontibus fuit urbs *Maderauvan* quæ jam deſerta jacet. Circiter octo leucis à *Rabat* viſuntur rudera urbis *Allmanſora* ſive *Manſora* ad ripas Guir quartam leucæ partem à mari: *Guir* oritur è montibus *Ziz*, juxta pagum *Thagiam* labiturque per planiciem *Nuchailan*, & territorium *Hain-el-challu* & *Almanſoram*: recipiens infra Nuchailan torrentem *Alcantaram*. Septem leuc. ab Almanſora, jacet *Anfa* ſive *Anafé*, cujus ager tritici feraciſſimus eſt, hodie tamen deſerta eſt, à Portugallis concremata ſemel, rurſuſque ædificata ab Abdalla, ſed ſingulari juſtæ divinæ vindictæ exemplo, à formicis plane deſolata. Ab *Anfa* ad *Azamor* numerantur viginti leucæ, nullo oppido intermedio.

Maroccanum regnum, itidem diviſum eſt in ſeptem provincias; quarum tres, *Duccala, Hea, Sus* maritimæ; reliquæ *Haſcora*, *Tedles*, *Marroc* &

Guzu-

Guzula mediterraneæ. Ora concluditur inter Ommirabid & Sus fluv. aut inter *Azamor* & *Meſſam*. ita ut fines habeat ad occidentem Oceanum ; ad orientem *Daram* Numidiæ partem ; ad arctum regnum Feſſæ , ad meridiem *Zanhagam*. Fluvii principales ſunt *Ommirabid* , *Tenziſt* , *Sus* . *Ommirabid* Ptolem. *Cuſa* , deſcendit à montibus *Tedles*, *Magran* & *Dedes* : & per plana *Adachſum* delatus , conſtringitur inter rupes, præterlabitur *Tegeget*, *Bulahuan*, *Tergum*, *Temerocoſtam* , *Subeitu* , & diſterminans *Temeſnam* & *Duccalam* egreditur in Oceanum juxta *Azamor* : recipit *Dernam* qui deſcendit è monte *Magran* , & dividit haud longe à fonte ſuo *Efzan* & *Tefzan* urbes provinciæ *Tedles*, & ab auſtro properans ad arctum ruit in *Ommirabid* : uti & *Quadehabid*, qui inter *Magran* & Tenſitan montes ortus, primum labitur ad occidentem uſque ad *Ezo* in Haſcora provincia, inter altos montes conſtrictus , explicat autem ſe ex illis anguſtiis infra *Elgiumuham* & *Tadogaſt* : & ab auſtro properat ad arctum , & inter *Tegeget* & *Baluhuan*, poſtquam planitiem *Haſcora* & *Tedles* eſt pervagatus, condit ſe in *Ommirabid*.

Ten-

Tenziſt aut *Tenzif* Ptolem. *Aſama*, oritur in territorio *Marocci* prope montem Hanimée; & labitur verſus occaſum, nonnihil declinando ad Arctum: & deſcendit in mare nō longe ab *Azaffi*: dividit *Maroccum* & *Heam*, ab *Haſcora* & *Duccala*. Stratus eſt lapideo ponte, qui quindecim arcubus ſuſtinetur; opus tota Africa celeberrimum, quod Regi Manſori debetur, duas leucas ab oppido Marocco. Recipit plures amnes, à Meridie pleroſque, *Agmet*, *Niffin*, *Sifelmel*, *Aſinfinnal*.

Sus antiquis *Subus* deſcendit à monte *Ilda*, & quidem verſus meridiem uſque ad urbem *Tagavoſt*, ubi ad occidentem convertitur, exiens in oceanum inter *Meſſam* & *Gargueſſem*.

Sunt & plures hic amnes ſed ignobiliores: *Teculeth* qui circiter tres leucas à *Tenziſt* egreditur inter *Gozam* & *Amamam*. *Tefethne* qui exit juxta promontorium *Mongador*. Alii quidam præterea amnes oriuntur quidem in Regno Maroccano, ſed egrediuntur extra illius limites: *Imiffin* qui oritur è monte *Secſiva* in provincia *Guzula*, fluens verſus meridiem, & exonerans ſe in mare juxta *Amfolez*, *Anſuler* aut *Anſulime* haud longe à promontorio *Non*. Vterque *Teſeutin* oritur è monte *Guzideme*,

leucæ intervallo, & confluunt in *Lhabichum*, qui deſcendens è montanis *Darrhæ* ingreditur oceanum inter *Albenen* & promontorium *Boyador*, è regione *Forteventuræ* inſulæ. Provinciarum ſitus ita ſe habet; quatuor Mediterranearum *Tedle* & *Haſcora* ſunt ſeptentrionaliores; *Guzula* maxime meridionalis: *Marroc* intermedia. Maritimarum, *Duccala* vergit ad ortum; *Sus* ad meridiem; media eſt *Hea*.

Tedle omnium maxime orientalis, ſed minima; triangulari forma concluditur inter *Ommirabid* & *Guadelhabid* amnes: ad arctum habet *Temeſnam*; ad meridiem *Gogidemen* & *Tenſitam* montes Marocci; ad ortum montes *Zizis*, ad occaſum denique *Haſcoram*. Oppida præcipua ſunt *Teſza* & *Eſza* ad ripas *Dernæ*. Præterea *Cithiteb*, *Eithiad*, & *Tedſi* ſuper montem *Dedes*.

Haſcora jungit fines cum *Tedle* ad ortum, ad occaſum cum *Duccale*: concluditur fluviis ad meridiem quidem *Tenziſt*, ad arctum *Guadelhabid*. Oppida præcipua ſunt *Bzo*, *Tagodaſt* & *Elgiuhuma* ad ripas *Guadelhabid*. *Elmadine* & *Alemdin* inter montes ad fines *Temeſnæ*. *Elmadine* diſtat à Marocco ſupra triginta leucas, & à cognomine urbe in Duccala circiter viginti: ab

Alem-

Alemdin duas. Montes maxime celebres hujus provinciæ ſunt *Gogideme*, *Tenſita*, *Teſeron*.

Marroc concluditur inter fluvios *Tenziſt* & *Aſiſinual*, qui in *Tenziſt* deſcendit ſupra *Azaffi*. Fines habet ad arctum Duccalan & Haſcoram; ad meridiem partem Guzulæ, & Darham : ad occaſum Heam & montem Demenſer, portionem Atlantis ; ad ortum denique montes *Tedle* & utrumque *Teſcutin*. Loca maxime illuſtria ſunt *Temelle*, *Delgumuha*, *Imiſmiſe*, *Tenexe*, *Imegiagen* in montanis ſita : *Elgiumuha* ad ripas *Seſſava* : *Teſraſt* ad *Sifelm* : *Halenimmée* juxta fontes Tenziſt : *Agmet*. Metropolis eſt *Marroc* ſive *Marruecos*, inter Niffin & Agmet amnes ſita : habuit aliquando centum millia ædium, & vigintiquatuor portas, & plurima collegia, balnea, moſqueas, & diverſoria publica. In urbe hodieq; viſitur magna & pulchra arx, ſive palatium regale.

Guzula habet ad occidentem provinciam *Sus* ; ad orientem fluvium *Himiſfin* ; ad arctum Heam & Marroc & fluvium *Aſiſinval* ; ad meridiem deſerta Numidiæ ſive *Biledulgerid* ; nulla in ea viſuntur oppida alicujus nominis, ſed pagi plurimi ſatis frequentes.

Duccale dividitur ad arctum à Te-

meſna per fluvium Ommirabid; ad meridiem terminatur Tenziſt: ad ortum dividitur ab Hea per vaſtum montem: oppida illius intra continentem ſunt, *Bulahuan, Tergum, Temeracoſta, Subeit*, ad ripas Ommirabid: *Meramer* ad radices *Benimeger* montis verſus arctum: & *Conte* ad ejuſdem radices verſus Auſtrum. Diſtat hic mons ab Azaffii quinque aut ſex leucas. *Centopozzi* jacet in meditullio provinciæ. Ad mare habet primo *Azamor* ad oſtium Ommirabid, emporium ſatis locuples, ubi rex Maroccanus præſidiarios alit adverſus *Maſagan* Hiſpanorum. Secus oram occurrunt rudera Elmedinæ; quæ quondam caput fuit hujus provinciæ. *Mazagan* diſtat ab Azamor circiter quinque leucas, poſſidetur hodie ab Hiſpanis: ſeptem ab ea leucas diſtat *Tit*; deinceps *Caſaral Cavallero*, quam Mercator corrupte vocat *Ciſadocavali*: Hinc ultra *Emenderam*, occurrit Promontorium *Cantin* antiquis *Mons Solis*; & mox Promontorium *Canaveral*, quod ab arcto claudit fretum, ad quod *Azaffi* eſt conditum, haud longe ab oſtio Tenziſt, oppidum haud ſatis munitum: Emporium tamen haud vulgare; licet portus illius haud admodum ſit ſecurus: & ager latrociniis Arabum monticolarum obnoxius:

noxius : ita ut Rex hic præſidium trecentorum militum alere cogatur ; & mercatores ab uno oppido ad alterum catervatim & per Caffilas proficiſci.

Hea provincia montana, ad arctum clauditur fluvio *Tenziſt* & monte *Gebelelhadid* ; ad meridiem à montibus *Idevacal* ſive Atlante majore & *Demenſer*. Ab ortu ab amne *Aſiſinual*, & montibus *Neſiſa* & *Semeda*. Ora maritima pertingit ab oſtio *Tenziſt* ad Promontorium *de Guer* ; viginti novem gradibus ab Æquatore verſus Arctum. Oppida præcipua ſunt, intra continentem quidem verſus meridiem *Igilingbighil* & *Eitdever* in editis montibus condita, diſtant à ſe invicem duas leucas. Dein magis ad ſeptentriones *Culeihat, Elmuridin, Tagteſſe, Teſegdelt, Teyeut* ; *Ileuſugaghen* ; *Hadechis* & *Tedneſt* ; deniq; *Teculeth* omnium opulentiſſimum propter vicinum portum Goze: omnia autem hæc oppida ſæpius fuerunt vaſtata, nunc à Portugallis, nunc à Mauris.

Ad mare habet pauca ; nimirum *Gozan* ; *Aman* ; Caſtellum & Inſulam *Mongador*, Ptolem. *Erythia*. Caſtellum hoc conſtructum fuit à Regibus Marocci ut præſidio eſſet auri atque argentifodinis quæ in vicino monte reperiuntur. Inſulam vocant Mauri *Geſiram Eddeheb* ;

fertilis quidem eſt, non tamen habitata. Inde venitur ad Promontorium Herculis hodie *Cap d'Ozeme*, triginta gradibus ab æquatore verſus Arctum: ultra quod, duarum leucarum itinere ſitum eſt oppidum *Teſethne*; habet portum ſatis bonum qui plurimum frequentatur ob copiam ceræ & tergorum caprinorum. Iuxta orditur mons *Atlas* (qui hic dicitur *Idevacal*) & pertendit ad *Meſſam* oppidum ad oſtium Sus, trium dierum itinere. Mons hic frequens incolis; alit plurimos equos, parvos quidem ſed valde agiles & duros. A Teſethne ſecus oram venitur *Gazolam*; inde *Tafallen*: illinc *Zebedecham*; denique ad promontorium de Guer; ubi Luſitani quondam habuere Caſtellum quod jam eſt in Maurorum poteſtate.

Sus extima provincia hujus regni, ad meridiem dividitur à deſertis Numidiæ & *Zanhaga* per fluvium *Sus*: ad ortum habet *Guzulam*; ora illius jacet inter Promontoria *de Guer* & *Non* Ptolemeo *Gannarium*: oppida præcipua ſunt, intra continentem quidem *Tedſi*, *Tarodant*, *Tagovaſt*, & *Tejut*. Quorum Tedſi maxime eſt orientale, ſitum in agro fertili, viginti leucas à mari, incolis frequens. *Tagovaſt* longe maximum oppidum viginti leucas à mari, & quinque

à flu-

à fluvio Sus. Teijut ad ripas *Sus* haud longe ab oſtio; diviſum in tres partes. Ager tritici fertilis & leguminum: etiam ſacchari cannarum, è quibus tamen incolæ nigrum ſaccharum conficiunt, artis ignari. Ad mare habet *Alberſuſen*, & *Gargueſſem* ad oſtium *Sus*; *Meſſam* juxta quam plurimum Ambarigriſei reperitur, quod incolæ interdum vendunt vili pretio. Porro *Alganziren*, *Suanam*, *Bulezam*.

Regna Feſſæ & Marocci ſunt longe opulentiſſima totius Africæ. Dividuntur in planicies, montana, & deſerta. Deſerta ſunt valde ſteriiia; montana vero & incolis frequentia, & tritici atque aliarum frugum feracia. Planicies longe uberrimæ; eſſentque longe cultiores, niſi Arabes monticolæ, aut culturam impedirent, aut ſata latrociniis ſuis corrumperent.

Deſerta ſunt tantummodo in provinciis *Garet* & *Elchaus*; habentque fines ad Arctum mare mediterraneum; ad meridiem Atlantem montem, & loca arenoſa Numidiæ; ad occaſum fluvium *Noccor*; *Mulviam* autem & ſolitudines *Hanghad*, quæ pertinent ad regnum Telenſin ſive Algerium, ad orientem: ita aſpera ſunt atq; arida, ut nullæ aquæ in iis reperiantur, præter fluvios

Noccor & Mulviam. Nominatiſſima ſunt *Tafiata, Terreſte, Addurum;* reperitur in illis mirabilis diverſitas animantium; verum raro frequentantur ab hominibus; præterquam à feris & crudelibus barbaris, quos vocant *Bataliſos;* qui armenta ſua & pecudes ad ripas *Mulviæ* interdum paſcunt: atque idcirco cum Arabibus monticolis non raro rixantur & veniunt ad manus.

Montes reperiuntur in ſingulis provinciis, præterquam in *Temeſne* & *Azghar*, differuntque non minus nominibus quam qualitatibus: portiones licet tantum & veluti membra majoris & minoris Atlantis, qui pene totam Africam variis modis pervagantur: qualitatum diverſitas, haud dubio ab altitudine, quæ quò major, eò ſunt frigidiores, & infœcundiores: cæteri variis rebus alii alios antecellunt. Montes *Tedle*, & imprimis *Magran* itemque *Hea* in Regno Marocenſe; montana *Erriff, Garret & Elchaus* in Feſſano; abundant pecore & jumentis: Montes *Errif Hea* & *Duccala* materie cædua.

Mons *Zelag* in provincia Fez: *Beniguahid, Beni-Iedir, Lucas, Mernisa, & Aguſtum* in Errif: *Matgara, Gauata, Megeſa* & alii in Elchaus: *Hadimmé* in

Ma-

Maroe: *Beni-Megher* in Haſcora, ut & *Tenſita* abundant avena, nucibus, dactylis, vineis, olivetis, amygdalis, ficubus, lino, melle & cera.

Metalla *Mongador* in Hea, auri ſunt opulentiſſima; ſunt & argenti in montanis *Hilalem* provinciæ Sus: Ferri in *Demenſera* monte Heæ; in montibus Guzulæ; juxta *Elgiamuham* oppidum Haſcoræ; *Adendum* & *Mader-avan* in Temeſna: juxta Garet & in monte *Beniſabid* ejuſdem provinciæ: denique in monte *Beni Ieſſeten* provinciæ Elchaus, cujus incolæ non utuntur niſi ferreis nummis.

In monte *Dedes* provinciæ Tedles, plurimum nitri reperitur, incolis neglectum, quia uſum ignorant.

In monte *Hanteta* ſive *Hantera* quinquaginta leucis à Maroco marmor effoditur candidum, rotundis maculis viridibus eleganter diſtinctum, quale nuſquam alibi in Africa reperitur.

Plurimi quoque prædictorum montium, producunt arborem quandam ſpinoſam, quæ fert fructum inſtar olivæ; (vocant *Arga*,) è quo oleum premunt, quod licet gravis admodum ſit odoris, uſurpatur tamen ab indigenis, tam ſolum quam cum olivarum oleo mixtum in eduliis.

Mons viridis in provincia Duccale, habet lacum valde amœnum; nam prætetquam quod plurimos optimos piſces nutriat, conſitus eſt in ambitu maximis arboribus inſtar pinorum, in quibus infinita turturum copia nidulatur.

In montibus Ziz qui ſeparant *Tedlen*, *Duccalen* & *Temeſnen* à Numidia, reperitur magnus numerus anguium, qui familiariter frequentant domus inſtar canum: neque cuiquam noxam dant, niſi irritati, aſiſtunt plerumque menſis ut micas percipiant.

Planicies utriuſque regni, tot amnibus ſecantur tamque infinitis rigantur torrentibus; tantaque pollent ubertate atque amœnitate; ut ſi Ægyptum excipias, nullæ aliæ Africæ regiones cum illis poſſint comparari: Inter eas autem excellunt Azgharis & Temeſnes agri: Vnde *Temeſne* olim tam fuit populoſa, ut quadraginta oppida & ducentas arces atque pagos numeraret. Sola planicies *Hea* indiga eſt tritici, cujus loco feliciſſime & abundantiſſime reddit avenam & milium. Eædem planicies non minus abundant vitibus; uvæ albæ tamen hic rariſſimæ. In Sus, Marroc & Haſcora, maxime autem in Tadogaſt & Elmedine, uvæ adeo ſunt

gran-

grandes ut juglandes æquent, unde ab indigenis ova gallinaceæ appellantur. Nihilo tamen ſecius optimum totius Africæ vinum debetur agro urbis *Teza* in Elchaus.

Planicies *Duccala*, *Haſcora*, *Tedles* & ager oppidi *Mecneſa* in provincia Fez, feraciſſimæ ſunt olivarum; quarum inops eſt Sus.

Planicies Marroc & ager *Banibaſil* in provincia Feſſa abundant lino & cannabe.

Hea abundat melle & cera: maxime autem *Haſcora* melle candido inſtar nivis.

Abundant eædem planicies omnibus generibus fructuum; Ager Aafes fert imprimis præſtantes melones, quæ menſe Aprili maturantur. *Temeſna* peculiaris eſt arbor ferens fructus forma ceraſorum, ſed ſapore Iujubarum; appellant ſuo idiomate *Rabich*. In Mecneſæ agro provinciæ Fez naſcuntur mala cotonea odoratiſſima, itemque granatenſia longe maxima. In agris Tanger & Tezæ mala aurantia, citrea & limones. Quid multa? ager Feſſæ oppidi quotannis ferre dicitur triginta millia cargarum, fructuum & omnis generis herbarum.

De commerciis quæ in hiſce partibus, præ-

præſertim autem in duabus urbibus capitalibus exercentur, nihil dicam, ſunt enim vulgo notiſſima.

De moribus incolarum addam pauca: In quibuſdam *Hea* provinciæ oppidis, ſortem jaciunt oppidani, quis illorum advenam hoſpitio ſit excepturus. Homicidæ non à magiſtratu, ſed defunᶜti agnatis puniuntur: ſi autem fuga ſe ſubduxerint exilio ſeptennii multantur, neque ante licet ipſis reverti quam agnatis illis ſatisfecerint. In eadem provincia & Advocatos habent, qui cauſas eorum agunt; ſed vocant *Hagazzare*, id eſt, carnifices, quia dextros eſſe oportet ad nodorum ſolutiones inveniendas, haud minus quam iſti ad junᶜturas membrorum: Indigenæ non alunt barbam quandiu ſunt cœlibes.

Guzulani ingenio ſunt bardo, nihilo tamen minus præſtant ut fora publica tutiſſima ſint, quæ durant tres menſes, ordiundo à nativitate Mahumet ſeu duodecimo menſis *Rabich*, tertii in anno Arabico.

Grandis antipathia deprehenditur inter Feſſanos & Mecneſanos, cauſa occulta. Mecneſani autem tam Zeloſi ſunt, ut fœminis interdiu prodire capitale ſit: etiam noᶜtu non niſi velatis.

Mon-

Monticolarum *Benibuſeibet* amictus admodum eſt peregrinus; nam ſacco laneo induti, qui lacineis nigris albiſque eſt variegatus, totum caput, oculis tantum exceptis, operiunt Caputio; ita ut cacodæmones videantur.

Monticolæ *Beni-Ieſſeten* provinciæ *Elchaus*, ædes muniunt ſtoreis quæ ex juncis marinis ſunt factæ; ex iiſdem & ſoleas pedibus aptant, & facies tegunt.

Denique hiſce Africæ partibus imperarunt *Bocchus* & *Bogus*, tempore Sullæ & Marii, & deinceps *Iuba* ſecundum Strabonem: quem vicit Iulius Cæſar. Hujus filium plurimum dilexit Auguſtus, reſtituitque in regnum, ex quo *Ptolemeus* natus ſecundum Plinium. Regnum deinde in provinciam redactum ſub nomine Mauritaniæ Tingitanæ; uſque ad tempora Valentiniani III. ſive annum à Chr. N. 427. quo ceſſit Vandalis.

Ex his Reges, *Genſericus*, *Honoricus*, *Gundamundus* & *Tranſamundus* fuere Arriani; Catholicis mirum in modum infeſti: *Hildericus* Catholicus; ſub quo Africa rediit ad Romanos auſpiciis Iuſtiniani, virtute Beliſarii, anno 534. Sub exitum Imperii Conſtantinopolitani, incidit in manus Arabum anno 640.

Inter Reges excelluit *Manſor* ſive *Almanſor*: qui præter Mauritaniam hanc poſſedit *Granatam*, *Murciam* & *Valentiam* in Hiſpaniis. Huic ſucceſſit *Mahomet Evaſir*, qui ingenti clade à Chriſtianis perculſus in regno *Valentiæ*, profugit *Marocum*. Ab eo tempore res Maurorum non modo in Europa ſed & in Africa retro fluxerunt, &c.

Hactenus vertimus ex authore Gallico, qui navigationem D. de *Razillii* deſcripſit. Reliqua ex Iac. Aug. Thuani V. C. Hiſtoriæ lib. VII compendio attexemus.

Rerum potiti ſunt in Tingitana, poſt virus Mahumetanum diſſeminatum in eas regiones, ſparſi Arabes, partim Calipharum duces, partim ipſi reges, omnes externi. Quibus de medio ſublatis, *Abul Texifius* Almohavidarum ſive Lamptunniorum gentis princeps, exterorum Imperium exoſus, circa annum Chriſti 1051, adminiſtrationem rerum ſuſcepit, ſedemque Imperii fixit Agmeti; & poſt eum *Ioſephus* F. qui 35 annis regnavit, & urbem à patre inchoatam condidit. Tremezenum inſuper regnum Feſſanum ac Tunetanum ſubegit, multas civitates cepit in Hiſpania, ac tota fere Bætica eſt potitus. Hujus filius *Halis* primarium templum

plum extruxit, quod quamvis dirutum & poſtea inſtauratum, ſemper de nomine ejus cognominatum eſt. Is ab Alfonſo VII in Bætica victus, & magna ſtrage accepta eſt occiſus quum ſeptem annos regnaſſet. Poſt Halim *Abrahamus* F. Ioſephi N. ſucceſſit, cujus triſtis exitus fuit, nam ab *Abdala* vili homine, natione barbaro, qui ſe *Elmuahedinum* appellari volebat victus, & profugus ſe cum uxore præcipitavit: victoriæ fructum percepit *Abul-mumen*, Abdala è morbo defuncto, ejuſdem conditionis, qui *Iſaaco* Abrahami F. in oppido Marocco capto & jugulato, imperium firmavit & produxit ad Tripolin uſque. Hujus filius *Ioſippus*, & *Iacobus Manſor*, N. & hujus F. *Mahumetis Evaſer* à ſuis Miramulinus appellatus, in Hiſpania & Africa longe lateque ſunt dominati: Hic vero ab Alfonſo X Caſtellæ R. anno 1200 ex Hiſpania eſt profligatus. Decedens numeroſam reliquit ſobolem, quæ Maurorum imperio & ſuæ genti exitio fuit; nam omnes ejus liberi mutuis cædibus ſe confecerunt: Poſt illa nova dominatio inſtituta à Gamarazano à Tremeſenſibus regibus oriundo. Abdulacus item ex Merina familia Feſſæ rerum potitus eſt circa annum 1210. Ex Merina familia plures

regna-

regnarunt uſque ad Abdulacum ultimum, quem *Scirifius* occidit: Sciriſium profligavit *Saidus* ex Oatazenorum familia anno 1481. à Saido, qui Feſſæ regnavit, duxere genus Oatazeni reges, ſub quibus Africæ regna & ſingulæ regnorum provinciæ atque urbes, à præfectis deficientibus occupatæ & miſere dilaceratæ ſunt; donec Sciriſiorum gens Oatazenis depulſis, rurſus ſparſas regnorum reliquias collegit & noſtra memoria imperium novum in Africa excitavit. De quo ne hic prolixiores ſimus, conſulendi hiſtorici ſuperioris ſeculi.

INDEX

INDEX.

In quo Africæ Regna, Provinciæ, Civitates, Inſulæ, Deſerta, Populi, Sectæ, Familiæ, & alia pertractantur.

A.

Abuginam caſtrum. 615
Abulhuſein pop. 31, 39
Abuſaid mons. 529
Accha caſtrum. 602
Accipitris hiſtoria. 768
Addad radix virulenta. 775
Adendunum opp. 247
Adimain animal domeſticum. 753
Adimmei mons. 167
Adjuratores urbis Feſſanæ. 353
Ægyptus regio. 664
Ægypti diviſio. 666. temperies. 669
Ægyptiorum genus & origo. 666
Afri cognominati Soava, eorumque ritus. 58
Afri Siculorum mancipia qui 57
Afri agriculturæ dediti. 80
Africa unde dicta. 3
Africa nivibus obnoxia. 67
Africanorum encomia. 88
Africæ termini & diviſio. 4. habitationes. 12. ſitus. 66
Afrorum origo. 13
Afrorum qui Libyæ deſerta inhabitant mores & ritus. 43
Agades civitas & regnum. 12, 650
Agbal mons. 528
Agla opp. 399
Agmettum Marocci opp. 163
Alguechet Regio. 635
Alcairi maximæ & admirandæ urbis luculenta deſcriptio. 684
Alcairi civium ritus ac mores. 701
Alcairum à quo condita. 20
Alchymiſtæ in urbe Feſſana. 352
Alexandria Ægypti civitas. 672
Algeria quæ Geſeir. 519
Alemdinum Haſcoræ oppidum. 201
Ambaræ piſcis deſcriptio. 758
Anfa Temeſnes oppidum. 243
Angadi deſertum. 489
Angera mons. 417

An-

Anthius civitas. 680
Antimonium in Africa. 770
Apologus de avicula & Rege avium. 96
Aquilæ deſcriptio. 767
Arabes ad Iſmaëlem Abrahæ filium originem referentes qui. 41
Arabes Africam incolentes. 20
Arabes lubricæ fidei. 30
Arabes quomodo Afris commixti. 20
Arabes tentoria incolentes. 21
Arabum Africam incolentium mores & ritus. 50
Arabum Africam incolentium in plures partes diviſio. 30
Arabum qui inter Barbariam & Ægyptum deſerta tenent vivendi modus. 56
Arabum manſiones & numerus. 31
Argan fructus. 100
Ariana oppidum. 570
Arietis Africi deſcriptio. 753
Aromatarii urbis Feſſanæ. 308
Arriani Africa expulſi. 62
Artifices urbis Feſſanæ. 295
Arzilla civitas. 403
Aſgara regio. 8
Aſcis Feſſæ regio. 387
Aſſacus civitas. 549
Aſgegia populus. 31. ſitus. 34
Aſinus ſylvaticus. 752
Aſioth Ægypti civitas. 723
Aſna Ægypti civitas. 727
Aſuan Ægypti civitas. 728
Atlantis mõtis ſitus. 67, 68
Augela regio. 633
Auras mons. 591
Azafi oppidum. 180
Azamurum Duccalæ oppidum. 192
Azgan mons. 472
Azgangan mons. 450
Azgara Feſſæ regio. 390, 779
Azoadi deſertum. 10

B.

Balneorum Feſſæ deſcriptio. 286
Bambaſilum Feſſæ oppidum. 273
Bani Teude civitas. 398
Barbam radere cœlibatus indicium. 103
Barbanda Ægypti civitas. 726
Barbar ſignificatio. 12
Barbaria Africæ pars. 4
Barbariæ diviſio. 8
Barcæ deſertum. 598
Bardeoa regio. 634

Barnabal Ægypti civitas, 680
Baron mons. 466
Baſra civitas. 402
Bat fluvius Africæ. 733
Batha Telenſini oppidum. 508
Beb Elloch Alcairi ſuburbium. 690
Beb Zuaila Alcairi ſuburbium. 689
Bedis oppidum. 421
Beggia oppidum. 550
Beni Achmet Feſſæ mons. 440
Beni Bachlul oppidum. 474
Beni Beſſeri regio. 615
Beni Buzeibeth mons. 433
Beni Chelit mons. 429
Beni Cheſſen mons. 416
Beni Fenſecare mons. 414
Beni Garir mons. 428
Beni Gebara mons. 432
Benigomis oppidum. 9
Beni Gualid mons. 434
Beni Guamut mons. 442
Beni Guarid mons. 595
Beni Guariten tractus. 387
Beni Guazeval Feſſæ mons. 438
Beni Guedarfeth mons. 419
Beni Gueriagel Feſſæ mons. 439
Beni Guertenage mons. 467
Beni Gumi regio. 614
Beni Guerened mons. 528
Beni Haros mons. 415
Benihemiri Arabes. 30
Beni Iaſga mons. 471
Beni Iedir mons. 437
Beni Iegineſen mons. 441
Beni Ierſo mons. 432
Beni Ieſneten mons. 526
Beni Ieſſeten mons. 469
Beni Ioſeph mons. 430
Beni Manſor mons. 428, 429
Beni Meraſen mons. 481
Benimegher mons. 195
Beni Meſgalda mons. 442
Beni Raſid regio. 507
Beni Raſin mons. 431
Beniſuaif Ægypti civitas. 721
Beni Tefren montes. 594
Beni Teuſin mons. 450
Beni Zaid mons. 449
Beni Zaruel mons. 430
Berdeitæ Numidæ. 10
Berdoæ populi deſertum. 632

Biledulgerid Afris quæ Latinis Numidia. 5, 624
Birdeva Inſulá. 10
Biſerta oppidum. 552
Bitos oppidum. 12
Bochyris Ægypti civitas. 677
Bona quæ olim Hippo. 544
Bonæ montes. 592
Berbunum oppidum. 31
Borgi oppidum. 662
Bornum regnum Nigritarum. 11, 655
Bos marinus. 758
Bos ſylvaticus. 752
Boves Africæ montium. 753
Boſiri civitas Ægypti. 671
Breſch oppidum Telenſini. 514
Bucchuia mons. 429
Balachuan oppidum. 190
Bugia regio. 8
Bugiæ regni deſcriptio. 531
Bugiæ montes. 590
Bulacum Alcairi ſuburbium. 693
Baragragus fluvius. 733
Burbuni populus. 37
Bzo Haſcoræ oppidum. 208

C.

Cabaliſtici Feſſanæ urbis. 349
Cabra oppidum. 645
Cachini Arabes. 30
Cæſarea urbis Feſſanæ pars. 207
Catia oppidum Numidiæ. 625
Cair Heſsin caſtrum. 596
Cairoani oppidi deſcriptio. 575
Cameleontis hiſtoria. 765
Cameli hiſtoria. 745. Cammer oppidum. 569
Cannis Metgara Feſſæ oppidum. 271
Canos regnum Nigritarum. 11, 651
Capes civitas. 580
Capis fluvius Africæ. 739
Capheſa oppidum. 9
Carafa Alcairi ſuburbium. 693
Carthago. 553
Caſair oppidum Numidiæ. 615
Caſar Elcabir, hoc eſt, Regium palatium. 392
Caſar Ezzaghir, hoc eſt, palatium minus. 409
Casba oppidum. 551
Caſena regnum Nigritarum. 11, 652
Caſr caſtrum. 595
Caſsiam ferentis arboris deſcriptio. 772
Centiputeus mons. 478
Centum putei oppidum. 188
Corvorum mons. 480

Chal-

Chalbis oppidum. 9. Chana Ægypti civitas. 727
Chancha Ægypti civitas. 729
Characteres Afrorum. 62
Chaſaſa oppidum Gareti. 445
Chaulan Feſſæ caſtrum. 378
Chaus Feſſæ regio. 413
Chebib arx. 415
Cheneg regio. 606
Chian Ægypti civitas. 726
Chinana oppidum. 31, 36
Chollo oppidum. 537
Choros caſtrum. 552
Chuſaini Arabes. 30
Cibum capiendi apud Feſſanos modus. 320
Cithitheba oppidum. 230
Civitas vetus, quæ Miſrulhetich Alcairi ſuburbium. 694
Columbaria urbis Feſſanæ. 330
Conſtantina regio. 8
Conſtantinæ deſcriptio. 538
Conſtantinæ montes. 591
Conta oppidum. 186
Corpus Iuris Afrorum idiomate conſcriptum. 118
Crocodili hiſtoria. 760
Culeibat Elmuridin, arx Heæ. 120
Cuniculi Africi. 757

D.

Dabuh animal lupi magnitudine. 756
Dactylorum major quàm frument proventus. 82
Dactylorum eſus dentibus noxius. 84
Dant fera ſive Lant. 751
Dara provincia. 602
Dara fluvius Numidiæ. 740
Dare oppidum. 9
Douma oppidum. 12
Dedetis montis deſcriptio. 237
Deſeſra oppidum. 506
Delgumuha nova arx. 144
Dellegi Arabes. 30
Dehemruni populus. 38
Demenſera Heæ mons. 126
Derottis Ægypti civitas. 683
Deſertorum inter Numidiam & Nigritas deſcriptio. 10
Devibeſſen populus. 31, 36
Devih-ibaidulla populus. 31, 36
Devimanſor populus. 31, 36, 38
Deuvadia populus. 30
Deuſis oppidum. 9

Deuſen oppidum. 623
Draco. 763
Duccala regio. 8,179
Dub animal. 764
Dubdu oppidum. 456
Dulein populus. 31, 36
Dulipanum capitis tegmen. 43

E.

EChebdevon mons. 549
Eddara deſertum. 39
Elabata Regio. 8,778
Elborgium opp. 9
Elgiumuha Marocci opp. 142
Elma Tedletis opp. 229
Eitdevetum Heæ oppidum. 118
Eithiad Tedletis opp. 231
Elcainus Califas. 21. Elcaon regio. 8
Elchairceë oppidum obſeſſum. 27
Elcheritha pop. 31. ſitus. 35
Elephantis hiſtoria. 744
Elgiumuha Haſcoræ opp. 207
Elhaſid cibus Heenſium. 101
Elhaſis populus. 31, 36
Elmadi facinus. 16
Elmadina Haſcoræ opp. 199,786
Elmedina Duccalæ metropolis. 187
Elmuntefigi Arabes. 30
Eloacatus Africæ urbs. 5
Eloachetum inſul. 10
Enedria populus. 31. ſitus. 35
Equitatio Afrorum ridicula. 44
Equus Barbaricus. 750
Equus ſylvaticus. 751
Eraclia oppidum. 571
Errifa Feſſæ Regio. 419
Errifitis Regio. 8
Eſſival fluvius. 99
Eſnoaihila caſtrum. 612
Ethegi populi Arabum nobiliſsimi. 30
Ettalches arboris deſcriptio. 774
Euphorbii experientia medicis incognita. 770
Excantatores Feſſanæ urbis. 358
Ezagemum Habatis opp. 397
Ezzaba Regio. 8

F.

FAnzara opp. Feſſæ. 261
Farcala Regiuncula. 614
Fatiloquorum in urbe Feſſana enumeratio. 335
Fegigum opp. 9
Felis excrementum emittens. 756
Fercale opp. 7

Feſſa regnum. 8. ejus perfectiſsima delineatio 239
Feſſæ regionis tractus. 257
Feſſæ totius Mauritaniæ metropolis deſcriptio. 273, 277
Feſſæ novæ deſcriptio. 360
Feſti Feſſanorum dies. 328
Fezzen regio. 628
Ficus Ægyptia, quæ Sycomorus. 773
Fijum Ægypti civitas. 722
Fizza Inſula. 10
Flumen quod Magnum dicitur in Africa. 737
Fora urbis Feſſanæ. 295
Fuoa Ægypti civitas. 682

G.

Gademes regio. 627
Gademis Inſula. 10
Gago opp. & regnum. 646
Ganzigates Numidæ. 10
Gaoga regnum Nigritarum. 6, 11, 658
Gar vicus. 596
Garagi Arabes. 31, 40
Garet Feſſæ regio. 443
Gareti deſertum. 452
Garfa pop. 31
Gargueſſem arx. 137
Gaziani mons. 594
Garrion Inſula. 10
Garſeluin opp. 39. 484
Garſis caſtrum. 455
Gavara mons. 465
Gebha opp. 426
Gedmeva mons. 174
Gegel Bugiæ caſtrum. 534
Gehoanitæ Arabes. 41
Gehoar Elcaini Califæ præfectus Ægyptum & Syriam ſubigit. 22, 23
Gelvium inſula quæ Lotophagitis. 582
Gemeh Tailon Alcairi ſuburbium. 689
Gemiha Elchmen Feſſæ opp. 271
Geoani Arabes. 31
Georgia Chriſtianorum in Ægypto monaſterium. 725
Gerbe Inſula. 10
Geſeir, quæ Algeria. 519
Geſeiri montes. 530
Geira inſula. 400
Geza Ægypti civitas. 718
Gezirat Eddeheb, hoc eſt, inſula aurea. 682
Ginea Regnum Nigritarum. 11
Gineæ Regni deſcriptio. 639

Gir Numidiæ fluvius. 748
Giraſſæ hiſtoria. 745
Giuma Azgaræ opp. 391
Gogidema mons. 217
Gorania. 12
Goron fructus. 76
Goz portus Taculetenſium. 108
Guachde Regio. 615
Guadelhabit fluvius. 732
Guaden vicus. 601
Guadenum Numidiæ opp. 9
Guadilbarbar Africæ fluvius. 738
Guagida opp. Telenſini. 491
Gualata Regnum Nigritarum. 6, 11
Gualatæ Regni deſcriptio. 638
Gualhaſa mons. 527
Gualilis Feſſæ opp. 381
Guangara Regnum Nigritarum. 11, 654
Guanſeris mons. 529
Guaral animal. 764
Guardan mons. 451
Guargala Numidiæ civitas. 620
Guarghela opp. 9
Guber Regnum. 648
Gueblen mons. 464
Gumeri populus. 14
Guraigura Feſſæ mons. 389
Guzula Regio. 8, 176

H.

Habat Feſſæ regio. 336. ejus montes. 413
Habrum populus. 30. ſitus. 34
Hacca oppidum. 9
Haddaggia oppidum. 455
Hadecchis Heæ civitas. 110
Haguſtum mons. 436
Hain Echallu Feſſæ opp. 249
Hain Liſuan opp. 475
Hain Samie opp. 551
Haira deſertum. 10
Hammamet opp. 570
Hamina opp. 580
Hamra populus. 31, 37
Hamrozus vicus. 597
Hanchiſa mons. 140
Hangad deſertum. 40
Hannimea oppidum. 166
Hanteta mons. 174
Haoari populus. 14
Barais Azgaræ opp. 391
Harcſgol Telenſini opp. 496
Haſcora Regio. 8. ejus delineatio. 199

Haſſani Arabes. 31
Hea Regio. 8. Situs ac deſcriptio. 99
Hedegi Arabes. 31, 40
Hemrim populus. 31, 38
Hydra ſerpens. 763
Hilelli Arabes. 30. Eorum ſitus. 33
Hippo quæ nunc Bona. 544
Hippopotamus belua. 758
Homar civitas. 403
Homar Seyef apoſtata, primò concionator, deinde tyrannus. 120
Hortorum Feſſæ urbis deſcriptio. 359
Hoſpitiorum Feſſæ deſcriptio. 291
Hubbed caſtrum. 377
Hubbed Telenſini oppidum. 505
Hucben populus. 30. Situs. 33
Humeledegi caſtrum. 612
Hunain Telenſini opp. 495
Hnroa populus. 30
Huſein populus. 31
Hutmeni Arabes. ibid.

I.

IAdog fluvius. 738
Ialliten Regio. 627
Ichmin Ægypti civitas. 724
Idevacal Heæ populus. 124
Idris familia. 15
Ielles oppidum. 424
Ienta ulum Afrorum. 44
Ifran caſtrum. 605
Ifrenum oppidum. 9
Igilingigilum Heæ oppidum. 122
Ignem pro Deo Afri colunt. 59
Ilalemus mons. 141
Ileuſugagen Heæ oppidulum. 111
Imegiagen arx. 143
Imizmizi civitas. 145
Inſula aurea, quæ Gezirat Eddcheb. 682
Ioannes Leo Africanus Granata oriundus. 98
Regi Feſſano meruit. 129
Ioſephus Ieſſin Maroccenorum primus Rex. 27
Itali Gothorum furorem exhorrentes in Africa profugi. 61
Iudæi morbum Gallicum ex Hiſpania in Africam tranſtulere. 87
Iudæi hæretici dicti Carraum. 127
Izli caſtrum. 491

L.

LAmonis ad juriſperitum collatio. 119
Lant ſive Dant fera. 751
Legis Mahumeticæ ſuperſtitiones. 340

Lemtæ populi deſertum. 631
Leonis hiſtoria. 753
Leopardi deſcriptio. 755
Lepida civitas. 585
Leutatæ Numidæ. 10
Libya Africæ pars. 4
Libya Regio plane deſerta & arenoſa. 74
Libyæ deſertum. 628
Linguæ Africanæ conformitas. 18
Literæ Afrorum. 62
Literarum contemptus. 45
Locuſtæ in Africa. 769
Lorophagitis inſula quæ Geluium. 582
Lucanus Feſſæ mons. 437
Luccus fluvius: 234
Ludi Feſſanorum. 331
Ludi literarii in Feſſana urbe. 333
Luntuna familia. 16

M.

MAcarmeda Feſſæ oppidum. 376
Maehdia oppidum. 475
Machili Arabes. 30
Machres caſtrum. 481
Mader Auvan Feſſæ opp. 254
Magilla Feſſæ opp. 383
Magiſtratus urbis Feſſanæ. 316
Magiſtratus Ægyptiorum Sultanorum tempore. 716
Magrava mons. 528
Magranus mons. 234
Magroa familia. 17
Machdia oppidum. 573
Mahmora Feſſæ opp. 262
Mahumeticæ ſectæ principium. 62
Manſ Loth Ægypti civitas. 722
Manſor Marocci Rex. 28
Manſora opp. 247
Marocci Regnum. 8
Marocci regionis ſitus. 141, 783
Marocci urbis exacta deſcriptio. 149
Maroccum à quibus condita. ibid.
Marſa oppidum. 570
Maſalig caſtrum. 615
Maſtari Arabes. 31. Eorum ſitus. 34
Matgara mons. 527, 464
Matgara Numidiæ provincia. 39, 607
Matrimoniorum apud Feſſanos ritus. 322
Mazuna opp. 518
Mechella Ægypti civitas. 683
Mechellat Chais Ægypti civitas. 684
Mecnaſa familia. 16

Mecnaſæ civitatis deſcriptio. 265
Medera. 12
Medna oppidum. 524
Megerada fluvius Africæ. 738
Megeſa mons. 466
Meggeum Gareti opp. 447
Meies mons. 4
Mela oppidum. 544
Melela Gareti oppidum. 444
Meliana oppidum Telenſini. 516
Mella regnum Nigritarum. 11, 641
Menebben oppidum. 31. Situs. 39
Merameris oppidum. 194
Mercatores arena ac ſiti ſuffocati. 72
Mercatorum in Feſſana urbe ſtatio. 305
Mergo oppidum. 398
Merniza mons. 435
Merſalcabir oppidum Telenſini. 512
Meſabia oppidum. 9
Meſdaga oppidum. 473
Meſellata provincia. 598
Meſſellata inſula. 10
Meſemme oppidum. 426
Meſeitaza mons. 482
Meſila oppidum. 535
Meſrata provincia. 598
Meſſa oppidum. 5, 130
Meſſa trium oppidorum nomen. 130
Meſtrata inſula. 10
Meſzad regio. 618
Mezzagran oppidum Telenſini. 513
Mina fluvius Africæ. 736
Molæ urbis Feſſanæ. 294
Monaſter oppidum. 572
Mons ferreus, qui vulgò Gebelelhadid. 128
Mons viridis. 195
Montes Tuneto proximi. 593
Morbus Gallicus Africæ parti ignotus. 87
Morborum genera quibus Africani afficiuntur. 85
Mortuos lugendi apud Feſſanos modus. 328
Motus naturales in Africano aëre. 76
Muachedim ſecta. 28
Muhaiſira Ægypti civitas. 720
Muhallaca Ægypti civitas. 719
Mulieres manus ac pectus fuco perlinunt. 55
Mulua Africæ fluvius. 735
Mulullus Africæ fluvius. ibid.
Munia Ægypti civitas. 721
Munſia Ægypti civitas. 724
Muſa fructus guſtu ſuavis. 771
Muſinuda populus. 14

Muſsimum oppidum. 30. Situs. 34
Muſtuganin oppidum. 513

N.

NArangia caſtrum. 400
Neapolis oppidum. 569
Necans Bugiæ oppidum. 536
Ned Roma Teleníini oppidum. 493
Nefra oppidum. 622
Nefreoa oppidum. 9
Neſſaoa caſtrum. 627
Neſir avis deſcriptio. 767
Neſta oppidum. 9
Nifiſa mons. 127, 167
Niger fluvius. 6. Ejus fertilitas. 83
Nigritarum terra Africæ pars. 4
Nigritarum in ſua regna diſtributio. 10, 636
Nigritæ à quo originem ducant. 14
Nili fluminis deſcriptio. 741. & ſeq.
Nivibus Africa obnoxia. 67
Nubia regnum Nigritarum. 11, 660
Nuchaila oppidum. 246
Nufuſæ montes. 594
Numidia Africæ pars. 4
Numidia ſerpentibus abundat. 74
Numidiæ partitio. 8
Nummus quadratus in uſu. 107
Nun regio. 632

O.

OFficinæ urbis Feſſanæ. 295
Olivæ in Mauritania ingentis proceritatis. 78
Ommirabih fluvius. 731
Orania oppidum maritimum. 510
Ore aperto cibum ſumere Afris indecorum. 46

P.

PEſcara oppidum. 9, 621
Petra rubra Feſſæ oppidum. 383
Pharaonis palatium Feſſæ oppidum. 382
Pharmacopolæ urbis Feſſanæ. 308
Picis conficiendæ ratio in Africa. 771
Planetæ Afris coluntur. 60
Poëſis in pretio apud Afros. 51, 53
Poëtæ Afri. 332
Præſtigiatores in urbe Feſſana. 338
Pſittaci in Africa verſicolores. 768

Q.

Quadris mons. 418

R.

RAbati deſcriptio dilucida. 449
Racmen oppidum. 31, 37
Rahona mons. 414
Religio Afrorum ac fides. 59
Retep-

Retebbe Numidiæ provincia. 39
Retel regio. 608
Riehi Arabes. 30. Situs eorum. 34
Rifa fluvius. 14
Roſetum quæ Raſid Ægypti civitas. 678
Rucheorum in bello agilitas. 35
Ruchen oppidum. 31

S.

SAchbel Marga planicies maxima. 476
Sahidi Arabes. 30
Sal Africum. 770
Sanhagij populus. 14
Sarman vicus. 596
Sarra Afris quæ Latinis Libya. 5
Seſſaia Africæ fluvius. 737
Segelmeſſa provincia. 605
Segelmeſſa Numidiæ locus. 9
Segelmeſſæ territorium. 608
Segelmeſſa oppidum. 610
Seggeme mons. 232
Seu deſertum. 6
Sela Feſſæ oppidum. 258
Selef Africæ fluvius. 737
Selelgus mons. 470
Selim oppidum. 31
Sella Feſſæ oppidum. 253
Semede mons. 169
Sepulturæ Feſſanorum. 358
Sepulturæ Regiæ. 359
Septa maxima civitas. 409
Seriphus Heæ regionis Princeps. 113
Serſel opp. Telenſini. 515
Serte opp. 634
Seuſaon mons. 431
Seuſava mons. 171
Simiæ hiſtoria. 757
Soara opp. 585
Sofroi opp. 473
Sol pro Deo habetur apud Afros. 59
Stefa Bugiæ opp. 535
Struthiocameli hiſtoria. 765
Studia ab Afrorũ principibus è medio ſublata. 88
Suaidia opp. 30. Situs. 34
Subairi Arabes. 30
Subeica caſtrum. 595
Subeita opp. 188
Subu fluvius. 734
Suburbiorum Feſſanæ urbis deſcriptio. 354
Sucaicada portus. 538
Suſieni Arabes. 30
Suſmare fluvius. 737

Sultanum creandi ritus, deque ejus magiſtratuum ratione. 708
Sultani militia. 716
Sumaitæ Arabes. 30
Surnag radix virginitati noxia. 774
Sus fluvius. 130, 739
Suſa Regio. 129
Suſa oppidum. 571

T.

TAgavoſtum Suſæ opp. 139
Tagteſſa civitas Heæ. 117
Tagia Teſmeſnæ civitas. 255
Tagiora vicus. 597
Tagodaſtum Haſcoræ opp. 204
Taolacca oppidum. 9
Targæ populorum deſertum. 630
Tarodantum Suſæ oppidum. 136
Tartaruca teſtudo. 759
Tauzarghentes radix. 774
Tauſor civitas. 399
Tebecritum Telenſini opp. 494
Tebelbeltum vicus. 613
Tebeſſa oppidum. 547
Teculetum Heæ oppidum. 108
Teddeles oppidum. 525
Tedletis Regionis deſcriptio. 218
Tedneſta Heæ civitas. 105
Tedſi Suſæ oppidum. 138
Teſa oppidum. 547
Teſelfeltum. 256
Tefetne Heæ portus & emporium. 123
Teſne fluvius. 736
Teſza Tedletis opp. 219
Tegaſſa oppidum. 425
Tegaza Regio. 633
Tegdemt oppidum. 524
Tegegetum oppidum. 248
Teggortum. 9
Tegorarin Regio. 637
Tegoraris oppidum. 9. & deſertum. 33
Tegort oppidum. 618
Teijeutum Heæ oppidum. 114
Teijeutum Suſæ oppidum. 133
Telebi Arabes. 31. Situs. 41
Telenſin regio. 8. Ejus deſcriptio. 486
Telenſini maximæ opulentiſsimæque urbis deſcriptio. 497. Ritus. 503
Temendſuſt oppidum. 525
Temeracoſtum Duccalæ oppidum. 189
Temeſne regio. 8, 239
Temnella mons. 173

Temporis apud Africanos partitio. 78
Temzegzetum caſtrum Telenſini. 490
Teneʋa mons. 144
Tenez oppidum Telenſini. 517
Tenſift flumen. 730
Tenſita mons. 214
Tenuamia oppidum. 12
Tenueves mons. 209
Teoirraga Inſula. 10
Teolaca oppidum. 623
Teoſara oppidum. 9
Teorregu regiuncula. 627
Terfez radix. 772
Terga Erriſæ oppidum. 420
Terga oppidum. 189
Tergates Numidæ. 10
Teſebit regio. 616
Teſegdeltum Heæ oppidum. 115
Teſerin regio. 614
Teſeuon mons. 218
Teſcuhin duo ejuſdem nominis flumina. 731
Teſraſtum Marocci oppidum. 148
Teſſela oppidum. 506
Teſſetum Numidiæ oppidum. 599
Tetteguis civitas. 412
Teurertum oppidum. 454
Teuſar oppidum. 625
Teza civitas. 461
Tezarrin mons. 433
Tezzota oppidum. 446
Tezergha oppidum. 480
Thebæ Ægyptiæ. 681
Theſaurorum in urbe Feſſana inveſtigatores. 351
Tingis quæ Tangiara Mauritaniæ civitas. 405
Tit civitas. 186
Tobulla oppidum. 572
Todgatanum oppidum. 9
Togata Feſſæ mons. 388
Teguatum oppidum. 9
Tolda regiuncula. 613
Tombutum regnum. 642
Trighig caſtrum. 616
Tripolis regio. 8
Tripolis antiqua. 585
Tripolis Barbariæ. 8, 553
Tſabita oppidum. 9
Tumeglaſtum Marocci oppidum. 147
Tunetenſis Regis aula, deque variis in ea ritibus ac ceremoniis. 565
Tuneti deſcriptio. 555
Tunetum ab Arabibus occupatum. 29

Verc-

V.

VErecundiæ caſtrum. 384
Veſpertiliones columbæ magnitudinis. 768
Vitæ Afrorum brevitas ac longitudo. 83
Vmen Giunaibe oppidum. 481
Vmmelheſen caſtrum. 612
Vodein oppidum. 31
Vrbs oppidum. 549

X.

Xenodochiorum Feſſæ deſcriptio. 286

Z.

ZA fluvius Africæ. 736
Zanegæ Principis humanitas. 47
Zanegates Numidæ. 10
Zanfara regnum Nigritarum. 11, 651
Zanhaga deſertum. 628
Zanzor vicus. 597
Zarfa oppidum. 256
Zaronius Feſſæ mons. 379
Zavia Feſſæ oppidum. 377
Zaviat vicus. 596
Zeb regio Numidiæ. 621
Zegzeg regnum Nigritarum. 11, 650
Zelag Feſſæ mons. 378
Zeneti populus. 14
Zis Feſſæ montes. 482
Zis Numidiæ fluvius. 740
Zuenſigæ populorum deſertum. 629

FINIS.

ADI 1474397